EKONOMİK
FORUM
OCAK 2019 / 294. SAYI

İSTİHDAM, ÜRETİM VE İHRACATA CAN SUYU

Sadece Binaları Değil, Geleceği de İnşa Ediyoruz

ÇUHADAROĞLU
Alüminyum Sistemleri

Yakuplu Mah. Hürriyet Bulvarı No:6-8 34524 Beylikdüzü / İstanbul / Türkiye T: (0212) 224 20 20 F: (0212) 224 20 40 www.cuhadaroglu.com

Nar Bereketinde
Yeni Bir Yıl Dileği İle...

www.beypazarimadensuyu.com.tr | 444 3 223

Hızlı ve Kaliteli Hizmette

12.yıl

Sürekli Form, Fatura, **Sevk İrsaliyesi**, Dernek Makbuzları
Özel Baskılı Zarflar, Kurumsal Kimlik Çalışmaları,
Katalog, Afiş, **Broşür**, İnsert, **Dergi**, Klasör, **Çanta**,
Ajanda, **Takvim**, Bloknot ve **baskılı işler**.

0212 **544 96 05** • 0212 **544 96 09**
2. Matbaacılar Sitesi 2NA 6-8-10A Blok Topkapı - İstanbul

akabeform®
MATBAACILIK

Üretimde kalite,
Zamanında iş teslimi,
Sınırsız hizmet anlayışı ile

yenilenerek büyüyoruz...

İletişim: 0212 549 69 01

www.akabeform.com.tr • info@akabeform.com.tr

Firmamız İGİAD üyesidir.

İÇİNDEKİLER

EKONOMİK FORUM
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Aylık Yayın Organı

YÖNETİM
TOBB Yönetim Kurulu Adına Sahibi
M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

SORUMLU MÜDÜR
Azmi ÖZGÜR
TOBB Dumlupınar Bulvarı No: 252
Eskişehir Yolu / ANKARA
Telefon : (0312) 218 20 00
Faks : (0312) 219 40 90

EDİTÖR
Eser SOYGÜDER YILDIZ
eser.yildiz@dunya.com
Telefon: (0212) 440 27 67

HAZIRLANMASINDA KATKIDA BULUNANLAR
Hakan GÜLDAĞ, Recep ŞEN
Musa ATA, Özgür ŞAHİN
İzzet ÜNALDI

GÖRSEL TASARIM
Ömer OZAN

FOTOĞRAF
Ender ÇEPEL, Mustafa KARACA
Pınar SEZER YANIKGİL

EDİTORYAL HAZIRLIK
Ajans D
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş.
100. Yıl Mahallesi 34204
Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: (0212) 440 27 67

GÖRSEL DESTEK
- TOBB Basın Yayın Müdürlüğü
- Dünya Gazetesi Arşiv ve Dokümantasyon Servisi

REKLAM REZERVASYON
Mehtap YILDIRIM
Telefon: (0212) 440 28 39

BASKI
WPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz
Kopuz Cad. No:17
Esenyurt / İSTANBUL
Telefon: (0212) 886 83 30
Sertifika No: 35428

DAĞITIM
PÖİNT POST
Dağıtım ve Kurye Hizm. Tic. Ltd. Şti.
Adres: Çağlayan Mah. Park Sok.
Park Plaza No:10-309
Kağıthane/İSTANBUL

YAYIN TÜRÜ
Süreli, ayda bir yayımlanır

Sayı: Ocak 2019/294. Sayı

Ekonomik Forum'da yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe TOBB'un resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Ekonomik Forum dergisi ayda bir yayımlanır. 15 bin adet basılır. Dergi ağırlıkla özel seçilmiş adreslere gönderilir. Abonelik için yeni taleplerin ***yayin@tobb.org.tr*** adresine yapılması gereklidir.

8 **Başyazı**

10 **Geçtiğimiz Ay Türkiye**

12 **Geçtiğimiz Ay Dünya**

14 **Ayın Sözü**

TOBB Ulusal
24 "Eximbank dinamizm kazandı KOBİ'lerin payı yüzde 70'i geçti"

TOBB Uluslararası
39 "Pakistan'la karşılıklı ticaretimiz iki kardeş ülkeye yakışmıyor"

TARIMSAL EMTİADA FİYATLAR ARTACAK MI?

42 Analistler Fed'in faiz artışının yavaşladığı ve doların hız kestiği ılımlı senaryoda tarımsal emtiaların 2018'e oranla daha iyi performans göstermesini bekliyor.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ 'AYDINLATMA'YA İVME KAZANDIRDI

64 Enerji verimliliği ve LED teknolojisine dönüşümün aydınlatma sektörüne önemli bir ivme kazandırdığını belirten sektör temsilcileri, bu doğrultuda üretici firmaların da katma değerli ürün imalatı için Ar-Ge yatırımlarını artırdığını dile getiriyor.

16 İSTİHDAM, ÜRETİM VE İHRACATA CAN SUYU

Ekonomiye yeni bir ivme kazandırmak amacıyla KOBİ'lere 20 milyar liralık "kredi paketi" ve finansman desteğinden Devlet Destekli Alacak Sigortası Sistemi'ne; 350 bin esnafa 22 milyar liralık kredi imkânından KDV ve ÖTV indirimlerinin üç ay daha uzatılmasına kadar bir dizi can suyu hayata geçirildi. KOBİ Değer Kredisi, aylık 1.54 faiz oranıyla altı ay ana para ödemesiz olarak verilecek.

40 "TÜRKİYE'Yİ TEMPOLU BÜYÜME SÜRECİNE KAVUŞTURACAĞIZ"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nın açılışında yaptığı konuşmada "Elbirliğiyle Türkiye'yi yeniden tempolu büyüme sürecine kavuşturacağız. Türk özel sektörü, yani bizler de dün olduğu gibi yarın da ülkemizi daha güçlü, daha zengin, daha müreffeh yapmak için üretmeyi, emek vermeyi sürdüreceğiz" dedi.

50 "SIFIR ATIK"A HAZIR MIYIZ?

"Sıfır atık" programında 2019 kritik yıllardan biri. Yönetmelik taslağına göre her türlü atık kaynağında ayrıştırılarak geri kazanılması mümkün olan bütün atıklar kazanılacak. Programa göre bu yıl içinde alışveriş merkezleri, OSB'ler, oteller, bazı eğitim kurumları ve kamu kurumları için zorunluluk başlıyor

2019'A DAMGASINI VURACAK 10 TREND

108 Teknolojiye erken uyum sağlayan 34 milyon kişinin öngörüleri doğrultusunda hazırlanan "2019 Tüketici Trendleri Raporu"na göre kullanıcıların ruh halini algılayan sanal asistan cihazları ve akıllı hoparlörler yaygınlaşacak.

Haber
46 Metalleri "ticaret savaşları" etkileyecek

Araştırma
80 "Verimlilik"e 11 milyar dolar

Karikanomi
97 İşte ilk metal paralarımız

TOBB ETÜ
112 Meclis üyelerine ev sahipliği yaptı

Sağlık
114 Dental implant nedir?

124 **Göstergeler**

128 **Select News**

ANALİZ

Stiglitz, yazısında Fransa'da başlayan Sarı Yelekliler'in protestoları ile Yeşil Yeni Düzen'i anlatıyor.

100

GÖRÜŞ

Sachs köşesinde iklim felaketlerinin önüne geçmek için olaya mühendislerin dahil olması gerektiğini anlatıyor.

102

YÖNETİM

R. Bozkurt, yazısında iş dünyasının alışkanlık konforunun tuzağına düşmemesi gerektiğini belirtiyor.

104

117 Sektör Meclisleri

- Kâğıt sektöründe fiyat artışları görüşüldü
- Ömrünü tamamlamış araçların bertarafı istişare edildi
- "15-20 yıl sonra bugünkü mesleklerin yüzde 70'i olmayacak"
- Bilgi kirliliği gıda sanayinde prestij kaybına neden oluyor

121 Odalar ve Borsalardan Haberler

- Adıyaman'ın projeleri gündeme taşındı
- Bolu TSO'da mesleki yeterlilik belgesi görüşüldü
- Ezine Gıda OSB, 5 bin kişiye istihdam kapısı yaratacak
- Kayseri TB'de "Besicilik Sektörü İstişare Toplantısı" düzenlendi

▲ ADIYAMAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ ÇANAKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ BOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ KAYSERİ TİCARET BORSASI

GÜNÜMÜZE YANILTICI KOMPLO TEORİLERİ İLE BAKMAMALIYIZ

Birinci Dünya Savaşı'nı başlatan nedenlere bakıldığında, 19. yüzyılın başlarında İmparator Napoleon, Moskova'ya yürürken daha Almanya diye bir güç yoktu. Avrupa'nın sanayileşmiş devletleri sadece İngiltere ve Fransa'ydı. Rusya'ya karşı Osmanlı'yı destekliyorlardı. Bu tablo bize ekonominin, endüstrinin, kuvvet dengesinin önemini gösterir. Günümüze yanıltıcı komplo teorileri yerine bu açılardan bakmamızın önemini vurgular.

Tarihimizin en büyük facialarından birinin yaşandığı 1919'un yüzüncü yıldönümündeyiz. Öte yandan bir yıl sonrası 1920 ise ümitlerin yeniden yeşerdiği bir sene olacaktır.

1919, Birinci Dünya Savaşı'nda mağlup olan Osmanlı'nın işgal edildiği, paylaşılmak üzere Paris Barış Konferansı'nda masaya yatırıldığı yıldır. 1920 ise zaferin ve yeni devletin dayanağı olan Büyük Millet Meclisi'nin açılış yılıdır.

Birinci Dünya Savaşı'nı başlatan nedenlere bakıldığında, 19. yüzyılın başlarında İmparator Napoleon, Moskova'ya yürürken daha Almanya diye bir güç yoktu, burayı rahatça işgal edip geçmişti. Avrupa'nın sanayileşmiş devletleri sadece İngiltere ve Fransa'ydı. Rusya'ya karşı Osmanlı'yı destekliyorlardı.

1856 yılında İngiliz, Fransız ve Osmanlı ittifak yaparak Kırım Savaşı'nda Rusya'yı yenmişler, Karadeniz'i Rus filosuna kapatmışlardı. Bu dönemde Almanya kısa sürede milli birliğini kuracak ve sanayileşecektir.

Fransa'nın milli geliri 1860-1880 arasında 13 milyar dolardan 17 milyar dolara çıkarken, Almanya'nın milli geliri aynı dönemde 12 milyar dolardan 50 milyar dolara yükselecektir. Ve 1871'deki savaşta Alman orduları Paris'e girecektir.

Artık Fransa ve İngiltere'nin politikası Rusya'ya karşı denge kurmak değil, Almanya'ya karşı denge kurmaktır. Giderek Rusya ile ittifak yapacaklar, zayıf Osmanlı'yı paylaşma politikaları ön plana geçecektir.

Osmanlı'nın ittifak yapabileceği tek güç Almanya'dır. Alman İmparatoru Wilhelm iki defa Abdülhamid'i ziyaret etmiştir. Askeri ve ticari anlaşmalar, Bağdat Demiryolu Projesi imzalanmıştır. Üçüncü ziyaretinde iktidarda İttihatçılar vardır ve hem dünya hem Osmanlı savaşın içindedir artık.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği
(Eurochambres) Başkan Yardımcısı
İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve
Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Yönetim Kurulu Üyesi
baskanlik@tobb.org.tr

Bu tablo bize ekonominin, endüstrinin, kuvvet dengesinin önemini gösterir. Günümüze yanıltıcı komplo teorileri yerine bu açılardan bakmamızın önemini vurgular.

Elbette Haziran 1916'da patlak veren Şerif Hüseyin isyanı, Sykes-Pico Anlaşması'yla Ortadoğu ve Anadolu'nun İngiltere, Fransa ve Rusya arasında paylaşılması, Bolşevik İhtilali'yle Rusya'nın savaştan çekilmesiyle 1918'de yapılan yeni paylaşım anlaşmaları da bu döneme damga vurmuştur.

Tarihte "gizli anlaşmalar" adıyla yer alan savaş sırasındaki bu kirli paylaşım diplomasisi anlaşılmadan Sevr'i de sonrasında onu yırtan Lozan'ı da anlamak mümkün değildir. Bunlara kirli diplomasi denmektedir. Zira daha savaş başlamadan İngiltere ve Fransa, İstanbul ve Çanakkale boğazlarıyla çevresini Rusya'ya verdiler. Filistin, Irak ve Suriye'yi Şerif Hüseyin'e vaat ederek onu ayaklandırdılar fakat savaş sonrasında buraları da kendileri aldılar. Savaşın seyrine göre İzmir ve çevresini önce Yunanistan'a, sonra İtalya'ya, sonra tekrar Yunanistan'a vaat etmeleri kirli diplomasinin en somut örneğidir.

Mondros Mütarekesi 1918'de Osmanlı tarafından umutla hatta sevinçle imzalandı fakat mürekkebi kurumadan işgaller başladı. Sultan Vahdettin'in basiretsiz ve yetersiz yönetimi de bu olumsuz tabloyu daha da kötüleştirdi. İstanbul'un işgaline hiçbir direnç gösterilmedi. Dünya savaşından yenilgiyle çıkan ülkeler içinde bir tek işgale uğrayan başkent İstanbul olmuştu.

Sultan Vahdettin tahta çıktığında Dünya Savaşı devam etmekteydi. İktidardaki İttihat ve Terakki Partisi istifa edince Vahdettin'in isteğiyle 14 Ekim 1918'de Ahmet İzzet Paşa Hükümeti kuruldu ve 27 Ekim'de Mondros Mütarekesi ve 30 Ekim1918'de Mondros Antlaşması imzalandı. 25 maddeden oluşan antlaşmaya göre Çanakkale ve İstanbul Boğazları tüm gemilere açılacak, Osmanlı orduları terhis edilerek orduya ait tüm cephane, silah ve donanmaya ait gemiler İtilaf Devletleri'ne teslim edilecekti. Limanlar, tüneller, demiryolları ve telsiz-telgraf istasyonları İtilaf Devletleri tarafından kontrol altında tutulacaktı.

Antlaşmanın en ağır maddelerinden biri İtilaf Devletleri'nin güvenliklerini tehlikede gördükleri yerleri işgal etmelerini sağlayan 7. madde idi. Erzurum, Van, Harput, Diyarbakır, Sivas ve Bitlis'te karışıklık çıkması halinde İtilaf Devletleri tarafından işgal edilebilmesini sağlayan bir başka madde daha yer almaktaydı.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan kısa bir zaman sonra İtilaf Devletleri Anadolu'da birçok yeri işgal etmeye başladı. 3 Kasım 1918'de İngilizler Musul ve İskenderun'a asker çıkardı. Sonrasında Urfa, Antep, Maraş ve Adana işgal edildi. 13 Kasım 1918'de İtilaf donanması İstanbul'a gelerek Boğazları kontrolü altına aldı. 16 Mart 1920'de İstanbul, İngiliz-Fransız kontrolü altına girdi. Arkasından Zonguldak, Alaşehir, Balıkesir, Edremit, Bandırma, Mudanya, Karacabey, Bursa, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli, İzmit işgal edildi.

1918'in son aylarından itibaren gelişen milli direniş cemiyetleri özellikle işgal tehdidi altındaki Doğu Anadolu, Batı Anadolu ve Trakya'da yaygınlaştı. Mustafa Kemal Paşa'nın şahsında siyasi ve askeri liderini bulan Milli Hareket, Erzurum ve Sivas kongrelerinin ardından 23 Nisan 1920 günü Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açacak ve böylece istiklal mücadelesi başlayacaktır.

Hava yolunu 210 milyon yolcu kullandı

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Cahit Turhan, Türkiye'de geçen yılın sonu itibarıyla hava yolunu kullanan yolcu sayısının, direkt transit yolcular dahil bir önceki yıla göre yüzde 8.6 artarak 210 milyon 189 bin 945'e ulaştığını bildirdi. Bakan Turhan, Aralık'ta hava yolunda hizmet verilen toplam uçak trafiğinin üst geçişlerle 141 bin 709'a ulaştığına işaret ederek, "Bu ayda Türkiye geneli havalimanları iç hat yolcu trafiği 7 milyon 989 bin 298, dış hat yolcu trafiği ise 5 milyon 519 bin 748 oldu" dedi.

İhracat rekor kırdı

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) rakamlarına göre ihracat, Aralık 2018'de 2017'nin aynı ayına kıyasla yüzde 0.4 artışla 13.9 milyar dolara yükseldi. Böylece 2018'de toplamda 168 milyar 88 milyon dolarlık ihracata ulaşıldı. Bu rakam 2017'ye kıyasla yüzde 7.1'lik artışa işaret ederken, aynı zamanda Cumhuriyet tarihinin en yüksek ihracat rakamı olarak kayıtlara geçti. Sektör bazında bakıldığında otomotiv endüstrisi 2018'de 31 milyar 568 milyon 469 bin dolarlık ihracata imza attı. Otomotiv endüstrisi, bu sonuçla 2018'de en fazla ihracat gerçekleştirilen sektör oldu.

Prim borcunda ödeme tarihi uzatıldı

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, SGK'ya olan sigorta prim borçlarını yapılandıran ancak süresinde ödeme yapmadığı için yapılandırması bozulanların haklarının, 28 Şubat'a kadar ödeme yapmaları halinde devam edeceğini duyurdu. Bakan Selçuk, borçların yapılandırılmasıyla Kanun gereği uygulanan gecikme zammı ve cezası yerine Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'ne (Yİ-ÜFE) göre güncellenen borcun peşin veya iki ayda bir taksitler halinde ödenebildiğini hatırlattı.

Merkez Bankası verilerine göre, karşılıksız çek adedi Aralık ayında 63 bin 103 adet oldu. Bir önceki ay karşılıksız çek adedi 59 bin 576, geçen yıl aynı ay 14 bin 391 olmuştu. Böylece karşılıksız çek adedinde aylık yüzde 5.9, yıllık yüzde 338.5 artış yaşandı. Diğer taraftan karşılıksız çek tutarı 2.92 milyar TL'den 2.93 milyar TL'ye çıktı. Toplam ibraz edilen çek adedi bir önceki aydaki 1 milyon 328 bin 526 adetten 1 milyon 341 bin 935 adede, tutarı 56.0 milyar TL'den 56.5 milyar TL'ye geldi. Mahsuplaşmaya tabi çek adedi 1 milyon 223 bin 761 adetten 1 milyon 233 bin 968 adede, tutarı 49.6 milyar TL'den 50.1 milyar TL'ye çıktı.

Karşılıksız çek tutar ve adedi arttı

Vergi mükellefi sayısı 378 bin kişi arttı

Vergi mükellefi sayısı 2018 sonu itibarıyla bir önceki yıla kıyasla 377 bin 695 kişi artarak 10 milyon 956 bin kişiye ulaşırken, İstanbul'daki faal mükellef sayısı 3 milyon 162 bin 532'yi buldu. Mükellef sayısında en yüksek artış yüzde 6.2 ile kurumlar vergisinde görülürken, bunu yüzde 5.2 ile gayrimenkul sermaye iradı izledi. Buna göre, Aralık 2017 döneminde 759 bin 242 olan kurumlar vergisi mükellef sayısı geçen yılın aynı ayında 806 bin 622'ye ulaştı. GMSİ mükellef sayısı da 1 milyon 884 bin 849'dan 1 milyon 982 bin 524'e yükseldi.

2018'de 1.5 milyon araç üretildi

Otomotiv Sanayii Derneği'nin (OSD) verilerine göre, 2018 yılında toplam üretim bir önceki yıla göre yüzde 9 azalarak 1 milyon 550 bin 150 adet olarak gerçekleşti. Türkiye otomotiv pazarı 2018 yılını, bir önceki yıla göre yüzde 35 daralarak 641 bin 541 adet seviyesinde kapatırken, otomobil pazarı ise yüzde 33 daralarak 486 bin 321 adet ile yılı tamamladı. Bu dönemde, toplam otomotiv ihracatı 32.2 milyar dolar olarak gerçekleşirken, otomobil ihracatı ise 12.4 milyar dolar ile yılı kapattı.

İşsizlik sigortası işveren payında indirim

Çok tehlikeli sınıfta yer alan, 10'dan fazla çalışanı bulunan ve son üç yıl içinde ölümlü ve sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası bulunmayan iş yerlerinde çalışanların işsizlik sigortası işveren payı, bir sonraki takvim yılından geçerli olmak üzere üç yıl süreyle yüzde 1 olarak alınacak. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, "1 Ocak itibarıyla devreye giren teşvik sistemi ile birlikte işverenlere çalışan başına asgari 25.58 lira, azami 191.88 lira teşvik desteğini sağlamayı hedefliyoruz" dedi.

Tarım-ÜFE yüzde 16 arttı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 yılı Aralık ayı Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi verisini açıkladı. Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE), 2018 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre yüzde 3.28, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 15.89 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 11.65 artış gösterdi. Bir önceki aya göre değişim; tarım ve avcılık ürünlerinde yüzde 3.46, balıkçılıkta yüzde 3.43 artış, ormancılık ürünlerinde yüzde 4.81 azalış olarak gerçekleşti.

Almanya istihdamda en yüksek rakama ulaştı

Almanya'da toplam istihdam geçen yıl 44.8 milyon kişiye yükseldi. Böylece Doğu ve Batı Almanya'nın birleştiği 1990 yılından sonra en yüksek rakama ulaşılmış oldu. Almanya Federal İstatistik Ofisi'nin (Destatis) açıkladığı geçici verilere göre geçen yıl ülkede istihdam 2017'ye göre yüzde 1.3 yükseldi. 2018'de istihdama katılan kişi sayısı 562 bin kişi artarken, toplam istihdam 44.8 milyon olarak gerçekleşti. Arındırılmamış rakamlarla ele alındığında ülkede işsizlik, geçen yıl yüzde 3.5'ten yüzde 3.2'ye geriledi.

2018'in en maliyetli doğal afeti hangisi?

Alman sigorta şirketi Munich RE, California eyaletinde 8 Kasım'da başlayan ve "Camp yangını" olarak isimlendirilen orman yangınının, 16.5 milyar dolar zarara yol açarak geçen yılın en maliyetli doğal afeti olduğunu belirtti. Binlerce evin yok olmasına, onlarca kişinin hayatını kaybetmesine neden olan yangının yol açtığı 16.5 milyar dolarlık maddi kaybın 12.5 milyar dolarlık kısmının sigortalı olduğu kaydedildi.

Avusturya'da plastik poşet kullanımı yasaklanacak

Avusturya'da plastik atıkların azaltılması ve çevrenin korunması amacıyla 2020'den itibaren plastik poşet kullanımı tamamen yasaklanacak. Avusturya Başbakanı Sebastian Kurz, hükümet olarak plastik atıkların azaltılması ve "kullan at anlayışının" önlenmesi için tek kullanımlık plastik poşetlerin yasaklanması yönünde karar aldıklarını söyledi. Çevre ve Turizm Bakanı Elisabeht Köstinger ise ülke genelinde yaklaşık 400 milyon plastik poşet kullanıldığını, bunun ortalama 7 bin ton plastiğe tekabül ettiğini belirtti.

Çin, büyüme hedefini düşürmeyi planlıyor

ABD'nin yükselttiği gümrük vergileri ve ekonomisindeki yavaşlama ile mücadele eden Çin, bu yıl için ekonomik büyüme hedefini yüzde 6-6.5 aralığına düşürmeye hazırlanıyor. Çin'in ekonomik büyüme hedefi geçen yıl "yaklaşık" yüzde 6.5 olmuştu. Edinilen bilgiye göre 2018 Aralık ayı ortasındaki Merkezi Ekonomik Çalışmalar Konferansı'nda belirlenen hedef 2019 Mart'taki parlamento yıllık genel kurul toplantısında açıklanacak.

ABD, İran petrolü için muafiyeti uzatmayacak

ABD'nin İran özel temsilcisi Brian Hook, aralarında Türkiye'nin de olduğu ülkelere İran'dan petrol ithalatı muafiyetini uzatmayacaklarını söyledi. Washington yönetimi, Çin, Hindistan, Japonya ve Güney Kore dahil, büyük çapta İran petrolü alan sekiz ülkeye 2018 Kasım ayında yürürlüğe koyduğu enerji yaptırımlarından muafiyet vermişti. Bu ülkeler arasında Türkiye de var. Hook, muafiyetlerin süresinin bu yılın Mayıs ayında sona erdiği zaman Washington'un nasıl bir yol izleyeceği konusunda ise bir şey söylemedi.

Fransa'dan Irak'a 430 milyon Euro kredi

Irak Meclis Başkanı Muhammed Halbusi, Fransa'nın Irak'a terör örgütü DEAŞ'tan kurtarılan bölgelerin yeniden inşası için 430 milyon Euro kredi tahsis ettiğini belirtti. Musul Üniversitesi'nin yeniden hizmete açılması ve onarılması konusunda Fransa'nın katkılarına değinen Halbusi, Fransa'nın kentlerin restorasyon tecrübesinden Irak olarak yararlanmak istediklerini, yatırımların kapılarını açarak ikili ilişkilerin de güçlenmesini temenni ettiklerini kaydetti.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Euro Bölgesi'ndeki ekonomik yavaşlamanın gelecek iki sene boyunca Avrupa'daki şirketler üzerinde finansal baskı yaratmasının beklenmediğini belirtti. Açıklamada, 2017'de ekonomik büyümenin yüzde 2.5 seviyesine ulaştığı Euro Bölgesi'nde büyümenin 2019'da yüzde 1.8'e, 2020'de ise yüzde 1.6 seviyesine gerilemesinin beklendiği kaydedildi. Açıklamada Avrupa'da bazı şirketlerin İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden (AB) çıkışıyla birlikte acil eylem planlarını da devreye sokmaya hazırlandığı belirtildi.

Japon şirketi Hitachi, Avrupa Birliği'nden çıkma planları altüst olan İngiltere'de inşa edeceği nükleer enerji santrali projesini dondurmaya karar verdi. Galler bölgesinde bulunan Anglesey'de kurulacak 3 trilyon yen (28 milyar dolar) maliyetli Horizon Nükleer Santrali'nin İngiltere'nin enerji ihtiyacının yüzde 6'sını karşılaması bekleniyordu. Hitachi yaptığı yazılı açıklamada, "Özel bir şirket olarak, ekonomik düşüncelerle projeyi dondurma kararı aldık" dedi. Açıklamada, "Nükleer santrallerin inşası ve işletmesiyle ilgili olarak finansal bir yapı geliştirmek için zamana ihtiyaç olduğu anlaşılıyor" ifadesine yer verildi.

İnsanları iyi tanıyın, her insanı fena bilip kötülemeyin, her insanı da iyi bilip övmeyin.

MEVLÂNÂ CELÂLEDDÎN-İ RÛMÎ
(1207 – 1273)

ESNAFIMIZIN
HIZINA YETİŞEN
İşCep
Kredi Başvurusu
KREDİNİZ HESABINIZA YATIRILDI
ANINDA
TİCARİ KREDİ
7/24
50.000TL'YE KADAR
KREDİNİZ O AN CEPTE
App Store'dan İndirin
Google Play DEN ALIN
Ayrıntılı bilgi: isbank.com.tr
İşCep'i indir, işini cepte bitir.

İSTİHDAM, ÜRETİM VE İHRACATA CAN SUYU

EKONOMİYE YENİ BİR İVME KAZANDIRMAK AMACIYLA KOBİ'LERE 20 MİLYAR LİRALIK "KREDİ PAKETİ" VE FİNANSMAN DESTEĞİNDEN DEVLET DESTEKLİ ALACAK SİGORTASI SİSTEMİ'NE 350 BİN ESNAFA 22 MİLYAR LİRALIK KREDİ İMKÂNINDAN KDV VE ÖTV İNDİRİMLERİNİN ÜÇ AY DAHA UZATILMASINA KADAR BİR DİZİ CAN SUYU HAYATA GEÇİRİLDİ. KOBİ DEĞER KREDİSİ AYLIK 1.54 FAİZ ORANIYLA ALTI AY ANA PARA ÖDEMESİZ OLARAK VERİLECEK.

TOBB BAŞKANI M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU KOBİ DEĞER KREDİSİ DESTEK PAKETİNİ OLUMLU BULDUKLARINI BELİRTEREK "KOBİ'LERİN KREDİYE ULAŞMA İMKÂNI ARTACAK, EKONOMİK AKTİVİTE CANLANACAK, İSTİHDAM ÜRETİM VE İHRACAT BUNDAN OLUMLU ETKİLENECEK" DEDİ. TOBB BAŞKANI HİSARCIKLIOĞLU "TOBB İLE ODA VE BORSALAR MİLLİ BİR DAYANIŞMA İÇİNDE 2019'DA DA HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞIMIZIN ENFLASYONLA MÜCADELE PROGRAMI'NA DESTEKLERİNİ SÜRDÜRECEKTİR" DİYE KONUŞTU.

Fotoğraflar: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

REEL SEKTÖRE YENİ DESTEKLER GELDİ

YENİ YILDA REEL SEKTÖRE OLUMLU YANSIMASI BEKLENEN DÜZENLEMELER UYGULAMAYA GEÇTİ. BU DÜZENLEMELERLE KOBİ'LER İÇİN FİNANSMAN SIKINTISININ AZALTILMASI ÜRETİM İLE İSTİHDAMIN DA ARTIRILMASI HEDEFLENİYOR.

Ulusal ve uluslararası piyasalarda yaşanan zor bir yılın ardından reel sektöre destek olunması amacıyla yeni yılda birçok düzenleme hayata geçirildi. KOBİ Değer Kredisi'yle tüm sektörlerden yıllık cirosu 25 milyon liranın altındaki mikro ve küçük ölçekli KOBİ'lere 20 milyar liralık kredi paketiyle finansman desteği sağlanacak. Bu destek, aylık 1.54 faiz oranıyla, 6 ay ana para ödemesiz ve 36 ay vadeli olarak verilecek.

KOBİ'ler için ayrıca yılbaşından itibaren Devlet Destekli Alacak Sigortası Sistemi de başlatıldı. Bu sistemle, KOBİ'lerin alacaklarını tahsil edememesi halinde, alacakların önemli bir kısmı oluşturulacak devlet destekli alacak sigortası havuzundan karşılanacak. Ayrıca Halkbank esnaf ve sanatkarların işletme ve yatırım kredisi ihtiyaçlarını karşılamak üzere 2019 yılında yaklaşık 350 bin esnafa 22 milyar liralık kredi kullandıracak. Tahsis edilen tutarın 10 milyar liralık kısmı, yılın ilk üç ayında kullandırılacak.

Yeniden yapılandırmada süre uzatıldı

Bu arada ödemelerini süresinde yapmadıkları için yeniden yapılandırma hakkını kaybeden borçlular, ödemelerini 28 Şubat'a kadar yaparak yeniden yapılandırmadan faydalanmaya devam edebilecekler.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 7143 Sayılı Kanun Genel Tebliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Tebliğle, Karayolları Trafik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un ilgili maddelerinin uygulamasına dair usul ve esasları belirlendi. Buna göre, Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ve ilgili maddesi kapsamında yapılandırma başvurusunda bulunduğu halde 28 Aralık 2018 itibarıyla ödenmesi gereken tutarları süresinde ödemeyen borçlular, söz konusu tutarları geç ödeme zammıyla birlikte 28 Şubat 2019'a kadar ödemeleri halinde yapılandırmadan yararlanmaya devam edebilecek. Verilen ek süreden yararlanılabilmesi için ayrıca yazılı bir başvuru aranmayacak.

Yeni makine ve teçhizat alımlarında KDV yok

Diğer yandan ihracatçılara bu yıl 3 milyar 104 milyon liralık destek sağlanacak. Sanayi, girişimci ve araştırmacılara 5.6 milyar lira destek bütçesi kullandırılacak. İmalat sanayisinde yatırım teşvik belgesi şartı aranmaksızın 2019 boyunca araştırma geliştirme faaliyetlerinde ise süre sınırı olmaksızın yeni makine ve teçhizat alımlarında KDV alınmayacak.

Ziraat Bankası da çiftçilere kredi ödemelerinde erteleme, yeniden vadelendirme ve yapılandırma imkanı sunacak. Bu düzenlemeyle çiftçi borçlarına yıllık yüzde 11 faiz oranı uygulanarak 1 yıla kadar vadelendirme yapılacak.

"İmar Barışı" başvuruları 15 Haziran'a uzatıldı

Öte yandan konutlardaki imar ve iskan sorununun çözülmesi için "İmar Barışı" başvuruları 15 Haziran'a kadar uzatılırken, Yapı Kayıt Belgesi bedeli ödemeleri için de son gün 30 Haziran olarak belirlendi.

Asgari ücrette yüzde 26 artış yapıldı ve net 2 bin 20 lira oldu. 2018 yılında dokuz ay olarak uygulanan asgari ücret desteği bu yıl 12 ay boyunca verilecek. Bu destek 500 ve üzeri sigortalı çalıştıran işyerleri için 101 lira, 500'ün altında sigortalı çalıştıran işyerleri için ise 150 lira olacak. Bölgesel istihdam teşviki bir yıl daha uygulanacak. Halen 51 il ve 2 ilçede işverenlere sağlanan 6 puanlık SGK teşviki devam edecek.

Sigorta prim teşviki uygulaması kapsamında 500 ve üzeri sigortalı çalıştıran iş yerleri için 3 puan olan prim desteği 5 puana çıkartılacak. 500 altı sigortalı çalıştıran yerler için 5 puan uygulaması devam edecek. İlk defa 2019-2020'de işe alınacak işçinin sigorta ve vergi giderlerini devlet karşılayacak.

Çok tehlikeli sınıfta yer alan, 10'dan fazla çalışanı bulunan ve son üç yıl içinde kazası olmayan iş yerlerinde, çalışanların işsizlik sigortası işveren payı, bir sonraki takvim yılından geçerli olmak üzere üç yıl süreyle yüzde 1 olarak alınacak.

"KOBİ DEĞER KREDİSİ ÖNEMLİ BİR MÜJDE OLDU"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, uygulamaya geçen KOBİ Değer Kredisi destek paketini olumlu bulduklarını belirterek, "KOBİ'lerin krediye ulaşma imkânı artacak, ekonomik aktivite canlanacak, istihdam, üretim ve ihracat bundan olumlu etkilenecektir" dedi. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu konuya ilişkin değerlendirmesinde şunları söyledi: "Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Berat Albayrak'ın açıkladığı KOBİ Değer Kredisi, finansman sıkıntısı yaşayan KOBİ'lerimiz için önemli bir müjde olmuş, reel sektörümüzün moralini artırmıştır.

Hükümetimizin bu desteği sayesinde krediye ulaşma imkânı artacak, ekonomik aktivite canlanacak, istihdam, üretim ve ihracat bundan olumlu etkilenecektir. İstihdam ve enerjiden sonra hayata geçirilen bu yeni finansman desteğiyle firmalarımızı bu kritik dönemde yalnız bırakmadıklarını gösteren Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Berat Albayrak'a ve tüm Bakanlarımıza teşekkür ediyoruz."

Enflasyonla mücadeleye destek

Bu arada Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, enflasyonla mücadelenin 2019'da da aynı şekilde devam etmesini arzu ettiklerini vurgulayarak, "Bunu ne tek başına kamu, ne de tek başına özel sektör yapabilir. Sorumluluk ve görev hepimizindir" diye konuştu.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu yazılı açıklamasında şu ifadelere yer verdi:

"Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Berat Albayrak'ın liderliğinde hayata geçirilen Enflasyonla Mücadele Programı döviz kurlarındaki yükselişle hızlanan enflasyonun kontrol altına alınmasına çok önemli bir katkı sağlamıştır. Bizler de Türk özel sektörü olarak devletimizle birlikte topyekûn bir duruş sergilemiş, 81 il ve 160 ilçedeki Odalarımız ve Borsalarımızla birlikte bu programı sahiplenip firmalarımızın en geniş şekilde katılımını sağlamıştık.

Enflasyonla mücadelenin 2019'da da aynı şekilde devam etmesini arzu ediyoruz. Zira enflasyonla mücadele işsizlikle, yüksek faizle ve artan girdi maliyetleriyle de mücadele demektir.

Ancak bunu ne tek başına kamu, ne de tek başına özel sektör yapabilir. Sorumluluk ve görev hepimizindir. TOBB ve Odalar-Borsalar, milli bir dayanışma içinde 2019'da da Hazine ve Maliye Bakanlığımızın Enflasyonla Mücadele Programına desteklerini sürdürecektir.

Yine bu çerçevede geçen sene üyelerimizden üretim ve istihdamda öne çıkan sektörleri desteklemek üzere vergi indirimleri talepleri gelmiş ve hükümetimiz de buna olumlu yaklaşarak dört sektörde KDV ve ÖTV indirimlerine gitmişti.

Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Berat Albayrak'ın yılsonunda süresi dolan KDV ve ÖTV indirimlerini yeni yılda üç ay süreyle devam ettirmesine yönelik kararını hem iç piyasayı hem de enflasyonla mücadeleyi destek anlamında çok olumlu bulduğumuzu ifade ediyor ve kendisine teşekkür ediyoruz. Türkiye ekonomisi zorlu bir süreci geride bırakarak dengelenme ve istikrar yolunda önemli bir mesafe almıştır. İnanıyoruz ki kamu ve özel sektör istişaresi ve koordinasyonuyla yeniden tempolu büyüme sürecine girecektir."

20 MİLYAR TL'LİK KOBİ DEĞER KREDİSİ

KOBİ DEĞER KREDİSİ PAKETİNDE MALİYET AYLIKTA YÜZDE 1.54 YILLIKTA YÜZDE 18.5 OLDU. BU KREDİYLE FAİZ YÜZDE 20'NİN ALTINA ÇEKİLDİ. HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK DENGELENME SÜRECİNİN ADIM ADIM SÜRDÜĞÜNÜ İFADE ETTİ.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, KOBİ Değer Kredisi'nin detaylarını açıkladı. Bakan Albayrak, "Toplamda 20 milyar TL'lik "KOBİ Değer Kredisi adını verdiğimiz bu paket ile imalat ve ihracat sektöründeki işletmelere azami 1 milyon TL, diğer ticaret ve hizmet sektörlerindeki firmalara azami 500 bin TL'lik kredi verilecek. Bu da kabaca asgari 20 ila 40 bin adet işletmemize minimum dokunacağız demektir. Altı ay anapara ödemesiz, toplam 36 ay vadeli ve aylık 1.54 faiz oranı ile bu kredi katılımcı bankalarımız tarafından kullandırılacak" dedi.

Bakan Albayrak, KOBİ Değer Kredisi'nin, 14 bankanın kendi inisiyatifiyle devreye alındığını da ifade ederek Hazine'ye etkisinin olmayacağını da vurguladı. KOBİ Alacak Sigortası'nın hemen ardından yine KOBİ'lere 14 bankanın inisiyatifiyle gerçekleştirilecek KOBİ Değer Kredisi'nin tanıtımı için bir araya gelindiğini ifade eden Bakan Albayrak, şunları kaydetti: "Eylül ayında açıkladığımız Yeni Ekonomi Programı ile birlikte üç yıllık projeksiyonumuzu ortaya koyduk. Bunun ilk fazını hepinizin malumu dengelenme adımı olarak ifade ettik. Özellikle son üç, dört ayda yaşadığımız süreç ve bunun çıktıları dengelenme sürecinin başarılı şekilde adım adım devam ettiğini gösteriyor. Enflasyon, kur, faizler ve CDS primlerinde sağladığımız iyileşme ile 2018 yılı hedeflerimizi tutturduk ve 2019 motivasyonumuzu daha üst noktaya taşıdık."

Bakan Albayrak dengelenme sürecinin etkisinin Hazine'nin son ihracında da görüldüğüne işaret ederek "Uluslararası sermaye piyasalarında 2 milyar dolar tutarında Nisan 2029 vadeli bir tahvil ihracını başarıyla tamamladık. İhraca yatırımcılardan gelen 5 milyar doların üzerinde talep bu küresel piyasalarda Türkiye ekonomisinde ortaya koyduğumuz güçlü ve istikrarlı söyleme sağlam cevaplar, refleksler aldığımızı gösteriyor. Bu ihraçla 2019 yılında uluslararası piyasalardan sağlamayı planladığımız 8 milyar dolar tutarındaki dış finansmanın 2 milyar dolarlık kısmını tamamlamış olduk" diye konuştu.

"Dengelenme sürecini herkes hissedecek"

Bakan Albayrak, dengelenme sürecini bu müjdelerle birlikte KOBİ'den esnafa

tüm vatandaşların hissedeceğini belirterek "Birileri ekonomide resesyon beklese de her gün literatürdeki farklı tanımlarla algı oluşturmaya çalışsa da üzülmeye devam edecekler" dedi.

Son dönemde dezenformasyonun arttığına da değinen Bakan Albayrak, "Her tarafta bir şey konuşuluyor. Ben her yerde diyorum; Türkiye'de herkes konuşuyor, herkes biliyor, bir futbol, diğeri ekonomi... Herkes anlıyor. 81 milyon teknik direktör ve ekonomist var" diye konuştu.

Aydın: Çarkların dönmeye devam etmesi için çalışıyoruz

Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Aydın da yaptığı konuşmada "İlgili tüm kesimlerle kolları sıvayıp ekonomide çarkların dönmeye devam etmesi için çalışıyoruz" dedi. 2018 yılı sonu itibariyle bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğünün 4 trilyon liraya yaklaştığını ve bilanço büyüklüklerinin milli gelire oranının yüzde 100'ün üzerinde seyrettiğini söyleyen Hüseyin Aydın, "Bilanço içinde krediler 2.5 trilyon lira ile yüzde 62 pay almaktadır. Bu oran çok sayıda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeden daha yüksek" diye konuştu.

Hüseyin Aydın, kredilerin yüzde 55'inin kurumsal müşterilere, yüzde 25'inin KOBİ'lere ve yüzde 20'sinin bireysel müşterilere kullandırıldığını bildirdi.

Küresel ekonomide risklerin hala yüksek olmasına rağmen Türkiye'de alınan önlemler ve Yeni Ekonomi Programı sayesinde faaliyet ortamının daha sağlıklı hale geldiğini belirten Aydın şunları kaydetti: "Piyasalarımız daha sakin. Hükümetimizin önderliğinde, ilgili tüm kesimlerle kolları sıvayıp ekonomide çarkların dönmeye devam etmesi için çalışıyoruz. Tüm çabamızla bankacılık sektörü olarak üzerimize düşenin en iyisini ve ülkemiz için en doğru olanı yapmaya uğraşıyoruz. Ekonomik faaliyetlerin makul maliyetlerde ve vadelerde finansmanı için kaynak bulmaya ve kredi vermeye devam ediyoruz."

"Risklerimiz makul düzeyde seyretmektedir"

Teminatlarla desteklenmiş kredilerin geniş bir yelpazede dağılım gösterdiğine dikkat çeken Aydın, şu bilgileri verdi: "Kredi müşterilerimizin çok büyük bölümü ekonomimizin temel taşlarıdır, dünya ile rekabet içindedir ve düzenli ödeme alışkanlıkları vardır. Bu sayede risklerimiz makul düzeyde seyretmektedir. Tahsili gecikmiş alacak oranı yüzde 4 seviyelerinde makul ve yönetilebilir düzeydedir. Bireysel veya kurumsal olsun, farklı nedenlerle geçici zorluk yaşayan ve makul destekle yoluna devam edebilecek olan müşterilerimize vade, teminat ve faiz oranlarında mümkün olan her türlü esneklik sağlanmaktadır. Bunu yaparken, sektör ve ölçek ayırımı yapmıyoruz. Başlıca kriterimiz, işletmelerimizin iyi niyetle ekonomimize değer üretmeleri ve istihdam oluşturmalarıdır. Münferit, birden fazla bankanın bir araya gelerek çerçeve anlaşmasında yer alan veya alacaklılar ile borçlunun üzerinde ulaştıkları ticari prensiplerde yapılandırma çalışmaları sürdürülmektedir. Kasım 2018 itibariyle yapılandırılan kredi miktarı 118 milyar TL olmuştur."

"Beraberlik ve dayanışmayla zorlukların üstesinden geleceğiz"

Hüseyin Aydın, bugüne kadar kredi kanalını açık tutarak reel sektöre finansman desteği ve gerekli kolaylıkları sağlamayı sürdürdüklerini dile getirerek bugün de uygun koşullarda hazırlanan yeni bir kredi imkanının KOBİ'lerin hizmetine sunulacağını anımsattı.

Tüm çalışmaların şeffaf, hesap verilebilir, piyasa kurallarına ve uluslararası örneklerle uyumlu olduğunu vurgulayan Aydın, şu değerlendirmelerde bulundu: "Yakın dönemde yaşadıklarımız gösterdi ki makro olarak konularımız yönetilebilir ölçektedir. Her ne kadar küresel piyasalardaki oynaklık, ürkeklik ve belirsizlikler çalışmalarımıza olumlu yönde katkı sağlamasa da elimizi kolumuzu bağlayıp, oturup bekleyecek değiliz. Güçlü öz kaynaklarımızla ve tecrübemizle, rasyonel yaklaşımla bugüne kadar olduğu gibi birlik, beraberlik ve dayanışma içinde zorlukların üstesinden geleceğiz. İmkanlarımızı en üst düzeyde kullanmaya devam edeceğiz. Bankacılık sektörü için Türkiye ekonomisinin bilançosu kendi bilançomuzdan daha önemlidir. Türkiye büyürse, kazanırsa ve güçlü olursa bizler de büyür, kazanır ve güçlü oluruz." Aydın, son on beş yılda pek çok alanda çok doğru işler yaptıklarını, yapmaya da devam edeceklerini söyledi.

Hangi bankalar katıldı?

KOBİ Değer Kredisi paketini Ziraat Bankası Genel Müdürü Hüseyin Aydın, Albaraka Türk Genel Müdürü Melikşah Utku, Alternatif Bank Genel Müdürü Kaan Gür, Denizbank Genel Müdürü Hakan Ateş, QNB Finansbank Üst Yöneticisi Temel Güzeloğlu, Şekerbank Genel Müdürü Servet Taze, TEB Genel Müdür Yardımcısı Turgut Boz, HalkBank Genel Müdürü Osman Arslan, VakıfBank Genel Müdürü Mehmet Emin Özcan, Garanti Bankası Genel Müdürü Ali Fuat Erbil, Vakıf Katılım Genel Müdürü İkram Göktaş, Yapı Kredi Bankası Genel Müdürü Gökhan Erün ve Ziraat Katılım Bankası Genel Müdürü Metin Özdemir imzaladı. Pakete akşam saatlerinde Akbank da katıldı.

350 BİN ESNAFA 22 MİLYAR TL

HALKBANKASI ESNAFA FAİZ DESTEĞİ PROGRAMINDA 350 BİN ESNAF İÇİN FAİZ DESTEĞİ KAPSAMINDA 22 MİLYAR LİRA KREDİ KULLANDIRACAK VE BUNUN 10 MİLYAR LİRALIK KISMI YILIN İLK ÇEYREĞİNDE DEVREYE GİRECEK.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, hem dar gelirli kesime hem de işveren ve esnafa dönük bir dizi destek açıkladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, her yeni gösterge, her yeni gelişmenin Ağustos ayında Türkiye'yi hedef alan finansal saldırıların etkisinin yavaş yavaş ortadan kalkmaya başladığını gösterdiğini belirterek, "Tabii ki gidecek daha çok yolumuz var. Bütçe disiplininden, tasarruflardan, yapısal reformlardan taviz vermeden bu yolu yürüyeceğiz" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, düzenli sosyal yardım alan ihtiyaç sahibi vatandaşların aylık 150 kws'ye kadar olan elektrik tüketimlerini devlet olarak üstleneceklerini belirterek "Bu kapsamda 2.5 milyon üzeri hanede 80 liralık elektrik faturasını devlet karşılayacak" dedi. Kredi kartı borcunu ödemekte güçlük çeken vatandaşların mevcut borçlarının daha kolay ödenebilmesi için Ziraat Bankası'nın kredi kullandıracağını da açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ziraat Bankası aracılığıyla ödeme güçlüğü yaşayan vatandaşlarımızın kredi kartı borçları tek bir çatı altında toplanacak. Vatandaşımız, hangi bankaya kredi kartı borcu olursa olsun Ziraat Bankası'ndan alacağı bu krediyle borcunu kapatacak. Daha sonra çok uygun şartlarda ister 24 ay ister 60 ay vade ile aylık gelirine uygun bir şekilde bu borcunu ödeyecek" ifadelerini kullandı.

Halkbankası'nın esnafa faiz desteği programı

Bu arada Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından grup toplantısında açıklanan Halkbankası'nın esnafa faiz desteği programı, Resmi Gazete'de yayınlandı. Bazı özel durumlarda faizsiz kullandırılacak kredilerde, genel esnaf için faiz yüzde 50 indirimli olarak uygulanacak. Banka 350 bin esnaf için faiz desteği kapsamında 22 milyar lira kredi kullandıracak ve bunun 10 milyar liralık kısmı yılın ilk çeyreğinde devreye girecek.

Krediler, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği'ne (TESKOMB) bağlı Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (ESKKK) kefaletiyle, kooperatiflerin bulunmadığı yerlerde ise doğrudan Halkbank aracılığıyla kullandırılacak.

Buna göre, önceden kullandırılmış ve bakiyesi 2019 yılında devam eden krediler ile 2019 yılında kullandırılacak kredilere yüzde 50 faiz indirimi uygulanacak.

Kaybolmaya yüz tutmuş meslek kollarında devam eden krediler ve yeni kullanılacak krediler için faizsiz kredi kullandırılacak.

Kredi başvuru tarihi itibarıyla en az bir yıllık ustalık belgesine sahip olup bir yıl içinde işletme kurduğunu belgeleyen girişimcilere, devam eden ve yeni krediler için faiz indirimi yüzde 100 olacak. Son bir yıl içinde ticari faaliyetini sonlandıranlar destekten yararlanamayacak.

KOSGEB'in hibe ve faizsiz kredi desteğinden yararlananlar hariç olmak üzere, KOSGEB eğitim programını bitiren 30 yaşını aşmamış gençlere, 100 bin liraya kadar faizsiz kredi kullandırılacak. Bu imkandan, 2019 yılında devreden kredi borcu bulunanlar yararlanamayacak. Bakiyesi devreden ve yeni krediler için ise faizsiz kredi kullandırılacak. Karar kapsamında esnaf ve sanatkarlara; makine, ekipman ve demirbaş alımları, işyeri modernizasyonu veya hammadde, döner sermaye ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 30 bin liraya kadar faizsiz kredi kullandırılacak. Ertelenmiş, taksitlendirilmiş, tasfiye olunacak alacaklar hesabında borcu bulunan veya yeniden yapılandırılmış kredi borcu olup geri ödeme süreci devam eden esnaf ve sanatkarlar, borcun tamamı ödenmeden yeni kredi kullanamayacak.

Kullandırılan kredilere, vadesinde ödenmemesi halinde, vade tarihinden itibaren geciken tutarlar için gelir kaybı hesaplanmayacak. Başvuru tarihi itibarıyla son beş yıl içinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının faiz veya hibe desteği niteliğindeki desteklerinden faydalananlara, aynı işletme için aynı konuda faiz indirimli kredi kullandırılmayacak.

GİRİŞİMCİLİK VE ARAŞTIRMA İÇİN 5.6 MİLYAR TL KAYNAK

2019'DA SANAYİ GİRİŞİMCİLİK VE ARAŞTIRMA İÇİN 5.6 MİLYAR TL DESTEK VERİLECEK. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MUSTAFA VARANK, "YENİ YILDA TÜM İMKANLARIMIZLA SANAYİCİ, GİRİŞİMCİ VE ARAŞTIRMACININ YANINDA OLMAYA DEVAM EDECEĞİZ" DİYE KONUŞTU.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, farklı programlar altında sanayici, girişimci ve araştırmacılara yönelik olarak 5.6 milyar TL destek verileceğini açıkladı. Bakanlıktan yapılan açıklamada TÜBİTAK, KOSGEB, Kalkınma Ajansları ve Bölge Kalkınma İdareleri kanallarından verilen destekler bulunduğu hatırlatıldı. Bakan Mustafa Varank, yeniden yapılandırılan bakanlığın destekleri bütüncül bir model ile tasarlamaya imkan verdiğinin altını çizdi.

Açıklamada, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi kapsamında Bakanlığın yeniden yapılandırıldığı ve yeni sisteme uyumun da sağlandığı belirtildi. Yapılandırmanın üretim yapan, yeni bir fikri olan, sanayi ve teknoloji alanında bilimsel çalışmalar yürüten kişilere verilecek desteklerin bütüncül model ile yönetilmesine imkan sağladığı belirtilen açıklamada, 2019 destek programlarının da bu model ile tasarlandığı belirtildi.

Bakan Mustafa Varank şu değerlendirmeyi yaptı: "Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak yeni yılda tüm imkanlarımızla sanayici, girişimci ve araştırmacının yanında olmaya devam edeceğiz. Biliyorsunuz yeni dönemde yatırım teşvikleri, kalkınma ajansları ve bölge kalkınma idarelerini bünyemize kattık. Böylelikle, sunduğumuz tüm destekleri daha bütüncül ele alabiliyoruz. Üretim öncülüğünde büyümek için tüm birimlerimizle sahada daha fazla ve aktif rol alıyor, varsa sorunları yerinde tespit ediyoruz."

Destek programı

Bakan Mustafa Varank tarafından açıklanan destek programı bileşenleri şöyle:

● Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Programları (Toplam 2 milyar 447 milyon TL)

■ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı: 24 milyon 749 bin TL
■ Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama Destek Programı: 6 milyon 187 bin TL
■ Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri: 27 milyon 224 bin TL
■ Temel Bilimler Destek Programı: 12 milyon 374 bin TL
■ Tasarım Tescil Destek Programları: 619 bin TL
■ Teknoloji Geliştirme Bölgeleri: 90 milyon TL
■ Araştırma Altyapıları: 98 milyon TL
■ Cazibe Merkezleri: 110 milyon 356 bin TL
■ Kalkınma Ajansları: 400 milyon TL
■ Bölge Kalkınma İdareleri: 320 milyon TL
■ Sosyal Destek Programı (SODES): 166 milyon 23 bin TL
■ Faiz Desteği: 348 milyon 869 bin TL
■ Sigorta Prim Desteği: 581 milyon 500 bin TL
■ IPA Kapsamında Yapılan Destekler: 50 milyon 186 bin TL
■ Kümelenme Destek Programı: 20 milyon 500 bin TL
■ OSB'lerde Bedelsiz Arsa Tahsisi: 3 milyon TL
■ Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi Siteleri, Endüstri Bölgeleri (Kredi): 188 milyon 74 bin TL

● TÜBİTAK Programları (Toplam 1 milyar 263 milyon TL)

■ Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) Programları: Bilim İnsanı Yetiştirme ve Geliştirme Programı, Sanayi Ar-Ge Destek Programı, Bilim ve Teknoloji Farkındalığını Artırma Programı, Akademik ve Uygulamalı Ar-Ge Destek Programı, Savunma ve Uzay Ar-Ge Destek Programı, Kamu Ar-Ge Destek Programı, UİDB AB Proje Ödül Destek Programı'ndan oluşuyor. Bu programlar için toplam 1 milyar 63 milyon 195 bin TL ayrıldı. Bilim İnsanı Destek Programları bursları 177 milyon 680 bin, Uluslararası Bilimsel Yayın Teşvikleri 21 milyon 172 bin, ARDEB Proje Performans Ödülü olarak bir milyon 745 bin TL destek bütçesini kullanacak.

● KOSGEB (Toplam 1 milyar 892 milyon TL)

■ Stratejik Ürün, KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım, KOBİ Gelişim ve Girişimciliği Geliştirme Destek Programları olmak üzere diğer destek programları kapsamında ağırlıklı olarak proje odaklı destekler aracılığıyla KOBİ ve girişimcilere aktarılacak. Ayrıca Kredi Finansman Desteği ile de KOBİ'lerin finansman giderleri karşılanmaya devam edilecek.

● Kalkınma Ajansları (Toplam 400 milyon TL): Ajansların bölge için yaptıkları analizlere bağlı proje teklif çağrılarıyla destek veriliyor.

● Bölge Kalkınma İdareleri: GAP, DAP, DOKAP ve KOP bölge kalkınma idareleri toplam 320 milyon TL destek sağlayacak. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı'ndan da ayrıca 110 milyon TL destek sağlanacak.

GAZİANTEP

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu Gaziantep'in ihracat rakamları ve ihracattaki başarısının herkesi gururlandırdığını belirtti.

"Eximbank dinamizm kazandı KOBİ'lerin payı yüzde 70'i geçti"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Eximbank'ın yeni bir dinamizm kazandığını belirtirken "Eximbank'ta KOBİ'lerimizin payı, ilk defa bu sene yüzde 70'e ulaştı ve hatta geçti. İnşallah şimdi bu şube sayesinde daha fazla sayıda Antepli KOBİ'miz, Eximbank'a ulaşabilecek" dedi.

Türk Eximbank Gaziantep Şubesi'nin açılış töreni Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Gaziantep Valisi Davut Gül, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, TESK Başkanı Bendevi Palandöken, Eximbank Genel Müdürü Adnan Yıldırım, Oda ve Borsa Başkanları ile çok sayıda davetlinin katılımıyla gerçekleştirildi.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu burada yaptığı konuşmada, Gaziantep'in bunu fazlasıyla hak ettiğini ifade ederken, "Ülkemizdeki altıncı büyük ihracatçı şehir haline geldiniz. 179 ülkeye ulaşıyor, malınızı satıyorsunuz. 'En Büyük İlk 1000 İhracatçı' arasında Gaziantep'ten tam 68 firma yer alıyor. Böylece, en fazla ihracatçıya sahip üçüncü il olmayı da başardınız" diye konuştu.

"Tüccar ve sanayicilerimizle ayrıca iftihar ediyorum"

Gaziantep'in ihracat rakamları ve ihracattaki başarısının herkesi gururlandırdığını belirten TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Burada, ülkemizin en büyük OSB'si de dahil, tam altı tane OSB faaliyet gösteriyor. Tüm bunları başaran, siz değerli tüccar ve sanayicilerimizle de ayrıca iftihar ediyorum. Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan liderliğinde ve Genel Müdürümüzün emekleriyle, Eximbank yeni bir dinamizm kazandı.

Eximbank'ta KOBİ'lerimizin payı, ilk defa bu sene yüzde 70'e ulaştı ve hatta geçti. İnşallah şimdi bu şube sayesinde, daha fazla sayıda Antepli KOBİ'miz Eximbank'a ulaşabilecek. Eximbank-Gaziantep hayırlı, uğurlu olsun

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ise Gaziantep'te Türk Eximbank şubesinin açılış töreninde yaptığı konuşmada, Türkiye'nin gelecek 10 yılda temel hedefinin "yüksek gelirli ülkeler" ligine yükselmek olduğunu söyledi.

Ülkeyi bu hedefe taşıyacak en büyük aracın daha fazla ve daha yüksek katma değerli ihracat olduğunu belirten Pekcan, Bakanlık olarak bu hedefe yönelik, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarıyla tam koordinasyon içinde sorunları çözdüklerini ve gelecek planları yaptıklarını bildirdi.

Bakan Pekcan, gelecek dönemde teknolojiye, tasarıma ve markalaşmaya odaklanarak, ihracat artışını yapısal şekilde uzun döneme yayacaklarını dile getirdi.

Gaziantep'in Türkiye ve bölge ekonomisi için taşıdığı önemli rolün ve yarattığı katma değerin bilincinde olduklarına dikkat çeken Bakan Pekcan, Bakanlık olarak bu bilinçle tüm destek mekanizmalarıyla Gaziantepli ihracatçıların yanında olmaya devam ettiklerini vurguladı.

Fotoğraflar: *TOBB Fotoğraf Servisi*

Bakan Pekcan, Eximbank'ın Türkiye'de her 100 dolarlık ihracatın 26 dolarını, Gaziantep'te ise 27 dolarını finanse ettiğini aktarırken, böylelikle kurumun toplam finansman desteğini 44 milyar dolara yükselttiğini ifade etti.

Eximbank'ın çalıştığı ihracatçılar arasında KOBİ'lerin payının yüzde 53'ler seviyesinden yüzde 70.4'e ulaştığını belirten Bakan Pekcan, kurumun ihracatçılara daha fazla destek olabilmek adına yeni ve etkili destek mekanizmalarını devreye soktuğunu, bunların gelecek yıl daha da çeşitlendirileceğini bildirdi.

"Artık teminat mektubu yerine poliçeyi koyduk"

Eximbank Genel Müdürü Adnan Yıldırım da banka olarak artık teminat mektubunun yerine poliçeyi koyduklarını belirterek, "Artık asli teminat unsurumuz poliçedir" dedi. Yıldırım, Eximbank, kentin özellikle son iki yılda yürütülen çalışmalar neticesinde örnek bir model olduğunu söyledi.

Eximbank'ın radikal bir dönüşüm içinde bulunduğunu ifade eden Yıldırım, "Geçtiğimiz sene yasal değişiklikle işe başladık. Bu kapsamda ihracatçılar diğer bankalar olmadan Eximbank ile doğrudan çalışamıyordu. Yapılan değişiklikle çalışabilir hale geldik" dedi. Yıldırım, 12 şubeye ulaştıklarını ve bunların tamamında bankanın tüm işlemlerini yapabilir hale geldiklerini, irtibat bürosu sayısının da 15'e çıktığını bildirdi.

Sadece teminat mektubu alarak çalışan bir banka olan Eximbank'ı, teminat mektubu olmadan da kredi verebilir hale getirdiklerini söyleyen Yıldırım, şöyle devam etti: "Biz artık teminat mektubunun yerine poliçeyi koyuyoruz. Artık asli teminat unsurumuz poliçedir. Aşama aşama ihracatçılarımızı zor zamanlardaki yükten kurtaracağız. İhracatçılarımızın kur risklerinden kurtulmalarını istiyoruz. Hem ihracatçılarımızın hem de ülkemizin bu zor dönemlerde kurlardan etkilenmesini istemiyoruz. Bu konuda yapmamız gereken her şeyi yapmaya hazırız."

Yıldırım, gelecek yıl bankanın Türkiye genelinde ihracatı destekleme oranının yüzde 20 olacağını, Gaziantep'te şimdiden bunu yakaladıklarını belirterek, reel sektörün yanında olduklarını ve olmaya devam edeceklerini dile getirdi.

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'e ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ticaret Bakan Ruhsar Pekcan, TESK Başkanı Bendevi Palandöken, Gaziantep Valisi Davut Gül ile Oda ve Borsa başkanlarıyla birlikte Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'i makamında ziyaret etti. Karşılıklı görüş alışverişinde bulunulan ziyarette, Bakan Pekcan Gaziantep'in öneminden ve daha yapacak çok işleri olduğundan söz etti. Belediye Başkanı Şahin ise gelecekten çok umutlu olduklarını ve şehri ticaret merkezi yapacaklarını anlattı.

Gaziantep Sanayi Odası Mesleki Eğitim Merkezi açılış töreni yapıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gaziantep Sanayi Odası Mesleki Eğitim Merkezi'nin açılış törenine katıldı. Kurdele kesiminin ardından Merkez'de incelemelerde bulunan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, yetkililerden ve öğrencilerden bilgi aldı. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Gaziantep Mutfak Sanatları Merkezi'ni (MSM) de ziyaret ederek yapılan çalışmaları inceledi ve öğle yemeğine katıldı. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu burada Gaziantep Kadın Girişimciler Kurulu üyeleri ile biraraya geldi.

GAZİANTEP

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu "El ele verip ülkemizi hak ettiği yere getireceğiz" diye konuştu.

"Antep'in düşmana direnişi İstiklal Harbimize ışık tuttu"

Gaziantep Ticaret Odası'nın ev sahipliğinde düzenlenen Gaziantep İş Dünyası İstişare Toplantısı'nda konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Antep'in düşmana direnişi İstiklal Harbimize ışık tutmuş, Anadolu'da yiğitlik ve vatanperverliğin simgesi olmuştur" dedi.

Gaziantep Ticaret Odası'nın ev sahipliğinde düzenlenen Gaziantep İş Dünyası İstişare Toplantısı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, TESK Başkanı Bendevi Palandöken, Gaziantep Ticaret Odası Yönetim Başkanı Mehmet Tuncay Yıldırım, Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Ünverdi, Gaziantep Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Akıncı, Gaziantep Esnaf Odası Başkanı Ömer Küsbeoğlu, birçok ilin Oda ve Borsa başkanları ile çok sayıda davetlinin katılımıyla Gaziantep Ticaret Odası toplantı salonunda gerçekleştirildi.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, burada yaptığı konuşmaya, toplantının Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun, 97. yıl dönümüne denk gelmesine işaret ederek başladı. "Kahramanlığı; 'Gazi' unvanıyla tescillenen, İstiklal Madalyası'yla taçlanan bir şehirdir Gaziantep. Antep'in düşmana direnişi, İstiklal Harbimize ışık tutmuş, Anadolu'da yiğitlik ve vatanperverliğin simgesi olmuştur" diyen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, tüm şehitler için şükran duyguları ve rahmet dileklerini iletti. Gaziantep'in rol model bir kent olduğuna değinen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu şunları söyledi: "Birlikte rahmet ve bereket ayrılık da azap var diye güzel bir söz var ya Gaziantep'te o var. Dokuz ilimizden Oda ve Borsa başkanlarım da burada. Geldikleri için teşekkür ediyorum.

Girişimcilere 60 aya kadar vade imkânı

Ticaret Bakanımız Ruhsar Pekcan bizlerle birlikte. İçimizden çıkan bir ismi Ticaret Bakanı yaptığı için Cumhurbaşkanımıza buradan teşekkür ediyoruz. Bu bizler için gurur verici bir hadise. Vizyonu sayesinde ekonomide yeni bir atılımın başlayacağına inanıyorum. Gaziantep'in böyle çalışkan ve vizyon sahibi Oda ve Borsa başkanları tarafından temsil edilmesi de bir şans." Oda ve Borsalardan gelen

talepler neticesinde hayata geçirilenlere işaret eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bu icraatları şöyle sıraladı: "Kısa çalışma ödeneği hayata geçirildi, mevzuat değişti işler hale geldi. SGK primini düzgün ödeyenlerden son bir yılda sıkıntı çeken girişimciler için 60 aya kadar vade imkânı sağlandı. Asgari ücret desteği 150 liraya çıktı. Teknik iflas sorunu çözüldü, yeniden düzenleme yapıldı. Tasfiye ve devir sözleşmeleri konusunda, kamuya iş yapanlar için ilgili kanun tasarısı TBMM'de. Ticari Alacak Sigortası geldi. Alacak garantisi anlamında çok önemli bir adım atılmış oldu. Lisanslı depoculukla ilgili destekler artırıldı. Doğalgazda yüzde 10 indirim yapıldı. Dört sektörde vergi indirimine gidildi. Takip ettiğimiz ve üzerine çalıştığımız işler de var. Nefes Kredisi'nde Gaziantep kaynağın yüzde 60'ını kullanmış. Daha kullanabileceğiniz yüzde 40 var. Bunu kullanın. Sıkıntı yaşadığınız yerleri bize iletin. Perakende sektöründe post komisyonları çok artmış. Bunun çözülmesi lazım." Çalkantılı sürecin geçici olduğunu vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, birlik ve beraberlik çağrısı yaparak, "Hep birlikte el ele verip, ülkemizi hak ettiği yere getireceğiz" dedi.

"Ülkemizin, milletimizin birliği ve dirliğini muhafaza edelim"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu Gaziantep Ticaret Borsası'nı ziyaret etti. Borsa Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Akıncı ve Meclis üyeleri ile biraraya gelen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, sorunları ve çözüm önerilerini dinlerken, iş dünyası ile istişare imkanı buldu. Burada birlik ve çok çalışma mesajı veren TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Birbirimizi ötekileştirmeyelim. Kimseyi öteki diye görüp, ayrı tutmayalım. Ülkemizin, milletimizin, birliğini, dirliğini muhafaza edelim. İşte o zaman göreceksiniz, bu tümseği de aşacak, yola devam edeceğiz" diye konuştu.

Gaziantep Şahinbey TOBB Fen Lisesi'ne ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Gaziantep Valisi Davut Gül, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, TESK Başkanı Bendevi Palandöken ve beraberlerindeki Oda ve Borsa başkanları Gaziantep Şahinbey TOBB Fen Lisesi'ni ziyaret ettiler. Okul müdüründen bilgi alan ve incelemelerde bulunan heyet, öğrencilere kitap dağıtıp sohbet etti.

SAMSUN

Samsun'da yapılan toplantıya Oda, Borsa ve iş dünyasının temsilcileri ile dokuz bankanın genel müdür ve genel müdür yardımcısı katıldı.

"Anadolu'nun dertlerini öğrenmek için birlikte hareket ediyoruz"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Tarihimizde ilk defa Türkiye Bankalar Birliği ve Türk özel sektörü bir arada Anadolu'nun dertlerini ve sıkıntılarını öğrenmek üzere birlikte hareket ediyor. Bu sıkıntılı ortamlarda biz biliyoruz ki ikimiz de aynı gemideyiz" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) & Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Reel Sektör & Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantıları'nın onbirincisi Samsun'da yapıldı.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve TBB Başkanı Hüseyin Aydın toplantı öncesinde basına açıklamalarda bulundu. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme" toplantısında, Anadolu'da ortak diyalog toplantıları kapsamında 10 ilde toplandıklarını, Samsun'da ise 11'inci toplantıyı yapacaklarını söyledi.

Toplantıya Oda, Borsa ve iş dünyasının temsilcileri ile dokuz bankanın genel müdür ve genel müdür yardımcılarının katıldığına işaret eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, şöyle konuştu: "Aslında bir ilki gerçekleştiriyoruz. Bu sıkıntılı dönemde tarihimizde ilk defa Türkiye Bankalar Birliği ve Türk özel sektörü bir arada, Anadolu'nun dertlerini ve sıkıntılarını öğrenmek üzere birlikte hareket ediyor. Bu sıkıntılı ortamlarda biz biliyoruz ki ikimiz de aynı gemideyiz ve ikimizin de birbirinden farkı yok. Bizim sıkıntımız onların sıkıntısı, onların sıkıntısı bizim sıkıntımız."

Sıkıntılı dönemin geçici olduğuna inandıklarını belirten TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Önümüz açık, son 25 yıla baktığımız zaman bunun gibi birçok sıkıntı geldi, geçti ve daha da güçlü çıktık. Bundan da güçlü çıkacağız, umudumuz var" diye konuştu.

TBB Başkanı Hüseyin Aydın ise dertleri, sıkıntıları ve sorunları açık yüreklilikle konuşacaklarını vurguladı. Aydın, "Türk bankacılık sistemi, Türk reel sektörünün ve Türkiye'nin büyümesi ve gelişmesi hususunda gayretini azamileştirmektedir. Bunu Karadeniz Bölgesi'nde de göstereceğiz" dedi. Konuşmaların ardından toplantı basın kapalı devam etti.

Hisarcıklıoğlu Samsun'da

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Samsun programı kapsamında, Samsun Yurt Savunma Sanayi A.Ş. fabrikası, Proyem Fabrikası ve Samsun Gıda OSB'de yeni yapılan fabrikayı ziyaret ederek bilgi aldı.

Hisarcıklıoğlu MÜSİAD Vefa Gecesi'ne katıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın konuk olduğu, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Ankara Şubesi tarafından organize edilen vefa gecesine katıldı. Gecede bir konuşma yapan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yılbaşının hemen öncesinde her kesime yönelik destek ve teşvik müjdelerini açıkladıklarını hatırlatırken, "Kredi kartını ödemekte zorlanan vatandaşlarımızdan, sosyal destekle ayakta duran ihtiyaç sahiplerine, çiftçiden asgari ücretliye kadar her kesim için projelerimizi hayata geçiriyoruz" ifadesini kullandı.

Geçtiğimiz 16 yılda Türkiye'ye gelen uluslararası yatırım tutarının 201 milyar doları geride bıraktığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bugün dünyanın 13. büyük ekonomisi haline gelmiş durumdayız. İnşallah yıl sonunda bir üst sıraya çıkmış olacağız. Geçtiğimiz yıl ihracatı 168.1 milyar dolarla kapattık, sadece bununla kalmadık dış ticaret açığımızı da 55 milyar dolara gerileterek, önemli bir başarıya imza attık" diye konuştu.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Ankara Şubesi Başkanı Hasan Basri Acar ise konuşmasında, dün olduğu gibi bugün de yarın da azim ve kararlılıkla çalışmaya devam edeceklerini vurguladı.

Grand Ankara Hotel'de, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla düzenlenen, "MÜSİAD Vefa Gecesi" öncesinde, derneğin Ankara şubesinin genel kurulu da yapıldı.

Tarım ve hayvancılık sektörlerinin sorunları istişare edildi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin katılımıyla tarım ve hayvancılık sektörlerine ait sorun ve önerilerinin istişare edildiği toplantıya ev sahipliği yaptı. TOBB İkiz Kulelerdeki toplantı basına kapalı olarak gerçekleşti.

Enerji Meclisi'nden Bakan Dönmez'e ziyaret

Türkiye Enerji Meclisi Başkanlık Divanı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'i sektörün taleplerini iletmek üzere makamında ziyaret etti. TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Zeki Kıvanç, Türkiye Enerji Meclisi Başkanı İhsan Akyol, Meclis Başkan Yardımcısı Necmi Odyakmaz ve TOBB yetkililerinin katıldığı ziyarette, sektörün yaşandığı finansman sorunları, YEKDEM mekanizması başta olmak üzere ilgili güncel konularda görüş alışverişinde bulunuldu.

ANKARA

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu "IPARD kapsamındaki desteğin yüzde 75'ini AB fonlarından sağlıyoruz" dedi.

"Günümüzde Oda ve Borsalar proje fabrikası haline geldi"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, 2001'de göreve geldiğinde proje yazabilen bir Oda ve Borsanın bulunmadığını anımsatarak, günümüzde Oda ve Borsaların proje fabrikası haline geldiğini, bu çalışmalarla artık üyelerinin de projelerini yazabilir noktaya ulaşacağını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB İkiz Kuleler'de "Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı-Kırsal Kalkınma Programı (IPARD) Proje Hazırlama İşbirliği ve Eğitim Protokolü"nü imzaladı. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, törende yaptığı konuşmada, Türkiye'nin tarımdaki potansiyeline dikkat çekerek, sektördeki üretim hacminin 50 milyar dolara ulaştığını söyledi.

Tarımın Türkiye'nin net döviz kazandıran sektörü olduğuna işaret eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "2018'de yaklaşık 10 milyar dolar ithalata karşı, bu sektörden 17 milyar dolar ihracat gerçekleştirdik, ama daha gidecek çok yolumuz var. Dünya tarım ürünleri ithalatı 1.7 trilyon dolar. Burada bizim payımız ancak yüzde 1 düzeyinde. Dolayısıyla tarım sektörümüzü de aynen sanayi sektörü gibi küresel rekabete hazırlamalıyız" diye konuştu.

"Desteğin yüzde 75'ini AB fonlarından sağlıyoruz"

Tarımda yeni politikaların geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bu noktada IPARD desteklerinin öneminin ortaya çıktığını kaydetti. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Bu desteklerden daha fazla faydalanmak tarım ve hayvancılık sektörlerimiz için büyük önem arz ediyor. IPARD kapsamındaki desteğin yüzde 75'ini AB fonlarından sağlıyoruz. 2011 yılından bu yana IPARD destekleriyle 42 ilimizde 14 bin 500 proje desteklenmiştir. Bu kapsamda, 3.8 milyar lira hibe verilmiş, 10 milyar lira yatırım yapılmış ve 60 bin kişiye istihdam sağlanmıştır. AB Komisyonu ile Bakanlığımızın yapmış olduğu olumlu görüşmeler neticesinde, önümüzdeki dönemde de benzer rakamlara ulaşılacağına inanıyorum. Sayın Bakanımızdan yakın zamanda bu konuda müjdeli haberler bekliyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, 2001'de göreve geldiğinde proje yazabilen bir Oda ve Borsanın bulunmadığını anımsatarak, günümüzde Oda ve Borsaların proje fabrikası haline geldiğini, bu çalışmalarla artık üyelerinin de projelerini yazabilir noktaya ulaşacağını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanlığı ile gerçekleştirecekleri "Uygulamalı Proje Yazma Eğitimi" sayesinde, Oda ve Borsa çalışanlarını IPARD proje yazımı konusunda yetiştireceklerini dile getiren TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, şunları kaydetti:

"Biz TOBB olarak, IPARD desteklerinden faydalanan 42 ildeki 77 Ticaret Borsamız ve Ticaret Borsası bulunmayan illerdeki sekiz Ticaret Odamızla birlikte yani toplam 85 Oda ve Borsamızla üyelerimizin bu desteklerden daha çok faydalanması için taşın altına elimizi koyuyoruz. TOBB olarak IPARD Programı'nın üyelerimiz

tarafından en yaygın şekilde kullanılmasını çok önemsiyoruz."

"Tarım ve hayvancılıkta verimlilik artırılabilecek"

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, TOBB Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Merkezi (YET-MER) ile bu konuyu mesleki yeterlilik kapsamına alacaklarını vurgulayarak, bu sayede tarım ve hayvancılıkta düşük olan verimliliğin artırılmasının sağlanabileceğini bildirdi. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli de yatırımcıların, Avrupa Birliği (AB) Katılım Öncesi Yardım Aracı-Kırsal Kalkınma Programı'nın (IPARD) uygulandığı 42 ilde TOBB bünyesindeki Oda ve Borsalar üzerinden projelerini ücretsiz hazırlatabileceğini belirterek, "Proje hazırlama sürecinde Oda ve Borsalar tarafından hiçbir ücret talep edilmeyecek" dedi.

Bakan Pakdemirli, hibe, destek ve teşvikleri vatandaşlarla buluştururken, bir yandan da Ar-Ge ekipleri kurarak projeler geliştirdiklerini söyledi. Bakan Pakdemirli, "Bu bağlamda adeta bir bilgi ve teknoloji bakanlığına dönüşmekte olduğumuzu da açıkça ifade edebilirim" diye konuştu.

Bakan Pakdemirli, AB'nin kırsal kalkınma hibeleri olan IPARD'ın, AB sürecinin önemli ve etkili bir ayağını oluşturduğunu aktararak, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından kullandırılan IPARD hibelerinin daha etkin

kullanımı için TOBB ile işbirliğine gittiklerini anlattı. Yatırımcıya önemli bir kolaylık ve alternatif sağlayacak protokolün, IPARD kapsamındaki projelerin artık ücretsiz hazırlanabileceği anlamına geldiğini vurgulayan Bakan Pakdemirli, şöyle devam etti:

"Proje yazmak ya da hazırlamak başlı başına bir projedir. IPARD'a başvuru yapmak isteyen yatırımcılar, mevcut durumda, projelerini hazırlayıp TKDK'ye sunuyor. Projesi uygun görülüp kabul edilirse, danışmanlık kapsamında alacağı hibeyle danışmanlık giderini karşılıyor. Ancak projesi kabul edilmezse danışmanlık hizmetleri için yaptığı harcama cebinden gidiyor. Normalde başvuru sahibi şimdiye kadar proje danışmanlık hizmet ücreti olarak yatırımın niteliğine göre 5-40 bin lira ücret ödüyordu. Bu protokol sayesinde yatırımcılar, IPARD'ın uygulandığı 42 ilimizde, TOBB bünyesindeki Oda ve Borsalar üzerinden, projelerini ücretsiz hazırlatabilecek. Proje hazırlama sürecinde Oda ve Borsalar tarafından, hiçbir ücret talep edilmeyecek."

"İş dünyamızı bilgilendirin"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Oda/Borsa Meclis Üyeleri Bilgilendirme Semineri'nde, Meclis üyeleri ile bir araya geldi. Oda ve Borsalardan gelen talep ve sıkıntıları hükümete ilettiklerini hatırlatan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bu talepler karşısında yapılan icraatlar konusunda Meclis üyelerini bilgilendirdi. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Meclis üyelerinden yapılan işler konusunda bölgelerindeki iş dünyasını haberdar etmelerini ve getirilen imkânlardan tüm üyelerin yararlanabilmesini istedi. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu konuşmasında daha önce yaptıkları bilgilendirme seminerlerinden çok olumlu bir geri dönüş aldıklarını ve o nedenle yeniden yapma kararı aldıklarını ifade etti. Meclis üyelerinin iş dünyasının temsilcileri olduğunu ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu illerden gelen sıkıntıları başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere tüm bakanlara tek tek ilettiğini aktardı. Bankalarla ilgili sıkıntılar bulunduğunu hatırlatan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, o nedenle Bankalar Birliği ile biraraya geldiklerini ve istişare toplantıları düzenlemeye karar verdiklerini anlattı.

KELKİT

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu "Kalkınma ve zenginleşmenin yolu tarım ve hayvancılıktan geçiyor" dedi.

"Tarım ve hayvancılık sektörünü küresel rekabete hazırlamalıyız"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Ülke olarak baktığımızda tarımsal milli gelirde Avrupa'da birinci, dünyada ise sekizinci sıradayız. Tarım, ülkemizde net döviz kazandırıcı sektördür. Tarım ve hayvancılık sektörümüzü aynen sanayi sektörü gibi küresel rekabete hazırlamalıyız" diye konuştu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Kelkit ilçesindeki Aydın Doğan Meslek Yüksekokulu'nda düzenlenen, "Kelkit Havzası'nda Küçükbaş Hayvancılığı ve Kooperatifçiliği Geliştirme Çalıştayı"nın açılış bölümünde yaptığı konuşmada, Çalıştay'ın tarım ve hayvancılığa bölgede ivme kazandıracak fevkalade önemli bir adım olduğunu söyledi. Bölgenin kalkınması ve zenginleşmesinin yolunun, tarım ve hayvancılıktan geçtiğine işaret eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Türkiye olarak tarım ve hayvancılıkta müthiş bir potansiyele sahibiz. Ülke olarak baktığımızda, tarımsal milli gelirde Avrupa'da birinci, dünyada ise sekizinci sıradayız. Tarım, ülkemizde net döviz kazandırıcı sektördür. Tarım ve hayvancılık sektörümüzü aynen sanayi sektörü gibi küresel rekabete hazırlamalıyız" diye konuştu.

"Tarım ve hayvancılık yapanlar hep kazanacaklar"

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bu noktada sıkıntı yaşandığının altını çizerek, "Küresel rekabete tarım ve hayvancılığı hazırlamamız lazım. Bunun için yeni politikalara ihtiyaç var. Zira tarım ve hayvancılık başka sektörlere benzemez. Eğer bugün tedbir almazsak 'şimdi ucuz' diye ithal etmeye kalkarsak boğazımızdan dışa bağlı hale geliriz. Gıda güvenliğimiz de baktığımız zaman tehlikeli hale gelir" değerlendirmesinde bulundu.

Dünyanın gelecek dönemde, tarım ve hayvancılığı gözardı edebilmesinin mümkün olmadığına dikkat çeken TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bunun sebeplerini şöyle sıraladı: "Çevre coğrafyamızda, Türkiye'nin etrafında yaklaşık 2 milyarlık nüfus var. 2 milyarlık nüfus yaklaşık 500 milyar dolarlık tarım, gıda ve hayvancılık ürünleri ithal ediyor yani çevremizde müthiş bir pazar var. Üretebilsek satabileceğimiz müthiş bir pazar var. Tarım ve hayvancılıkta bütün dünyadaki fiyat artışları diğer ürünlerin fiyat artışından hep üstte. Neden? Nüfus, gelir ve tüketim artıyor.

Önümüzdeki dönemde tarım ve hayvancılık yapanlar hep kazanacaklar. Önemini hiçbir zaman yitirmeyecek. Yaşadıkça hepimiz tüketmek zorundayız ve tüm dünyayı doyurmakta bizim elimizde."

Pasinler TOBB Efkan Ala İmam Hatip Ortaokulu açıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından Erzurum'un Pasinler ilçesinde yaptırılan Efkan Ala İmam Hatip Ortaokulu, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İçişleri eski Bakanı Efkan Ala, Erzurum Valisi Okay Memiş ve bölge Oda ile Borsa başkanlarının katıldığı törenle açıldı.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu açılışta yaptığı konuşmada, Efkan Ala'ya ülkeye vermiş olduğu hizmetler dolayısıyla teşekkür ederek, "Pasinler ilçemize yakışır bu okulumuzdan mezun olacak öğrencilerimiz de Efkan Ala ve hizmetlerini unutmayacaklar" dedi.

Efkan Ala da sadece bir defa dile getirilmesinin ardından TOBB tarafından okulun memleketine hemen yaptırıldığını belirterek, "Burada çocuklarımız en güzel eğitimi alacak. Pasinler'e yakışır, milletin teveccühüne layık bir okul oldu. Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Lütfü Yücelik de hemen yurt sorununu çözdü. Pasinler'e hem okul hem de yurt kazandırıldı. Hayırlı ve uğurlu olsun" şeklinde konuştu. Konuşmaların ardından dualarla açılış kurdelesini kesen protokol, dersliklerde incelemelerde bulundu. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, öğrencilere Nurettin Topçu'nun Ahlâk isimli kitabını hediye etti.

Kelkit TSO'da açılış yapıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Kelkit Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, tadilattan geçen binanın açılış kurdelesini kesti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Hisarcıklıoğlu, Kelkit Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Servet Daltaban'a ve yönetimine hayırlı olsun dileklerini iletti.

Hisarcıklıoğlu, Milli Koordinasyon Komitesi Toplantısı'na katıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı Naci Ağbal'ın başkanlığında gerçekleştirilen İSEDAK Milli Koordinasyon Komitesi Toplantısı'na katıldı.

ERZURUM

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu "Özel sektörde durum neyse bankacılık sektöründe de durum odur" diye konuştu.

"Finansmana erişim için firmaların önü açılmalı"

Erzurum'da düzenlenen Reel Sektör & Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısı'nda konuşan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, finansmana erişim noktasında firmaların önünün açılması gerektiğini belirtti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) & Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Reel Sektör & Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantıları'nın onikincisi Erzurum'da yapıldı. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve TBB Başkanı Hüseyin Aydın toplantı öncesinde basına açıklamalarda bulundu. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Anadolu'da ortak diyalog toplantıları kapsamında 12. toplantılarını Erzurum'da gerçekleştireceklerini söyledi.

Toplantıya Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Kars, Rize ile Van'dan Oda başkanları ile iş adamlarının katıldığını ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, şunları dile getirdi:

"10 büyük bankamızın genel müdür ve genel müdür yardımcıları da bu programda bizimle birlikteler. Bu işe öncülük eden TBB Başkanı Hüseyin Aydın Bey'e çok teşekkür ediyorum. Tarihimizde ilk defa bankalarla özel sektör bir arada ve sıkıntılı ortamda sahaya inmiş durumdalar. Aslında hepimiz aynı gemideyiz. Ortak çözümler geliştireceğiz. Özel sektörde durum neyse bankacılık sektöründe de durum odur. İkimiz birbirimizin ayrılmaz bir bütünüyüz. Bu sıkıntılı süreci de birlikte atlatacağız."

"Bu dönemi de hep beraber atlatacağız"

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, finansmana erişim noktasında firmaların önünün açılması gerektiğini belirterek, bankaların bunun için bölge toplantısında iş dünyasıyla beraber olduğunu söyledi.

Son 25 yılda ekonomide benzer dönemleri beraber atlattıklarına işaret eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Bu dönemi de hep beraber atlatacağız. Bu sıkıntılı dönemin sonucunda da daha güçlü çıkacağız. Bu tekerlek, bu tümsekte kalmayacak, daha hızlı gidecek ve bu tümseği aşacağız" diye konuştu.

Erzincan TSO ve TB'de sorunlar dinlendi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, beraberindeki TOBB Yönetim Kurulu üyeleri Hakan Ülken, Oğuzhan Sadıkoğlu ve Engin Yeşil ile birlikte Erzincan Ticaret ve Sanayi Odası ile Erzincan Ticaret Borsası'nı ziyaret etti. Erzincan Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Tanoğlu ve Erzincan Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Nadir Akar'ı makamında ziyaret eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Meclis üyeleri ile sohbet ederek sorunları dinledi. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, güncel ekonomik konulara ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu ziyarette basına yaptığı açıklamada, "Erzurum'da 11 ilimizin bir araya geldiği, reel sektör ile finans sektörünün bir araya geldiği toplantı düzenleyeceğiz. Özellikle bu sıkıntılı dönemde banka genel müdürlerimizle, genel müdür yardımcılarımızla, özel sektörü dertlerini, sıkıntılarını çözmek için bir araya getiriyoruz" dedi. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bugüne kadar yaptıkları toplantıların çok başarılı geçtiğini ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde yapacakları toplantıların da başarılı geçeceğine inandıklarını vurgulayarak, şunları kaydetti: "Son 25 yılda Türk özel sektörünün içinde bulunan birisi olarak özellikle şunu ifade etmek istiyorum. Sıkıntıların hepsini aştık, Allah'ın izni ile bunu da aşacağız. Bu tekerlek bu tümsekte kalmaz. Tekerlek tümseği çıkarırken zorlanır, aşağı doğru inerken hızlanır. İnşallah bunun tepe noktasını bulup, hızla Türkiye'yi tekrar özel sektör olarak büyütmeye, istihdam üzerine de büyütmeye devam edeceğiz."

"Çevre ve sanayi" istişare programına TOBB'dan destek

TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, Ankara Sanayi Odası'nda düzenlenen, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum ile Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın da yer aldığı çevre mevzuatı kapsamında farkındalığın artırılması toplantısına katıldı.

Faik Yavuz burada yaptığı konuşmada, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın başlattığı, "çevre ve sanayi" istişare programına TOBB'un desteğinin tam olduğunu söyledi. Sürdürülebilir kalkınmanın önemi üzerinde duran Yavuz, başta iş çevreleri olmak üzere, bu konuda ülkenin ciddi bir bilgilendirme ihtiyacı bulunduğunu belirtti. Gelecek nesillere daha temiz, daha yaşanabilir bir çevre bırakmanın herkesin görevi olduğunu vurgulayan TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz şöyle konuştu: "Çevre ve iklim değişikliği gibi, uyum maliyeti son derece yüksek olan konular, küresel düzeyde ele alınmalı. Uygulama küresel bir mutabakatla yapılmalı. Ülkemizde, Çevre Mevzuatında yapılan değişiklikler, çevresel anlamda yeni tedbirler alınmasını gerektiriyor.

"Yapılacak çok iş var"

Çevre Mevzuatı sürekli gelişiyor. Avrupa Birliği uyum çalışmalarımızın da yönlendirdiği mevzuat geliştirme ve uygulama kapasitesi inşa süreci, kamuda olduğu gibi iş dünyasında da çok sayıda başarılı uygulamayı ortaya çıkarmıştır. Ancak, daha yapılacak çok iş var. Bir yandan, mevzuat konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları sürdürülmelidir. Aynı zamanda, mevzuata uyum ve uygulama kapasitesinin de geliştirilmesi gerekir."

İZMİR

Kız Kardeşim Projesi, 2018'de 30 ilde 9 bin kadına finans bilişim, iletişim ve girişimcilik eğitimlerine erişim imkânı sağladı.

"Girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesi için çalışıyoruz"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İzmir Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı ve TOBB Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyesi Aysel Öztezel, kadın girişimciliğinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi, kadınların daha donanımlı hale getirilmesi ve girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesi için çalıştıklarını söyledi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) liderliğinde, kadınların ekonomik hayata katılım konusunda gerekli bilgi ve becerilerle donatılarak toplumsal ve ekonomik konumlarının güçlendirilmesi ve ekonomik kalkınmada aktif rol almalarının sağlanması amacıyla Habitat Derneği, Coca-Cola Türkiye ve İstanbul Teknik Üniversitesi işbirliği ile Kız Kardeşim Projesi yürütülüyor. 2018 yılında, 30 ilde 9 bin kadına finans, bilişim, iletişim ve girişimcilik eğitimlerine erişim imkânı sağlayan Kız Kardeşim Projesi, 2019 yılında da devam ediyor. Bu kapsamda İzmir Ticaret Borsası ve TOBB İzmir Kadın Girişimciler Kurulu ev sahipliğinde Kız Kardeşim Projesi - Kadın Girişimciler ile İlham Buluşması İzmir'de, Swiss Otel'de yapıldı.

Kadın Girişimciler İle İlham Buluşması etkinliğinin açılış konuşmacıları, TOBB İzmir Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı ve TOBB Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyesi Aysel Öztezel, Coca-Cola Türkiye Sürdürülebilirlik ve Kurumsal Sorumluluk Müdürü Tülin Kara Özger, İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Işınsu Kestelli ve İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bedriye Tunçsiper oldu.

"Girişimcilik kültürünün gelişmesi için çalışıyoruz"

TOBB İzmir Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı ve TOBB Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyesi Aysel Öztezel açılış konuşmasında, TOBB Kadın Girişimciler Kurulu olarak, kadın girişimciliğinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi, kadınların daha donanımlı hale getirilmesi ve girişimcilik kültürünün kadınlar arasında gelişmesi için çalıştıklarını söyledi. Öztezel, sözlerinin devamında "Türkiye'de kadınları iyi birer finansal okuryazar, bilgisayar okuryazarı, sosyal medya okuryazarı haline getirecek, Kız Kardeşim Projeleri artmalı" dedi. Öztezel, katılımcılara sevgili kız kardeşim mektubu ile seslenerek şunları söyledi:

"Sevgili kız kardeşim, belki yüklerin çoktu, ağırdı, yürüyemedin, belki bağların seni durdurdu, belki destek bir yana, köstekler vardı. Belki de her an çalışmaktan gelişmeye vakit kalmadı. Ama sen hiç yılmadın, gayretliydin, içindeki

ateş hiç sönmedi biliyorum ama biz buradayız. Kız kardeşlerimizi unutmadık. Sevgili kız kardeşim; belki haneni, belki el emeğini, belki atölyeni yönetiyor, belki de bir kurum için hizmet veriyor olabilirsin. Senin potansiyelini biliyorum. Daha cesur, daha bilinçli, daha sosyal, daha başarılı olabilirsin. Elbette daha donanımlı olursan ve farkındalığın daha yüksek olursa, biz kız kardeşiz. Sana destek olmak istiyoruz. Birlikte başarmak, birlikte güçlenmek, birlikte hızlanmak istiyoruz. Çünkü bir toplumun ilerleme hızını, en yavaş yürüyenler tayin eder. Biz kol kola, el ele, yan yana yürümeliyiz. Bildiklerimi, biriktirdiklerimi seninle paylaşmalıyım ki sen daha güçlü ol, çocuklarımız daha güçlü olsun, Türkiye daha güçlü olsun, gelecek güzel olsun."

Kestelli: Hem çocuk, hem de kariyer yapmak mümkün

İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Işınsu Kestelli ise konuşmasında, kadın işgücüne yönelik verileri paylaştı. Kestelli, Türkiye'nin yalnızca üyesi olduğu OECD ülkeleri arasında değil, tüm dünyada kadınların işgücüne katılım oranının en düşük olduğu ülkelerden biri olduğunu ifade ederken, kadınlar için başarıya giden yolun basamaklarını 10 maddede topladı ve şöyle açıkladı: "İyi bir eğitim alın. Kadın olmakla ilgili önyargıları unutun. Kendinize güvenin. Cesur olun. En iyisini yapabileceğinize inanın. Aşırı detaycılığı bir kenara bırakın. Karar almaktan çekinmeyin. Planlı çalışın, kendinize ve sevdiklerinize vakit ayırın. Stres başarının en büyük düşmanıdır, sakin olun. Hem çocuk, hem kariyer yapmak pekala mümkün, hayatın tüm güzelliklerini yaşayın."

TOBB Sektörler ve Girişimcilik Dairesi Başkanı Ozan Acar ve Habitat Derneği Başkanı Sezai Hazır da Kız Kardeşim Projesi'ne ilişkin detayları katılımcılarla paylaştı. İlhan Bulumaları bölümünde film yapımcısı ve TÜRSAK Başkanı Elif Dağdeviren "Bu Filmin Başrolünde Sen Varsın", TOBB Genç Girişimciler Kurulu Başkan Yardımcısı, Koton Yönetim Kurulu Üyesi Gülden Yılmaz "Türkiye'de Girişimci Kadın Olmak" sunumlarını gerçekleştirdi. Proje illeri TOBB İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanlarının da katılım sağladığı program, Kıbrıs Türk Yatırım Geliştirme Ajansı Başkanı Ebru Kaptan Sertoğlu ve KREDO Muhasebe Danışmanlık Yöneticisi Evren Erk "KKTC Yatırım Fırsatları" konulu sunumu ile sona erdi.

Ticaret Bakanı Pekcan ile istişare toplantısı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu İstanbul'da, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın başkanlığında sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştirilen istişare toplantısına katıldı.

Yapı Müteahhitliği Sektör Toplantısı yapıldı

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Selçuk Öztürk, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nda, Bakan Murat Kurum başkanlığında düzenlenen Yapı Müteahhitliği Sektör Toplantısı'na iştirak etti.

Toplantıda, "Yapı Müteahhitleri Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik" üzerine görüş alışverişinde bulunuldu.

ANKARA

“Önümüzdeki dönemde e-ticaret büyüyecek”

TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, “Önümüzdeki dönemde geleneksel perakende küçülürken, e-ticaret büyüyecek. Mağazalarda çalışan insanların sayısı azalacak. Buna karşılık depo görevlilerinin ve kargo şirketlerinde çalışanların sayısı artacak” dedi.

Türkiye Kamu-Sen tarafından Ankara'da "Endüstri 4.0 ve Sendikaların Geleceği" isimli bir program düzenlendi.

Programa katılan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, burada yaptığı konuşmada, küresel ekonominin kurallarının yeniden yazıldığı bir dönemden geçildiğini belirterek, “Bu dönemde her şey değişiyor, ama en çok da emek piyasasının dinamikleri değişiyor” dedi.

Dijital bir devrim yaşandığına dikkat çeken Yavuz şunları kaydetti: “Eskiden ipek yolu vardı, baharat yolu vardı. Bu ticaret yolu üzerindeki ülkeler, insanlar zengin olurdu. Şimdi internet siber otobanı var. Yani artık ticaretin yolu her evin, işyerinin içinden geçiyor. Avustralya'nın en ücra köşesine bir tuşla mal satabiliyorsun. 20 trilyon dolarlık pazar, 7 milyar insan ekranın ucunda. Dünyada e-ticaretin toplam perakendeden aldığı pay yüzde 8.5. Biz şu anda e-ticarette henüz yolun başındayız. Türkiye'de toplam perakende ticaretin sadece yüzde 4'ü elektronik mecradan yapılıyor.”

“Bazı iş kolları ortadan kalkacak"

Amazon'un Türkiye mağazasını açtığını anımsatan Faik Yavuz, “Demek ki Türkiye'de fırsat gördü. Amazon, dünyanın en büyük perakende şirketi ama hiç mağazası yok. Tüm satışlarını e-ticaret üzerinden yapıyor. Önümüzdeki dönemde geleneksel perakende küçülürken, e-ticaret büyüyecek. Mağazalarda çalışan insanların sayısı azalacak. Buna karşılık depo görevlilerinin ve kargo şirketlerinde çalışanların sayısı artacak. İşlerin niteliği değişecek” dedi.

E-ticarete ek olarak bir diğer önemli gelişmenin üretim süreçlerindeki otomasyon olduğuna vurgu yapan Yavuz şöyle devam etti: “Aşırı otomasyon verimliliği artırarak dünyanın sınırlı kaynağının daha etkin kullanımını sağlıyor, bu doğru. Ancak, bu durum aynı zamanda istihdamda ciddi miktarda azalmayı beraberinde getiriyor. Tüm işi makineler yapacaksa, insanlar ne yapacak? Önümüzdeki dönemin temel meselesi işte bu olacak? Ama unutmayalım ki bu tartışma yeni değil. Birinci Sanayi Devrimi sonunda makineleşme hız kazanmıştı. Kısa vadede çalışanlar makineleşmeden zarar gördüler, protestolar arttı. Ama orta-uzun vadede yeni bir denge oluştu. Kas gücüyle çalışanlar, makineleri kullanmayı öğrendi. Makineleşmeyle gelen refah artışıyla birlikte tüketim kalıpları değişti. Ortaya yeni meslekler çıkmaya başladı. İçinde bulunduğumuz dönem öncekilerden bu anlamda pek farklı değil. Bu dönemde de bazı iş kolları ortadan kalkacak ama yerine yenileri çıkacak. Kısa vadede bu dönüşümden zarar gören kesimler olacak. Hem işçi hem de işveren kesimi için bu kaçınılmaz."

Hisarcıklıoğlu'ndan Bakan Varank'a ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ı makamında ziyaret etti.

Akreditasyon eğitimleri devam ediyor

Oda/Borsa Akreditasyon Sistemi çalışmaları kapsamında, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ev sahipliğinde, akreditasyon eğitimleri “Stratejik Planlama Eğitimi“ ile devam etti.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu "Vize uygulaması ticaretin önünde ciddi bir engel olarak karşımızda duruyor" dedi.

"Pakistan'la karşılıklı ticaretimiz iki kardeş ülkeye yakışmıyor"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Türkiye ile Pakistan, her alanda böyle yakın ilişkideyken, ülkelerimiz arasındaki ticaret hacmi bizi mutlu etmiyor. Yarım milyar doların biraz üzerindeki karşılıklı ticaretimiz iki kardeş ülkeye yakışmıyor" diye konuştu.

Pakistan'ın Ankara Büyükelçiliği ile birlikte düzenlenen ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun evsahipliğini yaptığı çalışma yemeğinde iki ülke arasındaki ticaret ve yatırım ilişkileri ele alındı.

Yemeğe, Pakistan Başbakanı Imran Khan, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Pakistan Dışişleri Bakanı Makhdoom Shah Mehmood Qureshi, Pakistan Planlama Bakanı Makhdoom Khusro Bakhtyar, Pakistan Ekonomi Bakanı Asad Umar, Pakistan Başbakanı'nın Ticaret Danışmanı Abdul Razak Dawood ve Pakistan Başbakan Özel Danışmanı Syed Zulfiqar Abbas Bukhari katıldı.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Başbakan Khan'ın siyasetteki başarısı yanında, spor, akademik hayat ve sosyal sorumluluk projelerindeki başarısını da bildiklerini belirterek, "Pakistan halkı bu açıdan çok şanslı. Pakistan halkı, hem sevilen çok yönlü bir siyasetçiyi Başbakan olarak seçmesi, hem de iyi bir lideri ülkesine kazandırması suretiyle, ferasetini de göstermiş oldu. Bu vesileyle Pakistanlı kardeşlerimi de kutluyorum" dedi. Türkiye'nin FETÖ terör örgütüne karşı gösterdiği mücadeleye verdiği destekten dolayı Başbakan Khan'a teşekkür eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Biz de TOBB olarak her zaman Pakistan'ın yanında olduk. 2010 yılında Pakistan'da yaşanan sel felaketinde Türk iş dünyasını seferber ettik. Pakistanlı kardeşlerimizin yanında yer aldık. Ülke çapında kampanya yapıp, topladığımız 4.7 milyon dolar yardımı Pakistanlı kardeşlerimize gönderdik" dedi.

"Ticarette korumacı politikalardan şikâyetçiyiz"

Türkiye ile Pakistan'ın her alanda yakın ilişkideyken, iki ülke arasındaki ticaret hacminin kendilerini mutlu etmediğine vurgu yapan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu şunları kaydetti: "Yarım milyar doların biraz üzerindeki karşılıklı ticaretimiz iki kardeş ülkeye yakışmıyor. Karşılıklı yatırımlarımız da benzer şekilde istediğimiz seviyede değil. Türkiye'nin Pakistan'daki toplam doğrudan yatırımları 1 milyar dolar. Pakistan'ın Türkiye'deki doğrudan yatırımları ise 600 milyon dolar civarında. Müteahhitlik firmalarımız tüm dünyada olduğu gibi Pakistan'da da önemli projeler gerçekleştirdi. Toplam 59 projeyi başarıyla tamamladı. İşbirliğimiz kapsamında Türkiye-Pakistan Ticaret Odası Forumu'nu kurduk. Firmalarımızın yaşadığı sorunları, burada görüşüp sonra da Türkiye ve Pakistan'da hükümetlerimize sunacağız. Ticarette korumacı politikalardan şikâyetçiyiz. Korumacılığın halkımızı fakirleştireceğini düşünüyoruz."

Fotoğraflar: *TOBB Fotoğraf Servisi*

“Türkiye’yi yeniden tempolu büyüme sürecine kavuşturacağız”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nın açılışında yaptığı konuşmada, “Elbirliğiyle Türkiye’yi yeniden tempolu büyüme sürecine kavuşturacağız. Türk özel sektörü, yani bizler de dün olduğu gibi yarın da ülkemizi daha güçlü, daha zengin, daha müreffeh yapmak için üretmeyi, emek vermeyi sürdüreceğiz” diye konuştu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğindeki Türkiye Ekonomi Şurası; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Oda ve Borsa Başkanları, Meclis Başkanları, OSB Başkanları ile çok sayıda iş insanının katılımıyla TOBB İkiz Kuleler Konferans Salonu’nda gerçekleştirildi.

Şura’da iş dünyasının temsilcileri sorun ve çözüm önerilerini birinci ağızdan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Bakanlar ile paylaşma imkânı buldu.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu konuşmasında, 2003 yılında başlayan Ekonomi Şuraları’nda hep yanlarında oldukları ve iş dünyasına destek verdikleri için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a teşekkür etti.

“En büyük teşvik devletimizi yanımızda görmektir”

2017’de iş dünyasının istihdam ve yatırımda rekorlar kırdığını hatırlatan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, aynısını 2019’da da yapmaya hazır olduklarının altını çizdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan özel sektöre desteğinin devamını isteyen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, “Şu an bu salonda, 81 il ve 160 ilçeden, bölgelerinin kanaat önderleri olan, Oda ve Borsa Başkanlarımız bulunuyor. Onlar Temmuz’dan beri yoğun bir mesai harcadılar. İllerin ve ilçelerin sorunlarını çıkardılar, öneriler hazırladılar. Böylece tüm ülkede, yerelde hangi ekonomik sıkıntılar yaşanıyorsa, hepsini tespit ettiler. Emekleri için teşekkür ediyorum. Biz şimdi tüm bunları, il bazında ve ayrıca bakanlıklara göre tasnif ediyoruz. Şura’dan sonra tamamını size ve her birini ilgili kamu kurumlarına ileteceğiz” dedi.

İş dünyası için en büyük teşvikin devletini yanında görmek olduğunu bildiren TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, “Sizin liderliğinizde, gündeme getirdiğimiz her konunda, geçmişte olduğu gibi, çözüm sağlayacağınıza inanıyoruz. İşte bununla

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

ilgili pek çok örneği, şu geçtiğimiz birkaç ayda yaşadık. Kısa çalışma ödeneği ve asgari ücret desteği artışıyla, firmalarımızın üstündeki yükleri azalttınız.

İç piyasaya destek için, dört sektörde KDV ve ÖTV indirimi yaptınız. Bankaların yüksek faiz uygulaması yüzünden, büyük sıkıntı yaşadığımız, krediye erişimde, aylık yüzde 1.54 faizle KOBİ'lere kredi imkânı sundunuz. Mera fonu gibi ciddi bir yükün kaldırılmasını sağladınız. Kamu müteahhitlerine tasfiye ve devir hakkı tanıdınız. Uzun yıllardır beklediğimiz, ticari hayata büyük kolaylık getirecek, devlet destekli ticari alacak sigortasını başlattınız. Meslek liselerinde 81 ilde kamu-özel sektör işbirliğini tabanda sağlayacak projeyi de hayata geçiriyorsunuz. Yine bu vesileyle, aramızda bulunan Sayın Bakanlarımıza tüm bu icraatlar için teşekkür ediyorum" diye konuştu.

"İş ve yatırım ortamında 17 basamak yükseldik"

Dünya Bankası'nın Doing Business raporuna göre Türkiye'nin, 2018'de en çok reform yapan ilk 10 ülke arasında yer aldığını belirten TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, ülke olarak iş ve yatırım ortamında 17 basamak birden sıçrayarak, 60. sıradan 43. sıraya ilerledik ve tarihimizdeki en üst sıraya yükseldiklerini dile getirdi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderliğinde, Hükümetin istihdam, ticaret ve sanayiyi destekleyen adımları ile her kesime dokunan müjdelerinin, iş dünyasının moralini ve şevkini artırdığını ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu şöyle konuştu:

"Son üç ayda TOBB olarak bir ilki daha gerçekleştirdik. Bankalarla birlikte tüm Anadolu'yu dolaştık. 81 ilden tüccar ve sanayicilerle bir araya geldik. Burada şunu gördük KOBİ'lerin en büyük sıkıntısı nakit açığı. Finansmana erişimde büyük sıkıntı var. Yüksek kredi faizleri bir türlü reel sektörümüzün yakasını bırakmıyor. Yaptığımız işin bereketi kalmıyor. Ne yatırım yapabiliyor ne de iş hacmimizi artırabiliyoruz. İşte bu ortamda, yüksek faize karşı sizin gösterdiğiniz hassasiyet ve mücadele, bizlere güç ve moral veriyor. Bizler de Sizin, bu konudaki çağrınıza ilk ve en somut katkıyı verdik. TOBB, Odalar ve Borsalar, tüm kaynaklarını bir araya getirdi. Bugüne kadar ülkemizde ticari kredilere uygulanmış en düşük faiz oranıyla, KOBİ'lerimize nefes kredisi temin ettik. Yaklaşık 100 bin KOBİ'mize, 12 milyar lira, düşük faizli kaynak sağladık. Sizin tabirinizle "finansmanda inovasyon" yaptık.

"Dışarıda hava bozarken içerde safları sıklaştırmalıyız"

Avrupa'da Brexit sıkıntısı, ABD-Çin, Rusya-Ukrayna gibi artan ikili gerilimler, Irak ve Suriye'deki durum, küresel ticarette büyüyen korumacılık eğilimleri, dünyada ticaret, yatırım ve fon akışını olumsuz etkiliyor. Dışarıda hava bozarken, içerde safları sıklaştırmalıyız. Türkiye'nin son yıllarda elde ettiği tüm kazanımların temelinde güven ve istikrar yatıyor. Bizler, bunların değerini çok iyi biliyoruz. Güveni ve istikrarı muhafaza etmeliyiz ki ekonomide yeni bir atılım daha başlatalım, reform ateşini güçlendirelim. Özellikle de sizin önderliğinizde başlatılacak, cesur ve ezber bozan yeni bir yatırım hamlesi, küresel rekabette bizi öne çıkaracaktır. Ben şuna inanıyorum bu tekerlek bu tümsekte kalmayacak, Allah'ın izniyle tüm bunları aşacak, yola devam edeceğiz. Elbirliğiyle Türkiye'yi yeniden tempolu büyüme sürecine kavuşturacağız. Türk özel sektörü, yani bizler de dün olduğu gibi yarın da ülkemizi daha güçlü, daha zengin, daha müreffeh yapmak için üretmeyi, emek vermeyi sürdüreceğiz."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ise TOBB İkiz Kuleler'de düzenlenen Türkiye Ekonomi Şurası'nda yaptığı konuşmaya, toplantının hayırlara vesile olmasını temenni ederek başladı.

Toplantıya katılanların aynı zamanda şehirlerinin kanaat önderleri olduğuna değinen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Buradaki kardeşlerimiz, piyasa dediğimiz mekanizmanın canlı temsilcileridir. Bu bakımdan sizlerin ülkemize, şehirlerinize ve sektörlerinize dair görüşleri bizim için daima yol gösterici olmuştur" dedi.

Son 16 yılda Türkiye'yi 3.5 kat birlikte büyüttüklerini kaydeden Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

"Girişimcilerimizi, yatırımcılarımızı sizlerle birlikte dünyaya açtık. Teknolojiyi, e-ticareti, yeni sektörleri sizlerle birlikte ülkemizin gündemine taşıdık. Gümrük kapılarının yenilenmesinden lisanslı depoculuğa, mesleki yeterlilikten finansmana erişime kadar pek çok çalışmayı sizlerle birlikte hayata geçirdik. İş yapılmasının önündeki engelleri sizlerle birlikte tespit edip kaldırdık. Yatırım ortamını sizlerle birlikte iyileştirdik. Kısa çalışma ödeneğini, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun prim borçlarının vadelendirilmesini, asgari ücret desteğini, lisanslı depoculuk desteğini, KDV, ÖTV indirimlerini, kredi yapılandırılmalarını, faiz indirimlerini, KOBİ kredilerinin yaygınlaştırılmasını, ihracat kapama sorunlarının çözümünü, ticari araç kiralamalarıyla ilgili düzenlemeleri ve diğer pek çok uygulamayı sizlerle birlikte gerçekleştirdik."

TARIMSAL EMTİADA FİYATLAR ARTACAK MI?

HAZIRLAYAN:
EVRİM KÜÇÜK

TİCARET SAVAŞLARI VE GÜÇLÜ DOLARDAN KAYNAKLANAN BELİRSİZLİKLER GEÇEN YIL TARIMSAL EMTİAYI BASKILADI. ANCAK 2019'DA ÜRETİM TARAFINDA YAŞANAN SIKILAŞMA VE ÇİN'İN ETKİSİYLE FİYATLARIN YUKARI YÖNLÜ OLACAĞI GÖRÜŞÜ HAKİM. ANALİSTLER FED'İN FAİZ ARTIŞININ YAVAŞLADIĞI VE DOLARIN HIZ KESTİĞİ ILIMLI SENARYODA TARIMSAL EMTİALARIN 2018'E ORANLA DAHA İYİ PERFORMANS GÖSTERMESİNİ BEKLİYOR.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

2018'DE HANGİ ÜRÜNLER PRİM YAPTI?

%27.6

KAKAO

%17.8

BUĞDAY

%6.9

MISIR

Ticaret savaşları ve güçlü dolardan kaynaklanan siyasi ve ekonomik belirsizlikler geçtiğimiz yıl tarımsal emtia fiyatları üzerinde baskı oluşturdu. Ancak üretim ve stok tarafında yaşanan sıkılaşma 2019'da fiyatları yukarı itebilir. Analistler bu yıl Fed'in faiz artışının yavaşladığı ve doların hız kestiği ılımlı ekonomik senaryoda tarımsal emtia fiyatlarının geçtiğimiz yıla oranla daha iyi performans göstermesini bekliyor. Özellikle dünyanın en büyük emtia müşterisi Çin'in talebinin güçlü kalması bu piyasada alımları destekleyebilir. Diğer yandan birkaç ay içinde oluşması beklenen hava fenomeni El Nino da fiyatları yükseltebilecek bir faktör.

2018'de emtia ürünleri genel olarak kötü bir seyir izlerken fiyatı yükselen dört üründen üçü tarımsal emtiaydı. Emtia piyasasında geçen yıl yatırımcısına en fazla kazandıran ürün yüzde 27.6 ile kakao olurken, buğday yüzde 17.8, mısır yüzde 6.9 primli satıldı. Şeker, kahve, pamuk, soya fasulyesi ise yatırımcısını üzdü. 2019'da tarımsal emtiada aşağı yönlü tehditlerin yanında fiyatlar için pozitif faktörler de devrede.

En büyük risk
ABD-Çin ticaret savaşı

Fiyat istikrarına en büyük risk ABD-Çin ticaret savaşı ve başka ülkelerin de bu savaşa girmesi olasılığı. Ticaret savaşından en çok etkilenecek ürün ise soya fasulyesi. ABD'nin Çin'e soya fasulyesi ihracatının büyüklüğü yılık 12 milyar doların üzerinde. 2017-2018 döneminde Çin'in soya fasulyesi ithalatının üçte biri ABD'den yapıldı.

Çin'in ABD'den yapılan ithalata getirdiği vergiler soya fasulyesi ticaret rotalarını etkileyerek fiyatları aşağı çekebilir. Diğer yandan küresel ekonomik görünüme ilişkin korkulardan kaynaklanan talep kaygısı da fiyat yükselişlerini sınırlandırabilir.

Öte taraftan fiyatları besleyecek bir dizi faktör de bulunuyor. Bunların başında Fed'in faiz artışlarının yavaşlaması ve doların 2018'deki kadar hızlı güçlenmemesi beklentisi geliyor. Makro ekonomik endişelere karşın arz tarafında yaşanan sıkışıklık fiyatlar için itici bir güç olarak görülüyor. Petrol ve gübre fiyatlarının görece yüksek seyri nedeniyle tarımsal emtiada yatırımların sınırlı olması ve üretim tarafında hızlı bir artış beklenmemesi arz-talep dengesi açısından önemli. Bu yıl El Nino da fiyatların şekillenmesinde önemli bir rol oynayacak.

Yılın ilk çeyreğinde Pasifik'te oluşması beklenen El Nino dünyanın bazı bölgelerine aşırı yağış bazı bölgelerine ise kuraklık getiriyor. Uzmanlara göre bu yıl tahıllardan çok 'yumuşak emtia' olarak adlandırılan kakao, kahve ve şeker için daha olumlu bir yıl olacağa benziyor.

Çünkü El Nino'nun olumsuz etkisi özellikle şeker, kahve ve palm yağında üretimi sekteye uğratabilir. Tahılların kendi içinde yapılan değerlendirmesinde ise soya fasulyesi ve mısırın buğdaya kıyasla daha iyi bir fiyat grafiği çizebileceği tahmin ediliyor.

PAMUK: Uluslararası piyasalarda geçen yıl 71.87 sent ile 96.50 sent aralığında işlem gören pamuk Ocak ayında 75 sent/pound düzeylerinde işlem gördü. Çin ile ABD arasındaki ticaret görüşmelerinin sonuçları pamuk fiyatında önemli bir belirleyici. Analistler, pamuğun 1 dolar psikolojik seviyeyi aşmayı hedeflediği ve yılın ikinci çeyreğinde 2019'un en üst seviyesine ulaşabileceği tahmininde bulunuyor. Ancak küresel üretimin artmasıyla arz tarafında yaşanacak rahatlamanın yılın son dönemlerinde fiyatlar üzerinde yeniden baskı yaratabileceği uyarısı yapılıyor.

KAKAO: ICE vadeli işlemlerinde geçen yılı ortalama 1.836-2.914 $/ton aralığında geçiren kakao yılı 2.400 doların hemen üzerinden kapattı. Daha önceki yıllara bakıldığında analistler kakaonun yılın ilk çeyreğinde genelde düştüğünü, ikinci çeyrekte ise yılın en üst seviyelerini gördüğünü hatırlatıyorlar. Son altı ayda beş kez 2.400 doların üzerinin test edilmesi yeni bir yükseliş trendinin başlangıcına işaret ediyor. Bu seviyenin üzerinde kalması halinde kakao fiyatının 3 bin dolar seviyesini aşabileceği belirtiliyor.

MISIR: Bazı analistler 2019'da en çok pozitif getiri sağlayacak tarımsal emtia olarak mısırı gösteriyor. Commerzbank, yılın son çeyreğinde ABD'de mısırın ortalama işlem fiyatını 3.9 dolar olarak tahmin ediyor.

ŞEKER: En büyük üreticilerinden Brezilya'nın parasındaki değer kaybı ve Hindistan'da sağlanan sübvansiyonlar şekerin 2018'de zayıflamasına neden oldu. Analistlere göre şekerde destek seviyesi 9.83 sent-9.44 sent düzeyi. Direnç seviyeleri ise 14.24 sent-15.49 sent olarak görülüyor. Direnç seviyesinin aşılması halinde fiyatların yükselişini sürdüreceği belirtiliyor.

KAHVE: Güçlü arz ve dünyanın en büyük Arabica üreticisi Brezilya'nın parasındaki değer kaybı kahve fiyatında bir süredir baskı yaratıyordu. Ekim ayında 1.25 dolar/pound düzeyine yükselen kahve Ocak ayında yeniden 1 dolar civarından işlem gördü. Rabobank tarafından hazırlanan raporda 2019-2020 döneminde piyasadaki açık nedeniyle fiyatlarda yükseliş bekleniyor. Olumsuz hava koşuları nedeniyle bu açığın artma potansiyeli bulunuyor. Bloomberg'in yaptığı bir ankete göre de analistlerin 2019'da ortalama fiyat beklentisi 1.24 dolar.

BUĞDAY: Bu yıl arz-talep dengesinden en fazla etkilenecek ürün olarak buğday gösteriliyor. CBOT'da Ocak ayının ortalarında 5.14 dolar/buşel seviyelerinden işlem gören buğday geçen yıl Avrupa'daki kuraklıktan destek bularak ciddi oranda yükseliş göstermişti. Ancak bu yıl soya üreticilerinin bir kısmanın ticaret savaşı sebebiyle üretimlerini buğdaya kaydırmasından ötürü buğday üretimde beklenen artışın buğday fiyatlarını 4 dolar seviyesine çekebileceği ifade ediliyor.

SOYA FASULYESİ: Ticaret savaşının yarattığı kaygılar ABD'de soya üretiminin azalmasına neden olacak. 9.13 dolar/buşel olan soya fiyatlarının bu yıl ortalama 9 doların üzerinde kalacağı tahmin ediliyor. Yılın son çeyreği için ortalama fiyat beklentisi 9.5 buşel.

METALLER "TİCARET SAVAŞLARI"NIN KISKACINDA!

HAZIRLAYAN:
EVRİM KÜÇÜK

SANAYİ SEKTÖRÜNÜN EN ÖNEMLİ METALLERİ OLAN ALÜMİNYUM, KURŞUN, BAKIR VE ÇİNKO FİYATLARI, YENİ YILDA ABD-ÇİN ARASINDAKİ TİCARET SAVAŞLARINDAKİ GERİLİME GÖRE YÖN BULACAK. TİCARET SAVAŞINDA TEHDİTLER AZALIRSA METALLER YUKARI YÖNLÜ BİR RALLİYE BAŞLAYABİLİR. ANALİSTLERE GÖRE ENDÜSTRİYEL METALLERDE İNİŞLİ-ÇIKIŞLI BİR YIL YATIRIMCIYI BEKLİYOR.

METALLERİN 2018 PERFORMANSI

ALÜMİNYUM: %1.2

BAKIR: %17

KURŞUN: %19

ÇİNKO: %26

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Ticaret savaşlarının yarattığı şokla 2018'de son üç yılın en düşük seviyesine gerileyen sanayi metallerinin bu yıl çıkış için umudu ABD-Çin gerginliğinin azalması. Diğer yandan arz-talep dengesinin fiyatlara destek olması bekleniyor.

Endüstriyel metallar 2018 yılına iyi başlamıştı. Bakır ve nikel son üç yılın, alüminyum yedi yılın ve çinko tüm zamanların en yüksek seviyesini görmüştü. Ancak sonrasında Çin'in emtiaya aç ekonomisinden gelen yavaşlama sinyalleri, güçlü dolar ve ABD-Çin ticaret savaşının yarattığı baskı sanayi metallerinin fiyatında son yılların en büyük düşüşüne yol açtı. Talebin azalacağı endişesiyle bakır, alüminyum, çinko, nikel, kurşun ve kalayda yüzde 16 ila 26 gerileme yaşandı.

LME temel metal endeksi yüzde 18 düşerek 2015 yılından bu yana en zayıf seviyeye geldi. Analistler 2019'da ise fiyatlardaki dalgalanmanın yavaşlayacağını düşünüyor. Çünkü hem arz hem de talep tarafında geri çekilmeler bekleniyor. Sanayi metallerinde arz sıkışıklığının ve piyasada oluşan açığın süreceğini söyleyen analistler talebin zayıflamasının ise arz endişelerini hafifleteceğini belirtiyorlar. Bu nedenle emtia piyasalarında en önemli belirleyicilerden biri ticaret savaşının ne yönde gelişeceği olacak.

Tehditler azalırsa fiyatlar yukarı yönlü olabilir

Savaş tehdidi azalırsa fiyatlar yukarı yönlü destek bulabilir. Yeni yılda metal fiyatlarının görünümü ve analistlerin beklentileri şöyle:

BAKIR: Ticaret savaşı etkisini göstermeden önce 7.261 dolara tırmanan bakırın tonu savaşın kaçınılmaz olduğunun anlaşılmasıyla 5.822 dolara kadar geriledi. Bu yıl bakırda hem arz-talep dengesinin hem de ekonominin genel sağlığıyla ilgili endişelerin etkili olması bekleniyor. Wood Mac-Kenzie analisti Eleni Joannides ticaret savaşının bakır üzerindeki etkisinin gelecek 12 ay suresince hissedileceğini düşünüyor. Cormark Securities uzmanı Stefan Ioannou da ABD Başkanı Trump'ın Çin'in üzerine gittikçe bakır üzerinde baskı yaratacağını söylüyor.

Arz tarafında ise rüzgar bakırdan yana. Son beş ila 10 yılda bakır üretiminde büyük çaplı projeler hayata geçirilmezken, First Quantum Minerals'ın Cobre Panama Planı 2019'da kayda değer tek proje dikkat çekiliyor. Ekvador'un da bakır açısından gelecek vaat eden planları olduğu fakat tüm bunların arzı etkileyecek boyutta olmaması nedeniyle fiyatlara etkisinin sınırlı olduğu belirtiliyor. Bu faktörler gözönüne alındığında analistler fiyatların 'oynaklık' yaşanmasıyla birlikte yukarı doğru gidebileceğini düşünüyor. Goldman Sachs, hem makro tarafta hem de arz tarafında 2018 yatırımcıyı şaşırtan bakır piyasasında fiyatların bu yıl 6.500/7.000 dolar aralığında olmasını bekliyor. Cormark Securities birkaç ay içinde LME'de ortalama fiyatı 6.613 dolar, CBOT için 3.00 $/lb olarak görüyor. Saxo Bank analyst Ole Hansen'in bu yılı 6000 doların hemen altında kapatan bakır için 2019 fiyat beklentisi 6.500 dolar/ ton. IHS Markit ise çıtayı daha yükseltip bakırın 2019 sonunda 7.000 dolara yaklaşacağı tahmini yapıyor.

ALÜMİNYUM: ABD'nin büyük üreticilere uyguladığı ek ithalat vergisi ve ticaret savaşı 2018'de alüminyum fiyatlarında en önemli katalizör oldu. Rus üretici Rusal'ı hedef alan yaptırımlarla Nisan ayında son yılların en yüksek seviyesine çıktı ancak en büyük üretici ve tüketici konumundaki Çin'in talebinin

azaldığına işaret eden veriler metali yeniden aşağı çekti. Ancak yıllarca çift haneli üretim artışı gerçekleştiren Çin'in üretiminin yavaşlamasıyla 2019'da fiyatlarda toparlanma beklentisi oluştu. Özellikle Çin'deki teşviklerin fiyatların güçlenmesine yardımcı olması bekleniyor. FocusEconomics tarafından yapılan ankete göre ortalama fiyat beklentisi 2.138 dolar/ton. En düşük beklentiye sahip kurum 1.874 dolarla RBC Capital iken, Deutsche Bank'ın tahmini 2.385 dolar.

ÇİNKO: 2018'de temel metaller içinde en kötü performansı çinko gösterdi. Çelik üretiminde kullanılan çinko ticaret savaşı şokunu bir turlu atlatamayarak 2018'de yüzde 25.7 kayıp verdi. Yeni yılda ise iki farklı senaryo var. Bazı analistler LME'de stokların 120 bin ton seviyesine indiğine dikkat çekiyor ve bu rakamın 100 bine inmesi durumunda fiyatlarda ciddi bir yükseliş yaşanabileceğini söylüyor. LME'de çinko stoku 100 binin altına en son indiğinde fiyatlar 4.000 doların üzerine çıkmıştı. Bir kısım analist ise arz tarafında denge görülmeye başladığını ve ticaret savaşlarının etkisiyle fiyatların baskı altında kalmaya devam edeceğini savunuyor. Örneğin Cormark'ın ortalama fiyat beklentisi 2.450 dolar ve 2019'un ilk çeyreği sonrasında fiyatlardaki düşüşün hızlanacağını tahmin ediyor. Kurum özellikle Çin'de üretimin artmasının fiyatları düşük tutacağını öngörüyor. Capital Economics de 2019 sonunda çinko fiyatlarının 2.300 dolara düşeceği tahmininde bulunuyor.

NİKEL: Paslanmaz çelik üretiminde kullanılan nikel yılı yüzde 16.2 gerileyerek 10.690 dolar/ton seviyesinden kapadı. Ticaret savaşlarının çözüme kavuşması halinde nikel fiyatlarında yukarı yönlü fiyat beklentisi hakim. Arz sıkışıklığı da nikele destek olabilir. Fitch Solutions Çin'in talebinden dolayı küresel nikel piyasasının 2019'da 49 bin 900 ton açık vereceğini tahmin ediyor. Bloomberg verisine göre Ağustos'ta açık miktarı 10 bin 500 ton civarındaydı. Fitch Solutions nikelin bu yıl ortalama 14.500 dolardan işlem göreceği tahmininde bulunuyor. Junior Stock Review'dan Brian Leni, spot nikel fiyatında yükseliş şansının güçlü olduğunu söylüyor ve fiyatların 8 $/ lb seviyesine gelmesinin mümkün olduğunu belirtiyor. Bu da LME'de fiyatların 17.600 dolar civarına çıkabileceği anlamına geliyor. Fiyatlarda 2014 yılından yana bu seviyeler test edilmemişti. FocusEconomics analistleri de 2019 son çeyreğinde fiyatların 2018 kapanışına göre 3.000 dolarla primle 13.904 doların görebileceğini düşünüyor.

KURŞUN: Azalan stoklara karşın kurşun geçtiğimiz yıl kan kaybetti. Ağırlıklı olarak bataryalarda kullanılan kurşun 2018'de yedi yılın en büyük düşüşünü yaşadı ve 18.8'lik kayıpla yılı 2.021 dolar seviyesinden sonlandırdı. Piyasalar üzerinde etkili olan küresel siyasetteki belirsizlik nedeniyle tahminler sert düşüş ve yatay seyir arasında değişiyor.

CRU Group kurşun piyasası analisti Neil Hawkes, bu metalde bakır ve çinkonun fiyat değişimlerinin de etkili olacağını dile getiriyor ve arz tarafındaki rahatlığın etkisiyle 2019'da yeni düşüşler yaşanacağı uyarısı yapıyor. Ortalama fiyatın ise 2016'dan bu yana ilk kez 2.000 doların altına inerek 1.925 dolara düşeceği tahmininde bulunuyor. Liberum Capital daha kötümser bir tahmin ile fiyatları ortalama 1.834 seviyesinde görürken, Fitch Solutions 2.500 dolar ile iyimser bir tahmin yapıyor.

“SIFIR ATIK”A HAZIR MIYIZ?

HAZIRLAYAN:
DİDEM ERYAR ÜNLÜ

“SIFIR ATIK” PROGRAMINDA 2019 KRİTİK YILLARDAN BİRİ. YÖNETMELİK TASLAĞINA GÖRE HER TÜRLÜ ATIK KAYNAĞINDA AYRIŞTIRILARAK GERİ KAZANILMASI MÜMKÜN OLAN BÜTÜN ATIKLAR KAZANILACAK. PROGRAMA GÖRE BU YIL İÇİNDE ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ, OSB’LER OTELLER, BAZI EĞİTİM KURUMLARI VE KAMU KURUMLARI İÇİN ZORUNLULUK BAŞLIYOR. SIFIR ATIĞIN TÜRKİYE GENELİNDE UYGULANMASI HALİNDE YAKLAŞIK 20 MİLYAR TL’LİK BİR EKONOMİK HACİM OLUŞMASI BEKLENİYOR.

Atık yönetim sistemi kurma ve belge alma zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlar

- **Belediyeler, yeni sisteme göre altyapılarını oluşturacak**
- **Havalimanı, liman, marina, otogar tren garı terminalleri**
- **Alışveriş merkezleri**
- **Organize sanayi bölgeleri**
- **1000 ve üzerinde çalışanı bulunan kamu kuruluşları**
- **100'den fazla öğrencisi olan eğitim kurumları (okullar, üniversiteler, yurtlar)**
- **100'den fazla çalışanı olan iş yerleri sanayi kuruluşları**
- **4 ve 5 yıldızlı oteller**
- **50 ve üzeri yatak kapasitesine sahip sağlık kuruluşları**

Fotoğraflar: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

Türkiye'nin en kapsamlı çevre, ekonomik ve sağlık uygulamalarından biri olan "sıfır atık" programında 2019 kritik yıllardan biri. Görüşe açılan yönetmelik taslağına göre her türlü atık kaynağında ayrıştırılarak geri kazanılması mümkün olan bütün atıklar kazanılacak. Programa göre bu yıl içinde alışveriş merkezleri, OSB'ler, oteller, bazı eğitim kurumları ve kamu kurumları için zorunluluk başlıyor.

Kapsama giren kuruluşlar bu yıl içinde altyapılarını hazırlayıp sisteme uyum sağlamak zorunda. Belediyeler de yine altyapılarını geri dönüşüm ve kazanım süreçlerine uyumlulaştırmak zorunda. Sıfır atığın Türkiye genelinde uygulanması halinde yaklaşık 20 milyar TL'lik bir ekonomik hacim oluşması bekleniyor. Sıfır atık uygulamasında taslak yönetmelikte halen belirsiz olan unsur ise sokak toplayıcıları oldu. Halen toplanan ve geri kazanılan değerli atıkların hemen hepsi, herhangi bir organize yapısı olmayan, bireysel sokak toplayıcıları aracılığıyla yapılıyor. Bu yıl içinde takvimi içeren yönetmelik yayınlanıp zorunluluk başlarsa, belediyeler, okul, otel vb. kuruluşlar uyum sağlamak amacıyla yatırım yapacak.

Avrupa'nın Çin'e ihracatı Türkiye'ye kaymaya başladı

Türkiye özellikle plastik, cam ve kağıttan oluşan katı atık işleme konusunda kapasite oluşturdu. Ancak ülke içinde atık toplama sınırlı kaldığı için bu kapasitenin kullanılması için atık ithal ediliyor. Üstelik dünyanın en büyük atık ithalatçısı Çin'in bazı atık ithalatını çevre ve sağlık gerekçesiyle azaltması üzerine Avrupa'nın bu ülkeye yaptığı ihracat Türkiye'ye kaymaya başladı. 2011'de yıllık 55 bin ton olan plastik atık ithalatının 2017'de 205 bin tona, kağıt ithalatının ise 750 bin tona ulaştığı tahmini yapılıyor. 2017 itibariyle son beş yılda 128 milyon Euro plastik, 236 milyon Euro atık kağıt ithalatı yapıldığı belirtiliyor. Türkiye'de atıkların geri kazanımının artırılması, çevreye etkisi ile düzenli-düzensiz depolamanın azaltılması amacıyla program başlatıldı.

Sıfır atık sistemi uygulanmaya başlanacak

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın himaye ve destek verdiği program çerçevesinde bilinçlendirme ve farkındalık yanında uygulamaya dönük düzenlemeler de hayata geçmeye başladı. Bu kapsamda 2019 kritik bir yıl olarak ortaya çıkıyor. Sıfır Atık Yönetmelik Taslağı Aralık ayında görüşe açıldı. Buna göre uygulama takvimine göre 2019'da kapsama giren işletme, kurum ve kuruluşlar sıfır atık sistemini uygulamaya başlayacak ve Sıfır Atık Belgesi alacak. Yönetmelik, geri dönüşüme imkan sağlayacak şekilde kaynağında ayrıştırma ve toplama süreçlerine teslimini

zorunlu kılıyor. Yönetmelik taslağına göre atık-geri kazanım süreçlerinde ana rol belediyelere verildi. Halen endüstriyel atıklara yönelik belediyelerin sorumluluğunda bir sistemi uygulayan Türkiye, endüstri dışındaki atıklara yönelik de böylece kapsamlı bir sorumluluk üstlenmiş olacak. Endüstriyel atıklarda ilçe belediyeleri ağırlıklı rol oynarken kapsamın genişletilmesiyle büyükşehir belediyelerine de ilave sorumluluklar veriliyor. Belediyeler atıkların toplanması veya toplattırılmasından ve bu doğrultuda toplama altyapısının oluşturulmasından sorumlu olacaklar. Her 250 bin nüfusa bir atık toplama merkezi kuracaklar.

Atıkların kaynağında ayrıştırılması için belediyeler nüfus ve mesafeye göre "katı geri kazanılabilir – geri kazanılamaz" olarak adlandırılan ikili atık toplama konteyneri oluşturacak. Cam, plastik, elektronik gibi atıklar için konteynerler konulabilecek. Yönetmelik taslağıyla kutu renkleri de belirlendi. Buna göre, ambalajlar için "mavi", organik atıklar için "kahverengi", cam için "yeşil" ve diğer atıklar için "gri" renk kutu, konteyner ve işaret kullanılacak.

2019 yılı iklim planları açısında da önemli olacak

Diğer yandan dünya genelinde aşırı hava olaylarının hızla arttığı bir dönemde, bir iklim zirvesi daha geride kaldı. Polonya'nın Katovice şehrinde gerçekleşen İklim Zirvesi'ne "1.5 derece hedefinin tuttulabilmesi için 12 yılımız kaldı" uyarısı ile gelen ülkeler, zirveyi umut verici kararlar ile terketti. Neydi bu önemli gelişmeler bakalım. Her şeyden önce ülkeler, 2020 yılına kadar yeni ve daha iddialı iklim planlarını sunmak konusunda uzlaşmaya vardı. Bu sayede, iklim eylemini hızlandırmak için ülkeler ile yurttaşlar, iş dünyası ve yatırımcılar arasındaki güven tazelenmiş oldu. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Eylül 2019'da iklim değişikliği konusunda düzenlenecek özel toplantıda, bu konudaki ilerlemeleri değerlendirecek. Paris Anlaşması'nın Kural Kitabı kabul edildi. Kural Kitabı ile birlikte 2020 öncesi iklim hedeflerini yenileme kararı, küresel düzeyde sera gazı emisyonlarını azaltmak için çok önemli bir adım olarak kabul ediliyor.

Avrupa İklim Fonu CEO'su Laurance Tubiana da küresel politik durumun getirdiği karşı rüzgara rağmen, Paris Anlaşması'nın COP24'de yolundan şaşmadığını ve ne kadar dayanıklı bir anlaşma olduğunu ortaya koyduğunu söylüyor. Tubiana, Paris Anlaşması Kural Kitabı'nın güven tazelemek ve küresel düzeyde dönüşümü hızlandırmak için önemli bir temel dayanak oluşturacağını ifade ediyor.

UNFCCC eski sekreteri Christiana Figueres'in yorumları da aynı yönde. Figueres'e göre, anlaşmanın temelini oluşturan kurallar ve dayanaklar artık daha güçlü ve 2019 ise çok önemli bir yıl olacak. COP25'in Latin Amerika'da Şili ve Kosta Rika ortaklığı ile düzenlenecek olması ise sürece yeni bir heyecan getirecek nitelikte.

Türkiye'nin talepleri sonuçsuz

Türkiye'nin taleplerinde bu sene de somut bir sonuç alınmadı. Birleşmiş Milletler Çerçeve Sözleşmesi'ne göre Türkiye EK-I ülkesi, kalkınmış ülke olarak sınıflandırıyor. Paris Anlaşması kapsamında ise "kalkınmakta olan ülke" olarak sınıflandırılmayı talep ediyor. Türkiye'nin EK-1'den çıkma talebinin sonuçlandırılması için Avrupa Birliği adına Fransız Büyükelçi Bridgette Collet görevlendirilmişti. Collet, Türkiye'nin sorunu çözmek için gösterdiği iyi niyete ve çabalara dikkat çekerken, tarafların uzlaşamadığını iletti. Bu talebe özellikle kalkınmakta olan ülkelerden itiraz geldiği belirtiliyor.

Ülkeler ve özel sektör tarafından atılan adımlar

● 32 trilyon dolar değerinde varlık yöneten 415 yatırımcı Polonya'daki BM İklim Konferansı'nda yayımladıkları bildiride, tüm hükümetleri "Paris Anlaşması emisyon azaltım hedeflerinin gerçekleştirilmesi için, ulusal katkı beyanlarını 2020'ye kadar hazırlamaya" çağırdı. Bildiride ülkelerden iklim taahhütlerini artırmaları da isteniyor.

● ING, BBVA, BNP Paribas, Standard Chartered ve Société Générale olmak üzere beş banka, portföylerindeki kredilerin iki derece ile uyumunu denetleyeceğini taahhüt etti. Bu bankalar toplamda 2.4 trilyon Euro'luk krediyi yönetiyorlar.

● Dünyanın en büyük gemicilik şirketlerinden Maersk, 2050'de sıfır emisyon hedeflediğini açıkladı. Amerikan enerji devi Xcel Enerji 2050'de sıfır emisyonlu şirket olacağı sözünü verirken, IKEA 2016'ya göre 2030 yılında en az yüzde 80 azaltım hedefi verdi.

● Dünya Bankası 2021-2025 arasında 200 milyar dolar ile iklim eylemine yatırımlarını iki katına çıkaracağını duyurdu.

● FİFA ile Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin de aralarında bulunduğu 17 büyük spor kurumu, Spor İklim Eylem Çerçevesi'ni duyurdu. Bu kapsamda emisyon azaltımı için çalışma grupları 2019 yılında kurulacak.

Finansman taahhütleri

● **Adaptasyon Fonu:** COP24 öncesi toplam taahhüt miktarı 538 milyon dolardı. COP24 sırasında bu rakama 129 milyon dolar daha eklendi. En büyük taahhüdü 70 milyon Euro ile Almanya yaparken, İtalya 7 milyon Euro, Fransa 16 milyon Euro, AB Komisyonu ise 10 milyon Euro taahhüt etti.

● **Yeşil İklim Fonu:** COP24 ile beraber yeşil iklim fonuna yapılan katkılar 10.3 milyar dolar seviyesine yükseldi. Almanya ve Norveç kendi katkılarını, bir sonraki döngüde iki katına çıkaracaklarını ifade ettiler. Böylece, Almanya'nın toplam katkısı 1.5 milyar Euro, Norveç'in toplam katkısı ise 516 milyon dolar seviyesine çıkmış oldu.

● **Az Kalkınmış Ülkeler Fonu:** COP24 sonu itibari ile bu fonun büyüklüğü de 1.33 milyar dolar seviyesine ulaştı. COP24 sırasında fona en büyük katkı, 5.5 milyon dolar ile İsveç'ten geldi.

Deklarasyonlar

● İklim değişikliğinden en çok etkilenen

48 ulusun oluşturduğu En Kırılgan Ülkeler Forumu, küresel eylemi artırmayı talep eden ve ülkelerin iklim planını 2020 yılına kadar yenilemeye davet eden çağrısını tekrarladı.

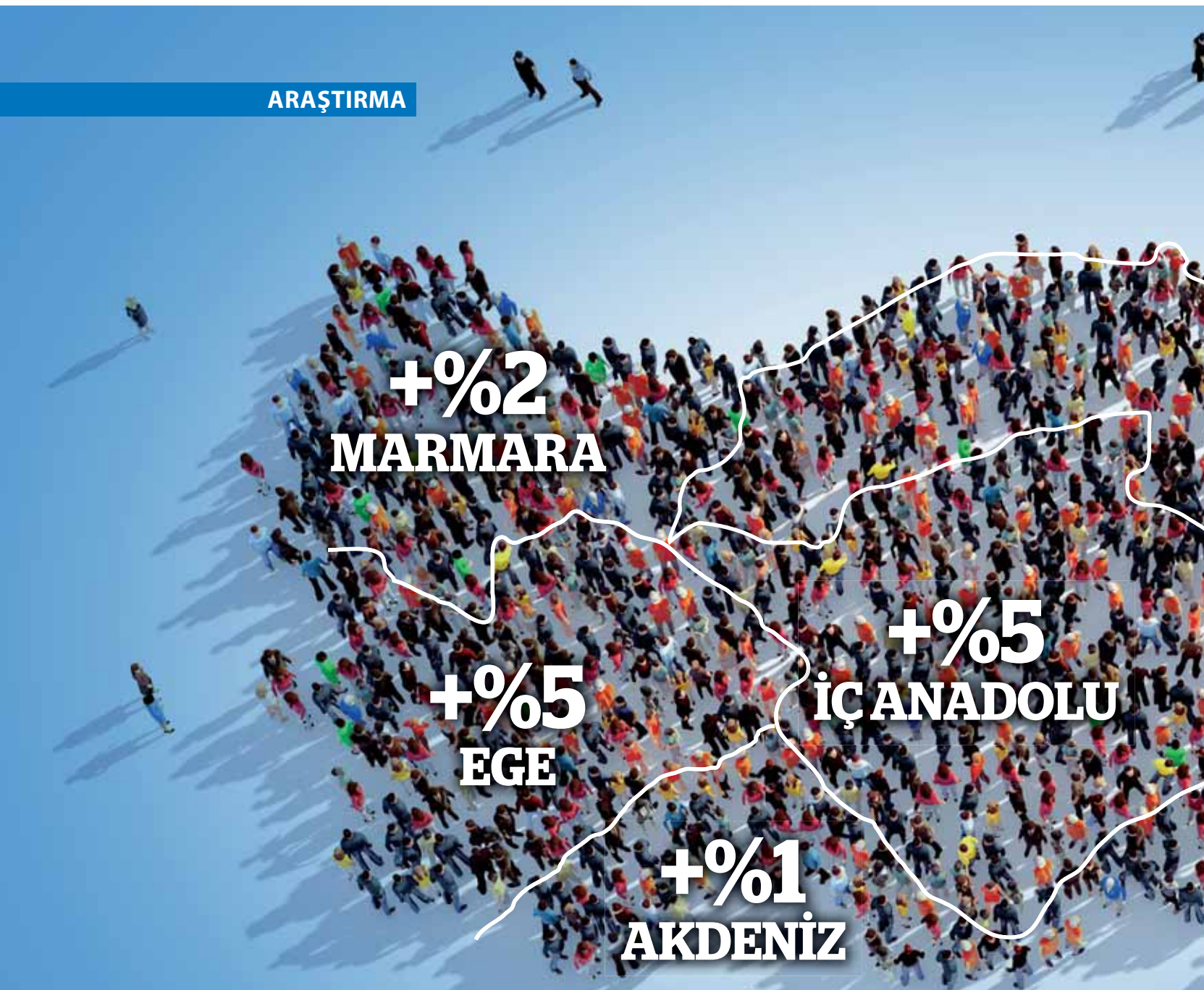
● Gelişmekte olan Pasifik Küçük Ada Devletleri "iklim değişikliği ile mücadeleyi artırmanın aciliyeti" hakkında bir deklarasyon yayımladı. Metinde OECD üyesi ülkelerden 2030 yılına kadar kömürü terk etmeleri talebinde bulunuldu.

Türkiye 58. sırada

Bu arada Barilla Gıda ve Beslenme Vakfı'nın (BCFN) The Economist Intelligence Unit (EIU) işbirliğiyle hayata geçirdiği Gıda Sürdürülebilirlik Endeksi'nin 2018 verileri açıklandı. Dünya nüfusunun beşte dördünü ve gayrisafi küresel hasılanın yüzde 90'ından fazlasını temsil eden endekste, bu yıl ölçümlenen ülke sayısı 34'ten 67'ye çıkarıldı. Üç temel başlıkta, 38 gösterge ve 90 kriter üzerinden yapılan değerlendirme sonucu Fransa, gıda sürdürülebilirliği alanında hayata geçirdiği uygulamalarla endeksin lideri oldu. Endekste Hollanda ikinci, Kanada üçüncü, Finlandiya dördüncü, Japonya beşinci olurken, Birleşik Arap Emirlikleri ise listenin sonunda yer aldı.

Türkiye, yetersiz beslenmeyi önleme, sürdürülebilir tarım, su yönetimi, hava kategorisi ve iklim değişikliğini önlemeye yönelik uygulamalarıyla yüksek puan almasına rağmen, bu yıl değerlendirmeye alınan ülke sayısı arttığından genel sıralamada 58'inci olarak yer bulabildi. 67 ülke arasında sürdürülebilir tarım başlığında 35'inci, beslenme sorunları başlığında 33'üncü sırada yer alan Türkiye, gıda kaybı ve israfında ise son sıralarda yer aldı. "Gıda Kaybı ve İsrafı" başlığındaki değerlendirmede gıda kaybı, tüketici düzeyinde gıda atıkları başlıklarında iyi bir puan alan Türkiye, bu iki önemli konuyla ilgili yasal düzenleme ve yatırım eksikliğine ek olarak dağıtım seviyesinde yaşanan kayıplar nedeniyle bu başlıkta en sondaki üç ülke arasına girdi.

"Sürdürülebilir Tarım" başlığında 35'inci sırayı alan Türkiye; tarımın su üzerindeki çevresel etkisi, su çekilmesinin sürdürülebilirliği, su yönetimi, hayvan yemi ve biyoyakıtlar üzerindeki etki, arazi mülkiyeti, tarımsal sistemin çeşitlendirilmesi, çevresel biyoçeşitlilik, tarımın atmosfere çevresel etkisi, iklim değişikliğini önleme ve sürdürülebilir tarıma yatırım fırsatları alanlarında iyi puan aldı.

BÖLGE VE SEKTÖRLERDE İSTİHDAM BEKLENTİSİ

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

2019 YILININ BİRİNCİ ÇEYREK ARAŞTIRMASINA GÖRE TÜRKİYE'DE İŞVERENLERİN YÜZDE 12'Sİ İSTİHDAM ARTIŞI, YÜZDE 16'SI AZALMA, YÜZDE 69'U İSE DEĞİŞİKLİK OLMAYACAĞINI ÖNGÖRÜYOR. MEVSİMSEL VERİLERDEN ARINDIRILMIŞ İSTİHDAM GÖRÜNÜMÜ İSE +%4'Ü GÖSTERİYOR. EN GÜÇLÜ İŞE ALIM PLANLARININ EGE VE İÇ ANADOLU BÖLGELERİNDE ÜRETİM İLE MADENCİLİK SEKTÖRLERİNDE OLACAĞI BELİRTİLİYOR.

ManpowerGroup 2019 birinci çeyrek İstihdama Genel Bakış Araştırması Türkiye'den işverenleri temsil eden bin 7 kişilik bir örnekleme ile görüşme yapılarak gerçekleştirildi.

Tüm katılımcılara, "İçinde bulunduğumuz çeyrekle karşılaştırdığınızda Mart 2019'un sonuna kadar olan üç aylık dönemde iş yerinizdeki toplam istihdamın nasıl değişeceğini öngörüyorsunuz?" sorusu yöneltildi. Araştırmaya göre Türkiye'de işverenler, 2019 yılı birinci çeyreği için temkinli işe alım beklentileri bildiriyor. İşverenlerin yüzde 12'si istihdam artışı beklerken yüzde 16'sı azalma öngörüyor ve yüzde 69'u da değişiklik olmayacağını tahmin ediyor. Bunun sonucunda Net İstihdam Görünümü -%4'ü gösteriyor.

Verilerin mevsimsel verilerden arınmış şekilde ayarlanmasının ardından görünüm +%4'ü gösteriyor. Bir önceki çeyrekle ve geçen yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında sırasıyla yüzde 8 ve yüzde 10 puanlık bir düşüş olduğu gözleniyor.

İşletme ölçeğine göre karşılaştırmalar

Araştırmaya katılan işverenler, işletme ölçeğine göre dört kategoriye ayrıldı: 10'dan az çalışanı olan Mikro Ölçekli İşletmeler; 10-49 çalışanı olan Küçük Ölçekli İşletmeler; 50-249 çalışanı olan Orta Ölçekli İşletmeler ve 250'nin üzerinde çalışanı olan Büyük Ölçekli İşletmeler.

2019'un ilk çeyreğinde istihdamın dört işletme büyüklüğü kategorilerinin üçünde de artması öngörülüyor. Orta ve Büyük Ölçekli İşverenler sırasıyla +%8 ve +%7 Net İstihdam Görünümleri'yle birlikte birtakım işe alım fırsatları bildiriyor. Mikro İşverenler +%1'le ihtiyatlı bir görünüm bildirirken Küçük Ölçekli İşverenler -%1 görünüm ile belirsiz bir işe alım hızı öngörüyor.

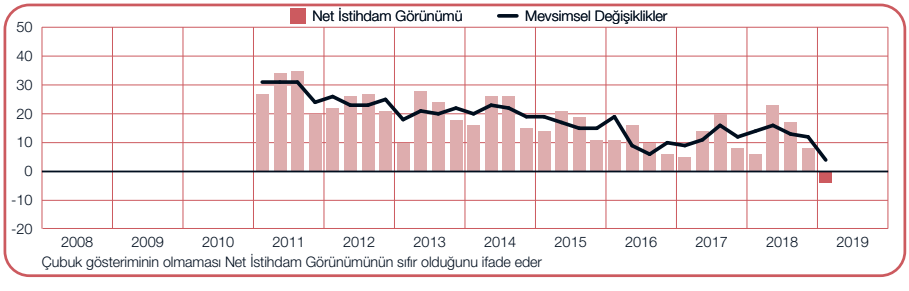
Mikro firmaların görünümü istikrarını koruyor

2018'in dördüncü çeyreğiyle karşılaştırıldığında, Küçük ve Büyük Ölçekli İşletme İşverenleri sırasıyla yüzde 13 ve 12 puanlık bir düşüş gösterirken büyük ölçüde zayıf işe alım beklentileri bildiriyor. Orta Ölçekli İşletme İşverenleri yüzde 5 puanlık ılımlı bir azalma bildirirken, Mikro firmaların görünümü nispeten istikrarını koruyor.

Türkiye'de İstihdama Genel Bakış

	Artış	Düşüş	Değişiklik Yok	Bilmiyorum	Net İstihdam Görünümü	Mevsimsel Değişiklikler
	%	%	%	%	%	%
2019 1. çeyrek	**12**	**16**	**69**	**3**	**-4**	**+4**
2018 4. çeyrek	19	11	70	0	+8	+12
2018 3. çeyrek	22	5	70	3	+17	+13
2018 2. çeyrek	28	5	63	4	+23	+16
2018 1. çeyrek	18	12	70	0	+6	+14

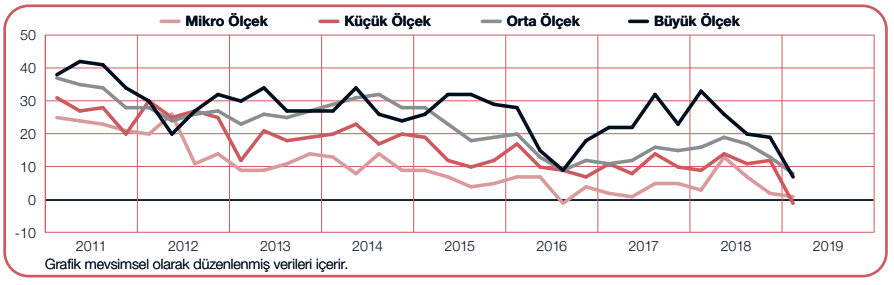

Çubuk gösteriminin olmaması Net İstihdam Görünümünün sıfır olduğunu ifade eder

İşletme Ölçeğine Göre Karşılaştırmalar

Karşılaştırmalar	Artış	Düşüş	Değişiklik Yok	Bilmiyorum	Net İstihdam Görünümü	Mevsimsel Değişiklikler
	%	%	%	%	%	%
Mikro Ölçek	9	9	79	3	0	+1
Küçük Ölçek	9	17	72	2	-8	-1
Orta Ölçek	14	15	68	3	-1	+8
Büyük Ölçek	19	28	48	5	-9	+7

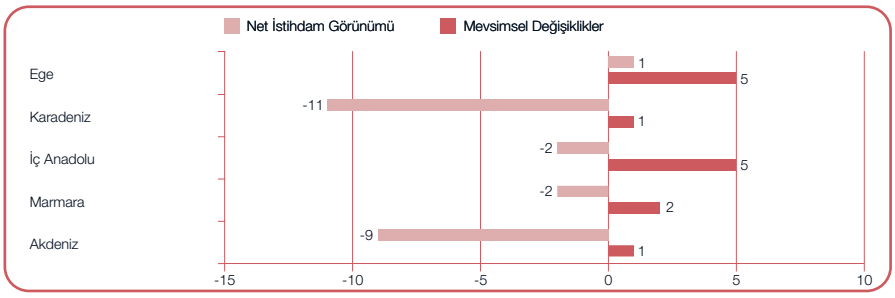
Grafik mevsimsel olarak düzenlenmiş verileri içerir.

Önceki yılın aynı dönemine kıyasla Büyük Ölçekli İşverenler yüzde 26 puanlık keskin bir düşüş bildiriyor. Bunun yanı sıra, Küçük ve Orta Ölçekli İşverenler sırasıyla yüzde 10 ve 8 puan daha zayıf bir görünüm sergilerken, Mikro Kategorideki İşverenler yüzde 2 puan düşüş bildiriyor.

Bölgesel karşılaştırmalar

Önümüzdeki üç aylık dönemde, beş bölgenin tamamında istihdam seviyesinde artış olacağı öngörülüyor. En güçlü istihdam piyasası, Net İstihdam Görünümü +%5 seviyesinde olan Ege ve İç Anadolu bölgelerinde tahmin ediliyor. Bunun dışında, Marmara Bölgesi için +%2 ve Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri için +%1'lik görünümler söz konusu. Önceki çeyrekle

Bölgesel Karşılaştırmalar

kıyaslandığında, beş bölgede de işe alım beklentileri zayıflıyor. En belirgin düşüş yüzde 14 puanla Marmara'da görülüyor; Karadeniz Bölgesi'nin görünümü ise yüzde 12 puan zayıflamış durumda. Hem Ege hem de Akdeniz Bölgesi'nin görünümü yüzde 6 puan zayıflarken, İç Anadolu'nun görünümü ise yüzde 4 puan geriliyor.

2018'in ilk çeyreğiyle kıyaslandığında, beş bölgede işe alım beklentileri zayıflıyor. Marmara ve İç Anadolu'da sırasıyla yüzde 17 ve yüzde 13 puanla ciddi düşüşler bildirilirken, Karadeniz Bölgesi'nin görünümü yüzde 11 puan zayıflamış durumda. Ancak Akdeniz Bölgesi'nde işverenler yüzde 5 puanlık bir gerileme öngörüyor. Ege Bölgesi'ndeki görünüm ise yüzde 4 puan zayıflamış durumda.

Ege Bölgesi

Net İstihdam Görünümünü +%5 olarak bildiren işverenlere göre, iş arayanlar iki yıldan fazla bir süreden bu yana en zayıf işe alım hızıyla karşılaşmayı bekleyebilirler. İşe alım beklentileri, önceki çeyreğe göre yüzde 6 puan gerilerken 2018'in ilk çeyreğine göre yüzde 4 puanlık bir zayıflama sergiliyor.

Karadeniz Bölgesi

2019'un ilk çeyreği için +%1'lik Net İstihdam Görünümü bildiren işverenler, son sekiz yıla göre daha düşük bir işgücü piyasası öngörüyor. İşe alım planları hem önceki çeyreğe hem de önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla yüzde 12 ve 11 puan gerileyerek kayda değer bir zayıflama sergiliyor.

İç Anadolu Bölgesi

+%5 Net İstihdam Görünümü bildiren işverenler Ocak-Mart döneminde istihdamda hafif artışlar öngörüyorlar. Görünüm, önceki çeyreğe göre yüzde 4 puan gerilerken geçen yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında yüzde 13 puanla düşüş gösteriyor.

Marmara Bölgesi

İşverenler önceki çeyreğe ve geçen yılın aynı dönemine kıyasla sırasıyla yüzde 14 ve yüzde 17 puanlık düşüş ile +%2 Net İstihdam Görünümü bildiriyor.

Akdeniz Bölgesi

İşverenlerin Net İstihdam Görünümünü +%1 olarak bildirmesiyle, iş arayanlar önümüzdeki çeyrekte kısıtlı bir işe alım faaliyeti bekleyebilir. İki yılı aşkın bir süreden sonra en zayıf işe alım beklentilerine rastlanılan bu dönemde; 2018'in son çeyreği ve ilk çeyreğiyle kıyaslandığında sırasıyla %6 ve %5 puanlık bir düşüş olduğu gözleniyor.

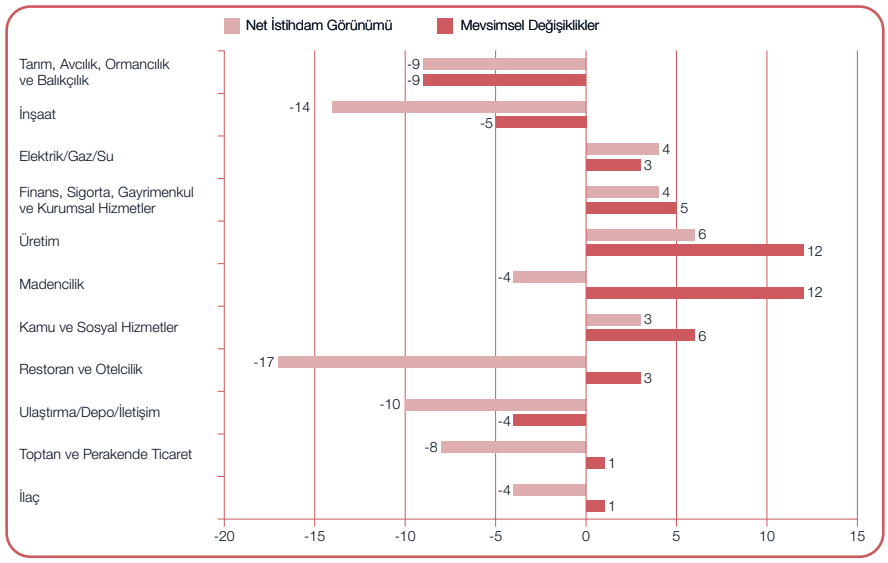
Sektör karşılaştırmaları

Gelecek çeyrekte 11 endüstri sektörünün sekizinde iş gücünün artacağı öngörülüyor. En güçlü işe alım planları Net İstihdam Görünümü +%12 seviyesinde olan Üretim ve Madencilik sektöründe ifade ediliyor. Görünümleri +%5 olan Finans, Sigorta, Gayrimenkul ve Kurumsal Hizmetler sektörü ile yüzde 6 puanlık görünüme sahip Kamusal ve Sosyal Hizmetler sektöründe ılımlı bir istihdam artışı bekleniyor. Fakat, istihdam seviyesinin üç sektörde de düşmesi bekleniyor. Tarım, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık sektöründeki işverenler -%9 görünümle düşüş sergilerken, İnşaat ve Ulaştırma, Depo ve İletişim sektörlerinin görünümü sırasıyla -%5 ve -%4 seviyesinde. 2018 yılının son çeyreğine kıyasla, işe alım planları 11 sektörün dokuzunda zayıflıyor.

En kayda değer düşüş yüzde 24 puanla Tarım, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık sektöründe olurken, Toptan ve Perakende Ticaret sektörü işverenleri de yüzde 13 puanlık düşüş bildiriyor. Bunun dışında, İnşaat, Ulaştırma, Depo ve İletişim sektörlerinde yüzde 11'lik dikkate değer bir düşüş bildirilirken Elektrik, Gaz ve Su, Üretim ile Kamu ve Sosyal Hizmetler sektörlerindeki görünümler yüzde 9 daha zayıf gerçekleşiyor. Restoran ve Otelcilik sektörü işverenleri yüzde 4 puanlık bir iyileşme bildirirken Madencilik sektörünün görünümü nispeten dengesini koruyor.

Sektör Karşılaştırmaları

11 sektörün yedisinde zayıflama yaşanıyor

Önceki yılın aynı dönemine kıyasla işe alım planları 11 sektörün yedisinde de zayıflama gösteriyor. İlaç ve Tarım, Avcılık, Hayvancılık ve Balıkçılık sektörlerindeki işverenler sırasıyla yüzde 27 ve 23 puanlık keskin bir düşüş bildirirken, Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün görünümü yüzde 21 puanlık bir düşüş gösteriyor. İnşaat, Finans, Sigorta, Gayrimenkul ve Kurumsal Hizmetler sektörlerinde yüzde 14'lik bir düşüş bildirilirken Elektrik, Gaz ve Su ile Ulaştırma, Depo ve İletişim sektörlerindeki görünümler yüzde 13 puanlık bir düşüş gösteriyor. Bunun yanı sıra Restoran ve Otelcilik sektörü yüzde 5 puanlık bir iyileşme kaydediyor.

Tarım, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık -%9'luk Net İstihdam Görünümü bildiren işverenlere göre iş arayanlar, Ocak ve Mart ayı arasındaki dönemde, anketin başladığı beş yıl öncesinden bu yana ilk defa eksiye düşen; en zayıf işe alım hızı bekleyebilirler. Sırasıyla yüzde 24 ve 23 puanlık düşüşle, işe alım beklentileri hem önceki çeyreğe hem de önceki yılın aynı dönemine göre keskin bir şekilde geriliyor.

İnşaat

İşverenler, önümüzdeki üç ay için -%5 Net İstihdam Görünümüyle, gelecek üç ay içerisinde işe alımları azaltmayı planlıyor. Görünüm, önceki çeyreğe göre yüzde 11 puan gerilerken 2018'in ilk çeyreğiyle kıyaslandığında yüzde 14 puan zayıflıyor.

Elektrik, gaz ve su

İşverenlerin +%3 Net İstihdam Görünümü bildirdiği 2019 yılının ilk çeyreğinde düşük hızda istihdam kazanımları öngörülüyor. Diğer yandan, işe alım beklentileri önceki çeyreğe göre yüzde 9 puan, önceki yılın aynı dönemine göre ise yüzde 13 puan geriliyor. Ortaya çıkan Genel İstihdam Görünümü araştırmanın başladığı 2011'in birinci çeyreğinden bu yana görülen en zayıf İstihdam Genel Görünümünü oluşturuyor.

Finans, sigorta, gayrimenkul ve kurumsal hizmetler

Araştırmanın başladığı altı yıl öncesinden bu yana istihdam piyasası için en zayıf tahmin, Ocak ve Mart ayı arasındaki dönem için bildiriliyor. İşverenler önceki çeyreğe ve geçen yılın aynı dönemineki yasla sırasıyla yüzde 7 ve yüzde 14 puanlık düşüş ile +%5 Net İstihdam Görünümü bildiriyor.

Üretim

İşverenlerin +%12 Net İstihdam Görünümü bildirdiği önümüzdeki çeyrek için istikrarlı işe alım planları bildiriliyor. Yüzde 9 puanla bir önceki çeyreğe göre zayıf kalan görünüme karşın işverenler, önceki yılın aynı dönemine kıyasla nispeten istikrarlı işe alım beklentileri bildiriyor.

Madencilik

İşverenlerin +%12 Net İstihdam Görünümü bildirdiği önümüzdeki çeyrek için hatırı sayılır bir işe alım hızı bekleniyor. İşe alım beklentileri bir önceki çeyrek ve önceki yılın aynı dönemiyle karşılaştırıldığında istikrarını nispeten koruyor.

Kamu ve sosyal hizmetler

Ocak ve Mart ayı arasındaki dönemde, işverenler bir önceki çeyrekle ve 2018'in ilk çeyreğiyle kıyaslandığında sırasıyla yüzde 9 ve yüzde 7 puanlık bir düşüşle +%6'lık Net İstihdam Görünümü bildiriyor.

Restoran ve otelcilik

+%3 Net İstihdam Görünümü bildiren işverenler 2019'un ilk çeyreği için düşük hızda bir işe alım hızını öngörüyor. Önceki çeyreğe kıyasla yüzde 4 puan gerileyen işe alım beklentileri, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5 puan daha güçlü durumda.

Ulaştırma, depo ve iletişim

İşverenler, -%4'lük Net İstihdam Görünümü bildirirken, araştırmanın başladığı 2011 yılı 1. çeyreğinden bu yana en zayıf iş gücü piyasasını öngörüyor. İşe alım beklentileri hem önceki çeyreğe hem de önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla yüzde 11 ve 13 puan gerileyerek kayda değer bir zayıflama sergiliyor.

Toptan ve perakende ticaret

İşverenlerin +%1 Net İstihdam Görünümü bildirdiği sektörde, iş arayanlar önümüzdeki çeyrek için ihtiyatlı bir işe alım iklimi bekleyebilirler. Görünüm, önceki çeyreğe göre yüzde 13 puan gerilerken 2018'in ilk çeyreğiyle kıyaslandığında yüzde 21 puanla sert bir düşüş gösteriyor.

İlaç

İki yılı aşkın bir süreden sonra en zayıf istihdam piyasası koşullarının önümüzdeki çeyrekte oluşması bekleniyor. İşverenler bir önceki çeyrekle ve 2018'in son çeyreğiyle kıyaslandığında sırasıyla yüzde 5 ve yüzde 27 puanlık keskin bir düşüşle +%1'lik Net İstihdam Görünümü bildiriyor.

Küresel istihdama genel bakış

ManpowerGroup, 2019 yılı Ocak-Mart aralığı için öngörülen istihdam piyasası faaliyetini tahmin etmek üzere, 44 ülke ve bölgeden 60 binden fazla işverenle görüştü. Tüm katılımcılara, "İçinde bulunduğumuz çeyrekle karşılaştırdığınızda Mart 2019'un sonuna kadar olan üç aylık dönemde iş yerinizdeki toplam istihdamın nasıl değişeceğini öngörüyorsunuz?" sorusu yöneltildi.

ManpowerGroup'un 2019'un ilk çeyreğine yönelik yürüttüğü araştırmaya göre, Mart'ın sonuna kadar olan dönemde 44 ülke ve bölgeden 43'ünde istihdam artışı bekleniyor. Bir önceki çeyrekle kıyaslandığında, bir sonraki çeyreğe yönelik işe alım beklentileri 44 ülke ve bölgenin 16'sında daha güçlüyken, 23'ünde zayıflamış ve beşinde değişmemiş durumda.

İşe alım güveni en yüksek ülkeler

Önceki yılın aynı dönemiyle karşılaştırıldığında, görünüm 21 ülke ve bölgede iyileşirken, 20'sinde zayıflıyor ve ikisinde ise aynı kalıyor.

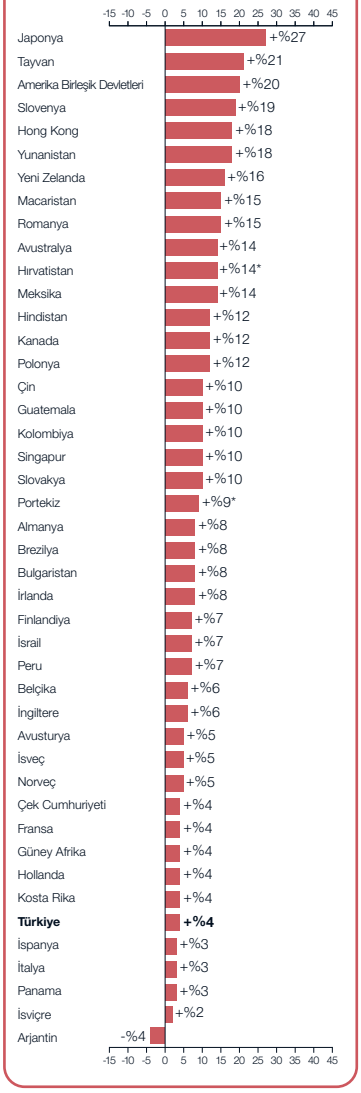
İlk çeyrekte işe alım güveni en yüksek ülkeler Japonya, Tayvan, ABD, Slovenya, Yunanistan ve Hong Kong iken; en zayıf işe alım beklentilerini Arjantin, İsviçre, İtalya, Panama ve İspanya'daki işverenler bildiriyor. 2019'un ilk çeyreğine yönelik yapılan ankete göre Avrupa'nın 26 ülkesi ile Ortadoğu ve Afrika (EMEA) bölgesi ülkelerinde istihdam artışı bekleniyor. Geçtiğimiz çeyreğe kıyasla, sekiz ülkedeki işverenler daha güçlü işe alım beklentileri bildiriyor; fakat işe alım planları 15 ülkede zayıflıyor.

	1. çeyrek 2019	Bir önceki çeyreğe göre değişiklik 2018 4. çeyrekten 2019 1. çeyreğe	Bir önceki yıla göre değişiklik 2018 1. çeyrekten 2019 1. çeyreğe
	%		
Amerika			
Amerika Birleşik Devletleri	18 (20)[1]	1 (1)[1]	2 (1)[1]
Arjantin	-3 (-4)[1]	-4 (-6)[1]	-12 (-12)[1]
Brezilya	7 (8)[1]	2 (1)[1]	2 (2)[1]
Guatemala	10 (10)[1]	-3 (-2)[1]	-1 (-1)[1]
Kanada	8 (12)[1]	-2 (-2)[1]	0 (0)[1]
Kolombiya	7 (10)[1]	-6 (-2)[1]	2 (2)[1]
Kosta Rika	6 (4)[1]	0 (-3)[1]	-14 (-14)[1]
Meksika	12 (14)[1]	-1 (1)[1]	2 (2)[1]
Panama	4 (3)[1]	0 (-1)[1]	-2 (-3)[1]
Peru	7 (7)[1]	1 (1)[1]	-4 (-5)[1]
Asya Pasifik			
Avustralya	14 (14)[1]	-1 (0)[1]	1 (1)[1]
Çin	10 (10)[1]	3 (3)[1]	2 (2)[1]
Hindistan	12 (12)[1]	-2 (-1)[1]	-9 (-10)[1]
Hong Kong	18 (18)[1]	1 (1)[1]	2 (2)[1]
Japonya	26 (27)[1]	4 (1)[1]	3 (3)[1]
Singapur	9 (10)[1]	-4 (-3)[1]	0 (0)[1]
Tayvan	18 (21)[1]	-2 (0)[1]	-4 (-4)[1]
Yeni Zelanda	17 (16)[1]	1 (1)[1]	1 (1)[1]
Avrupa, Orta Doğu ve Afrika (EMEA)			
Almanya	5 (8)[1]	-6 (-1)[1]	2 (2)[1]
Avusturya	2 (5)[1]	-2 (0)[1]	5 (5)[1]
Belçika	5 (6)[1]	-1 (0)[1]	3 (3)[1]
Bulgaristan	4 (8)[1]	-3 (-2)[1]	-5 (-5)[1]
Çek Cumhuriyeti	2 (4)[1]	-4 (-2)[1]	-1 (-1)[1]
Finlandiya	-1 (7)[1]	-6 (-1)[1]	-5 (-2)[1]
Fransa	3 (4)[1]	1 (2)[1]	2 (2)[1]
Güney Afrika	5 (4)[1]	-1 (-2)[1]	-2 (-2)[1]
Hırvatistan	14	5	–
Hollanda	3 (4)[1]	-2 (-1)[1]	-1 (-1)[1]
İngiltere	6 (6)[1]	2 (1)[1]	2 (2)[1]
İrlanda	5 (8)[1]	-4 (-1)[1]	2 (3)[1]
İspanya	2 (3)[1]	-2 (-2)[1]	-1 (-1)[1]
İsrail	5 (7)[1]	-2 (-1)[1]	-4 (-6)[1]
İsveç	5 (5)[1]	-2 (-3)[1]	1 (1)[1]
İsviçre	0 (2)[1]	3 (4)[1]	-1 (-1)[1]
İtalya	2 (3)[1]	1 (1)[1]	3 (3)[1]
Macaristan	12 (15)[1]	-3 (-2)[1]	1 (1)[1]
Norveç	4 (5)[1]	1 (0)[1]	-4 (-4)[1]
Polonya	8 (12)[1]	-4 (-1)[1]	1 (1)[1]
Portekiz	9	1	-4
Romanya	10 (15)[1]	-5 (-2)[1]	0 (-1)[1]
Slovakya	8 (10)[1]	-1 (-1)[1]	-1 (-1)[1]
Slovenya	19 (19)[1]	3 (1)[1]	6 (6)[1]
Türkiye	**-4 (4)[1]**	**-12 (-8)[1]**	**-10 (-10)[1]**
Yunanistan	12 (18)[1]	0 (1)[1]	5 (5)[1]

1. Parantez içindeki sayılar, işe alım faaliyetinde mevsimsel değişiklik etkisinin çıkarılarak düzeltildiği Net İstihdam Görünümüdür. Bu veriyi verebilmek için en az 17 çeyreklik veri gerekmektedir.

1. çeyrek 2019 Net İstihdam Görünümü

* Mevsimsellik verisi içermemektedir.

Geçen senenin aynı dönemiyle kıyaslandığında 12 ülkede tahminler yükselirken, 13 ülkede düşüyor. Gelecek çeyrekte EMEA ülkelerinden Slovenya ve Yunanistan'ın en güçlü istihdam piyasasına sahip olması beklenirken İsviçreli işverenler en zayıf işe alım planlarını bildiriyor. Önümüzdeki üç ay boyunca, personel sayısının sekiz Asya Pasifik ülke ve bölgesinin tamamında artması öngörülüyor. Geçtiğimiz çeyrekle karşılaştırıldığında dört ülke ve bölgede tahminler güçlenirken, iki ülkede zayıflıyor.

En zayıf görünümler Çin ve Singapur'da

Geçen yılın aynı dönemine göre ise beş ülke ve bölgedeki işverenler daha güçlü işe alım planları bildirirken, ikisinde ise daha zayıf işe alım tahminleri ortaya çıkıyor. Japonya ve Tayvan'daki işverenler, tüm bölgede en güçlü işe alım beklentilerini bildiriyor; en zayıf görünümler ise Çin ve Singapur'da ortaya çıkıyor. İstihdam seviyesinin, Ocak-Mart döneminde araştırmaya dahil edilen Amerika'daki on ülkeden dokuzunda artması beklenirken; yalnızca Arjantin'deki işverenler iş gücünün küçüleceğini öngörüyor. 2018'in son çeyreğiyle kıyaslandığında Amerika kıtasındaki dört ülkede işe alım beklentileri artıyor; altı ülkede ise zayıflıyor. Geçen yılın aynı dönemine göre görünümler dört ülkede iyileşme gösterirken beş ülkede düşüyor. İlk çeyreğe ilişkin en iyimser işe alım planları ABD ve Meksika'da bildiriliyor. Arjantin ve Panama'daki işverenler ise bölgedeki en zayıf ülke tahminlerini ifade ediyor.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ AYDINLATMA SEKTÖRÜNE İVME KAZANDIRDI

HAZIRLAYAN:
MEHMET HANİFİ GÜLEL

ENERJİ VERİMLİLİĞİ VE LED TEKNOLOJİSİNE DÖNÜŞÜMÜN AYDINLATMA SEKTÖRÜNE ÖNEMLİ BİR İVME KAZANDIRDIĞINI BELİRTEN SEKTÖR TEMSİLCİLERİ, BU DOĞRULTUDA ÜRETİCİ FİRMALARIN DA KATMA DEĞERLİ ÜRÜN İMALATI İÇİN AR-GE YATIRIMLARINI ARTIRDIĞINI DİLE GETİRİYOR.

250

MİLYON $

SEKTÖRÜN 2017 YILINDAKİ İHRACAT TUTARI

2

MİLYAR $

SEKTÖRÜN ULAŞTIĞI BÜYÜKLÜK

2020'DE AYDINLATMA PAZARININ EN AZ YÜZDE 75'İNİN LED'E GEÇECEĞİNİ ÖNGÖREN SEKTÖR TEMSİLCİLERİ AKILLI BİNALAR, AKILLI ŞEHİRLER VE ENERJİ TASARRUFU AÇISINDAN DEĞİŞİM PROJELERİNDE AYDINLATMANIN İLK SIRADA YER ALDIĞINI BELİRTİYOR.

***Fotoğraflar:** Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

Türkiye aydınlatma sektörü, aydınlatma teknolojisi ve yan sanayide yaşanan gelişmelerle kalite, kapasite ve ürün çeşitliliği bakımından son yıllarda hızlı bir dönüşümden geçiyor. Enerji verimliliği ihtiyacının artması nedeniyle konvansiyonel sistemlerin LED sistemler ile değişim geçirmesi sektöre hareketlilik getiriyor. Yeni ve gelişmiş bir teknoloji olan LED'e yönelerek büyüme sürecini hızlandıran sektörün iç pazar büyüklüğü 2 milyar doları aşıyor. 2020'de aydınlatma pazarının en az yüzde 75'inin LED'e geçeceğini öngören sektör temsilcileri; akıllı binalar, akıllı şehirler ve enerji tasarrufu açısından değişim projelerinde aydınlatmanın ilk sırada yer aldığını belirtiyor.

Son yıllarda enerji tasarrufu, verimlilik, inovasyon ve teknoloji ile paralel gelişen Türkiye aydınlatma sektörü, inovatif ve verimliliği yüksek ürünlere yöneldi. Uzun ömrü ve sağladığı enerji verimliliği ile LED teknolojisi, globalde olduğu gibi Türkiye'de de sektörde öne çıkıyor. Teknolojik dönüşüm, büyüme oranları, kentsel dönüşüm, inşaat sektöründeki gelişmeler, kişilerin daha konforlu hayat tercih etmesi gibi eğilimler, son teknolojik çözüm olan LED aydınlatmaya olan talebi artırıyor.

Sektörün söz konusu değişime ayak uydurabilmesi ve pazarda rekabetçi bir yapıya ulaşılması için Türkiye'nin, katma değeri yüksek ürünler üreterek gelişen teknolojiye ayak uydurması kritik önem taşıyor. Bunun yanı sıra dijitalleşmeden aydınlatma sektörü de kayda değer oranda etkileniyor.

Katma değerli imalat için Ar-Ge yatırımları arttı

Enerji verimliliği ve LED teknolojisine dönüşümün sektöre önemli bir ivme kazandırdığını belirten sektör temsilcileri, bu doğrultuda üretici firmaların da katma değerli ürün imalatı için Ar-Ge yatırımlarını artırdığını dile getiriyor. Türkiye'de 10 yıl önce aydınlatma laboratuarları sınırlı sayıda iken, bugün büyük ölçekli tüm üreticilerin kendi aydınlatma laboratuarına sahip olduğunu vurgulayan temsilciler, üretim kalitesinin de rakamlara paralel her geçen gün arttığını ve yenilikçi tasarımların ortaya çıktığını söylüyor.

Aydınlatma sektöründe yaklaşık 6 bin firma faaliyet gösteriyor. 2017 yılı ve sonrasını birçok sektör gibi hareketli geçirmeyen aydınlatma sektöründe, özellikle 2018'in ikinci yarısından sonra bir duraganlık yaşandı. Buna rağmen şehirlerdeki nüfus artışı ve artan enerji ihtiyacı gibi global trendlere paralel olarak büyüme gerçekleştiriyor. Enerji verimliliği ihtiyacının giderek daha fazla ön plana çıkması nedeniyle LED sistemlere dönüşümle sektörün iç pazar büyüklüğünün 2 milyar doları aştığı tahmin ediliyor. Aydınlatma Gereçleri İmalatçıları Derneği'nden (AGİD) alınan bilgilere göre sektör, yıllık üretimin büyük bir kısmını iç pazara aktarıyor. 2017 yılında 250 milyon dolar ihracat gerçekleştiren sektörün ihracatında Türkmenistan, Almanya, Suudi Arabistan, BAE, Fas, Cezayir ve İngiltere ilk sıralarda yer alıyor. Siyasi ve ekonomik sorunlara rağmen Ortadoğu pazarında iş hacmi yeniden artış gösterirken yeni dönemde öne çıkan ülkelerden birinin de Katar olması bekleniyor.

İthalatın büyük kısmı Uzakdoğu'dan yapılıyor

Diğer taraftan sektörün ithalatı da 2017 yılı sonunda 350 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ithalatın büyük kısmı Uzakdoğu'dan yapılıyor. İthalatı yapılan ürünlerin büyük bölümünü ise lamba grubu oluşturuyor. Türkiye'nin lamba grubu ürünlerinde halen yüzde 95 oranında yurtdışına bağımlılığı sürüyor. Son

yıllarda ithalatı yapılan ürünlere yönelik denetimlerin artmasıyla ithal edilen ürünlerin kalite çıtası da her geçen gün artıyor.

Sektörde üretimin yoğun olarak dışa bağımlı girdilerin tedariki ve bunların montajı şeklinde gerçekleşmeye devam etmesi nedeniyle üretimde oluşturulan katma değer sınırlı kalıyor. Ancak firmalar Ar-Ge ve inovasyon alanında devlet desteklerinden de yararlanarak, katma değeri yüksek ürünler geliştirme çalışmalarına ağırlık veriyor. Firmaların kendi yetkinlikleri doğrultusunda ortaya koyduğu katma değer ile yerli üretimin geliştirilmesi büyük önem taşıyor. Bugün bir aydınlatma ürününün yerli malı olarak kabul edilmesi için yerli katkı oranının en az yüzde 51 olması gerekiyor. Böylece Türkiye'nin küresel aydınlatma sektöründe 100 milyar doları bulan pazardan daha fazla pay alınabileceği görüşü öne çıkıyor.

"LED sistemlere dönüşüm sektöre hareketlilik getiriyor"

Türkiye aydınlatma imalat sektörünün son yılarda hızla bir gelişim gösterdiğini belirten Aydınlatma Gereçleri İmalatçıları Derneği (AGİD) Yönetim Kurulu Başkanı Fahir Gök, "2007-2011 yılları arasında yüzde 7 büyüyen sektör, 2011'de 1 milyar dolarlık üretim büyüklüğüne ulaştı. 2014-2017 yılları arasında da Türkiye'deki aydınlatma iç pazar hacmi kayda değer bir artışla 1.5 milyar doları aştı" dedi. 2017 yılı ve sonrasının ise sektör için çok hareketli geçmediğini ifade eden Gök, "Özellikle 2018'in ikinci yarısından sonra bir durağanlık yaşandı. Buna rağmen enerji verimliliği ihtiyacının artması nedeniyle konvansiyonel sistemlerin LED sistemler ile dönüşümü sektöre bir hareketlilik getirdi ve iç pazar büyüklüğü 2 milyar doları aştı" açıklamasında bulundu.

Aydınlatma sektörünün son yıllarda teknolojik bir değişim gösterdiğini vurgulayan Fahir Gök, sektörde yaklaşık 6 bin firmanın faaliyet gösterdiğini iletti. Aydınlatma armatürlerinin yeni dönemde bir ışık kaynağı olmanın ötesinde farklı katma değerler sunan bir ürün olacağının altını çizen Gök, "İmalatta kalitenin, yetkin insan kaynağı ve teknolojik gelişmelerin yakın takibi ile sağlanabileceğinin bilincinde olan imalatçılar, büyüyen pazarda söz sahibi olmak istiyor. Üreticilerin talep edilen katma değerlerin ne olduğunu iyi analiz etmesi ve pazara buna uygun ürünler sunması önemli. Firmalar, gelişimlere ayak uydurmalı ve bu konuda ortaklıklar geliştirmeli. Son yıllarda özellikle yan sanayide yaşanan olumlu gelişmelerle kalite bilinci gelişerek teknik standartları yüksek ürünler imal edilebilir hale geldi" diye konuştu.

Hedef orta vadede globalde ilk üç arasında yer almak

Sektörün yıllık üretiminin büyük bir kısmını iç pazara sunduğunu söyleyen Fahir Gök, 2017 yılında 250 milyon dolar ihracat yapıldığını ve hedefin orta vadede globalde ilk üç ülke arasında yer almak olduğunu bildirdi. İhracatta Türkmenistan, Almanya, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Fas, Cezayir ve İngiltere'nin ilk sıralarda bulunduğunu aktaran Gök, siyasi ve ekonomik sorunlar nedeniyle Ortadoğu pazarında ihracatın azalması beklentisine rağmen bölgedeki ülkelerle iş süreçlerinin hızla arttığını ve ihracatta öne çıkacak ülkelerden birinin de Katar olduğunu kaydetti. İthalatın ise 2017 yılında 350 milyon dolar seviyesinde bulunduğunu belirten Gök, Türkiye'nin lamba konusunda halen yüzde 95 oranında yurtdışına bağımlı olduğunu söyledi.

Öte yandan firmaların Ar-Ge yatırımlarının son yıllarda arttığına değinen Fahir Gök, 10 yıl önce aydınlatma laboratuarları sınırlı sayıda iken, bugün büyük ölçekli tüm üreticilerin kendi aydınlatma laboratuarının bulunduğunu dile getirdi.

TÜRKİYE'YE GELEN VE GİDEN DOĞRUDAN YATIRIMLARIN SEYRİ

HAZIRLAYAN:
TEPAV

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

TÜRKİYE'DE ODI/FDI ORANININ GENEL EĞİLİMİ 2002 YILINDAN İTİBAREN İNCELENDİĞİNDE YUKARI YÖNLÜDÜR. ANCAK SÖZ KONUSU ORANA DÖNEMLER İTİBARIYLA BAKILDIĞINDA, ORANDAKİ YUKARI YÖNLÜ HAREKETİN 2008'DEN SONRAKİ YÜKSELİŞTEN KAYNAKLANDIĞI ANLAŞILIYOR. 2002 – 2007 DÖNEMİNDE AZALAN TREND 2008'DEN İTİBAREN YÖN DEĞİŞTİRMİŞTİR.

Yurt dışına giden (ODI) ve yurt içine gelen (FDI) doğrudan yatırımların nasıl seyrettiğini, ODI/FDI oranı üzerinden izlemek mümkün. Bu oran basit bir bölme işlemi ile elde edilse de aslında Türkiye'nin yatırım ortamına ilişkin bir gösterge olarak alınmalıdır. Yatırımcıların kararları, iç pazarın cazibesi, hukuki düzenlemeler, işgücü maliyetleri, vergi yükleri, işgücünün sahip olduğu beceri seti ve siyasi, ekonomik istikrar gibi pek çok unsurdan etkilenmektedir. Örneğin işgücü maliyetlerinin yüksek olması ve nitelikli işgücü bulmakta karşılaşılan zorluklar yatırımcıların üretim tesislerini daha düşük maliyetle ve daha katma değerli üretim yapabilecekleri yerlere taşımalarına neden olabilir. Buna karşın işveren maliyetlerinin düşürülmesi, mesleki eğitimde kalitenin artırılması veya mevzuattan kaynaklı sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik çabalar, yalnızca yurt içinde yerleşik kişilerin mevcut işlerini korumalarını ve yeni yatırımlara yönelebilmelerini değil, aynı zamanda yabancıların da yatırımları için Türkiye'yi tercih etmelerini sağlayabilir.

Bunların yanı sıra derecelendirme kuruluşlarının ülkelere ve o ülkedeki finansal kuruluşlara verdiği notlar da yurt dışındaki yatırımcıların bir ülkeye yapacakları yatırımlara ilişkin kararlarını etkileyen önemli göstergeler olarak ele alınmalıdır.

Yatırımcıları olumsuz etkileyebilecek gelişmeler

Bu çerçevede, Haziran 2018 başında Fitch'in 25 Türk bankasını negatif izlemeye alması, Moody's'in de Türkiye'nin Ba2 olan kredi notunu önümüzdeki dönemin makroekonomik politikalara ilişkin belirsizlik barındırması gerekçesiyle izlemeye alması takip eden aylarda da not indirimlerinin gelmesi Türkiye'nin yabancı yatırımcılar için cazibesini olumsuz yönde etkileyebilecek gelişmeler olarak değerlendirilmelidir. Fitch 13 Temmuz 2018'de Türkiye'nin kredi notunu BB+ seviyesinden BB seviyesine düşürmüş ve not görünümünü de "durağan"dan "negatif"e çevirmişti. Ağustos ayında ise Mooddy's (kredi notunu Ba2 seviyesinden Ba3 seviyesine, not görünümünü durağandan negatife olacak şekilde) ve S&P'nin (BB- seviyesinden B+ seviyesine olacak şekilde) not indirimlerinin açıklanmasıyla Türkiye yatırım yapılabilir ülke olmaktan biraz daha uzaklaştırılmış oldu. Bu gelişmelerin ardından 1 Ekim 2018'de Fitch, aralarında T.C. Ziraat Bankası AŞ, Türkiye İş Bankası AŞ, Türkiye Halk Bankası AŞ, Türkiye Garanti Bankası AŞ, Yapı ve Kredi Bankası AŞ gibi bankaların da olduğu 20 banka ve iştiraklerinin yabancı para cinsinden uzun vadeli kredi notunu düşürdü.

Son olarak Aralık 2018'de yaptığı açıklama ile Türkiye'nin kredi notunun BB ve not görünümünün de "negatif" olarak korunduğunu bildiren Fitch, Türkiye'nin not görünümünün negatif olmasının nedenleri arasında "ekonomik dengelenmeye ilişkin çok yönlü riskler, küresel finansal koşullar, ulusal ve jeopolitik riskler"i saymıştır.

Sürdürülebilir büyümeyi destekleyecek, ekonomideki güven ortamını iyileştirecek ve dengelenmeyi sağlayacak politikaların uygulanması, hukuk sisteminde normalleşmenin sağlanması hem Türkiye'nin kredi notlarının yükselmesi hem de yabancı yatırımcının Türkiye'ye olan ilgisinin artması için kritik önemdedir. Türkiye ekonomisinin yeniden güçlü büyüme patikasına yerleşebilmesi için yapılması gerekenler, bütün sektörlerde verimlilik artışını hedefleyen bir büyüme ve istihdam politikası vizyonuyla vakit kaybetmeden ortaya konulmalı, yapısal reform öncelikleri belirlenmelidir.

Yurt İçinde Yerleşik Kişilerin Yurt Dışındaki Doğrudan Yatırımlarının Ülkelere Göre Dağılımı (%)

	2002-2018* kümülatif		2018 Ocak-Kasım		2017 Ocak-Kasım	
1	Hollanda	28,5%	Hollanda	46,1%	ABD	26,1%
2	Azerbaycan	15,0%	ABD	22,9%	Hollanda	24,6%
3	ABD	12,9%	İngiltere	7,7%	İngiltere	10,1%
4	İngiltere	6,0%	Almanya	3,2%	Azerbaycan	9,0%
5	Almanya	5,5%	İsviçre	2,3%	Almanya	6,2%
6	Malta	3,0%	Azerbaycan	1,6%	Lüksemburg	2,4%
7	Lüksemburg	2,8%	Avusturya	1,1%	Birleşik Arap Emirlikleri	2,3%
8	Rusya	2,0%	Bosna Hersek	1,1%	Kazakistan	1,7%
9	İsviçre	2,0%	Malta	0,9%	Bulgaristan	1,6%
10	İrlanda	1,7%	İtalya	0,9%	Cezayir	1,5%
11	Kazakistan	1,2%	Rusya	0,8%	İsveç	1,3%
12	Avusturya	1,1%	Fas	0,8%	İsviçre	1,0%
13	Irak	1,0%	Lüksemburg	0,6%	İtalya	0,8%
14	İtalya	1,0%	İspanya	0,6%	Fransa	0,8%
15	Birleşik Arap Emirlikleri	0,9%	Karadağ	0,6%	Portekiz	0,8%
	Giden doğrudan yatırım toplamı, milyon $	43.500	Giden doğrudan yatırım toplamı, milyon $	3.585	Giden doğrudan yatırım toplamı, milyon $	2.840

*Kaynak: TCMB, Ödemeler Dengesi İstatistikleri *Kasım 2018 itibarıyla*

***Not:** 1)Gölgeli satırlar her üç dönemde de ilk on beşte yer alan ülkeleri temsil etmektedir. 2) Tabloda yer alan yatırımlar ODI olarak tanımlanan değeri ifade etmemektedir. ODI, Sermaye (Yatırımlar ve (eksi) Tasfiye) ve Net Diğer Sermaye alt kalemlerinden oluşmaktadır. Burada, TCMB tarafından açıklanan verilerin bu yönde olması nedeniyle Sermaye kaleminin altındaki Yatırımların bölgesel dağılımına yer verilmektedir.*

ODI/FDI oranı uzun dönemli ortalamasının üzerinde

ODI/FDI oranındaki yükseliş, yerleşiklerin yurt dışına yönelişinin, yabancıların yurt içine yönelişinden daha hızlı arttığını göstermektedir. Türkiye'de ODI/FDI oranının genel eğilimi 2002 yılından itibaren incelendiğinde yukarı yönlüdür. Ancak söz konusu orana dönemler itibarıyla bakıldığında, orandaki yukarı yönlü hareketin 2008'den sonraki yükselişten kaynaklandığı anlaşılmaktadır. 2002 – 2007 döneminde azalan trend, 2008'den itibaren yön değiştirmiştir.

2000'li yıllara kadar son derece düşük düzeyde ve neredeyse yatay bir seyir izleyen yurt içine yönelik doğrudan yatırımlar, 2003 yılından sonra canlanmış ve dalgalı bir seyir izlemeye başlamıştır. Kasım 2018 itibarıyla, yabancıların yurt içine yönelik doğrudan yatırımı yaklaşık 11,1 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye'den giden doğrudan yatırımlar ise daha yeni bir olgu olarak, 2002 yılından itibaren hızla yükselmiş ve Kasım 2018 itibarıyla 3,6 milyar ABD doları seviyesine ulaşmıştır.

Doğrudan yatırımların yurt içi hâsılaya (GSYİH) oranına 2007-2017 dönemi itibarıyla bakıldığında, FDI/GSYİH oranının %3,3'ten %1,3'e düştüğü, ODI/GSYİH oranının ise %0,3 olarak değişim göstermediği görülmektedir.

2002-2018 döneminde ortalama %22,1 olan ODI/FDI oranı, Ekim 2018'deki %35,9 seviyesinden gerileyerek, Kasım 2018 itibarıyla %32,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Geçen yılın aynı dönemine (Kasım 2017'ye) göre ise söz konusu oranda 9,4 puanlık bir artış olduğu görülmektedir. 2017 yılı Ocak-Kasım ortalaması ile 2018 yılının aynı dönemini kıyasladığımızda da ilk on bir aylık ortalamanın 2018 yılında 2017 yılına kıyasla 7,6 puan daha yukarıda olduğu dikkat çekmektedir.

ODI/FDI oranı alt dönemler itibarıyla incelendiğinde, 2002-2007 döneminde azalan trendin, 2008-2018 döneminde yön değiştirerek artışa geçtiği dikkat çekmektedir. Söz konusu oranın bu dönemlerdeki ortalamasına bakıldığında 2002-2007 döneminde gerçekleşen %15,7'lik seviyenin, 2008-2018 döneminde %25,6'ya, 2012-2018 döneminde ise %31,4'e yükseldiği görülmektedir.

Son yıllarda ODI/FDI oranında gerçekleşen bu yükseliş, bir yandan Türkiye'nin doğrudan yatırımlar için cazibesini kaybetmeye başladığını gösterirken, bir yandan da yurt içindeki yerleşiklerin yurt dışındaki fırsatları daha yakından takip etmeye başladığına işaret etmektedir. Yakın dönem (2012-2018) ortalamasının uzun dönem (2002-2018) ortalamasının 9,3 yüzde puan üzerinde olması, bu göstergeyi dikkatle izlemeye devam etmemiz gerektiğini de ortaya koymaktadır.

Veriler aylık frekansta incelendiğinde ise esas yükselişin 2014 yılı ikinci yarısında olduğu görülmektedir. Kasım 2014'te %54,2'ye ulaşarak zirve yapan ODI/FDI oranında izleyen aylarda düşüş gözlenmiştir. Kasım 2014'ten sonra FDI'ın düzey olarak artmaya devam etmesine karşın ODI'da düşüş yaşanması 2015 yılında oranın hızlı bir şekilde düşmesine neden olmuştur.

Doğrudan yatırımların ülkelere göre dağılımı

2002-2018 dönemini kapsayan kümülatif verilere göre giden doğrudan yatırımların ülkelere göre dağılımına bakıldığında Hollanda, Azerbaycan ve ABD'nin öne çıktığı görülmektedir. Bu dönemde yurt içindeki yerleşiklerin yurt dışında yaptıkları yaklaşık 43,5 milyar dolarlık doğrudan yatırımın %28,5'i Hollanda'ya, %15'i Azerbaycan'a ve %12,9'u da ABD'ye gitmiştir. 2018 Ocak-Kasım dönemi için veriler incelendiğinde, 2017 yılının aynı dönemine göre yatırımların ülkelere dağılımı bağlamında ilk üç ülkede

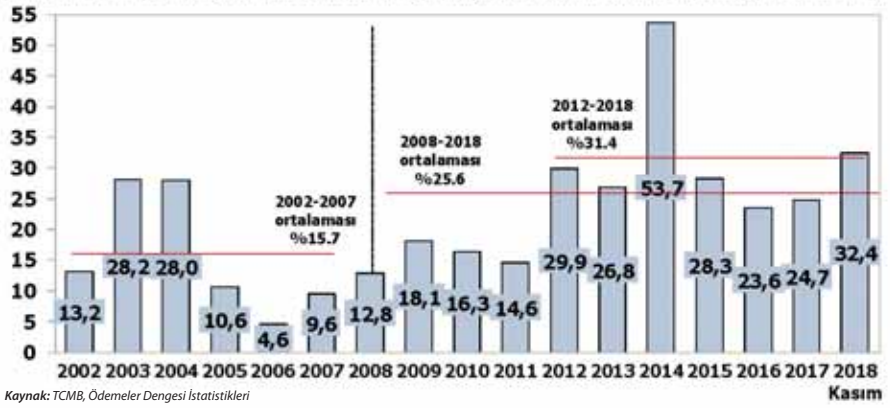
Yurt Dışında Yerleşik Kişilerin Yurt İçindeki Doğrudan Yatırımlarının Ülkelere Göre Dağılımı (%)

	2002-2018* kümülatif		2018 Ocak-Kasım		2017 Ocak-Kasım	
1	Hollanda	15,9%	Hollanda	11,2%	Hollanda	24,4%
2	ABD	7,6%	Azerbaycan	9,2%	İspanya	22,1%
3	Avusturya	6,8%	İtalya	9,1%	Azerbaycan	9,6%
4	İngiltere	6,7%	Avusturya	8,3%	Avustralya	6,9%
5	Almanya	6,2%	İngiltere	7,2%	Avusturya	4,6%
6	Lüksemburg	6,1%	ABD	6,7%	Almanya	3,9%
7	İspanya	6,0%	Almanya	5,9%	Belçika	3,4%
8	Belçika	5,6%	Lüksemburg	5,6%	İngiltere	3,0%
9	Fransa	4,7%	Fransa	4,9%	Japonya	2,9%
10	Yunanistan	4,5%	Güney Kore	3,9%	ABD	2,6%
11	Azerbaycan	4,2%	Danimarka	3,5%	İtalya	1,9%
12	Rusya	4,0%	İspanya	3,3%	Çin	1,7%
13	Birleşik Arap Emirlikleri	2,7%	Hong Kong	3,1%	Katar	1,7%
14	İtalya	2,3%	Katar	3,0%	Fransa	1,6%
15	Japonya	1,7%	Kuveyt	2,7%	Lüksemburg	1,4%
	Gelen doğrudan yatırım toplamı, milyon $	153.540	Gelen doğrudan yatırım toplamı, milyon $	5.438	Gelen doğrudan yatırım toplamı, milyon $	6.573

*Kaynak: TCMB, Ödemeler Dengesi İstatistikleri *Kasım 2018 itibarıyla*

***Not:** 1)Gölgeli satırlar her üç dönemde de ilk on beşte yer alan ülkeleri temsil etmektedir. 2) Tabloda yer alan yatırımlar FDI olarak tanımlanan değeri ifade etmemektedir. FDI, Sermaye (Yatırımlar ve (eksi) Tasfiye), Net Diğer Sermaye ve Net Gayrimenkul alt kalemlerinden oluşmaktadır. Burada, TCMB tarafından açıklanan verilerin bu yönde olması nedeniyle Sermaye kaleminin altındaki Yatırımların bölgesel dağılımına yer verilmektedir.*

Türkiye'den Giden ve Türkiye'ye Gelen Yatırımların Oranı (%, Yıllık) (2002-2018*)

Kaynak: *TCMB, Ödemeler Dengesi İstatistikleri*

değişiklik olmadığı görülmektedir. 2018 Ocak-Kasım döneminde giden yatırımlar 745 milyon dolar artmış ve 3.585 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde yurt dışında yapılan doğrudan yatırımların ülkelere dağılımına bakıldığında Hollanda, ABD, İngiltere ve Almanya yatırımların öncelikli destinasyonları arasında yer almıştır. 2018 Ocak-Kasım dönemindeki 3.585 milyon dolarlık yatırımın %46,1'i Hollanda'ya, %22,9'u ABD'ye, %7,7'si İngiltere'ye ve %3,2'si Almanya'ya gitmiştir. 2017 Ocak-Kasım döneminde ise yatırımların sırasıyla ABD (%26,1), Hollanda (%24,6) ve İngiltere'ye (%10,1) gittiği görülmektedir.

Hangi ülkeler yatırımda öne çıkıyor?

2002-2018 dönemini kapsayan kümülatif verilere göre gelen doğrudan yatırımların ülkelere göre dağılımına bakıldığında Hollanda, ABD, Avusturya, İngiltere ve Almanya'nın öne çıktığı görülmektedir. Bu dönemde yurt dışındaki yerleşiklerin yurt içine yaptıkları yaklaşık 153,5 milyar dolarlık doğrudan yatırımın %15,9'u Hollanda'dan, %7,6'sı ABD'den, %6,8'i Avusturya'dan, %6,7'si İngiltere'den ve %6,2'si Almanya'dan gelmiştir. 2018 Ocak- Kasım dönemi için veriler incelendiğinde, 2017 yılının aynı dönemine göre ülke sıralamasında farklılaşma olduğu görülmektedir. 2018 Ocak-Kasım dönemi verilerine göre gelen yatırımlar yaklaşık 1,1 milyon dolar azalmış ve 5.438 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. 5.438 milyon dolarlık yatırımın %11,2'si Hollanda'dan, %9,2'si Azerbaycan'dan ve %9,1'i İtalya'dan gelmiştir. 2017 Ocak-Kasım döneminde ise yatırımların sırasıyla Hollanda (%24,4), İspanya (%22,1) ve Azerbaycan'dan (%9,6) geldiği görülmektedir. Bunun yanı sıra 2017 yılına kıyasla 2018 yılında ilk üçte yer alan ülkelerin gelen toplam yatırımlar içindeki payının %56,1'den %29,5'e düştüğü de dikkat çekmektedir.

43,5 milyar dolarlık yatırımda ağırlık sınai sektörlerde

2002-2018 dönemini kapsayan kümülatif verilere göre giden doğrudan yatırımların sektörlere göre dağılımına bakıldığında bu dönemdeki yaklaşık 43,5 milyar dolarlık yatırımın %55,4'ünün sınai sektörlerde, %44,3'ünün hizmetler sektöründe ve %0,3'ünün de tarım sektöründe gerçekleştiği görülmektedir. Alt sektörler itibarıyla öne çıkan sektörler incelendiğinde ise aynı dönemde giden doğrudan yatırımların %27,5'inin madencilik ve taşocakçılığı, %10,5'inin ise holding şirketlerinin faaliyetleri sektörlerine yönelik olduğu dikkat çekmektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri (%18,5) öne çıkan diğer sektörlerdendir. "Holding şirketlerinin faaliyetleri", finans ve sigorta faaliyetleri içinde en büyük paya sahip olan alt sektördür. Toplam finans ve sigorta faaliyetleri sektöründeki doğrudan yatırımın %56,7'si holding şirketlerinin faaliyetlerinden oluşmaktadır.

Giden doğrudan yatırımların sektörel dağılımına daha yakın bir dönem için bakılırsa, 2018 Ocak- Kasım dönemindeki 3.585 milyon dolarlık doğrudan yatırımın %55'i hizmetler sektöründe (bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla 0,5 yüzde puan artış), %44,5'inin de sınai sektörlerde (bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla 0,2 yüzde puan azalış) gerçekleşmiştir. Alt sektörler itibarıyla bakıldığında 3.585 milyon dolarlık giden doğrudan yatırımın %21,1'inin holding şirketlerinin faaliyetleri sektöründe, %20,3'ünün madencilik ve taşocakçılığı sektöründe ve %11,6'sının da gayrimenkul faaliyetleri sektöründe gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bir önceki yılın aynı dönemine bakıldığında ise %31,6'lık pay ile madencilik ve taşocakçılığı sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Gelen doğrudan yatırımların sektörel dağılımı

2002-2018 dönemini kapsayan kümülatif verilere göre gelen doğrudan yatırımların sektörlere göre dağılımına bakıldığında bu dönemdeki yaklaşık 153,5 milyar dolarlık yatırımın %61,7'sinin hizmetler sektöründe, %38'inin sınai sektörlerde ve %0,3'ünün de tarım sektöründe gerçekleştiği görülmektedir. Alt sektörler itibarıyla öne çıkan sektörler incelendiğinde ise aynı dönemde gelen doğrudan yatırımların %26,5'ini parasal aracı kuruluşların faaliyetleri ve %11,7'sinin de elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerine yönelik olduğu dikkat çekmektedir. "Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri", finans ve sigorta faaliyetleri içinde en büyük paya sahip olan alt sektördür.

Toplam finans ve sigorta faaliyetleri sektörüne gelen doğrudan yatırımların %78'i (toplam gelen doğrudan yatırımların ise %26,5'i) parasal aracı kuruluşların faaliyetlerinden oluşmaktadır. Gelen doğrudan yatırımların sektörel dağılımına daha yakın bir dönem için bakıldığında, 2018 Ocak-Kasım dönemindeki 5.438 milyon dolarlık doğrudan yatırımın %55,2'sinin hizmet sektöründe (bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla 21,6 yüzde puan azalış), %44'ünün de sınai sektöründe (bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla 21,2 yüzde puan artış) gerçekleşmiştir. Alt sektörler itibarıyla bakıldığında sırasıyla, toptan ve perakende ticaret (%13,8), parasal aracı kuruluşların faaliyetleri (%13,7) ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı (%12,3) sektörleri öne çıkmaktadır.

İŞ MAKİNELERİ SEKTÖRÜ ÇEVREYE DUYARLI MAKİNELERE ODAKLANDI

HAZIRLAYAN:
DENİZ SARI

AR-GE VE İNOVASYONA YÖNELİK HARCAMALARINI ARTIRAN TÜRKİYE İŞ MAKİNELERİ ÜRETİCİLERİ, ÖZELLİKLE ÇEVREYE DUYARLI MAKİNELERİN ÜRETİLMESİNE ODAKLANDI. OTOMOTİV ENDÜSTRİSİNDE OLDUĞU GİBİ KÜÇÜK BOYUTLARDA MAKİNE ÜRETİMİNİ DAHA ÇOK TERCİH ETMEYE BAŞLAYAN ÜRETİCİLER, AR-GE VE İNOVASYON KAPSAMINDA YARATACAKLARI KATMA DEĞERLE HEM GLOBALDE REKABET EDEBİLME GÜCÜNÜ HEM DE İHRACATINI ARTIRMAYI PLANLIYOR.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

İş makineleri sektörüne hareketlilik kazandıran gelişmelerin başında inşaat ve altyapı çalışmaları gelirken, son yıllarda Türkiye küresel ekonomide yaşanan gelişmelerin etkisiyle bu konudaki yatırımlarını artırdı. Son dönemde Türkiye'nin; üçüncü havalimanı, Çanakkale Köprüsü, Kanal İstanbul Projesi, yeni hızlı tren projeleri, enerji yatırımları ve kentsel dönüşüm gibi devam eden ve yapılması planlanan büyük çaplı projelerine odaklanan Türkiye iş makineleri sektörü, söz konusu alt ve üst yapı projelerinden aldığı payı artırarak, gerek Avrupa'da gerekse global ölçekte konumunu güçlendirmek istiyor.

Makine İhracatçıları Birliği'nden (MAİB) alınan bilgilere göre, stratejik öneme sahip olan Türkiye iş makineleri sektörü Eylül ayı itibarıyla 2017 yılının aynı dönemine göre ihracatını yüzde 28.2 artırarak, 862 milyon dolara çıkardı. Almanya, İngiltere gibi gelişmiş ülkeleri başlıca ihracat pazarları arasına katan sektör, AB ülkelerinde kullanılan makine sayısını da artırdı. Sektörün bu yıl Eylül ayı itibarıyla 2017 yılının aynı dönemine göre Hollanda'ya gerçekleştirdiği inşaat ve maden makineleri ihracatı yaklaşık üç katına çıkarken, Fransa'ya ihracatı ikiye katlandı. Türkiye inşaat sektörünün özellikle Rusya, Türk cumhuriyetleri ve Ortadoğu bölgelerindeki etkin deneyiminin, yerli makinelerin bilinirliğine olumlu katkı sağladığı dile getiriliyor.

Gerekli dönüşüm sağlanamadı

Diğer yandan yük kaldırma, taşıma ve istifleme makineleri sektörü, bu yılın üçüncü çeyreğinde ihracatını yüzde 31.7 artırarak, 267.6 milyon dolara çıkardı. Bu segmentte ihracat yapılan ülkeler arasında Cezayir, Almanya ve ABD ilk sıralarda yer aldı. Bunun yanında sektör Romanya ve Hollanda'ya ihracatını yaklaşık iki katına çıkardı. Sektör temsilcilerine göre, Türkiye'de 10 yılını tamamlamış aktif iş makinelerinin sayısının yaklaşık 120 bin adet olması, bu alanda gerekli dönüşümün henüz sağlanamadığını ve yapacak çok şeyin olduğunu gösteriyor.

Son dönemde Ar-Ge ve inovasyona yönelik harcamalarını da artıran Türkiye iş makineleri üreticileri, bu kapsamda özellikle çevreye duyarlı makinelerin üretilmesine odaklandı. Otomotiv endüstrisinde olduğu gibi küçük boyutlarda makine üretimini daha çok tercih etmeye başlayan üreticiler, Ar-Ge ve inovasyon kapsamında yaratacakları katma değerle hem globalde rekabet edebilme gücünü hem de ihracatını artırmayı planlıyor.

Özgen: Türkiye'yi globalde üst sıralara taşımalıyız

Türkiye İş Makinaları Distribütörleri ve İmalatçılar Birliği (İMDER) Yönetim Kurulu Başkanı Merih Özgen, "Makine sektörü ekonomide dışa bağımlılığı ve dış ticaret açığını azaltacak en önemli araçlardan biri konumunda. Katma değer yaratmada diğer imalat sektörlerinin birçoğundan bir adım önde olan makine sektörü, oluşturduğu istihdam alanı ile ekonomiye yön veriyor. Türkiye iş ve inşaat makineleri sektörü de rekabetçi fiyatları, gelişmişlik mühendis becerisine sahip kaliteli ürünleri ile global pazarda kayda değer bir öneme sahip. Bu potansiyeli doğru kullanarak, Türkiye'yi global pazarda daha üst sıralara taşımamız gerekiyor" diyor.

Özgen, sektör ile ilgili şu değerlendirmelerde bulunuyor: "2017 verilerine göre, Türkiye'nin stratejik sektörleri arasında yer alan iş ve inşaat makineleri sektöründe 16 bin kadın ve 115 bin erkek olmak üzere yaklaşık 131 bin kişinin çalıştığı tahmin ediliyor. Bunun yanında sektör yaklaşık 100 bin kişilik operatör ve kullanıcıyı istihdam ediyor. 2017 verilerine göre sektörde 200 imalatçı firma, 220 yan sanayi firması ve yaklaşık 200 ticaret yapan firma olmak üzere yaklaşık 650 firma faaliyet gösteriyor. Ürün grupları içinde ise hafriyat ve madencilik makineleri, asfalt ve yol ekipmanları, beton makine ve ekipmanları ile kule vinçleri geliyor. Global pazarda birçok ülke kendi iş makinesi markalarının konumunu güçlendirmek için destekler veriyor. Bunların Türkiye'de de uygulama alanı bulması gerekiyor. Günümüz rekabet koşullarında dış pazarda ancak bir marka olduğunuz zaman güçlü durabilirsiniz. Marka olmanın yolu ise üretimde kalite, güçlü satış sonrası hizmetler ve geniş

anlamıyla pazarlama yani müşteri ihtiyaç ve beklentilerini karşılayan ürün ve hizmette rekabetçi olmak ve dijital alanlarda dahil olmak üzere tüm etkin dağıtım kanallarını kullanması ile ortaya çıkıyor. Kamu tarafında üretimde kalitenin desteklenmesi için gerekli denetlemelerin yapılması çok önemli. Üretime haiz olma belgesi ile ihracata haiz olma belgeleri düzenlenmeli."

Bunun yanı sıra Ticaret Bakanlığı'nın desteklediği Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi (Ur-Ge) isimli projenin ikinci dönemine başladıklarını kaydeden Özgen'in konu hakkındaki açıklamaları şöyle: "Ur-Ge projesi ile henüz ihracata yeni başlamış ya da mevcut ihracat kapasitesini geliştirmek isteyen firmaların, proje süresince uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü artırmaya yönelik gerçekleştirecekleri faaliyetlerinin yüzde 75'ini Ticaret Bakanlığı karşılıyor. Üç yıl sürecek olan bu proje boyunca firmaların, mevcut durumlarının tespiti için ihracatlarını geliştirmeye yönelik gerçekleştirmeleri gereken faaliyetlerle ilgili yol haritası belirlenebilmesi amacıyla ihtiyaç analizleri gerçekleştiriyoruz. Bu sayede firmaların eksik olduğu noktaları dışarıdan bir göz ile görmeleri sağlanıyor. Düzeltilmesi ve geliştirilmesi gereken kısımlar rapor halinde kendilerine sunuluyor. Ur-Ge gibi hem firmaların ihracatı için pusula olacak hem de verilecek eğitimler ve yapılacak analizlerle firmanın yolunu iyi şekilde bulmasını sağlayacak olan projelerin yaygınlaştırılması hedefleniyor."

Karavelioğlu: Üretim kapasitesi hızla artıyor

Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) Başkanı Kutlu Karavelioğlu ise "Yeni teknolojilerin geliştirilmesinde makine sektörünün uzmanlık ve mühendislik becerisinin stratejik önemi giderek artıyor. Üretilen makinelerin fonksiyonlarının çoğalması, teknoloji ve kalitesinin yükselmesi ise gelişen sanayiler üzerinde güçlü bir kaldıraç etkisi yaratıyor. Tüm alt dallarıyla birlikte endüstri, tarım ve hizmet alanlarında etkin rol oynayan makine sanayinde, sürükleyici alt sektörler arasında olan iş makineleri de iç ve dış pazarlarda ürün güvenilirliği ve performansı ile rekabet gücünü artırıyor" diye konuşuyor. Karavelioğlu'nun görüşleri şöyle: "Sektör, inşaat sektörünün yarattığı ticaret hacmiyle endüstriyel iş kollarının çoğunu etkileyen bir faaliyet alanı. Sektörün en güçlü dallarından birini oluşturan iş ve inşaat makineleri segmenti, farklı ihracat pazarlarında talep gören yapısıyla üretim kapasitesini hızla artırıyor. İhracata katkısıyla da stratejik öneme sahip olan sektör, 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla 2017 yılının aynı dönemine göre ihracatını yüzde 28.2 artırarak 862 milyon dolara taşıdı. Almanya, İngiltere gibi gelişmiş ülkeleri başlıca ihracat pazarları arasına katan sektör, AB ülkelerinde kullanılan makine sayısını da artırdı. 2018 Eylül ayı itibarıyla 2017 yılının aynı dönemine göre Hollanda'ya gerçekleştirdiğimiz inşaat ve maden makineleri ihracatı yaklaşık üç katına çıkarken, Fransa'ya ihracatımız ikiye katlandı. Türkiye inşaat sektörünün özellikle Rusya, Türk cumhuriyetleri ve Ortadoğu bölgelerindeki etkin deneyimi, makinelerimizin bilinirliğine olumlu yansıdı."

"Birçok firma gelişmiş Ar-Ge yatırımlarına sahip"

İş makineleri başlığı altında tarım, sanayi ve hizmet sektörleri dahil olmak üzere hemen tüm iktisadi alanlarda kullanılan bir başka mal grubu da yük kaldırma, taşıma ve istifleme makineleri oldu. Bu gruptaki makineler, özellikle imalat sanayinde gerek üretim sürecinde gerek nihai ürünlerin son kullanıcı ile buluşturulması aşamalarında önemli görev yapıyor. Yük kaldırma, taşıma ve istifleme makineleri sektörü, 2018 yılının üçüncü çeyreğinde ihracatını yüzde 31.7 artırarak 267.6 milyon dolara taşıdı. Bu segmentten ihracat yapılan ülkeler arasında Cezayir, Almanya ve ABD ilk sıralarda yer aldı. Sektörün Romanya ve Hollanda'ya ihracatını yaklaşık iki katına çıkarması, Türk makinelerinin beceri ve kalitesinin uluslararası düzeyde anlaşılmaya başlandığının güçlü bir göstergesi oldu.

Sektörde faaliyet gösteren büyük ölçekli birçok firma, son derece gelişmiş Ar-Ge yatırımlarına sahip."

BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLAR PROJE LOJİSTİĞİNE TALEBİ ARTIRDI

HAZIRLAYAN:
ERKAN ÇAKAN

TÜRKİYE VE KOMŞU ÜLKELERDE ÖNEMLİ ENERJİ HATLARININ BULUNMASI, ÖZELLİKLE TÜRK FİRMALAR TARAFINDAN ÇEVRE ÜLKELERDE SÜRDÜRÜLEN İNŞAAT PROJELERİ İLE DİĞER BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLAR, PROJE LOJİSTİĞİNE TALEBİ ARTIRIYOR. AVRUPA ORTADOĞU, ORTA ASYA VE AFRİKA ÜLKELERİ YATIRIMLARINDA TÜRKİYE'DEN LOJİSTİK ORTAK SEÇİYOR.

Türkiye'de yapılan büyük ölçekli sanayi, enerji ve üstyapı yatırımlarının artışı, proje lojistiğine de ivme kazandırıyor. Köprüler, havalimanları, rüzgar türbinleri ve sanayi yatırımlarının standart dışı yükleri proje lojistiği planlaması ile taşınıyor. Türkiye ve çevre ülkelerde önemli enerji hatlarının bulunması, özellikle Türk firmalar tarafından çevre ülkelerde sürdürülen inşaat projeleri ile diğer büyük ölçekli yatırımlar, proje lojistiğine talebi artırıyor. Avrupa, Ortadoğu, Orta Asya ve Afrika ülkeleri yatırımlarında Türkiye'den lojistik ortak seçiyor.

Türkiye'nin uzun zamandır söz konusu pazarlarla ticari ilişkisini sürdürdüğünü belirten sektör temsilcileri, proje taşımacılığı yapan firmaların bu hareketliliği değerlendirebilecek avantajlara ve altyapıya sahip olduğunu ifade ediyor. Afrika ve BDT ülkelerinde devam eden projeler ile Azerbaycan, Türkmenistan ve Özbekistan'daki projelerde Türk proje firmaları aktif çalışıyor.

Türkiye'ye rakip ülkeler güçleniyor

Türkiye'nin global lojistik arenasındaki yeri ve önemi her geçen gün artıyor. Küresel ticaretin özellikle Güney Doğu Avrupa-Afrika-Kafkaslar ve Ortadoğu'da hedef pazarlara doğru yönelmesi, Türkiye'nin de tam bu bölgenin göbeğinde yer alması lojistik faaliyetlerinin gelişmesi için büyük fırsatlar sunuyor. Ancak Türkiye'ye rakip ülkeler de güçleniyor. Transit taşımalardan bölgede hak edilen payı alınmadığına vurgu yapan uzmanlar, bu kapsamda yürütülecek doğru yatırımlarla bölgedeki iş hacminden gereken payın alınabileceğini belirtiyor.

Başta Bakü-Tiflis-Kars demiryolu hattı olmak üzere ivedilikle tamamlanan projeler bulunuyor. Lojistik zincirin bileşenlerinde hız ve maliyet ekseninde iyileştirmeler yapıldığı takdirde bu özel konumu avantaja çevrilebilir. Bu noktada Çin-AB ve AB-İran arasındaki proje, transit taşımacılıkta demiryolu ağın serbestleşmesi, maliyet ve hız ekseninde sektörü güçlendirecek önemli bir fırsat. Uzun vadede en büyük dinamizm ve yatırımın demiryolu taşımacılığında beklenildiğinin altını çizen sektör temsilcileri, serbestleşmenin başlamasıyla bu alanda

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

büyük bir potansiyelin olacağını iletiyor. Bu çerçevede yerli firmaların yatırımlarını bu doğrultuda şekillendirmesi gerekiyor.

80 firma proje taşımacılığı alanında hizmet veriyor

Şirketlerin hem yurt içi hem de yurt dışında geliştirdiği projeler, bu alandaki lojistik hizmetlerinin de gelişimini beraberinde getiriyor. Bu gereksinimler dolayısıyla lojistik firmalarının kendi bünyelerinde proje taşımacılığı departmanları kuruyor. Türkiye'de yaklaşık 80 firma proje taşımacılığı alanında hizmet veriyor. Proje lojistiğinin özel donanım ve tecrübe gerektiren bir alan olduğunu belirten sektör temsilcileri, bu alanda faaliyet gösteren firma sayısı az gibi gözükse de bu sektörün son yıllarda farklı ihtiyaçlara cevap verebildiğine dikkat çekiyor. Proje taşımacılığı, geleneksel taşıma yöntemlerinden farklılaştığını ileten uzmanlar, bunun içinde çeşitli fiziki ve mevzuat altyapılarına gereksinim duyulduğunu söylüyor. Proje taşımacılığında kullanılacak kılavuz araçlar, sürücü ve proje taşımacılığında görev alacak diğer personelin eğitimi ile özel ekipmanların kullanımı konularında eğitim, bilinçlenme ve mevzuat altyapıları konularında halen iyileşmeye ihtiyaç duyuluyor.

Teknoloji yatırımları son beş yılda ivme kazandı

Öte yandan yeni nesil motor teknolojilerinin gelişmesi, yakıt tüketim oranlarının düşmesi, çevrenin korunması ile ilgili gereklilikler araçların yenilenmesini önemli kılıyor. Verimlilik için araç kapasitelerinin büyütülmesi (kamyondan çekiciye) gerekliliği nedenleri ile son 10 yılda ciddi bir filo yenileme süreci yaşanıyor. Yurtdışı taşıma yapan araçların yaş ortalaması 2 ila 3 yaş seviyelerine kadar düştüğünü bildiren sektör temsilcileri, bununla birlikte yurtiçindeki araç yaş ortalamasının da 20'lerden 15'e düştüğünü aktarıyor. Teknoloji anlamında ise sektör özellikle son beş yılda kayda değer bir ivme kazandı. Araç takip ile başlayan süreç, yazılım ile entegre edilmiş filo yönetim sistemleri ve mobil cihazlar üzerinden yapılan işlemler ile her geçen gün daha fazla teknolojiyi kullanan bir hale geldi.

Sektörde yatırımların odak noktasının daha çok araç ve depo yatırımları olduğunu belirten sektör temsilcileri, bununla birlikte teknoloji yatırımlarında ön plana çıktığını aktarıyor. Ancak küresel rekabette bu yatırımlar sektörün rekabet gücünü öne çıkarmadığına dikkat çeken uzmanlar, sektörde daha çok entegre hizmet verme ve globalde konum alabilecek yatırımlara ihtiyaç duyulduğunu vurguluyor. Sektörün konumunu güçlendirmek için potansiyel pazarlarda açılacak lojistik merkezleri, multimodal taşıma odaklı üstyapı yatırımları rekebet gücüne katkı sağlayacağını söyleyen uzmanlar, taşıma koridorlarını Türkiye'ye çekecek altyapı, demiryolu, liman yatırımlarının devreye alınması gerektiğini belirtiyor.

Eldener: Büyük ölçekli yatırımlar, olumlu yansıyor

UTİKAD Yönetim Kurulu Başkanı Emre Eldener, "Sanayi, enerji ve inşaat sektöründeki büyük ölçekli yatırımların payı Türkiye'nin önemli bir küresel ekonomi haline dönüşmesinde önemli rol oynuyor" diyor. "Bu sektörlerin lojistik gereksinimleri çerçevesinde proje taşımacılığı faaliyetleri gerçekleştiriliyor. Türkiye çevresinde önemli enerji hatlarının mevcudiyeti ve özellikle Türk firmalar tarafından çevre ülkelerde sürdürülen inşaat projeleri ile diğer büyük ölçekli yatırımlar, proje taşımacılığını daha önemli hale getiriyor" şeklinde konuşan Eldener şöyle devam

ediyor: "Bu gereksinimler dolayısıyla lojistik firmalarının bünyelerinde proje taşımacılığı departmanlarını kurmasına yol açıyor. Türkiye'de yaklaşık 80 firma proje taşımacılığı alanında hizmet veriyor.

Proje lojistiğinin özel donanım ve tecrübe gerektiren bir alan olması sebebiyle bu alanda faaliyet gösteren firma sayısı az gibi gözükse de bu sektör son yıllarda farklı ihtiyaçlara cevap veriyor. Proje taşımacılığı, geleneksel taşıma yöntemlerinden farklılaşıyor. Çeşitli fiziki ve mevzuat altyapılarına gereksinim duyuluyor. Proje taşımacılığında kullanılacak kılavuz araçlar, sürücü ve proje taşımacılığında görev alacak diğer personelin eğitimi ile özel ekipmanların kullanımı konularında eğitim, bilinçlenme ve mevzuat altyapıları konularında halen iyileşmeye ihtiyaç duyuluyor. Gabari dışı yüklerde taşıma modları arası yük hareketlerinin sorunsuzca yapılabiliyor olması bir başka gereksinim olarak karşımıza çıkıyor."

"Firmalar hedeflerini yeniden düzenlemek zorunda kaldı"

Ticaret Bakanlığı'nın istatistiklerine göre 2017'de dış ticaret hacminin 390 milyon dolar, 2018'in ilk üç çeyreğinde ise 297 milyon dolar olduğunu kaydeden Eldener'in konu hakkındaki görüşleri şöyle: "Uluslararası lojistik faaliyetler doğrudan dış ticaret akışları ile paralellik göstererek gelişim sergiliyor. Türkiye ithalat ve ihracat hareketlerindeki artış veya azalış, lojistik sektöründeki faaliyetleri de etkiliyor. Döviz kurlarındaki gözlemlenen aşırı dalgalanma ve enflasyondaki yükseliş, firmaların mali tablolarını ve nakit döngülerini etkiledi. Bu bağlamda sektördeki firmalar hedeflerini yeniden düzenlemek zorunda kaldı.

Taşımacılık ve depolama alanında lojistik faaliyetler Türkiye'nin GSYH'si içinde yaklaşık yüzde 12'lik paya sahip. Lojistik sektörünün büyüklüğünün 300 milyon TL'yi aştığı tahmin ediliyor. Bu büyüklüğün yüzde 50'si dış ticaret firmalarının doğrudan kendi gerçekleştirdiği, diğer yüzde 50'si ise lojistik hizmet üretici firmaların gerçekleştirdiği lojistik faaliyetlerden oluşuyor.

Öte yandan iki yılda bir Dünya Bankası tarafından hazırlanan Lojistik Performans Endeksi sıralamasında Türkiye 2016 yılında 34'üncü sırada iken 2018'de 160 ülke arasında 47'nci sırada yer alıyor. Önceki yıllarla karşılaştırıldığında Türkiye şimdiye kadarki en kötü performansını sergiledi. Öyle ki hem sıralamada hem de LPI puanında gerileme görülen Türkiye'nin 2016 yılına kıyasla LPI'nin altı kriterinin hiçbirinde ilerleme kaydedemediği, hatta önemli ölçülerde gerileme yaşadığı gözlemleniyor.

"Transit taşımacılıkta yeterli pay alınamıyor"

Türkiye'nin 2016 yılında gerisinde yer alan Portekiz, Tayland, Şili, Slovenya, Estonya, Panama, Vietnam, İzlanda, Yunanistan, Umman, Hindistan, Güney Kıbrıs Rum Kesimi ve Endonezya 2018 yılı verilerine göre Türkiye'nin önünde yer alıyor. LPI'nin ilk 10 ülkesi, tedarik zinciri sektöründe küresel önemli ülkeler. Bu ülkeler lojistiği bir devlet politikası haline getirmiş olup bu ülkelerin gümrük süreçlerinden lojistik merkezlerinin niteliklerine kadar incelenmesi ve iyi uygulamaların adapte edilmesi gerekiyor. Son olarak, coğrafi konumunun ve taşımacılık imkanlarının elverişliliğine rağmen Türkiye önemli bir büyüklüğe sahip transit taşımacılık pazarından Dubai, Hong Kong, Singapur ve Frankfurt örneklerinde olduğu gibi yeterli payı alamıyor. Bu durumun temel sebepleri arasında gümrük mevzuatına bağlı risk analizlerinin daha çok fiziki muayene şeklinde yapılması yer alıyor."

ENERJİ VERİMLİLİĞİNE 11 MİLYAR DOLAR YATIRIM

HAZIRLAYAN:
ERKAN ÇAKAN

2017-2023 YILLARI ARASINDA ALTI SEKTÖRDE TOPLAM 55 EYLEMİN GERÇEKLEŞTİRİLECEĞİ ULUSAL ENERJİ VERİMLİLİĞİ EYLEM PLANI KAPSAMINDA YAKLAŞIK 11 MİLYAR DOLARLIK YATIRIMA İMZA ATILACAK. SÖZ KONUSU YATIRIMLARIN ARDINDAN 23.9 MİLYON TON EŞDEĞER PETROL ENERJİSİNDEN TASARRUF EDİLMİŞ OLACAK. BU TASARRUFUN PARASAL KARŞILIĞI İSE 8.4 MİLYAR DOLARI BULUYOR.

1.3

MİLYAR $

TÜRKİYE'NİN YILLIK ENERJİ VERİMLİLİĞİ POTANSİYELİ

23.9

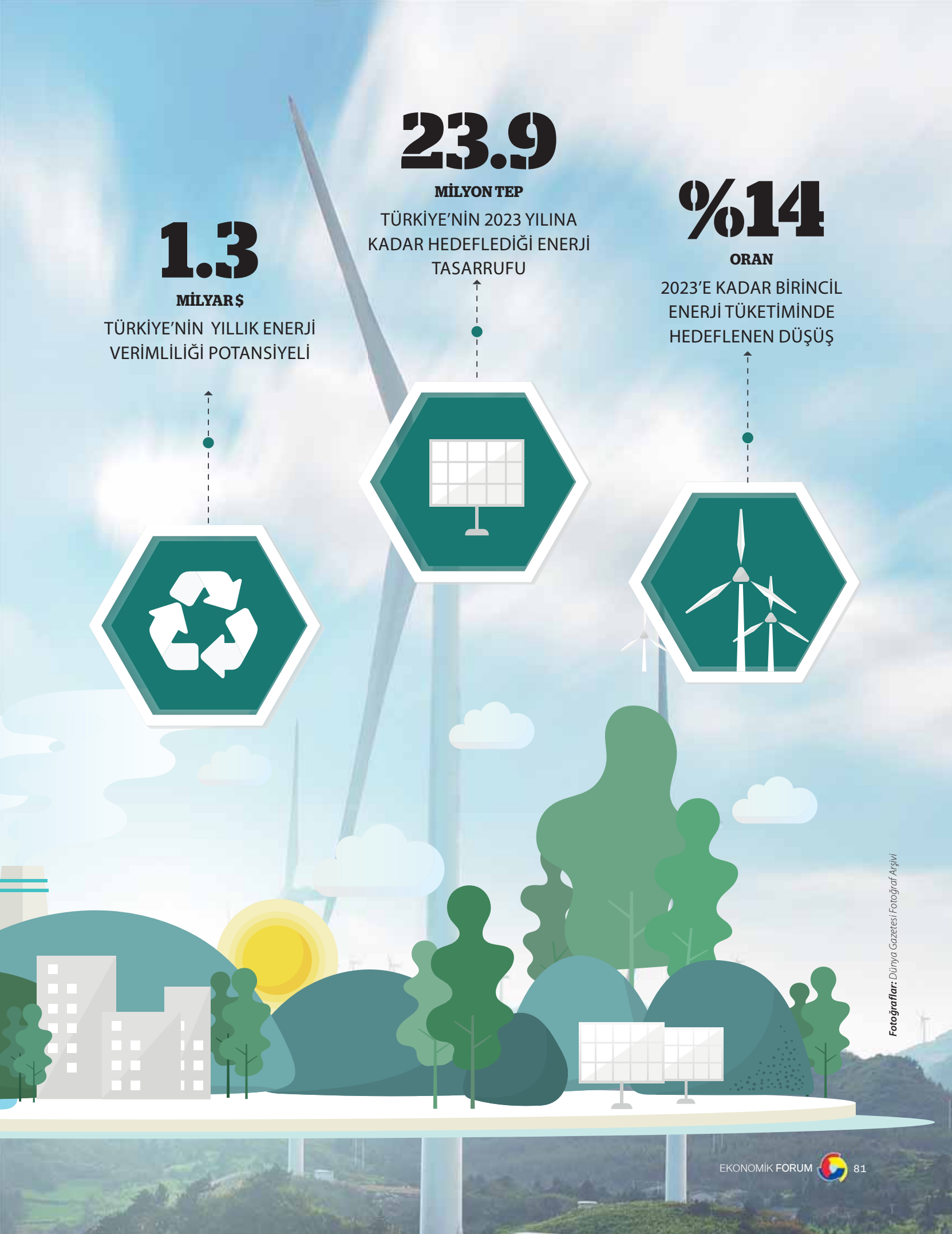
MİLYON TEP

TÜRKİYE'NİN 2023 YILINA KADAR HEDEFLEDİĞİ ENERJİ TASARRUFU

%14

ORAN

2023'E KADAR BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİNDE HEDEFLENEN DÜŞÜŞ

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Enerjide kısıtlı kaynaklara sahip ve dışa bağımlı olan Türkiye, enerji ihtiyacını yeterli, güvenilir ve ekonomik olarak sağlamayı temel hedef haline getirerek, bu doğrultuda sürdürülebilir kalkınma için enerji verimliliği politikaları geliştiriyor. Enerjide arz güvenliğinin sağlanması, kaynakların korunması ve iklim değişikliği ile etkin mücadele gibi stratejik hedefler çerçevesinde projeler şekilleniyor. Türkiye'nin yıllık ortalama yüzde 30 tasarruf yani yaklaşık 1.3 milyar dolarlık enerji verimliliği potansiyelinin bulunduğuna dikkat çeken uzmanlar, devreye alınan 'Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nın verimlilik hedefleri açısından kritik önem taşıdığına vurgu yapıyor. Söz konusu eylem planında tanımlanan 55 adet eylem ile 2023 yılına kadar 23.9 milyon TEP enerji tasarrufu sağlanması hedefleniyor. Bu tasarrufun parasal karşılığı ise 8.4 milyar doları buluyor. Böylece 2023 yılına kadar birincil enerji tüketiminin yüzde 14 azalacağı öngörülüyor. 2017 fiyatları ile 2033 yılına kadar sağlanacak tasarrufun 30.2 milyar dolar olması bekleniyor.

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı

Türkiye sürdürülebilir bir büyüme için kendi enerji kaynaklarını ve ithal ettiği enerjiyi verimlilik politikalarını esas alarak kullanmayı amaçlıyor. Enerji ve doğal kaynaklarda güvenli bir gelecek vizyonu ile enerjinin üretiminden nihai tüketimine kadar bütün süreçlerde verimliliğin artırılması hedefleniyor. 2017-2023 yılları arasında, altı sektörde toplam 55 eylemin gerçekleştirileceği Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı kapsamında yaklaşık 11 milyar dolarlık yatırıma imza atılacak. Söz konusu yatırımların ardından 23.9 milyon ton eşdeğer petrol (TEP) enerjisinden tasarruf edilmiş olacak. Bu tasarrufun parasal karşılığı ise 8.4 milyar doları buluyor.

Enerji verimliliği Türkiye gibi enerjide dışa bağımlı ülkeler açısından; enerjinin üretim, iletim ve tüketim aşamalarının ekonomik, sosyal ve çevresel maliyetlerinin düşürülmesinde kritik rol oynuyor. Uzmanlar bu çerçevede; enerji üretimi ve iletiminden nihai tüketime kadar tüm aşamalarda enerji verimliliğinin geliştirilmesinin israfın önlenmesinin, enerji yoğunluğunun gerek sanayide gerekse makro düzeyde azaltılmasının, ulusal enerji politikası haline dönüştürülmesi gerektiğini dile getiriyor.

Bu kapsamda harekete geçen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yüksek Planlama Kurulu (YPK) tarafından hazırlanan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nı (2017-2023) devreye aldı.

Alternatif kaynakların kullanımı artırılmalı

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı; bina ve hizmetler, enerji, ulaştırma, sanayi ve teknoloji, tarım ve bütün sektörleri ilgilendiren 55 eylemi kapsıyor. Teknolojik, ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları olan yenilikçi uygulamaları dikkate alıyor. Eylem Planı rekabetçiliği artırma noktasında kaynak verimliliğini de içeriyor. Plan, süreç ve metot yeniliğine açık olarak esnek, ölçülebilir, değişen koşullara göre güncellenebilir bir yapıda geliştiriliyor. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı ile enerji verimliliğinde destek modellerinin daha etkin hale getirilmesi hedefleniyor. Kamu ve özel sektörde enerji verimliliği kültürünün, farkındalığının ve bilincinin geliştirilmesi, yerinde üretim ve tüketimin özendirilmesi, akıllı şehirlerin ve akıllı şebekelerin enerji verimliliği açısın-

dan konumlandırılması planlanıyor. Ayrıca sanayi, ulaşım ve tarımda enerji verimliliğinin artırılması, bölgesel ısıtma sistemlerinin yaygınlaştırılması, alternatif yakıt ve kaynakların enerji verimliliği çerçevesinde kullanımının çoğaltılması da amaçlanıyor.

Pişirme amaçlı enerji tüketimi de azaldı

Yapılan araştırmalar, Türkiye'nin enerji tüketiminde kayda değer tasarruf potansiyeli bulunduğunu gösteriyor. Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün (YEGM) yapmış olduğu çalışmada, Türkiye'de 2020 yılında olması beklenen 222 milyon TEP birincil enerji talebi içinde yaklaşık yüzde 15 enerji verimliliği potansiyeli bulunuyor. Dünya Bankası tarafından yapılan çalışmalarda ise Türkiye'nin yüzde 27 enerji potansiyelinin bulunduğu belirtiliyor. Kaynakların yetersizliği nedeniyle enerji ihtiyacının yaklaşık yüzde 75'ini ithal eden Türkiye'nin, enerjide dışa bağımlılıktan kurtulmak için yatırımlarını hızlandırması ve mevcut kaynaklarını daha verimli kullanma yoluna gitmesi gerektiğini ifade eden sektör oyuncuları, bu noktada enerjinin 'sürdürülebilirliğine' vurgu yapıyor.

Öte yandan enerji verimliliği kapsamında ısı yalıtım yönetmeliğinin devreye girmesi özellikle 2009 yılı sonrası inşaatların asgari C sınıfı ve üzeri yalıtıma sahip olmasıyla konutlarda tüketilen enerji yüzde 68.7'den yüzde 59.9'a düştü. Pişirme amaçlı enerji tüketimi de azalırken, elektrikli ev aletleri, su ısıtması ve aydınlatmanın payı arttı. Enerji tükemininde sanayiden sonra en fazla enerji tüketen alanlardan biri olan binalarda, toplam enerjinin yaklaşık yüzde 43'ü harcanıyor. Yapılan enerji verimliliği araştırmalarına göre, Türkiye'de binalarda birim alanı ısıtmak amacıyla harcanan enerji, AB ülklerinden üç kat daha fazla. Binalardaki elektriğin ise yaklaşık yüzde 65'i ev aletlerinde, yüzde 35'i aydınlatmada kullanılıyor.

Türkiye'de 2017 yılı itibarıyla 9.1 milyon bina bulunmakta olup bu rakamın yaklaşık yüzde 87'sini konut nitelikli binalar oluşturuyor. Hane sayısı ise 22 milyonun üzerinde. Kentsel dönüşüm kapsamında yıkılacak olan, bireysel yalıtım yaptıran ve yeni yapılan verimli binalar dikkate alındığında yaklaşık 5.6 milyon konutun yalıtım ihtiyacı olduğu ortaya çıkıyor. Ayrıca yılda yaklaşık 150 bin mevcut konutun yalıtımı gerçekleştiriliyor. 2018 yılında 200 bin, sonraki her yıl 300 bin meskene destek verilmesi durumunda 2023 yılı sonu itibarıyla toplam 1.7 milyon mesken yalıtım yaptırmış olacak. Bu durumda sağlanacak tasarruf beş yılda 3.28 milyar TL olarak öngörülüyor. 5.6 milyon adet konutun yalıtımı tamamlandığında yıllık 3 milyar metreküp doğalgaz tasarrufu, yani doğalgaz ithalatında 1 milyar dolarlık düşüş sağlanması bekleniyor. Enerji kaynaklarının verimli kullanımına dikkat çekmek amacıyla 11-18 Ocak tarihlerinde kutlanan Enerji Tasarrufu Haftası dolayısıyla bir açıklama yapan Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED) Başkanı Halil Demirdağ, temiz ve sürdürülebilir bir enerji kaynağı olan güneş enerjisine yönelik yatırımın Türkiye'nin doğalgaz başta olmak üzere fosil yakıt ithalatını büyük oranda azaltacağını söyledi.

"Türkiye, yenilenebilir enerji kaynaklarında zengin konumda"

Türkiye'nin güneş enerjisi yatırımlarına hız verdiğini belirten Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED)

Başkanı Halil Demirdağ, "Türkiye, yenilenebilir enerji kaynakları bakımında zengin bir konumda. Özellikle de güneş açısından çok şanslı. Türkiye güneş enerji sektörü, sıfırdan başladığı güneş enerjisinde kurulu gücünü 5 GW'ı çıkardı. Rakamlar, her 1000 MW'lık GES'in 110 milyon dolarlık doğalgaz ithalatını önlediğini gösteriyor. Ulaşılan 5 bin MW'lık güç sayesinde Türkiye bu yıl itibarıyla ithal doğalgaza 550 milyon dolar daha az ödedi" şeklinde konuştu.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın her yıl 1000 MW olmak üzere 10 yılda toplam 10 bin MW kurulu güç ilave edilmesi hedefini ortaya koyduğunu vurgulayan Demirdağ, Türkiye'nin 2023 hedefinin ise 15 GW'a ulaşmak olduğunu aktardı. Demirdağ, "Güneş enerjisine yapılan her yatırım, Türkiye ekonomisini güçlendirir. Güneş enerjisi teknolojisindeki gelişmeler ve artan yatırımlara bağlı olarak güneş enerjisinin toplam enerji üretiminde payını artırıyor. Artan pay ithalata ayrılan bütçede düşüş, cari açığın azalması, GSYH'de iyileşme ve yeni istihdam imkanları sağlıyor" açıklamasını yaptı.

"GES yatırımlarının desteklenmesi gerekiyor"

Türkiye'nin kendi enerjisini kaynaklarından üreterek enerji bağımsızlığını kazanması ve arz güvenliğini sağlaması açısından önemli olduğunu kaydeden Demirdağ, güneş enerjisinin Türkiye'deki toplam elektrik üretimi içindeki payının yaklaşık yüzde 2.5 olduğunu dile getirdi. Bu oranın kesinlikle artması gerektiğinin altını çizen Demirdağ, bunun için de yeni kapasiteler yaratılarak GES yatırımlarının desteklenmesi gerektiğini söyledi. Mesken, işyeri ve fabrikaların elektriğini güneşten üretmesine ve ihtiyacı kadarını kullandıktan sonra fazlasını sisteme satmasına olanak sağlayan uygulamanın geliştirilmesi gerektiğini bildiren Demirdağ, ayrıca iletim hatlarından kaynaklanan elektrik kayıplarının önüne geçilmesi için elektriğin uzak mesafeler arasında taşınması yerine bölgesel üretime ağırlık verilmesinin altını çizdi.

Güneş enerjisi yatırımlarının Türkiye'nin ithalat faturasını düşürdüğünü ve fosil yakıt talebini azalttığını ileten Demirağ, şu değerlendirmelerde bulundu: "Biliyoruz ki gelecekte kaynağından çıkarılması yoğun emek gerektiren fosil yakıtların yeri yok. Gelecek sürdürülebilir, temiz ve yeşil enerjide. Bu nedenle 20 yıl içinde 5 trilyon dolarlık büyüklüğe ulaşması beklenen güneş ekonomisinde Türkiye söz sahibi gelişmiş ülkeler arasında mutlaka yerini almalı."

"Bütün süreçlerde verimliliğin artırılması hedefleniyor"

Enerji Verimliliği Derneği (ENVER) Genel Başkan Vekili Oğuz Can ise "Nüfus artışı, refah düzeyinin yükselmesi, hizmet sektörünün güçlenmesi ve sanayileşme gibi nedenlerden dolayı Türkiye'nin enerji kullanımı gelişmiş ülkelere göre daha hızlı artıyor. 2005-2015 yılları arasında yüzde 46 artış gösteren birincil enerji tüketimi, 2015 yılında 129.7 milyon TEP olarak gerçekleşti. Türkiye, enerji ve doğal kaynaklarını verimli ve çevreye duyarlı şekilde kullanarak rekabet gücünü artırmayı planlıyor. Enerji ve doğal kaynaklarda güvenli bir gelecek vizyonu ile enerjinin üretiminden nihai tüketimine kadar bütün süreçlerde verimliliğin artırılması hedefleniyor" dedi.

Can, sözlerine şöyle devam etti: "Enerji verimliliği sadece tasarruf açısından değil, aynı zamanda arz güvenliği, kaynak yönetimi, üretkenlik, istihdam, kamu bütçe yönetimi, iklim değişikliği ile olan mücadele gibi birçok açıdan sürdürülebilir kalkınmanın önemli başlığını oluşturuyor. Bu bağlamda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı, 2018 yılı başında yayınlandı. Söz konusu eylem planında tanımlanan 55 adet eylem ile 2023 yılına kadar kümülatif 23.9 milyon TEP enerji tasarrufu sağlanması planlanıyor. 2023 yılı birincil enerji tüketimi hedeflerine göre yüzde 14 daha az enerji tüketimi olacağı öngörülüyor. 2017 fiyatları ile 2033 yılına kadar sağlanacak kümülatif tasarrufun 30.2 milyar dolar olması bekleniyor.

"Isı yalıtımıyla, konutlarda tüketilen enerji düşüyor"

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı kapsamında; enerji üretim, iletim, dağıtım ve talep tarafı yönetimi, yerinde üretim seçeneklerinin yanı sıra sanayide enerji verimliliği, teknolojileri, akıllı şehir ve akıllı şebekelerin enerji verimliliği açısından konumlandırılması, binalarda enerji verimliliği gibi başlıklar yer alıyor. Bu gelişmeler ve perspektif çerçevesinde tüketilen yenilenebilir elektriğin izlenebilirliği sağlanacak. Sürdürülebilirlik çabalarını daha ölçülebilir ve kıyaslanabilir kılmak üzere yeşil sertifika sağlanan enerji verimliliğinin azaltım miktarının doğrulandığı ve geçerlendiği beyaz sertifika mekanizmaları geliştirilecek.

Isı yalıtım yönetmeliğinin devreye girmesi özellikle 2009 yılı sonrası inşaatların asgari C sınıfı ve üzeri yalıtıma sahip olmasıyla konutlarda tüketilen enerji yüzde 68.7'den yüzde 59.9'a düştü. Pişirme amaçlı enerji tüketimi de azalırken, elektrikli ev aletleri, su ısıtması ve aydınlatmanın payı arttı. Ulaştırma sektöründe demiryolunda ton-kilometre başına enerji tüketimi yıllık yüzde 5.9, havayolunda yolcu-kilometre başına enerji tüketimi yıllık yüzde 7.7 azaldı. Karayolunda özellikle sıkılaşan araç kilometre başına tüketim ve emisyon değerleri sayesinde yıllık yüzde 0.4 oranında araç başına enerji tüketimi azaldı. 2016 yılı enerji denge tablosuna göre Türkiye'de enerjinin yüzde 32'si sanayide, yüzde 32'si binalarda, yüzde 25,6'sı ulaşımda, yüzde 4'ü tarımda tüketiliyor.

Binalarda enerji verimliliği fırsatları daha yüksek olup; standarda uygun yalıtım ile yüzde 40'a varan ısıtma kaynaklı tüketimden tasarruf sağlamak mümkün. TÜİK istatistiklerine göre Türkiye'de 2017 yılı itibarıyla 9.1 milyon bina bulunurken, bu miktarın yaklaşık yüzde 87'sini konut nitelikli binalar oluşturuyor. Hane sayısı ise 22 milyonun üzerinde. Kentsel dönüşüm kapsamında yıkılacak olan, bireysel yalıtım yaptıran ve yeni yapılan verimli binalar dikkate alındığında yaklaşık 5.6 milyon konutun yalıtım ihtiyacı olduğu ortaya çıkıyor. Ayrıca yılda yaklaşık 150 bin mevcut konutun yalıtımı gerçekleştiriliyor. 2018 yılında 200 bin, sonraki her yıl 300 bin meskene destek verilmesi durumunda 2023 yılı sonu itibarıyla toplam 1.7 milyon mesken yalıtım yaptırmış olacak. Bu durumda sağlanacak tasarruf beş yılda kümülatif 3.28 milyar TL olarak öngörülüyor. 5.6 milyon konutun yalıtımı tamamlandığında yıllık 3 milyar metreküp doğalgaz tasarrufu, yani 1 milyar dolarlık gaz ithalatının azaltımı sağlanabilir.

Konutlarda enerji tüketimini azaltmak için farklı kavramlar kullanılmakla birlikte 'sıfır enerjili bina' kavramı son yıllarda geniş çapta uluslararası bir ilgi görüyor.

Genel olarak tanımlamak gerekirse sıfır enerjili bina, yıl boyunca en az tükettiği kadar enerjiyi yenilenebilir enerji kaynağı kullanarak üreten binalardır. AB Binalarda Enerji Performansı Direktifi'nde, yaklaşık net sıfır enerjili bina (nZEB) kavramı, primer enerji tüketimi, 0.0 kwh/m2-yıl'dan büyük binalar olarak tanımlanıyor, bu da binada bir miktar primer (fosil tabanlı) enerji tüketildiği anlamına geliyor. Net sıfır enerjili bina (nZEB) kavramı ise düşük primer enerji kullanan ve üretilen yenilenebilir enerjinin bir kısmını satarak, yıllık enerji bilançosunu sıfır yapabilen bir binadır."

NAFTA "USMCA" OLURKEN NE DEĞİŞTİ?

ABD Başkanı Trump 1994 yılında yürürlüğe giren NAFTA'nın, ABD sermayesi ve teknolojisinin imkânları ile yaratılan iş olanaklarını Kanada ve Meksika'ya yönelttiğini seçim kampanyasında ileri sürmüş ve Amerikan orta sınıfının küreselleşmenin getirdiği refah artışından yeterli payı alamadığını savıyla NAFTA'yı ABD'nin önceliklerine hizmet edecek şekilde yeniden müzakereye açacağı sözünü vermişti. Yaklaşık on dört ay önce başlatılan müzakereler yoğun tartışmalara sahne olmuştur. Sonunda varılan yeni anlaşmanın (ABD-Meksika-Kanada Anlaşması-USMCA) taraflar arasında ticareti serbestleştirmek bakımından NAFTA'dan ne ölçüde farklı olduğu ciddi tartışılmalara konu olmaktadır. Diğer taraftan, ABD'nin müzakerelerde ortaya koyduğu yaklaşım ve özellikle üzerinde durduğu konular ve USMCA'nın daha detaylı analizi gelecekte diğer ticaret ortakları ve küresel ticaret sistemi bakımından da önemli ipuçları verebilir.

ABD Başkanı Trump seçim kampanyası esnasında Kuzey Amerika Ticaret Anlaşması (NAFTA) için "Tarihin gördüğü en kötü ticaret anlaşması" derken bu anlaşmayı yırtıp yeni bir düzenleme getireceğini söylediğinde bunun bir fantezi den ibaret olduğunu düşünenlerin sayısı epeyce fazlaydı. Ancak Başkan Trump göreve geldiği anda ilk iş olarak kendisinden önceki dönemde tamamlanan ve onay bekleyen Trans-Pasifik Anlaşması'ndan çekilerek ticaret politikasına ilişkin ilk temel eylemini gerçekleştirmişti.

"Kanada ve Meksika, ABD ile görüşmeyi kabul etmişti"

Trump, NAFTA için ise anlaşmanın mevcut haliyle Kanada ve Meksika için haksız bir avantaj sağladığı için yeniden müzakere edilmesi çağrısında ısrar edince Kanada ve Meksika komşuları ve önemli ticaret ortakları olan ABD ile görüşmelere başlamayı kabul ettiler. Yaklaşık 14 aydır yoğun bir şekilde ve sert bir müzakere ortamında sürdürülen ticaret görüşmeleri nihayet Eylül ayı sonunda tamamlanmış oldu. Önceleri ABD önerilerine daha tepkili ve temkinli olan Meksika'nın iç siyasi sürecin de etkisiyle bir uzlaşıya varması sonucu ABD ile Meksika arasında ikili bir anlaşma ile tamamlandığı ilan edilmişti. Başkan Trump'ın Kanada'ya uzlaşması için kısa süreler vererek baskı uygulaması süreci daha da zorlayan bir etken olmuştu. Ancak daha önceki aylarda yapılan müzakerelerde tarafların karşılıklı görüş ve şartlarını son bir gayretle ve sancılı bir süreç sonrası uzlaşıya dönüştürmesi sonucu anlaşma üçlü olarak tamamlanabilmiş oldu.

"Trump, Kanada'ya ölçü dışı baskılar uyguladı"

Başkan Trump müzakereler esnasında özellikle Kanada'ya "ölçü dışı" baskılar uygulamıştı. Müzakereler sonucu 34 bölüm, 13 ek ve 12 mektup teatisinden oluşan ve toplam 1869 sayfa uzunluğundaki yeni anlaşma "ABD, Meksika, Kanada Anlaşması" (United States, Mexico, Canada Agreement – USMCA) adıyla ortaya çıkarılmış oldu.

Kanada adına müzakereleri yürüten Dışişleri Bakanı Chrystia Freeland ve ABD Ticaret Temsilcisi R. Lightizer vardıkları mutabakat sonrasında ortak bir açıklama yaparak, "USMCA yüksek seviyede bir anlaşma olarak işçilere, çiftçilere, tarım işçilerine ve iş ortamına, daha serbest pazar, daha adil ticaret ve bölgeye güçlü ekonomik büyüme sağlayacağını, orta sınıfı kuvvetlendireceğini ve Kuzey Amerika'daki yarım milyar kadar insan için iyi ve yüksek ücret ve yeni olanaklar getirdiğini" belirtmişlerdir.

ABD'de yasal sürece istinaden Başkan'ın aldığı ticaret anlaşması müzakere etme

NAFTA 1994 YILINDA YÜRÜRLÜĞE GİRDİĞİNDE DÖNEMİN EN KAPSAMLI VE DERİN ANLAŞMASI OLARAK KÜRESEL TİCARET SİSTEMİNİN KURALLARININ OLUŞTURULMASINDA ÖNCÜ OLMUŞTU. USMCA DA BAZI ALANLARDA YENİ DÜZENLEMELER VE KURALLAR GETİRİYOR. ANCAK YENİ NAFTA (USMCA) TİCARETİ SERBESTLEŞTİRME KAYGISINDAN ZİYADE TİCARETİ YÖNLENDİREN BİR GİRİŞİMİN SONUCU OLARAK, TİCARET SİSTEMİNDE BAŞKA BAZI ETKİLER YARATACAĞI SÖYLENEBİLİR.

HAZIRLAYAN: TEPAV

BOZKURT ARAN
MERKEZ DİREKTÖRÜ
TİCARET ÇALIŞMALARI MERKEZİ

DR. SAİT AKMAN
MERKEZ DİREKTÖRÜ
G20 ÇALIŞMALARI MERKEZİ

Fotoğraflar: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

yetkisi uyarınca mutabakatın sağlandığı tarihten itibaren 60 gün içinde tüm metninin Amerikan kamuoyuna açıklanması gerekmektedir. Anlaşma'nın ABD ve Meksika Başkanları ile Kanada Başbakanı tarafından imzalanması öngörülmekte ve Meksika Başkanı Enrique Pena Nieto'nun görev süresinin bitiminden önce imzalanması amaçlanmaktadır. Bu durumda anlaşmanın onay sürecinin en erken 2019 içinde tamamlanması beklenmektedir.

Anlaşma metininin çok büyük ölçüde eski NAFTA'nın hükümleri üzerine kurulu olduğu ve mevcut hukuki düzenlemeleri muhafaza ettiği anlaşılmakta. Diğer taraftan NAFTA'nın başlangıcı olan 1994 tarihinden beri dünya ekonomisi ve şartlarında meydana gelen gelişmelerin de doğal olarak anlaşmaya yansıtılmaya çalışmıştır. Ancak bu değişiklilere karşın USMCA'nın NAFTA'dan çok da farklı şeyler getirmediği iddia edilmektedir.

"Serbest ticaret ifadesinin yer almaması dikkat çekici"

Başkan Trump'ın serbest ticaret anlaşması ifadesine olan hassasiyeti nedeniyle anlaşmanın adında "serbest ticaret" ifadesinin yer almaması dikkat çekicidir. Elbette USMCA ile getirilen değişiklikler sadece anlaşmanın adıyla kısıtlı kalmamaktadır. Özellikle Trump yönetiminin ısrarla üzerinde durduğu süt ürünleri ve otomotiv gibi sektörler ile işgücü ücretleri, menşe kuralları, çevre düzenlemeleri, anlaşmazlıkların çözümü ve anlaşmanın gözden geçirilmesi ve gerektiğinde yürürlükten kaldırılması gibi konularda yeni düzenlemeler ihtiva etmektedir. Ancak bu değişikliklerin ötesinde, NAFTA müzakereleri sürecinin belki de en önemli yanı, yeni anlaşma metninin içeriği kadar Trump yönetiminin ticaret ortakları ile anlaşmaları ne şekilde ele aldığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Anlaşma ile getirilen temel değişiklikler

USMCA'nın NAFTA'nın genelde temel hükümlerini muhafaza ettiği, Başkan Trump'ın seçim kampanyaları ve daha sonra başlattığı ticaret savaşları ile ilgili öne çıkarttığı konulara ilişkin bazı düzenlemeler getirdiği ve bunlarla ilgili tarafların karşılıklı tavizler verdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca NAFTA'nın henüz ele alınmamış olan ancak çağın gereksinimi ifade eden yeni bazı alanları da kapsadığı görülmektedir. Tabiatıyla bin 800 sayfanın üzerindeki anlaşmanın ayrıntılı olarak gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi zaman alacaktır. Bununla beraber anlaşmada öne çıkan farklı yönler kısaca özetlenmektedir.

Anlaşmazlıkların çözümü; NAFTA'da ticari anlaşmazlıkların çözümü yönünde adil ticaret tedbirleri (trade remedies), devletlerarası ticaret anlaşmazlıklarının çözümü (state-to-state disputes) ve yatırımcı-devlet anlaşmazlıkları (investor-state disputes) olmak üzere üç alanda kapsamlı düzenlemeler mevcuttu.

Bunlardan ticaret tedbirleri başlığı altında özellikle anti-damping ve anti-sübvansiyon uygulamalarına ilişkin ihtilaflar durumunda düzenlemeler getiren NAFTA'nın 19. Bölümü (Chapter 19) değiştirilerek bu tür uygulamaların bir anlamda önünü açabilecek yeni bir yapıya kavuşturulması ABD tarafından istenmekteydi. Diğer bir ifadeyle ABD adil ticareti sağlamak üzere damping ve sübvansiyon soruşturmalarına dair hükümlerin kaldırılmasını talep etmiştir. Ancak Kanada'nın müzakerelerin başından beri kırmızı çizgi

olarak belirlediği bu bölüme dokunulmaması isteği sonunda ABD tarafınca kabul edilerek USMCA'da aynen kalmıştır. Bu bir anlamda yeni anlaşmada Kanada'nın bir kazanımı olarak kaydedilmektedir.

Devletlerarasında anlaşmazlıkların çözümü alanında ise temel ilerleme, çözüm için oluşturulan "panel"e tarafların mutabakatları ile atanabilecek hakemlerin düzenlenmesinde iyileştirmeler getirilmesi olmuştur. Böylece panele yapılan atamaların taraflarca bloke edilmesinin bir anlamda önüne geçilerek kolaylık getirilmiştir.

"NAFTA'daki güvencelerin zayıflatılması amaçlandı"

Yatırımcı-devlet anlaşmazlıklarının çözümü konusu ilk başlarda ABD'nin Meksika ve Kanada'daki yatırımlarında yatırımı yapan Amerikan firmalarına güven sağlamak amacıyla ABD tarafının hararetle desteklediği bir alandı. Kanada ise ABD ile arasındaki ekonomik güç farkı nedeniyle ticari anlaşmazlık konularının çözümlenmesinde bağlayıcı bağımsız bir süreç üzerinde ısrarlı olmuştu. Bu defa Trump yönetimi özetle anlaşmazlıkların çözümü mekanizmasının ABD egemenlik hakları ile çeliştiğini ileri sürmüş ve anlaşmadan çıkarılmasını talep etmiştir. Ayrıca, ABD şirketlerinin ve özellikle imalat sanayinin ABD'de yatırım yapmalarını sağlamak için NAFTA'da yer alan güvenceleri de zayıflatmayı amaçlamıştır. Gelinen noktada, yatırımcı ve kabul eden devlet arasındaki anlaşmazlıkların çözümü mekanizması ABD ile Kanada arasında kaldırılırken, ABD ile Meksika arasında ise kapsamı sadece belirli durumları içerecek şekilde daraltılmıştır. ABD-Meksika arasında geçerli olacak bir ek düzenlemeye istinaden sadece beş sektörde (alt yapı yatırımları, telekom, enerji üretimi, ulaştırma ve petrol ile gaz üretiminden satışına kadar olan süreçte) geçerli olacaktır.

Otomobil ticaretine ilişkin kurallar

Üç ülke arasındaki otomobil ve parçalarına ilişkin ticaret, ülkelerin birbirleri ile yaptığı ticaretin beşte birini oluşturması nedeniyle müzakerelerde kritik önemde bir yer bulmuştur. Bu konu özellikle ABD'de üretim yapan otomotiv sektörü ve işgücünün korunması amacıyla Trump yönetimi tarafından ön planda tutulmuş ve NAFTA'ya getirilen eleştirilerin odak noktalarından birisi haline gelmişti. Bu alanda USMCA ile otomobil ve ağır vasıta gibi ulaşım araçlar ile üretimlerinde kullanılan parçaların üç ülke arasındaki ticaretinin gümrük tarifesine tabi olmadan yapılabilmesi için getirilen kıstaslar değiştirilmiştir. Bu aynı zamanda "menşe kurallarının" (rules of origin) yeniden düzenlenmesi anlamına gelmektedir. Yeni düzene göre, yolcu otomobili ve hafif kamyonların üretiminde kullanılan parçaların menşeinin giderek artan şekilde bu üç ülke kaynaklı olması gerekmektedir. Buna göre, bu oran için eşik, anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren düzenli artarak 2023'de yüzde 75'e (eski oran yüzde 62.5 idi) ulaşması öngörülmektedir. Bu uygulama ağır kamyonlarda daha farklı düzenlenmiştir.

Buna göre kamyonlarda menşe kurallından yararlanması için yüzde 60 olan oranın 2027'ye kadar yüzde 70'e ulaşması öngörülmektedir. Böylece bu ürünlerde Uzak Doğu yerine giderek daha fazla bölge menşeli ürünün tercih edilmesiyle ABD üreticilerine daha fazla pazar payı alma imkânı yaratılacaktır. Otomotiv ticaretinde menşe kurallarının dışında başka bazı düzenlemelerde göze çarpmaktadır. Örneğin kullanılacak çelik ve alüminyumun en az yüzde 70'inin Kuzey Amerika menşeli olması gerekmektedir. Ayrıca, anlaşmaya taraf ülkelerde üretilen parçaların yüzde 40 ila yüzde 45 arasındaki kısmının ise saat ücreti en az 16 ABD Doları olan "yüksek ücretli" işçiler tarafından üretilmesi hükme bağlanmıştır. ABD ile Meksika arasındaki bu düzenlemenin Kanadalı üreticileri de rahatlatacağı, diğer taraftan Meksika'da üretim yapan Amerikan firmalarını ise zora sokabileceği düşünüldüğünde, Trump yönetiminin bu yolla daha ziyade ABD'li otomotiv firmalarının yatırımlarını kendi ülkesine geri çekme gayretinde olduğu da iddia edilebilir. Diğer taraftan menşe kurallarına uymayan otomotiv üreticilerinin (örneğin Asya menşeli ürünlere daha fazla yer ayıran firmaların) yüzde 2.5 oranındaki MFN tarifelerini göze almaları beklenmektedir.

Trump yönetimin baştan beri müzakerelerde üzerinde durduğu bir diğer alan ise Amerikalı süt ürünleri üreticilerinin Kanada'daki pazar paylarını artırmak olmuştur. Özellikle Kanada'nın tedarik sisteminde kendi yerli üreticilerini kayıran uygulamalarına son vererek daha fazla ABD menşeli ürün alması yapılan baskı sonucu Kanada, ABD'li süt ürünleri üreticilerine mütevazı ölçüde pazarını açmıştır. Buna göre ABD'nin Kanada pazarındaki payı en az yüzde 3.25 kadar olacaktır. Ancak bu oranın zaten Kanada tarafından TPP anlaşması ile de ABD'li üreticilere verilmiş olduğu dikkate alındığında, Trump yönetiminin USMCA ile daha fazla pazar garantisi elde etmediği görülmekte. Kanada özellikle süt üretiminin yoğun olarak yapıldığı Quebec Eyaletinin bu konudaki hassasiyetini dikkate almaya çalışmıştı. Bu konuda ABD lehine görülebilecek önemli bir adım, özellikle peynir ve yoğurt gibi ürünlerde kullanılan süt ürünlerinde Kanada'nın kendi üreticilerinin lehine kullandığı ve "class 7" olarak adlandırılan fiyatlama sistemini kaldırmayı kabul etmiş olmasıdır.

Çevre ve çalışma koşullarına ilişkin düzenlemeler

Anlaşmada daha yüksek çevre ve çalışma standartları getirilmesi öngörülmektedir. NAFTA'da bu konularla ilgili hükümler bulunmadığından taraflar ilave olarak "işbirliği anlaşmaları" yapılmıştı. Kuzey Amerika Çevresel İşbirliği Anlaşması (North American Agreement on Environmental Cooperation –NAAEC) ve Kuzey Amerika Çalışma İşbirliği Anlaşması (North American Agreement on Labour Cooperation – NAALC).

Bu anlaşmalarla işbirliği, istişare ve anlaşmazlıkların çözümü konularında düzenlemeler getirilmişti. Bu defa çevre ve çalışma konuları yeni anlaşmanın kapsamı içinde yer almıştır. Çevre konularında, çevre yasalarının etkin uygulanması, bu konuda toplumda duyarlılık geliştirilmesi, tarafların katıldığı çok taraflı çevre anlaşmalarının kabul edilmesi ve uygulanması, ozon tabakasının korunması, deniz kirliliği, balık sahalarının korunması, temiz hava gibi konuları kapsamaktadır.

Çalışma alanında ise, göçmen işçi, iş yerinde cinsiyet ayrımı, zorla çalıştırma, yasaların uygulanması ve bu konuda toplumda duyarlılık geliştirilmesi öngörül-

mektedir. Yine ilginç olan bir diğer nokta ise Trump yönetiminin Meksika'nın düşük çalışma standartlarına ve yarattığı maliyet avantajlarına karşı (ABD'li işçilere karşı haksız rekabet yarattığına inanılan) çalışma alanındaki düzenlemelere yönelik bu hükümlerin bir bölümü TPP anlaşmasında özellikle Uzak Doğu ülkelerine karşı da mevcut olmasına rağmen TPP anlaşmasını reddetmiş olmasıdır.

Anlaşmanın gözden geçirilmesi ve sona ermesi

Anlaşmanın altı yıl içinde gözden geçirilmesi ve 16'nci yılın sonunda tarafların mutabakatları sağlanamaması durumunda sona ermesi kararlaştırılmıştır. Tarafların her altı yılın sonunda anlaşmayı gözden geçirmeleri öngörülmektedir. Müzakerelerde ABD tarafı sona ermesi süresini beş yıl olarak düzenlenmesini istemişti. Kanada ve Meksika'nın itirazları sonucunda yatırımcılara bir ölçüde devamlılık sağlayabilecek 16 yıl kabul edilmiştir. Bu hüküm de Başkan Trump tarafından üzerinde ısrarla durulan bir maddeyi oluşturmaktadır.

Pazar ekonomisi olmayan ülkelerle ticari anlaşma müzakereleri

Anlaşmada yer alan ve tartışmalar neden olan diğer bir hüküm ise pazar ekonomisi olmayan ülkelerle ilgilidir. Anlaşmada taraflardan birinin pazar ekonomisi olarak tanımlamadığı bir ülke ile yapılacak ticaret anlaşma müzakerelerine başlamadan önce USMCA'ye taraf ülkelere bilgi vermesi mecburiyeti hükme bağlanmıştır. Bu hüküm tabiatıyla ABD'nin pazar ekonomisi olarak nitelemediği Çin ile ilgilidir. ABD açık şekilde Meksika ile Kanada'nın Çin ile serbest ticaret anlaşması yapmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

Ulusal güvenlik savı ile soruşturma açılması

Yeni NAFTA (USMCA) ile göze çarpan en önemli düzenlemelerden birisi ise ABD'nin 1962 tarihli Ticaret Yasası'nın 232'nci Bölümü'ne dayanarak uyguladığı ve belirli ürünlerin ithalatını ulusal güvenlik nedeniyle kısıtlaması ile sonuçlanan uygulamalarına ilişkindir. Ulusal güvenlik savını ileri sürerek ithalatın kısıtlanması esasında istisnai bir uygulama olarak Dünya Ticaret Örgütü kuralları (GATT XXI. Maddesi) içinde yer almıştır. Ancak bu kural Başkan Trump tarafından, hükmün konulma nedeninin tamamen dışında kullanılmaya başlanmıştı. Bu konuda her üç tarafın da mektup teatisi ile vardıkları mutabakat (232'nci Bölüm'e ilişkin ek mektuplar) ABD'nin bu uygulamaları nasıl yapacağına ilişkin düzenlemeler getirmektedir. Ayrıca ABD'nin "ulusal güvenlik savı" ile ithalatı durdurulmasına olanak veren yasasının Meksika ve Kanada'ya uygulama kalkışması halinde her iki tarafa da 60 gün önce bilgi vererek sorunun istişarelerle çözümlenmesine olanak tanıyacağı anlaşmaya ek mektup teatisi ile hükme bağlanmıştır. Ek mektuplarda Meksika ile Kanada'nın DTÖ'ye başvurmak hakkını koruduğu da belirtilmektedir. Ancak, 232'nci Bölüm önlemleri konusunda özellikle çelik ve alüminyum ürünlerine getirilen kısıtların devam ettiği, otomotiv alanında ise netlik olmadığı görülmektedir. Bu çerçevede ABD'nin ulusal güvenlik savını daha fazla kullanma yoluna gideceği ve bu şekilde otomotivde menşe kurallarına uymayan ve yüzde 2.5 MFN tarifesini göze alan Meksika'daki firmaların ihracatına karşı bir yaptırım oluşturabileceği savunulmaktadır.

Dijital ticarete yönelik düzenlemeler

Anlaşmada yer alan elektronik ticaret ve dijital ticaret bölümünün bir yenilik olarak bundan sonra yapılacak kapsamlı ticaret anlaşmaları için bir standart oluşturması beklenmektedir. Anlaşmadaki bölüm, bu tür ticarete "belirliliğin" ve elektronik imzaların geçerliliğinin sağlanmasını, dijital hizmetlerin ayrıma tabi tutulmamasını, dijital ürünlerin elektronik yolla ticaretinin gümrük tarifelerine tabi olmasını engellenmesini amaçlayan kuralları içermektedir. Ayrıca verilerin yerelleştirilmesinin (data localization) engellenmesi kuralı ile firmaların kişisel bilgilerin yerel yargı hükümlerine tabi olması uygulamasına da mani olunmaktadır. Diğer bir ifade ile verinin ülke sınır-

ları dışında muhafaza edilmesine olanak sağlanmaktadır. Bu uygulama yüksek koruma standartları getirerek verilerin ülkeler arasında paylaşılmasını sağlayan Avrupa yaklaşımı ile çelişmektedir.

Döviz kurundaki kısıtlamalar

Bu döviz kuruna USMCA ile getirilen düzenlemeler ve kısıtlamaların bir ticaret anlaşmasında kapsamlı ve başlı başına bir bölüm (33'nci Bölüm) olarak yer alması küresel anlamda bir ilk olma özelliğine sahiptir. Bu bölümde rekabet amacıyla kur ayarlaması yapılmayacağını, kur oranlarının belirlenmesi amacıyla ortak amaçlarla hareket edileceğini, tarafların Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) kurallarına bağlı kalarak kur manipülasyonuna başvurmayacaklarını hükme bağlamıştır. Aynı zamanda finans konularında veri paylaşılacağı da anlaşmada yer almaktadır.

Kültürel konularda tanınan muafiyetler

Bu alanda Kanada'nın ısrarı ile NAFTA'da yer almıştı. Bu defa da kitapların basımı, dağıtımı, dergi, düzenli yayınlar, gazeteler, sinema filmleri, video kayıtları, müzik kayıtları, kamuya dönük radyo iletişimi gibi konularda kültürel alanları korumaya yöneliktir.

Değerlendirme

Anlaşma metninde adeta bir devrim niteliğinde getirildiği iddia edilen pek çok yeni düzenlemenin önemli bir yenilikler getirmediği gibi bunların bir kısmının Başkan Trump'ın katılmayı reddettiği Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) anlaşmasında zaten var olduğu anlaşılmaktadır. Ancak USMCA sürecinin ABD'nin ticaret anlaşmalarına yaklaşımı ve küresel ticaret sistemi bakımından ne ifade edebileceği konusu kısaca değerlendirilmelidir.

İlk olarak, Başkan Trump NAFTA'nın müzakere sürecine açılması talebini sadece anlaşmanın günün şartlarına uygun hale getirilerek güncellenmesi savıyla başlatmamış, daha ziyade NAFTA'nın ABD çıkarlarına aykırı ve haksız sonuçlar doğurduğu savıyla hareket etmiştir. Özellikle otomotiv, çelik ve alüminyum ve benzeri sektörlerde yaşanan istihdam ve rekabet sorunlarına temel neden olarak gördüğü ithalatı kısabilmek ve yatırımları mümkün olduğu ölçüde ABD'ye kaydırabilmek için Meksika ve Kanada'ya karşı yeni düzenlemeler getirilmeye çalışılmıştır.

Trump yönetimi müzakereler sonrası gelinen noktada:

- "Ulusal güvenlik" gibi talepler yoluyla ithalatı düzenleme;
- "Menşe kuralları"nı değiştirerek NAFTA bölgesi dışından gelen ara mallarının ithalatını engelleyebilme;
- Anlaşmazlıkların çözümü yolunu zayıflatarak bu ülkelerdeki ABD yatırımlarına sağlanan güvencelerin azaltılması sonucu yatırımların yeniden ABD'ye kaymasını sağlayabilme amaçlarına ulaşmıştır.

Diğer taraftan, bu yaklaşım sonucu mevcut küresel değer zinciri getirilen yeni kurallarla bozulacak bu defa Kuzey Amerika'da farklı bir değer zinciri ortaya çıkacaktır. Böylece başlayacak değişim sürecinin küresel planda etkileri olacaktır.

İkinci önemli konu ise ABD yönetiminin müzakerelerde sadece Kanada ve Meksika ile ilişkilerini düzenlemediği, ancak bu iki ülkenin "piyasa ekonomisi olmayan" (non-market economies) ülkelerle ticaret ilişkilerine de etki edebilecek bir yaklaşım sergilemesidir. Bu durumda, Kanada ve Meksika'nın özellikle Çin ile yapacağı anlaşmalar/müzakereler hakkında USMCA hükümleri gereği ABD'yi bilgilendirmesi gerekmektedir. ABD ise bu konuyu USMCA'nın gözden geçirilmesi ve gerekirse bu anlaşmadan çekilmesi için bir neden sayabilecektir. Bu yaklaşım Kanada ve Meksika bakımından "ya ABD ya da Çin'i tercih et" gibi bir ikilemi yaratabilecek ve baskı unsuru olarak kullanılabilecektir. Gerek Kanada gerek Meksika'nın ihracatlarını yüzde 80'in üzerinde bir oranla ABD pazarına yaptıkları ve bu en önemli komşularının pazarına mevcut bağımlılıkları dikkate alındığında yapacakları tercihin önemi ve etkisi anlaşılabilir.

Üçüncü olarak, ABD'nin NAFTA müzakere sürecini takiben diğer önemli ticaret ortakları ile yapacağı görüşmelerde de benzer yaklaşımı sergilemesinin sürpriz olmayacağıdır. Nitekim ABD Ticaret temsilcisi R. Lightizer Avrupa Birliği, Japonya ve Büyük Britanya ile ticaret görüşmeleri için yola çıkılacağını duyururken, adil ve daha dengeli bir ticareti sağlayabilmek için tarife ve tarife-dışı engellerin ele alınacağını" duyurmaktadır. Buradan ABD'nin ticaret açığı verdiği bu ülkelere karşı USMCA'daki benzer hükümleri öne çıkaracağı anlaşılmaktadır.

Türkiye'nin de ileride ABD ile olası bir ticaret düzenlemesinde benzer baskı ve taleplerle karşılaşabileceğini dikkate alması ve NAFTA müzakere sürecini özenle incelemesi yararlı olacaktır. ABD'nin ikili müzakereler yoluyla ve ticaret ortaklarına gücü yettiği ölçüde belirli kuralları kabul ettirerek çok taraflı kurallı ticaret sistemini anlamsız kılacak bir yaklaşımı benimsemesi beklenmelidir.

NAFTA 1994 yılında yürürlüğe girdiğinde dönemin en kapsamlı ve derin anlaşması olarak küresel ticaret sisteminin kurallarının oluşturulmasında öncü olmuştu. USMCA da bazı alanlarda yeni düzenlemeler ve kurallar getirmektedir. Ancak, yeni NAFTA (USMCA) ticareti serbestleştirme kaygısından ziyade ticareti yönlendiren (managed trade) bir girişimin sonucu olarak, ticaret sisteminde başka bazı etkiler yaratacağı söylenebilir.

AB'NİN YENİ NESİL SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI:

AB-VİETNAM TİCARET ANLAŞMASI

HAZIRLAYAN:
SEVAL İSKENDER
TOBB BRÜKSEL TEMSİLCİLİK OFİSİ

VİETNAM TİCARET ANLAŞMASI AB'NİN YENİ NESİL STA'LARINA İYİ BİR ÖRNEK TEŞKİL EDİYOR. ANLAŞMANIN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİYLE BİRLİKTE İKİ TARAF ARASINDAKİ TARİFELERİN YÜZDE 99'UNUN KALKMASI BÜROKRATİK İŞLEMLER VE DÜZENLEYİCİ KURALLARDAN KAYNAKLANAN TİCARİ ENGELLERİN BERTARAF EDİLMESİ COĞRAFİ İŞARETLERİN KORUNMASININ GÜVENCE ALTINA ALINMASI ÖNGÖRÜLÜYOR.

Fotoğraflar: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

Günümüz çok taraflı ticaret düzeni, yeni pazar açılımları konusunda ülkeleri, ikili ve bölgesel ticaret anlaşmaları yapmaya yöneltmiştir. Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ağının genişlemesi ile birçok ülke mal tedarikini STA ortaklarından temin ederken, STA ağlarının dışında kalan ülkeler tercihli ticaretin sağladığı imkânlara erişememektedir. Avrupa Birliği (AB) de özellikle son dönemde imzaladığı ve "yeni nesil STA'lar" olarak kategorize ettiği anlaşmalar ile hem ülkeler üzerindeki politik gücünü artırmayı hem de hızla gelişmekte olan ülke pazarlarına kolayca erişebilmeyi hedeflemektedir. Bu şekilde uluslararası ticaretteki pazar payını koruyabilmekte, hatta artırabilmektedir.

Bu kapsamda, son dönemde müzakereleri tamamlanan anlaşmalardan biri de AB-Vietnam STA'dır. "Vietnam Ticaret Anlaşması" AB'nin yeni nesil STA'larına iyi bir örnek teşkil ediyor. Anlaşmada insan haklarına saygıdan çevrenin korunmasına, kamu alımlarından hizmetlerin serbestleştirilmesine kadar farklı alanlarda hükümler yer alıyor. Hatta insan haklarının ihlal edilmesi durumunda, ticaret anlaşmasının askıya alınması da dâhil olmak üzere uygun görülen tedbirlere izin veriyor. Söz konusu anlaşmanın 2019 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte, iki taraf arasındaki tarifelerin yüzde 99'unun kalkması, bürokratik işlemler ve düzenleyici kurallardan kaynaklanan ticari engellerin bertaraf edilmesi, coğrafi işaretlerin korunmasının güvence altına alınması, hizmetler ve kamu alımlarına ilişkin pazarların karşılıklı açılması öngörülüyor.

Vietnam Ülke Profili

Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (Milyon $):
240.779 (2018 tahmini)
Kişi Başına GSYİH ($):
2.546 (2018 tahmini)
Büyüme Oranı (%):
6,6 (2018 tahmini)
Nüfus:
94.575.000 (2018 Tahmini)
Yüzölçümü (km2):
331.051
Başkent: **Hanoi**
Kaynak: **Ticaret Bakanlığı**

Vietnam Dış Ticareti

Vietnam 2001 yılında Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) Serbest Ticaret Anlaşması'na katılmış, 2007 yılında da DTÖ üyesi olmuştur. Bu iki üyelik Vietnam'ın dış pazarlara açılmasını kolaylaştırmış ve dış ticaretinin giderek artmasını sağlamıştır.

AB-Vietnam Ticaret Anlaşması'nın içeriği

1. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte tarifelerin yüzde 99'u kalkıyor:

► **Makina ve makina aksam-parçaları:** Tarifelerin büyük bölümü sıfırlanıyor, geriye kalan ürünlerde ise beş yıl içinde kaldırılması öngörülüyor. Bu ürün grubunda mevcut tarifeler ortalama yüzde 35 oranında.

► **Motosikletler:** 150 cc motorun üstündekilerde tarifeler yedi yıl içinde aşamalı, arabalarda ise 10 yıl içinde aşamalı olarak kaldırılıyor. Mevcut durumda yüzde 75-78 oranında tarife uygulanıyor.

► **Motorlu taşıtların aksam ve parçaları:** Yedi yılın sonunda tarifeler sıfırlanacak. Mevcut vergiler yüzde 32'ye kadar varabiliyor.

► **Eczacılık ürünleri:** İlaçların yarısında anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinde AB vergileri sıfırlıyor; geri kalanda ise yedi yıllık dönemde sıfırlanma öngörülüyor. Mevcut durumda AB, ilaç ihracatında yüzde 8'e varan vergi uyguluyor.

► **Tekstil ürünleri:** Tamamı anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte kaldırılıyor. Mevcut durumda tarifeler yüzde 12'ye varıyor.

► **Kimyasallar:** Kimyasalların yüzde 70'inde anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle vergiler sıfırlanacak. Mevcut tarife yüzde 25'e varıyor.

► **Şaraplar:** Yedi yıl içinde sıfırlanması öngörülüyor. Mevcut durumda yüzde 50'ye varan tarifeler uygulanıyor.

► **Dondurulmuş domuz eti:** Yedi yıl içinde vergiler aşamalı sıfırlanacak. Sığır etinde üçüncü yılın sonunda, tavukta ise 10. yılın sonunda vergilerin sıfırlanması öngörülüyor.

AB, hassas tarım ürünlerinde pazarını tamamen Vietnam'a açmıyor. Örneğin pirinç, tatlı mısır, sarımsak, mantar, yumurta, şeker gibi bazı ürünlere AB kota uygulayacak.

2. Avrupa coğrafi işaretlerinin korunması: 169 adet özel coğrafi menşei olan Avrupa içecek ve gıdası Vietnam marketinde taklit ve sahteciliğe karşı özel olarak korunacak.

3. Avrupa ihracatına tarife dışı engellerin azaltılması: AB ve Vietnam, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Teknik Ticaret Anlaşması'nda belirtilen kuralların ötesine geçmeyi kabul etti. Vietnam düzenlemelerini hazırlarken uluslararası standartların kullanımını artırmayı taahhüt etmiş durumda. Anlaşma ayrıca bitki ve hayvan ürünlerinde ticareti kolaylaştırmak için sağlık ve bitki sağlığı tedbirleri hakkında bir bölüm içeriyor.

Diğer taraftan anlaşma, otomotiv sektöründe tarife dışı engelleri ele alan ve geniş kapsamlı hükümler içeren özel bir ek içeriyor.

4. Kamu alımları: Anlaşma sayesinde AB şirketleri, diğer ülke menşeli şirketlerden ayrıcalıklı olarak Vietnam tedarik pazarlarına erişimden yararlanacak. AB şirketleri Vietnam bakanlıkları ve önemli devlet teşebbüslerinin yanı sıra iki büyük Vietnam şehri olan "Hanoi" ve "Ho Chi Minh City" şehirlerinde kamu ihaleleri için teklif verebilecek.

5. Sosyal korunma ve çevre koruma standartları: AB'nin yeni nesil ticaret anlaşmalarının çok iyi bir örneği olan Vietnam Anlaşması çalışma şartları, sosyal korunma, çevrenin korunması, sivil toplumun karar sürecine dâhil edilmesi, demokrasi ve insan haklarına saygı gibi hükümler de kapsıyor. Hatta insan haklarının ihlal edilmesi halinde anlaşmanın askıya alınması da dâhil olmak üzere, uygun görülen önlemlere izin veriyor.

6. Vietnam pazarının AB hizmet sağlayıcıları için açılması: Vietnam, AB şirketlerinin çevresel hizmetler, posta ve kurye hizmetleri, bankacılık, sigorta ve deniz taşımacılığı gibi sektörler dâhil olmak üzere geniş bir yelpazedeki hizmetler sektörüne, erişimini kolaylaştırmayı taahhüt etmiş bulunuyor.

7. İkili yatırımın teşvik edilmesi: Vietnam, aşağıdaki anahtar sektörlerde imalat yatırımlarını AB'ye açmayı taahhüt ediyor:

- Gıda ürünleri ve içecekler
- Gübreler ve azot kompozitler
- Lastikler ve tüpler
- Eldiven ve plastik ürünler
- Seramik
- İnşaat malzemeleri

Türkiye açısından genel analiz

1. Anlaşmanın Andorra Prensliği ve San Marino Cumhuriyeti'ne ilişkin Ortak Deklarasyonları: Anlaşmanın ekinde, AB'nin hali hazırda Gümrük Birliği Anlaşması olan Andorra Prensliği ve San Marino Cumhuriyeti'ne ilişkin ortak deklarasyon yer almaktadır. Deklarasyonlarda özetle; Andorra Prensliği ve San Marino Cumhuriyeti menşeli ürünlerin, "mutatis mutandis" bu anlaşma kapsamında Vietnam tarafından AB menşeli olarak kabul edileceği belirtiliyor. Ayrıca Andorra ve San Marino ile AB arasındaki Gümrük Birliği dikkate alınarak, Vietnam'ın AB'ye uyguladığı tercihli tarife muamelesinin aynısını Andora ve San Marino'ya da uygulayacağı görülüyor.

2. AB ile Gümrük Birliği ilişkisi içinde olan ülkeler için Ortak Deklarasyon: "Turkey Clause" olarak da bilinen bu deklarasyonda, AB ile Gümrük Birliği kurmuş ülkelerin yükümlülükleri hatırlatılarak, bu ülkelerin Vietnam ile bir an evvel Serbest Ticaret Anlaşması müzakerelerini başlatma isteğinin Vietnam tarafından olumlu değerlendireceği belirtilmekte.

3. Vietnam Örneği; Türkiye açısından AB'nin imzalamış olduğu STA'lara ilişkin sorun:

1/95 Sayılı Türkiye-AB Gümrük Birliği Kararı'nın 16. Maddesi AB'nin imzalayacağı STA'lara Türkiye'nin uyum sağlamasını öngörmektedir. AB, üçüncü ülkelerle imzaladığı STA'lara yukarıda açıklandığı üzere Andorra ve San Marino ile ilgili maddeler ekleyerek bu ülkeleri anlaşma kapsamına almaktadır. Oysa Türkiye, AB ile Gümrük Birliği ilişkisine rağmen STA müzakerelerini ayrı yürüten ve eş zamanlı yürürlüğe koyma imkânına sahip olmayan ülke durumundadır.

Üçüncü ülkelerle eş zamanlı STA imzalanamaması ya da bazı üçüncü ülkelerin anlaşma müzakere etmeye hiç yanaşmaması gibi sorunlar, Türkiye açısından uzun süredir devam eden sıkıntılardır. İlk etapta AB, STA uygulamalarındaki farklılığın ticaret sapmasına sebep olacağının farkında olarak, Gümrük Birliği Kararı'nın 16. maddesinde 2001 yılına kadar Türkiye'nin telafi edici vergi uygulamasına imkân sağlamıştır.

Ancak Gümrük Birliği'nin işleyişinden kaynaklanan STA'lara ilişkin sıkıntılar günümüzde devam etmektedir. Türkiye'nin yoğun girişimleri sonucu AB, üçüncü ülkeler ile imzaladığı STA'lara yukarıda bahsi geçen hükmü eklemiştir. Ancak bu hüküm sadece ilgili üçüncü ülkeyi Türkiye ile de STA imzalamaya davet etmekten ibaret olup, bağlayıcılığı olmadığından soruna kalıcı bir çözüm getirememiştir.

Vietnam Dış Ticareti (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2015	162, 017	165, 776	327, 793	- 3, 759
2016	176, 581	174, 978	351, 559	1, 603
2017	254, 121	235, 929	490, 050	18, 192

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Vietnam ihracatında başlıca ürünler; petrol yağları, ayakkabı, pirinç, kahve, balık ürünleri, mobilyalar, telefon, ses görüntü cihazları, baskı makinaları bunların aksam ve parçaları, fiber optik kablolar, tekstil ürünleri.
Vietnam ithalatında başlıca ürünler; petrol yağları, demir çelik ürünleri, telefon cihazları, otomotiv ve oto yedek parça, mısır, soya fasulyesi yağı katı atıkları, dondurulmuş balık, helikopter, mensucat, optik cihaz ve aletler, elektronik entegre devreler.
Başlıca ticaret ortakları; ABD, Çin, Japonya, G. Kore, Hong Kong, Hollanda, Almanya, Tayvan, Tayland.

Türkiye-Vietnam Ticaret Rakamları (Bin Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2014	168.149	2.009.896	2.178.045	-1.841.746
2015	155.452	1.756.262	1.911.714	-1.600.811
2016	233.860	1.735.856	1.969.716	-1.501.995
2017	237.275	3.048.050	3.285.325	-2.810.775

Kaynak: TÜİK

Çizgilerle Hayat

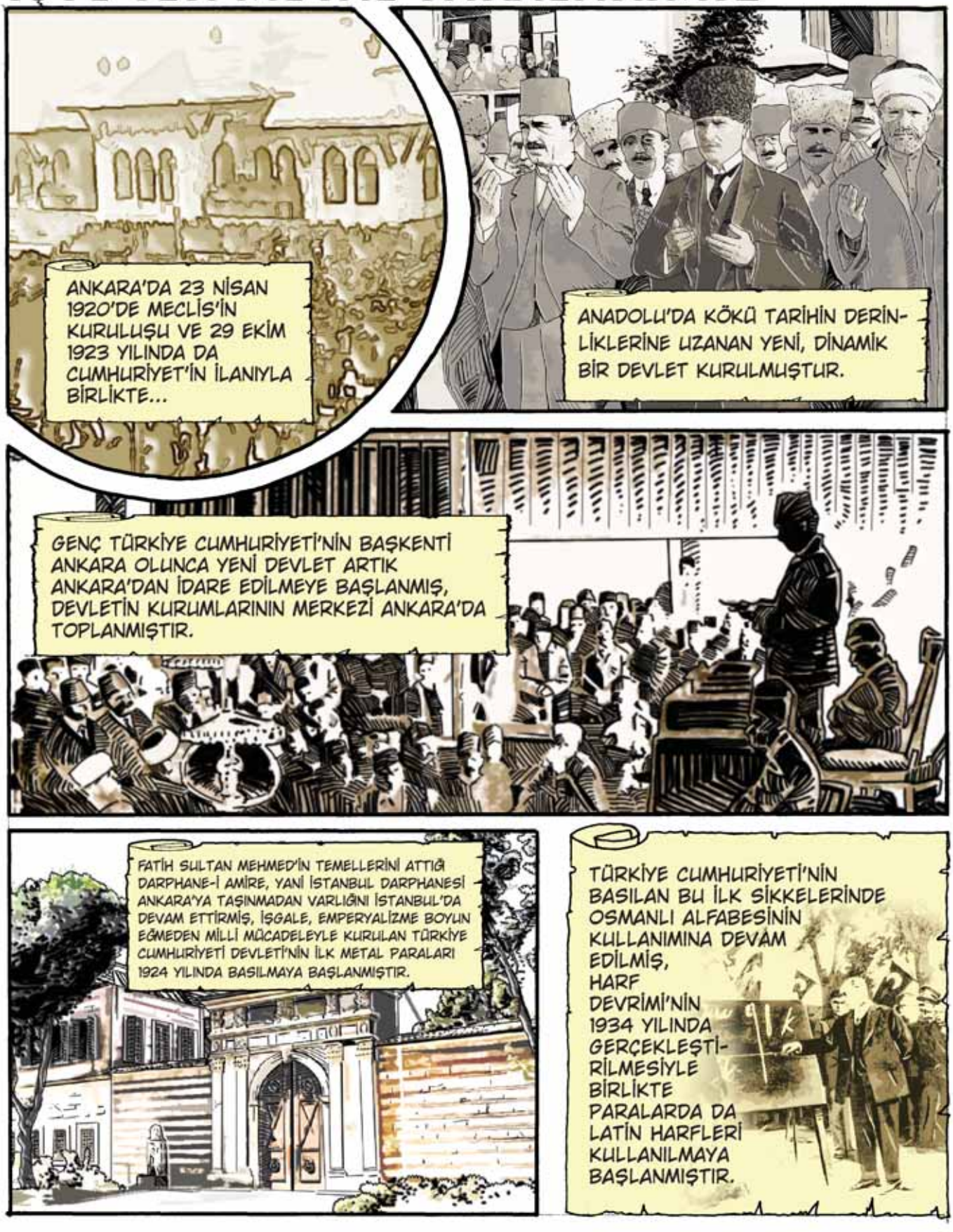
Karikanomi

ÇİZİMLERLE PARANIN TARİHİ

Fatih Sultan Mehmed'in temellerini attığı Darphane-i Âmire, yani İstanbul Darphanesi Ankara'ya taşınmadan varlığını İstanbul'da devam ettirmiş; işgale, emperyalizme boyun eğmeden milli mücadeleyle kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk metal paraları 1924 yılında basılmaya başlanmıştır. Güven Bilge de "ilk metal paralarımıza" çizimleriyle hayat verdi.

İŞTE İLK METAL PARALARIMIZ

CUMHURİYET DÖNEMİ PARALARINDA, DEVLET İDARECİSİ OLARAK İSMET İNÖNÜ HARİCİNDE DEVLETİN KURUCUSU MUSTAFA KEMAL ATATÜRK HER ZAMAN YER ALMIŞTIR. BUNUNLA BİRLİKTE ÖZELLİKLE KAĞIT PARALARDA KÜLTÜREL DEĞERLERİMİZ VE GEÇMİŞİMİZDE İZ BIRAKAN TARİHİ ŞAHSİYETLERE DE YER VERİLMEYE, BU DEĞERLER YAŞATILMAYA DEVAM EDİLMİŞTİR.

GENÇ TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN HEM TEDAVÜLDEKİ MADENİ SİKKELERİ HEM DE ALTIN VE HATIRA PARALARI İSTANBUL'UN BİNLERCE YILLIK SİKKE GELENEĞİNİ ŞEREFLE DEVAM ETTİREN T.C. DARPHANE VE DAMGA MATBAALARI'NDA BASILMAYA DEVAM ETMİŞTİR.

MERKEZİ İSTANBUL'DA OLAN DARPHANE VE DAMGA MATBAALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DEĞERLİ SİKKE UZMANLARI, HEYKELTIRAŞLARI VE İDARECİLERİYLE İSTANBUL'UN BİNLERCE YILLIK KÖKLÜ SİKKE GELENEĞİNİ BU KENTTE YAŞATMAYA DEVAM ETMEKTEDİR.

500 KURUŞ YA DA 5 LİRA OLARAK ADLANDIRILAN BU ALTIN SİKKENİN ÖN YÜZÜNDE BİTKİSEL MOTİFLER VE BUĞDAY BAŞAKLARI İÇİN DE OSMANLI ALFABESİYLE "TÜRKİYE CUMHURİYETİ 1927" İBARESİNE YER VERİLMİŞ. ARKA YÜZÜNDE AY-YILDIZ MOTİFİ İÇERİSİNDE OSMANLI ALFABESİ İLE "ANKARA 23 NİSAN 1336" İBARESİ OKUNMAKTADIR. BU SİKKENİN ÜZERİNDE DARP YERİ OLARAK ANKARA YAZIYOR OLSA DA SİKKENİN BASIM YERİ İSTANBUL DARPHANESİ'DİR.

BİRİMİ ALTIN ATA ÇEYREK LİRA OLAN BU SİKKE, GÜNÜMÜZDE HALEN BİR TASARRUF ARACI OLARAK GÖRÜLMEKTE, DÜĞÜNLERDE VE ÖZEL GÜNLERDE HEDİYE OLARAK VERİLMEKTEDİR. BU SİKKENİN YARIM, TAM VE BEŞ LİRASI, AYRICA ZİYNET TİPİ DE BULUNMAKTADIR. ÖN YÜZDE SOLA YÖNELİK ATATÜRK PROFİLİ ETRAFINDA "HAKİMİYET MİLLETİNDİR" İBARESİ YER ALMAKTADIR. SİKKENİN ARKA YÜZÜNDE BİTKİ MOTİFİ İÇERİSİNDE "TÜRKİYE CUMHURİYETİ 1923-75" İBARESİ OKUNMAKTADIR.

BİRİMİ ALTIN 100 KURUŞ YA DA 1 LİRA OLAN BU SİKKE (MİLLİ ŞEF İNÖNÜ PORTRELİ SİKKE), İSMET İNÖNÜ ADINA BASILMIŞTIR. İSMET İNÖNÜ, TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİNDE MUSTAFA KEMAL ATATÜRK DIŞINDA ADINA SİKKE BASILAN TEK DEVLET İDARECİSİDİR.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN İKİNCİ CUMHURBAŞKANI İSMET İNÖNÜ'NÜN SOLA DÖNÜK PROFİLİ ETRAFINDA "HAKİMİYET MİLLETİNDİR" İBARESİ OKUNMAKTADIR. ARKA YÜZÜNDE BİR BİTKİ MOTİFİ VE BUĞDAY BAŞAKLARI İÇERİSİNDE "TÜRKİYE CUMHURİYETİ 1923-20" İBARESİNE YER VERİLMİŞTİR.

BURADAKİ 1923 YILI DEVLETİN KURULUŞ TARİHİNİ, 20 RAKAMI İSE SİKKENİN BASIM YILINI BİLDİRMEKTEDİR. 1923 KURULUŞ YILINA 20 EKLENDİĞİNDE İSE SİKKENİN BASIM YILININ 1943 OLDUĞU ANLAŞILMAKTADIR.

Prof. Joseph E. Stiglitz

Ekonomide Nobel ödülü bulunan Joseph E. Stiglitz, Columbia Üniversitesi'nde Profesör ve Roosevelt Enstitüsü'nde Baş Ekonomisttir. En son çıkan kitabı: Küreselleşme Yine Büyük Hayal Kırıklığı: Trump Döneminde Küreselleşme Karşıtlığı

Sarı Yelekliler'den Yeşil Yeni Düzen

Yeşil Yeni Düzen'in ardındaki tabandan gelen halk hareketi, fena halde hırpalanmış kurulu düzen için bir umut ışığı sunmaktadır. Kurulu düzen bunu benimsemeli detaylandırmalı ve ilerici gündemin bir parçası haline getirmeli.

Toplumun büyük kesiminin "kurulu düzen" olarak gördüğü şeyden, özellikle de siyasetçi sınıfı konusunda son derece mutsuz olduğu bilinen bir gerçek. Başkan Emmanuel Macron'un iklim değişikliği ile mücadele adına yakıt vergilerini artırması üzerine Fransa'da başlayan "Sarı Yelekliler" protestoları, bu yabancılaşmanın boyutunu gösteren son örneklerden biri sadece.

Günümüzde yaşanan bu rahatsızlığın haklı sebepleri var. Hem sağ hem sol siyasi liderler kırk yıl boyunca neoliberalizmi destekleyerek küreselleşmenin, finansallaşmanın, liberalleştirmenin, özelleştirmenin ve bunlarla bağlantılı birçok reformun benzeri görülmemiş bir refah getireceğini vaat etti ama bu vaatlerin hiçbiri gerçekleşmedi. Her ne kadar küçük bir elit grup son derece zenginleştiyse de toplumun büyük bir bölümü orta sınıftan çıkarak yeni bir savunmasızlık ve güvensizlik dünyasına düştü. Eşitsizliğin az olduğu ama gittikçe arttığı ülkelerde bile liderler halkın öfkesini hissettiler.

Sayısal açısından Fransa birçoklarından daha iyi görünüyor ama önemli olan sayılar değil algı...

İşler yolunda gitmiyor

Reagan-Thatcher döneminin bazı aşırılıklarından kaçınmayı başaran Fransa'da bile işler birçok kişi için yolunda gitmiyor. Zenginlere uygulanan vergiler düşürülüp sıradan vatandaşa uygulanan vergiler (ister uzaktaki Brüksel'den, ister hali vakti yerinde finansçılardan gelen) bütçe talepleri yüzünden artırılınca, bazılarının öfkelenmesi kimseyi şaşırtmamalı. Sarı Yeleklilerin sloganı onların endişelerini dile getiriyor: "Hükümet dünyanın sonundan bahsediyor. Biz ise ayın sonunu getirememekten endişeleniyoruz."

Kısacası, hükümetlere ve siyasetçilere karşı büyük bir güvensizlik var; bu da yarın daha iyi bir yaşama sahip olma vaadi karşılığında bugün fedakârlık istemenin yeterli olmayacağı

Yeşil Yeni Düzen'in kapsamının genişletilmesi gerekecektir ve bu sıradan vatandaşların iyi bir eğitime, yeterli sağlık hizmetlerine veya barınma olanaklarına erişiminin olmadığı ABD gibi ülkeler açısından özellikle doğrudur.

anlamına geliyor. Bu özellikle "aşağıya sızma" politikaları (zenginlere uygulanan ve en neticede herkesin yararına olacak vergi kesintileri) açısından geçerli.

Ben Dünya Bankası'nda çalışırken politika reformu konusunda öğrendiğim ilk ders, sıralamanın ve temponun çok önemli olduğuydu. Amerika Birleşik Devletleri'nde ilericiler tarafından savunulan Yeşil Yeni Düzen'in vaat ettikleri bu unsurların ikisini de doğru uyguluyor.

Yeşil Yeni Düzen üç gözleme dayanmaktadır. İlk olarak, hiç veya yeterince kullanılmayan ama aslında verimli bir şekilde kullanılabilecek birçok kaynak, özellikle de insan yetenekleri bulunuyor. İkinci olarak, eğer bu alt ve orta düzey yeteneklere daha fazla talep olsaydı, bu insanların ücretleri ve yaşam standartları yükselirdi. Üçüncü olarak da iyi bir çevre, insanlığın refahının çok önemli bir parçasıdır ve gelecekte de olmaya devam edecektir.

Eğer iklim değişikliği ile ilgili güçlükler bugün aşılmazsa, gelecek kuşağın üzerine devasa yükler binecektir. Bu kuşağın bu bedelleri gelecek kuşağa aktarması düpedüz yanlıştır. Bir şekilde yönetebileceğimiz mali borçları aktarmak, çocuklarımızı muhtemelen yönetilmesi imkânsız bir çevre felaketiyle baş başa bırakmaktan daha iyidir.

Ezici bir işsizlik dönemi

Bundan 90 yıl kadar önce ABD Başkanı Franklin D. Roosevelt Büyük Bunalım'a, Amerikan ekonomisinin hemen her yönünü etkileyen cesur bir reform paketi olan Yeni Düzen ile karşılık vermişti. Ama şu anda hatırlatılan, Yeni Düzen'in sembolik değerinden çok daha fazlası. Şu anda hatırlatılan, onun ekonomiyi canlandıran amacı; insanları, tıpkı Roosevelt'in yaptığı gibi, ezici bir işsizlik döneminde tekrar işe sokmak. O dönemde bu kırsal kesimin elektrifikasyonu, yolların ve barajların inşası için yatırım yapılması anlamına geliyordu.

Ekonomistler, Yeni Düzen'in ne kadar etkili olduğunu uzun uzadıya tartışmıştır. Yapılan harcamalar, ekonominin ihtiyaç duyduğu türden bir düzelmeyi sağlayacak kadar çok ve uzun süreli değildi. Bununla birlikte çok önemli bir dönemde ülkeyi dönüştürerek kalıcı bir miras bırakmayı başardı.

Bu, Yeşil Yeni Düzen için de geçerli. İklim değişikliğinin güçlüklerini göğüslemeleri için insanlar ile işleri arasında bağlantı kuracak toplu taşımayı sağlayabilir ve ekonomiyi güçlendirebilir. Bu yatırımlar aynı zamanda yeni işler de yaratacaktır.

Ekonomi yenilenebilir enerji kullanan bir dünyaya kendini hazırlarken, doğru yapıldığı takdirde karbondan arındırmanın çok sayıda iş yaratacağı bilinen bir gerçektir. Bazı işlerin (örneğin ABD'deki 53 bin kömür madencisinin işinin) biteceği aşikârdır ve bu işçileri başka işler için yeniden eğitmek için programlara gereksinim vardır.

Sıralama ve tempo önemli

Yeniden söyleyecek olursak; sıralama ve tempo önemlidir. Eski işler yok edilmeden önce yeni işler yaratmakla işe başlamak, zar zor geçinen sürücülerden biraz daha para vermelerini istemeden önce petrol ve kömür şirketlerinin kârlarını vergilendirmek ve aldıkları gizli sübvansiyonları ortadan kaldırmak çok daha anlamlı olacaktır.

Yeşil Yeni Düzen, hem bu vatandaşlar kuşağına hem de gelecek kuşağa hükümetin neler yapabileceği konusunda olumlu bir mesaj göndermektedir. Günümüzde sıkıntı çekenlere en çok ihtiyaç duydukları şeyleri yani iyi işleri bugün sağlayabilir. Aynı şekilde gelecek için gerekli olan iklim değişikliğinden korunmayı da bugünden temin edebilir.

Yeşil Yeni Düzen'in kapsamının genişletilmesi gerekecektir ve bu sıradan vatandaşların iyi bir eğitime, yeterli sağlık hizmetlerine veya barınma olanaklarına erişiminin olmadığı ABD gibi ülkeler açısından özellikle doğrudur.

Yeşil Yeni Düzen'in ardındaki tabandan gelen halk hareketi, fena halde hırpalanmış kurulu düzen için bir umut ışığı sunmaktadır. Kurulu düzen bunu benimsemeli, detaylandırmalı ve ilerici gündemin bir parçası haline getirmelidir. Dünyada hızla yayılan çirkin popülizm, nativizm (yerlilerin hak ve çıkarlarını koruma siyaseti) ve ön-faşizm dalgasından kurtulmak için olumlu bir şeye ihtiyacımız var.

Telif hakkı: Project Syndicate, 2019. **www.project-syndicate.org**

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın da direktörüdür.

İklim güvenliği için mühendisleri dahil edin

Son yıllarda milyonlarca insan, aşırı sıcak dalgalarına kuraklık, sel, çok güçlü fırtınalar ve yok edici orman yangınlarına maruz kaldı. Çünkü Dünya'nın sıcaklığı hâlihazırda sanayi devrimi öncesi ortalamanın 1,1 Selsiyus derece üzerine çıkmış bulunuyor. Sıfır karbonlu küresel bir enerji sistemine hızla geçilmezse insanlık büyük bir tehlike ile karşı karşıya kalacak.

Polonya'da yapılan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP24), 2015 Paris İklim Anlaşması'nı uygulamak için bir kural kitabı üzerinde anlaşmaya varıldı. BM'nin her bir üyesi bu kitabı imzaladı. Ama bu, iklim felaketinin önüne geçmek için yeterli değil. Artık mühendisleri olaya dâhil etme zamanı geldi.

Fosil yakıt endüstrisinin yoğun lobi faaliyetleri ve ayak sürümesi göz önünde bulundurulursa, COP24'te elde edilen diplomatik başarı için olağanüstü denilebilir. Diplomatlar bilimsel bilgileri okudular ve gerçeği biliyorlar. Bu yüzyılın ortasına kadar sıfır karbonlu küresel bir enerji sistemine hızla geçilmezse, insanlık büyük bir tehlike ile karşı karşıya kalacak. Son yıllarda milyonlarca insan aşırı sıcak dalgaları, kuraklık, sel, çok güçlü fırtınalar ve yok edici orman yangınları ile karşı karşıya kaldı, çünkü Dünya'nın sıcaklığı hâlihazırda sanayi devrimi öncesi ortalamanın 1,1 Selsiyus derece üzerine çıkmış bulunuyor. Eğer ısınma, bu yüzyılın ilerleyen bölümlerinde 1,5C° veya 2C° üzerine çıkarsa 10 bin yıllık insan medeniyeti boyunca hiç yaşanmamış sıcaklıklar ile dünya çok daha tehlikeli bir yer haline gelecek.

Paris Anlaşması ulusal hükümetlerin, küresel sıcaklık artışını "sanayi devrimi öncesi döneme göre 2C°'de tutmasını ve sanayi devrimi öncesinin 1,5C° yukarısı ile sınırlandırmak için çaba sarf etmesini öngörmektedir." Artık sera gazı emisyonlarını ölçmek, know-how paylaşmak, zengin ülkelerden fakir ülkelere para transferlerini ölçmek için bir kural kitabımız var. Bununla birlikte, dünyanın enerji sistemini bu yüzyılın ortasına kadar yenilenebilir enerjiye doğru kaydırmak için gereken planlara hâlâ sahip değiliz.

Ülkeler kendi plânını oluşturacak

Tabii ki diplomatlar teknik uzman değiller. Bir sonraki aşama, dünyanın enerji üretimi ve iletimi, elektrikli araçlar, hidrojen yakıt hücreleri, enerji sistemlerini yönetiminde kullanılan yapay zekâ, enerji verimliliği ve toplu taşımacılık için kentsel tasarım mühendislik uzmanlarına ve ilgili diğer uzmanlara ihtiyaç duyuyor. Geçtiğimiz 24 yıl boyunca, BM iklim zirvelerinin ön saflarında mühendislerden çok diplomatlar yer aldı. Artık sahneyi mühendislerin almasının zamanı geldi.

Paris Anlaşması, her bir hükümetin, ulusal enerji stratejisi oluşturmak için kendi ülkesindeki mühendislere danışmasını öngörmektedir. Bunun sonucunda BM'nin 193 ülkesinden her biri, kendi ayrı plânını oluşturacak. Bu yaklaşım,

Artık sera gazı emisyonlarını ölçmek, know-how paylaşmak, zengin ülkelerden fakir ülkelere para transferlerini ölçmek için bir kural kitabımız var. Bununla birlikte, dünyanın enerji sistemini bu yüzyılın ortasına kadar yenilenebilir enerjiye doğru kaydırmak için gereken planlara hâlâ sahip değiliz.

küresel enerji geçişinin nasıl işlemesi gerektiğinin çok derin bir şekilde yanlış anlaşıldığını ortaya koymaktadır. Bizim tek tek ülkeler düzeyinde değil, uluslararası düzeyde üzerinde anlaşmaya varılmış ve eş güdümlenmiş çözümlere ihtiyacımız var.

Küresel mühendislik sistemleri, küresel eş güdüm gerektirir. Küresel olarak eş güdümlenmiş bir mühendislik zaferi olan sivil havacılığı düşünün. 2017 yılında, tek bir ölümlü jet yolcu uçağı kazasının bile olmadığı 41.8 milyon uçuş gerçekleştirilmiştir.

Sivil havacılık sisteminin bu kadar iyi işlemesinin nedeni, bütün ülkelerin birkaç küresel şirket tarafından imâl edilen uçaklar kullanması ve navigasyon, hava trafik kontrol, havalimanı ve havaalanı güvenliği, bakım, sigorta ve diğer operasyonlar için standart işletme prosedürlerini paylaşmalarıdır. Diğer küresel sistemler de benzer şekilde eş güdümlüdür. Günlük ABD Doları banka bakiye transferleri 2.7 trilyon dolardır. Bununla beraber bu bakiyeler standartlaşmış bankacılık ve iletişim protokollerinin kullanımı yoluyla rutin olarak ödenmektedir. Milyarlarca günlük internet aktivitesi ve cep telefonu aramaları da paylaşılan protokoller sayesinde mümkün olabilmektedir. Bu küresel düzeyde bağlantılı yüksek teknolojili sistemlerin büyüklüğü ve güvenilirliği hayret vericidir ve tek tek ülke bazında değil; uluslararası düzeyde gerçekleştirilen çözümlere dayanmaktadır.

Yenilenebilir enerjiye geçiş

Dünya üzerindeki hükûmetler, mühendisleri ön plana çıkarsalar, yenilenebilir enerjiye geçiş büyük ölçüde hızlandırılabilir. 1961 Mayıs'ında Başkan John F. Kennedy Amerikalıları, içinde bulundukları on yıl bitmeden, Ay'a insan göndermeye ve daha sonra sağ salim dünyaya geri getirmeye çağırmıştı. NASA derhal yüz binlerce mühendisi ve diğer uzmanları harekete geçirdi ve Ay'a roket gönderme plânını 1969'un Temmuz'unda gerçekleştirerek JFK'nin son derece iddialı takvimine uymayı başardı.

Kısa bir süre önce, üç ekonomist ve bir de özel sektörde çalışan kıdemli bir mühendisle birlikte bir panele katıldım. Ekonomistler karbon fiyatlarından, dışsallıkları içselleştirmekten, tarife garantilerinden, karbon telâfilerinden ve benzer şeylerden bahsettikten sonra mühendis kısa ama bilgece konuştu: "Siz ekonomistlerin biraz önce söylediklerini gerçekten hiç anlamıyorum. Ama size bir önerim var. Biz mühendislere arzuladığınız özellikleri ve takvimi söyleyin, biz de o işi yapalım." Bu boş bir cesaret gösterisi değil.

İstenilen özellikler şunlar: Küresel ısınmayı 1,5C° ile sınırlandırmak için, dünyanın enerji sisteminin bu yüzyılın ortasında karbondan arındırılması gerekiyor. Bu da rüzgâr enerjisi, güneş enerjisi ve hidro-enerji gibi sıfır-karbon enerji kaynaklarının büyük miktarlarda harekete geçirilmesi gerektirecektir. Bu da güneşin ne zaman ışıdığına, rüzgârın ne kadar sert estiğine ve nehirlerin ne kadar hızlı aktığına bağlı olan süresiz enerji kaynaklarının üstesinden gelebilecek bir enerji sisteminin kurulması anlamına gelmektedir.

Sıfır karbon elektrik

Evlerimizi ve işyerlerimizi kömür, petrol veya doğal gaz yerine sıfır karbon elektrik ile ısıtacağız. Çelik ve alüminyum gibi enerji-yoğun sektörler de fosil yakıtların yerine sıfır karbon elektrik ve hidrojen koyacaklar.

Sıfır karbon çözümleri, her ülkenin sınırlarını aşacaktır. En düşük maliyetli ve en bol yenilenebilir enerji, genelde nüfusun yoğun olduğu merkezlerden çok uzaklarda, çöllerde, dağlarda ve (rüzgâr için) kıyıdan uzakta bulunmaktadır. Bu nedenle bu enerjinin, özel yüksek voltajlı iletim hatları kullanılarak uzun mesafelerde, genellikle de ulusal sınırları geçerek iletilmesi gerekecektir. Uzun mesafeli, uluslararası bağlantılı iletim sisteminin avantajları, (2016 yılında Çin Devlet Elektrik Şebekesi şirketi tarafından kurulan ve dünya çapında mühendislik şirketlerinin ve kurumların ortak bir girişimi olan) Global Energy Interconnection Development and Cooperation Organization tarafından güçlü bir şekilde vurgulanmıştır.

Mantıklı bir küresel karbondan arındırma planında, bugün fosil yakıt ihraç eden birçok ülke ve şirket, geleceğin sıfır karbon enerji ihracatçısı olacaktır. Petrol üreten Körfez ülkeleri, geniş Arabistan Çölü'nden hem Avrupa'ya hem de Asya'ya güneş enerjisi ihraç edecektir. Kömür üreten Avustralya, deniz altı kabloları vasıtasıyla kıta ortasından Güneydoğu Asya'ya güneş enerjisi ihraç edecektir. Kanada, ABD piyasasına yaptığı sıfır karbon hidro enerji ihracatını artıracak ve en sonunda da yüksek karbonlu petrollü kumlarından ürün ihraç etme faaliyetlerini sonlandıracaktır.

Katowice İklim Konferansı'nda diplomatlar, iklim kural kitabını zamanında ve vaat ettikleri gibi sunmuşlardır ki bu muazzam bir başarıdır. Bir sonraki büyük eylem, mühendislere ait olacaktır. İklim güvenliği için enerji dönüşümü, bizim yirmi birinci yüzyıldaki Ay'a seyahatimizdir. Devlet başkanları gelecek Eylül ayında BM'de toplandıklarında, dünyanın önde gelen mühendisleri onları küresel eylem için en ileri teknolojiye dayanan bir çerçeve ile karşılamalıdır.

Telif hakkı: Project Syndicate, 2019. **www.project-syndicate.org**

Rüştü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

İş dünyası "alışkanlık konforuna" tutsak olmamalı

İnsanlık, yeni bilimsel ve teknolojik gelişmelerle erişebilirlik sınırlarını alabildiğine genişletiyor. Yeni gözlemler, veriler, veri işleme teknikleri, bilgi üretme yöntemleri ve bilgiyi anlamlandırma biçimleri bakış açılarımızı da değiştiriyor.

Hepimiz bizden önceki kuşaklardan devraldığımız değerlerimizi, bazı değişikliklere uğratarak bir sonraki nesile devrederiz. Devralınan "değerler sistemini" sorgulamadan; özellikle de değişen koşullara "uyum boyutunu" irdelemeden bir "tabu" haline getirirsek; gelişmemizin önünde engeller oluştururuz. Gelenek taassubunun tuzakları, bugün de çok temel zenginlik kaynağı olduğu belirtilen "bilgilerin" ilgi menzilinde olmuştur. Mevlana'nın, "İki yol var her insanın önünde/ Kolayını arar gelenekte dininde/ İçine yolculuk yaparsa eğer/ Farklı yollar bulacaktır derinde" uyarısını; gelenekleri sorgulamanın bireysel ve kurumsal dayanıklılığımızı artırma bağlamıyla değerlendirmeliyiz.

Burada paylaşmak istediğimiz merkez düşünce, "iş yaşamında geleneklerin güzel yüzü kadar çirkin yüzü de vardır" şeklinde özetlenebilir.

İş dünyası karşılık bulduğu için sürekli sonuçları tartışırken; süreçlerin tartışılmasına çok az yer veriyor. Yakın coğrafyamız, siyasi ve ekonomik istikrar bakımından tekin bir yer değildir. Bu tekin olmayan topraklar üzerinde 2 bin yılı aşkın bir zamandır yaşıyoruz; merkezi Asya'da kurulan ve yıkılan imparatorlukların, devletlerin ve devletçiklerin ya içinde yer aldık ya da etkisinin menzili içinde olduk. Böylesi bir birikimi, bilincin üst düzeyi olan "benzetimlerle beklentiye dönüştürme" hünerine sahip olmamız gerekir. Yetmez, tarihin örsünde dövüle dövüle, büyük güçlerin ve bölgesel güçlerin stratejilerinin ileri düzeyde kavrayan ve ani refleksler geliştiren; stratejileri, taktikleri ve operasyonları herkesten daha etkin değerlendirebilen "bakış açımız" bizi olay ve olgular karşısında selamete kavuşturucu olmalı. "Zaruretler maharet yaratıyorsa" eğer; gelişmeler karşısındaki "buluş yetkinliğimiz", birikimlerimizin mirasını yansıtabilmeli. Eğer geleneklerimiz geleceğimizi güven altına alan sonuçlar yaratmıyorsa; gelenek taassubu ve alışkanlıkları kolay sanma uyuşturucusunun etkisinde olup olmadığımızı alabildiğine sorgulamalıyız. Geleneklerin toplumun dirlik ve düzenini pekiştiren, yaşam zenginliğini artıran ve yaşamlarını kolaylaştıran "güzel yüzüne" sahip çıkmak her insanın sorumluluğudur; ama, geçmişten bugüne aktarılan değerlerin, gelenek haline getirdiğimiz davranış dinamiklerinin "ezberi kolay sanma" gibi "çirkin yüzünü" de unutmamalıyız. Geleneklerin "güzel yüzünü" ve "çirkin yüzünü" sorgulamadan; yararlı ve zararlı etkilerini irdelemeden, "Dünya bir gündür; o da bugündür" anlayışının tuzaklarına yakalanarak "ezber konforuna" kendimizi tutsak edersek sorunlarımızı gerektiği kadar azaltamayız. Ezberler çok etkili uyuşturucudur; bilinen en tehlikeli yol olan "kulak kirliliği" ile davranışları besleyen ezberleri bozmanın tam zamanıdır.

İş dünyamız alışkanlık konforunun tuzağına düşmeden, birikim yeteneklerini koruyarak uzun dönemli geleceğini güven altına alan "kendini yeniden üretme mekanizmalarına" sahip çıkmalı; başkalarından bekleme yerine kendini aktif hale getirmelidir.

Potansiyelleri değerlendiremeyiz

Ezber bozmaya, iş dünyasında karşılık bulduğu için medyada yoğunlaşan tartışma gündemlerinden başlamalıyız. Ülkemizdeki medya, bulunduğumuz coğrafyanın yarattığı siyasi gelişmeleri gündeminin ilk sırasına koymaktadır. İkinci sırada, makroekonomik gelişmeler var: Büyüme, istihdam, enflasyon, devalüasyon, döviz kurlarındaki hareketlilik, borsadaki iniş-çıkışlar, faiz oranları, kısmen de olsa ticaret savaşları gibi. Makro ekonomik istikrarın yarattığı büyümenin ya da küçülmenin işyerleri ölçeğinde özendirici ve caydırıcı etkilerini kim inkâr edebilir? Hiç kuşku yok ki makro ölçekte bir düzen ve kararlık yaratmadan, işletmeler ölçeğinde de etkili gelişme yaratmak ve istediğimiz sonuçlara erişmek mümkün değil.

Bizim itiraz ettiğimiz nokta şudur: Makro düzeyde istikrarın yaratacağı büyüme potansiyelini, işyerleri ölçeğinde yakalayabilmek için "iş alanları, iş süreçleri, işgücü profilleri" konularında "fikri ön hazırlık, net bilgi, etkin koordinasyon ve odaklanma" gerekir. Net bilgi, etkin koordinasyon ve odaklanma konusunda zihnen hazırlıklı değilsek, potansiyelleri gerektiği gibi değerlendiremeyiz.

Heyecanla piyasaya sunduğumuz, sonra da kavramların içeriklerini boşaltarak anlamsız sözler haline getirdiğimiz birkaç konumuzu anımsamakta yarar var: Kümelenme, inovasyon, Endüstri 4.0, her şeyin interneti (I0T), üç boyutlu baskı ve eklemeli üretim, yapay zekâ ve son günlerde parlamaya başlayan mobil iletişimdeki 5G standartları ve yarı iletken teknolojisinin çip üretimindeki gelişmeler gibi. Söz konusu gelişmeler, değer yaratma zincirinde yapıları, işlevleri ve kültürü köklü biçimde değiştiriyor. Değişmeleri doğru biçimde ve tam zamanında anlayamazsak, gerekli uyum konusunu ıskalar; yaratmak istediğimiz sonuçların yakınından bile geçemeyiz.

Çip savaşları hepimizi ilgilendiriyor

Yakın geleceğimizde fiziki sermaye stoklarını yenileyerek rekabet edebilmelerini sağlamak ve rekabet edebilir yeni yatırımlar yapabilmek için teknolojinin üretim sistemlerine etkilerini sorun edinmeliyiz. Teknolojinin etkilerinin ne olabileceğini anlayabilmek için de Qualqumm, Huawei, HiSilicon, Miciou,SK Hynix, İntel, Skyworks, Qorvo, FPBA, Xilinx, Texas Instrument, ETE, Broarcom, IBM Watson ve Sensetime gibi şirketler arasındaki kavgayı yakından izlemeliyiz. Gelecek on yılda değer yaratma zincirinin nasıl bir yapı, işlev ve kültüre doğru evrileceğini anlamalıyız ki olanak ve kısıtlarımızı ona göre yönlendirelim.

Son dönemde yazılarını ilgiyle izlediğimiz Prof. Dr. Tuncer Kılıç'ın özenle altını çizdiği gibi, bilim insanlarının buluşları insan anlayışını ve yaşam kültürünü değiştiriyor. İbni Sina, Nawton, Freud, Marx, Adam Smith, Watson ve Crick nasıl ki insan anlayışımızı ve yaşam kültürümüzü değiştirmişse bugün de tüm evrenin enerji olduğu, her noktasının diğeriyle bağlantısallık içinde bulunduğu iddiasını ileri süren "laniakea" anlayışını önemsemeliyiz. DNA dizilerindeki değişmelerden kaynaklanmayan, ama aynı zamanda irsi olan gen ifadesi değişmeleri yaratan beslenme ve spor gibi çevre etkinliklerinin gen aktivitelerini artırıcı ve azaltıcı etkilerini öne çıkaran "epigenetik" algısının yaşam derinliklerine etkilerini kavramalıyız. Beynin bağlantısal bütünsellik içinde çalıştığını, beynin geçmişten farklı olarak sadece vücudun fizyolojik dengesini sağlayan değil, 'zihni yaratan' organ olarak algılanmasını; "beyin yaşam yaratan bilgi işlem sistemidir" diyen "nörozihin" algısını içselleştirmeliyiz. Prof. Kılıç'ın belirttiği gibi, determinizm yerine 'olasılık', diyalektiğin yerini 'bağlantısal bütünlük' beden-zihin-bilinç ayrılığının yerini 'bunların bütünselliği' olan "nörozihin" alıyorsa, bu "bakış açısı değişikliğini" kavramadan geleceğe yönelik beklentilerimizi etkin biçimde yönetemeyiz.

İnsanlık, yeni bilimsel ve teknolojik gelişmelerle erişebilirlik sınırlarını alabildiğine genişletiyor. Yeni gözlemler, veriler, veri işleme teknikleri, bilgi üretme yöntemleri ve bilgiyi anlamlandırma biçimleri bakış açılarımızı da değiştiriyor.

Sorulması gerekenler

Sormamız gerekenler iki yönlü olmalıdır. Birinci ve en doğrusu kendimize soracaklarımızdır: Biz insanlığın yarattığı gelişmelerin neresinde duruyoruz? Makro çerçevedeki sorunlara enerjimizin yüzde 80'ini harcarken, mikro ölçekte gerektiği kadar bilgi sahibi olmamanın ve gerektiği düzeyde birbirimizle temasa geçmemenin yaratacağı kayıpların farkında mıyız? İkinci de başta siyasi irade ve bürokrasi olmak üzere, iş insanları, medya mensupları, etkili STK'lar gösterilmesi gereken tepkileri gösteriyor mu? Bir ortak stratejimiz var mı? Stratejimizin merkezi kontrolünü yapan bir "rasyonel akıl ve otoriteye" sahip miyiz? Her şeyin üstel büyüdüğü bir dönemde, alışkanlıklarımızın konforuna kapılarak, geçerliliğini çoktan yitiren "bekle-gör" anlayışına tutsak mı oluyoruz?

Gerçeklik, zihni modelimizin varsayımlarına göre değişir. Zihni modellerimizin varsayımlarını değiştirmeden; bugüne kadar yürüttüğümüz tartışma gündemini sorgulamadan değişmelere uyum sağlayabilir miyiz?

İş dünyamız alışkanlık konforunun tuzağına düşmeden, birikim yeteneklerini koruyarak uzun dönemli geleceğini güven altına alan "kendini yeniden üretme mekanizmalarına" sahip çıkmalı; başkalarından bekleme yerine kendini aktif hale getirmelidir.

Büyümenin göstergesi araba satışları

Özcan KADIOĞLU ozcankadioglu@hotmail.com
Koç Üniversitesi-TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu (EAF) Üyesi, Dünya Gazetesi Yazarı

Sağlıklı büyümenin sonucu kişi başına düşen gelir artıyor. Bunun doğal sonucu olarak insanlar da yeni araç satın almaya başlıyor. Kriz dönemi bitiminde yine araba satışları artıyor. Piyasalardaki düzelme otomotiv satışlarına yansıyor.

2018 yılı hepimiz için zor ve sıkıntılı bir yıl olarak geçti. Hala etkisi devam ediyor ve daha ne kadar süreceğini de bilmiyoruz. 31 Mart'ta yapılacak yerel seçimlerden sıkıntılı dönemin sonra biteceğini; bir başka görüş ise bunun aksini savunarak Hükümetin ekonomide ipin ucunu kaçırdığını ve seçim sonrasına yüksek fiyat artışlarının yaşanacağını iddia etmekte.

Her iki görüş için de haklılık payının olduğu kanaatindeyim.

Bu görüşler ışığında ekonomik büyümenin temel göstergelerinden biri olan araba satışlarını inceleyelim.

Sağlıklı büyümenin sonucu kişi başına düşen gelir artıyor. Bunun doğal sonucu olarak insanlar da yeni araç satın almaya başlıyor. Kriz dönemi bitiminde yine araba satışları artıyor.

Piyasalardaki düzelme otomotiv satışlarına yansıyor. Ülkemizde araçlar üzerinde vergi yükü çok fazla, nerede ise dünyada araba üzerinden vergi almada lider ülkeyiz. Araba satışlarının artması kamunun vergi gelirlerinin artmasına sebep oluyor. Buradan kamu çok Özel Tüketim ve Katma Değer Vergisi adı altında çok ciddi anlamda vergi toplayıp gelir elde ediyor.

Ülkemizdeki araba satışları direkt olarak döviz kurlarındaki hareketlenmeden etkilenmekte. Ülkeler arasında araba üretiminde 15. sırada yer alıyoruz. Aynı zamanda ihracat yaptığımız sektörler içinde 2004 yılından itibaren birinci sırada yer almaktadır. Aynı zamanda araba ithalatında da ciddi bir döviz ödemesi yapmaktayız. Ürettiğimiz her 100 aracın 84'ünü ihraç ederken, satılan yeni her 100 aracın 64'i ithal araçlardan oluşmakta.

Otomotiv sanayi, ekonominin en önemli sektörlerinden biri olarak kabul edilmekte. Ekonomide yeni iş sahalarının açılmasına katkıda bulunarak istihdam olanakları yaratmakta. Otomotiv sanayinin ülkedeki pek çok sanayi ile kuvvetli bağları olması nedeniyle kamu maliyesi için de önemli gelir kaynağı olarak görülmektedir.

Gümrük Birliği kırılma noktası

Geçmişten bugüne otomotiv sanayimizin gelişimine baktığımızda 1996 yılında gerçekleşen Gümrük Birliği'nin çok önemli bir kırılma noktası olduğunu görüyoruz. Gümrük Birliği ile birlikte AB ile Türkiye arasındaki ticaret ve yatırım ortamı desteklendi, Türk Otomotiv Sanayii küresel bir otomotiv üretim merkezi haline dönüşmüş oldu. 1996-2017 yılları arasında toplam 16 milyar dolar otomotiv ana sanayi yatırımı gerçekleşirken, üretim kapasitesi üç, üretim ise altı katına çıktı. İhracat 39 bin adet seviyesinden 1 milyon 588 bin adet seviyesine ulaştı. 1996 yılında 1.9 milyar dolar dış ticaret açığı veren sektör, 2018 yılında 12.9 milyar dolar dış ticaret fazlası vererek tarihi rekor geldi. Otomotiv Sanayisinde Ar-Ge merkezi sayısı 121'e ulaşırken, doğrudan ve dolaylı istihdam 500 bin adet seviyesine geldi. Bugün geldiği noktada küresel otomotiv sanayinin önemli bir oyuncusu ve ülkemiz ekonomisinin vazgeçilmez aktörü haline gelen otomotiv sanayimiz, 2018 yılında 1 milyon 587 bin adet araç üretti ve ürettiği her 100 aracın 84'ünü ihraç etti. Ana ve yan sanayi toplamında otomotiv ihracatımız 27 milyar dolar seviyesine ulaştı. Bu ihracat performansı ile Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 16'sını gerçekleştirerek 12 yıldır üst üste ihracatta lider sektör olma başarısını sürdürdü.

Son yıllarda dünyamızda yaşanan değişimin hızı her sektörü etkilemektedir. Dünya ekonomisi için en önemli sektörlerden biri olan otomotiv bu dönüşüm sürecinden en çok etkilenenlerden biri. Tesla'nın elektrikli ve Uber'in insansız araçlar ile önemli meydan okumaların söz konusu olduğu otomotiv sanayisinde; iklim değişikliği, hava kalitesi ve enerji verimliliği ile emisyonlar gibi çevresel etmenlerin yanı sıra bağlantılı araçlar, otonom araçlar, akıllı hareketlilik ve dijital dönüşüm iş ortamımızı değiştiren faktörler arasında yer alıyor. Tüm bunlara ilave olarak, yeni teknolojik gelişmelere adapte olabilmek adına bugüne kadar alışık olunmayan büyüklükte yatırım gereksinimi ekleniyor.

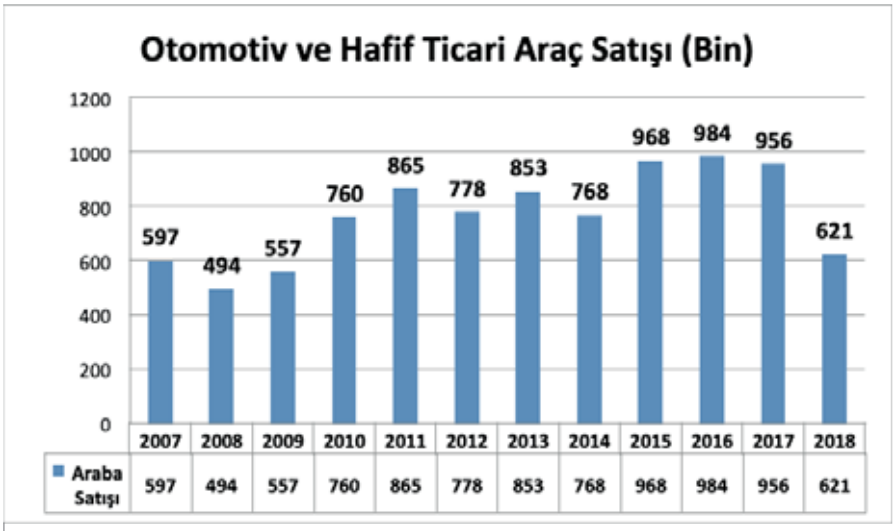
Neler ön plana çıkıyor?

Artık araç parçaları dediğimizde akla elektrik motoru, batarya, yazılım ve elektronik sistemler geliyor.

Şarj alt yapıları, yeni ürün platformları, sanayide dijital dönüşümün getirdiği bağlantılı fabrikalar ve süreç yönetimi ön plana çıkıyor. Araçlar ve fabrikalar dijitalleşirken iş gücünün niteliğinin de bu dönüşüme ayak uyduracak şekilde eğitilmesi öne çıkan başka bir unsur. Öte yandan, tüketici davranışları da değişim içerisinde.

Araç paylaşımı eğiliminde ciddi bir gelişim gözlemlenirken, araç sahipliği isteğinde azalma söz konusu.

Tüm bunların yanında dünya genelin-

Grafik 1'i inceleyelim;

1) Araç satışlarında çok ciddi bir ivme kaybı söz konusu.
2) 2018 yılında 2017 yılına göre kayıp toplam satışların 3'te biri düzeyinde.
3) 2018 yılındaki satış miktarı 2009 kriz dönemi seviyelerinde.
4) 2016 yılında araç satışları tepe noktasını görmüş durumda.
5) Araç satışlarındaki ivme kaybını hükümet önlemeye çalışmak için Özel Tüketim Vergileri'nde indirime gitmesine rağmen satışlardaki çöküşü durduramamıştır.
6) Araç ve otomotiv yan sanayii direkt olarak döviz kurlarından etkilenmektedir. Döviz kurlarında yaşanan yüksek artış fiyatlara yansımış bunun sonucunda döviz geliri olmayanların büyük çoğunluğunun alım gücünde düşme olmuştur. Bunun doğal sonucu olarak satışlar düşmüş veya ertelenmiş durumdadır.

de artış gösteren korumacılık yaklaşımları ile birlikte küresel ticaret yapısının her geçen gün çetinleştirmekte olduğu da karşı karşıya olunduğu bir gerçek. Otomotiv sanayimizin sürdürülebilir rekabetçiliğini sağlayabilmemiz için stratejik bir bakış açısı ile bu gelişmeleri doğru analiz etmek, gerekli önlemleri vaktinde alabilmek ve en önemlisi bu süreci otomotivin tüm paydaşları ile birlikte koordinasyon içinde yönetebilmek büyük önem taşıyor.

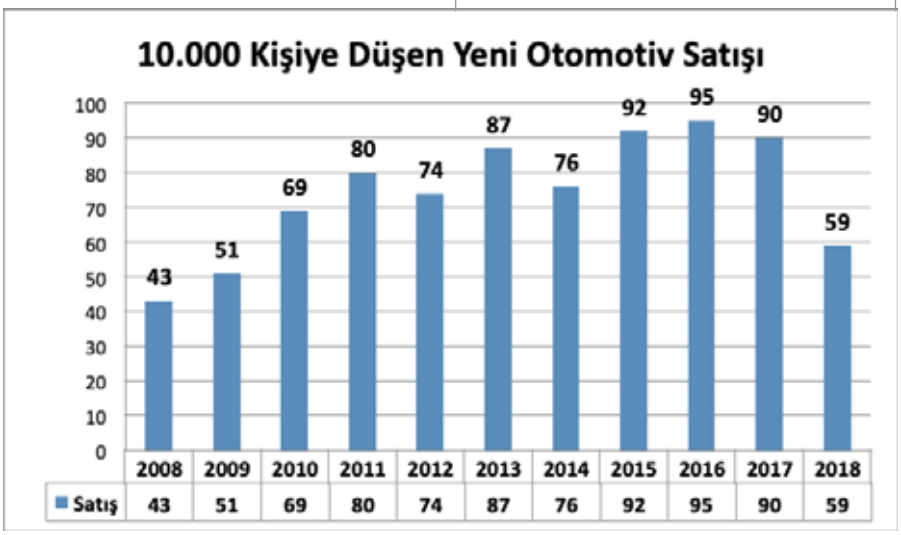
Özetle, artık oyunun kuralları değişti. Doğru strateji, doğru zamanlama, doğru kaynak kullanımı ve koordinasyon ile hareket eden ülkeler bu yarışta varlığını sürdürmeye devam edecektir. Otomotiv eko sistemindeki değişim göz önüne alındığında, ülkemiz ekonomisinin vazgeçilmez aktörü konumunda olan otomotiv sanayimizin rekabetçiliğinin sürdürülmesinin sağlanması en önemli önceliğimiz olmalıdır. Burada öne çıkan husus hem mevcut yatırımların sürekliliğinin sağlanması hem de yeni yatırımların ülkemize çekilmesi için cazip ortamın oluşturulmasıdır. Küresel markaların önemli üreticileri olan OSD üyeleri, mevcut yatırımlarının devamlılığını sağlamak için öncelikle kendi markalarının başka ülkelerdeki üretim tesisleri ile sürekli rekabet halindeler.

Yapılan değerlendirmelere göre, yeni model ve yeni marka yatırımlarının çekilebilmesi için yabancı yatırımcı açısından en önemli görülen hususlar:

- İç pazarın büyüklüğü ve büyüme potansiyeli,
- İş yapma kolaylığı, kaynağa ulaşılabilirlik, erişim,
- Lojistik avantajı ve ülkenin yatırım ortamını destekleyici fırsatlar içeren sürdürülebilir rekabetçilik imkânı yaratan stratejik plan, yatırım teşvik sistemi ve öngörülebilirlik olarak ön plana çıkmaktadır.

Grafik 2'yi incelersek;

1) Hafif ticari araç satışlarını çıkardığımızda otomotiv satışlarında daha ciddi bir daralma olduğunu görüyoruz.
2) 2008-2018 döneminde ortalamaya baktığımızda 10.000 kişi başına düşen yeni otomotiv satış ortalaması 74,
2018 yılında ise yaklaşık ortalamadan %20 daha düşük olarak satışların gerçekleştiğini görüyoruz.
3) Avrupa ülkelerinde 10.000 kişiye düşen yeni otomotiv satışı şu şekilde gerçekleşmiş durumda:
Almanya: 420
Fransa: 306
İngiltere: 385
Yunanistan: 82
Türkiye otomotiv sektörü için iç pazara yönelik en önemli tehditlerin başında giderek artan vergi oranları geliyor.
• Endüstri 4,0 ve geleceğin fabrikalarına dönüşümde Avrupa'nın gerisinde kalınma ihtimali sektörün bir an önce gündemine alması gereken önemli bir risk.
• Makroekonomik konjonktür sektöre yönelik en önemli tehditlerden biri olarak karşımıza çıkıyor.
• Doğu Avrupa, Çin, Hindistan gibi otomotiv alanında agresif büyüyen ülkelerin daha düşük maliyetle üretim yapabilme potansiyeli, Türkiye'nin yeni yabancı yatırımları çekmek için sahip olduğu düşük işgücü maliyeti avantajı üzerinde bir tehdit oluşturuyor.
• Aynı şekilde ihracatta fırsat olarak değerlendirilen İran pazarının yatırımcıyı çekme potansiyeli sektörü bekleyen bir başka tehdit.
• Brexit sonrası Gümrük Birliği'nden de çıkacağını açıklayan Birleşik Krallık ile AB arasında yeni bir serbest ticaret anlaşması olmazsa, Türkiye otomotiv sektörünün en önemli pazarlarından birini kaybetme ihtimali doğuyor.
• Yüksek reel faizler nedeniyle tüketici, finansman ve işletme kredilerinin yeterince kullanılamaması bir başka tehdit.
• Otomotiv tedarik sanayisi için, araç ithalatının giderek artması ve ithal parçaya dayalı araç üretimi nedeniyle dış ticaret dengesinin ithalat lehine bozulması önemli bir tehdit oluşturuyor.
• Genel parite değişimleri tüm zamanlarda bir tehdit olarak değerlendirilebilir. Sektörün girdi maliyetleri değişimlerden olumsuz yönde etkileniyor.
Son olarak;
Türkiye'de otomotiv bayi teşkilatlandırması 1 milyon adetlik pazar büyüklüğüne göre yapılanmış 2018 yılında uygulanan teşvik ve indirimlere rağmen satılan araç sayısı 486.000.
Pazardaki daralma bayilerin kapanması doğal sonucu olarak mavi ve beyaz yakalılarda işsizlik ortaya çıkıyor.

2019'A DAMGASINI VURACAK 10 TREND

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

50

OPERATÖR

2020 yılında dünya çapında 50 operatör 5G hizmeti sunacak

TEKNOLOJİYE ERKEN UYUM SAĞLAYAN 34 MİLYON KİŞİNİN ÖNGÖRÜLERİ DOĞRULTUSUNDA HAZIRLANAN "2019 TÜKETİCİ TRENDLERİ RAPORU"NA GÖRE KULLANICILARIN RUH HALİNİ ALGILAYAN SANAL ASİSTAN CİHAZLARI VE AKILLI HOPARLÖRLER YAYGINLAŞACAK. DELOİTTE'UN "TEKNOLOJİ MEDYA VE TELEKOMÜNİKASYON ÖNGÖRÜLERİ RAPORU"NA GÖRE DE 2019'DA 5G SAHNEDE OLACAK.

%70

2019'da yapay zekâ kullanan firmaların %70'i bu hizmete 'bulut' aracılığıyla sahip olacak

250

MİLYON KİŞİ

Yıl sonuna kadar akıllı hoparlör kullananların ulaşacağı sayı

Bilişim teknolojileri şirketi Ericsson ConsumerLab, teknolojiye erken uyum sağlayan 34 milyon kişinin öngörüleri doğrultusunda hazırladığı 2019 Tüketici Trendleri Raporu'nu yayınladı. Yapay zeka, sanal gerçeklik, 5G ve otomasyon gibi yakın geleceğin önemli teknolojilerine dair son kullanıcı görüşlerinin yer verildiği rapora göre; otonom ve kişilerin ruh halini öngören teknolojiler kısa süre içinde insanların gündelik yaşamlarında daha büyük bir rol oynamaya başlayacak.

Raporla ilgili yorumlarını paylaşan Ericsson Tüketici ve Endüstri Laboratuarı'nda Araştırma Programı Başkanı ve raporun yazarı Dr. Michael Björn, "Bir akıllı telefon hayal edin. Sadece neler yaptığınızı değil, kim olduğunuzu da biliyor. Bugün yapay zeka, sırf gözlerinize bakarak sizin kişiliğinizi kavrama noktasına geldi. Teknolojiye hızlı adapte olan kullanıcılar, cihazlarımızın bizleri bizim onları kavradığımızdan daha iyi kavradıkları bir gelecek öngörüyor" dedi.

Öne çıkan trendler

Raporda yer alan 2019 yılı ve sonrası için öne çıkan 10 tüketici trendi şunlar oldu:

1- Farkındalığı olan cihazlar: Sanal asistan kullanan kişilerin yüzde 60'tan fazlası, ruh halimizi anlayan cihazların üç yıl içinde yaygın olarak kullanılacağını düşünüyor.

2- Akıllı tartışmalar: Sanal asistan kullanıcılarının yüzde 65'ten fazlası, sanal asistanların üç yıl içinde bir aile ferdi gibi tartışmalara dahil olacağını düşünüyor.

3- Casus uygulamalar: Tüketicilerin yüzde 45'i uygulamaları kullanmadıklarında dahi bu uygulamaların kendileri hakkında veri topladığını düşünüyor.

4- Mecburi anlaşmalar: Veri toplama çerezlerini her zaman kabul etmek zorunda kalmak, tüketicilerin yüzde 51'ini rahatsız ediyor.

5- Beceri interneti: Artırılmış gerçeklik veya sanal gerçeklik kullananların yüzde 50'den fazlası, yemek pişirme veya tamirat gibi gündelik işlerde sanal rehberlik yapacak uygulama, gözlük ve eldivenler istiyor.

6- Sıfır dokunuşlu tüketim: Sanal asistan kullananların yaklaşık yarısı, fatura ve aboneliklerin otomatik hale gelmesini ve azalan ev malzemelerinin otomatik olarak satın alınmasını istiyor.

7- Zihinsel obezite: Gündelik karar alma süreçlerinin giderek otomatikleşmesi nedeniyle, tüketicilerin yüzde 31'i yakında 'zihinsel spor salonları'na gidip düşünme egzersizleri yapacaklarını öngörüyor.

8- Ekolojikben: Tüketicilerin yüzde 39'u kendi karbon ayak izini ölçecek bir ekolojik saat istiyor.

9- Dijital ikizim: Artırılmış gerçeklik veya sanal gerçeklik kullananların yüzde 48'i kendilerini bire bir taklit eden sanal avatarlar istiyor; böylece aynı anda iki yerde birden olabilmeyi hayal ediyor.

10- 5G toplumu otomatikleştirecek: Akıllı telefon kullananların yüzde 20 civarı, 'Nesnelerin İnterneti' dünyasında 5G'nin ev aletleri ve sayaçlar gibi cihazları birbirine daha iyi bağlayacağını düşünüyor.

Yakın geleceğin bu teknolojilerini birer tehdit olarak mı yoksa fırsat olarak mı görmemiz gerektiği konusuyla ilgili yorumlarını paylaşan Ericsson Tüketici ve Endüstri Laboratuvarı Başkanı Dr. Pernilla Jonsson "İnsanların ve akıllı makinelerin birbiriyle etkileşime girdiği ve beraber çalıştığı çağa çoktan girmiş bulunuyoruz. Şimdiye kadar geleceğe doğru yalnızca küçük adımlar attık. Sıfır dokunuşlu gelecek hala geliştirilmeyi bekliyor ve bu geleceği nasıl şekillendireceğimiz halen bizim elimizde" dedi.

Bu yıl 5G ağlar sahneye çıkacak

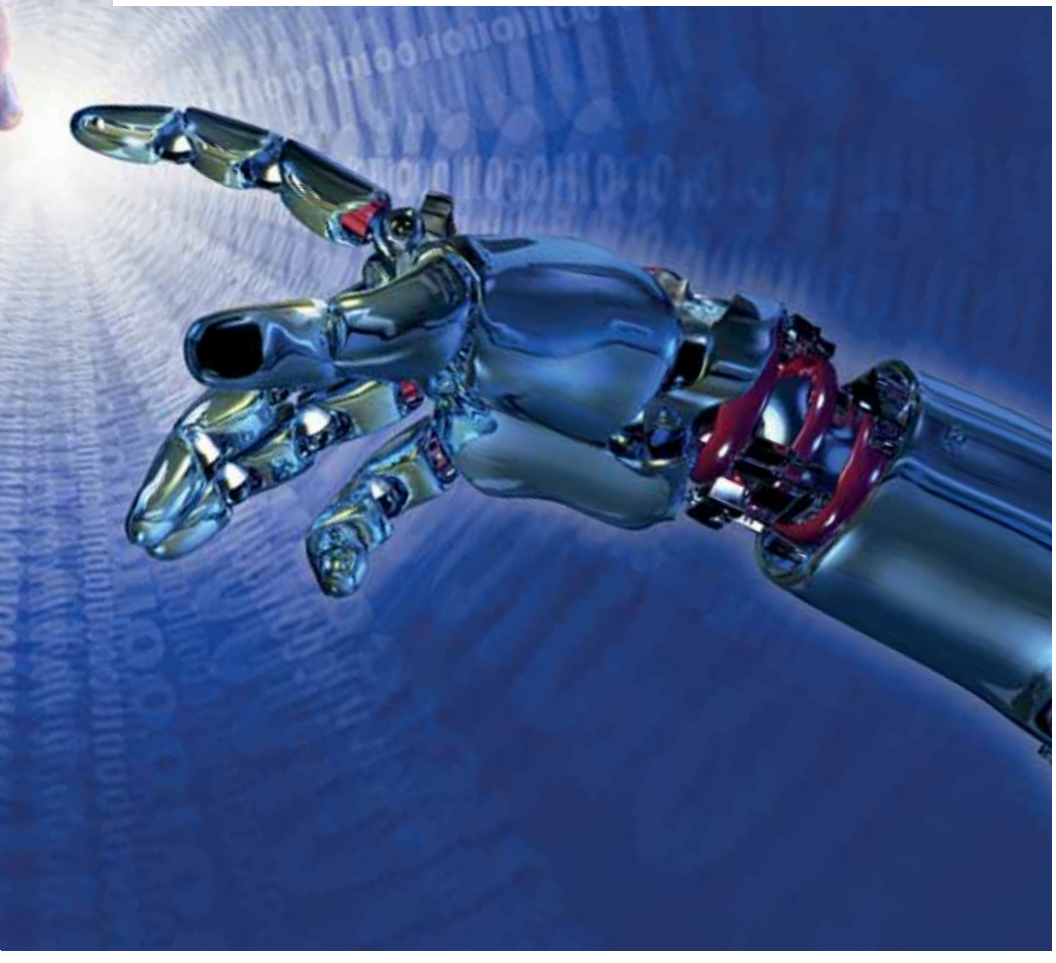
Diğer yandan Deloitte'un 'Teknoloji, Medya ve Telekomünikasyon Öngörüleri Raporu'na göre 2019; 5G'nin, akıllı hoparlörlerin ve yapay zekânın yılı olacak…

Rapora göre "Yıl sonuna kadar akıllı hoparlör kullananların sayısının 250 milyonu geçmesi öngörülüyor. Bu yıl 5G ağlar sahneye çıkacak ve 2020 yılında dünya çapında 50 operatör bu hizmeti sunacak. 2019'da yapay zekâ kullanan firmaların yüzde 70'i bu hizmete 'bulut' aracılığıyla sahip olacak." Rapora göre ortalama 43 dolarlık birim satış fiyatıyla 164 milyon adet satılan akıllı hoparlörün toplam pazar gelirinin, 2018 yılına kıyasla yüzde 63'luk artışla 4.3 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Ses algılama teknolojisi gelişimine devam ederken sektörün tam büyüme potansiyeline ulaşabilmesi için bazı engelleri de aşması gerekecek. Bu doğrultuda kapsayıcılık ve küresel anlamda kabul görmek için daha geniş bir dil desteğine ihtiyaç duyulacak.

Bulut tabanlı yapay zekâ yazılımları hızlanacak

Deloitte'a göre bulut tabanlı yapay zekâ yazılımları ve hizmetlerinin kullanımı hızlanacak. Yapay zekâ kullanan firmaların yüzde 70'i bulut tabanlı kurumsal yazılımlarıyla yapay zekâ olanaklarına sahip olurken; yüzde 65'i de bulut destekli geliştirme hizmetleri sayesinde yapay zekâ uygulamaları yapılabilecek. Diğer yandan 2020 yılı itibarıyla, yapay zekâ ile hazırlanan kurumsal yazılımların ve bulut tabanlı yapay zekâ geliştirme hizmetlerinin payı sırasıyla yüzde 87 ve yüzde 83 seviyelerine yükselecek.

Beşinci nesil (5G) kablosuz ağların kademeli olarak gelmesi, kullanıcılar ve işletmeler için daha hızlı bağlantılar sağlaması ve telekomünikasyon şirketleri için yeni gelir fırsatları yaratması bekleniyor. Raporda, halihazırda 72 operatörün test aşamasında olduğu belirtilirken; 2019 yılında 25 operatörün 5G hizmeti sunmaya başlayacağının ve 2020 yılında da bu sayının 2 katına ulaşacağının altı çiziliyor. Ayrıca, 2019 yılında toplamda 1 milyonun üzerinde 5G'li telefon satılması ve bu sayının 2020 yılında 15-20 milyona kadar yükselmesi beklenirken; 1 milyondan fazla sayıda puck/modem satışı da öngörülüyor.

Önemli fırsatlar ve yeni yatırımlar gündeme gelecek

Deloitte Türkiye Teknoloji, Medya ve Telekomünikasyon (TMT) Endüstrisi Lideri Metin Aslantaş araştırmaya ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı: "Bu yılki araştırma 2019'un, hızla gelişen kablosuz iletişim endüstrisi ve yapay zekâ teknolojileri sayesinde önemli fırsatların ve yeni yatırımların gündeme geleceği bir yıl olacağına işaret ediyor. Yapay zekâ giderek günlük yaşamımızın daha fazla alanında kendine yer açarken; ses algılama teknolojilerinin hızlı gelişimi ve çeşitlenen dil desteği ile akıllı hoparlörler de önemli bir pazar haline gelecek gibi görünüyor. 5G ise daha hızlı bağlantı sağlayan yeni bir gelir alanı olarak, 2019 ve 2020'de Telekom operatörlerinin öncelikli gündemlerinden biri olmayı sürdürecek."

Raporda öne çıkan önemli başlıklar şöyle:

● **3 Boyutlu yazıcı atılım yapıyor:** Kurumsal 3 boyutlu yazıcıların, malzemelerin ve büyük kamu firmaları tarafından sunulan hizmetlerin satışının 2019 yılında 2.7 milyar doları geçmesi ve 2020 yılına kadar yıllık yüzde 12.5'lik büyüme payıyla 3 milyar dolara ulaşması bekleniyor.

● **e-Spor gelişimini sürdürüyor:** Kuzey Amerika e- spor pazarının; reklam, yayın lisansı ve franchise satışlarıyla yüzde 35 oranında büyüyeceği öngörülüyor. Küresel e-Spor pazarı ise yaklaşık yüzde 32'lik büyümeyle 1 milyar dolarlık büyüklüğe ulaştı.

● **Radyoya ilgi sürecek:** Deloitte, gelişmekte olan ülkelerde farklılıklar görülse de gelişmiş ülkelerde yetişkin nüfusun yüzde 85'inin (2018 yılındaki oranla aynı) radyo dinlemeye devam edeceğini öngörüyor.

● **Kuantum bilgisayar fırsatı:** Kuantum bilgisayarların önümüzdeki on yıl içinde yeni teknolojilerdeki en büyük gelir fırsatlarından birini oluşturacağı öngörülürken; klasik bilgisayarların yerini alma olasılığı ise düşük görülüyor. Bununla birlikte, gelecekteki kuantum bilgisayar pazarının, süper bilgisayar piyasasıyla karşılaştırılabilir olması bekleniyor (2030'larda yılda yaklaşık 50 milyar dolar).

TOBB ETÜ MECLİS ÜYELERİNE EV SAHİPLİĞİ YAPTI

TOBB ETÜ, "TOBB Oda/Borsa Meclis Üyeleri Bilgilendirme Seminerleri"ne ev sahipliği yaptı. Seminerin sonunda TOBB Başkanı ve TOBB ETÜ Mütevelli Heyet Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu üyelere seslendi.

Türkiye'nin değişik bölgelerindeki Oda ve Borsalardan gelen 100'ü aşkın Meclis üyesi, bilgilendirme seminerinin ilk aşamasını TOBB Genel Merkezi'nde tamamladı. TOBB ETÜ'ye gelen Meclis üyelerine Rektör Danışmanı ve Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Teyfik Demir tarafından Teknoloji Merkezi gezdirilerek ayrıntılı bilgiler verildi. Prof. Dr. Demir, daha sonra TOBB ETÜ hakkında geniş bir sunum yaparak, Meclis üyelerinin sorularını cevaplandırdı. Prof. Dr. Demir Oda ve Borsalar olarak Meclis üyelerinden dar gelirli ailelerin başarılı gençlerini desteklemeye yönelik geliştirilerek bu yıl hayata geçirilen 'TOBB ETÜ İş Dünyası Burs Programı'na daha fazla katılım sağlamalarını istedi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Vakfı (TEPAV) Ticaret Çalışmaları Merkezi Direktörü emekli büyükelçi Bozkurt Aran ise Meclis üyelerine "Türkiye Ekonomisindeki Güncel Gelişmeler-Ticaret Savaşları" konulu bir sunum gerçekleştirdi ve soruları yanıtladı. İzgören Akademi'den Gökhan Okçu'nun kişisel gelişim sunumuna katılan Meclis üyelerine, daha sonra TOBB iştirakleri Kredi Garanti Fonu (KGF) A.Ş Genel Müdürü İsmet Gergerli ve Gümrük ve Turizm İşletmeleri Ticaret (GTİ) Genel Müdürü Ömür GEBEŞ tarafından faaliyetleri hakkında bilgi verildi. GS1 olarak adlandırılan küresel barkod sistemi hakkında Elif Müftüoğlu, Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Merkezleri (MEYBEM) hakkında da Saygın Baban Meclis üyelerine sunum yaptı.

Hisarcıklıoğlu üyelere seslendi

Seminerin sonunda TOBB Başkanı ve TOBB ETÜ Mütevelli Heyet Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu üyelere seslendi. Daha önce yapılan seminerlerden olumlu sonuçlar aldıklarına değinen Hisarcıklıoğlu, son seçimlerde Meclis üyelerinin yüzde 65'inin değiştiğini hatırlatarak, istek üzerine yeniden bu eğitimleri başlattıklarını anlattı. Oda ve Borsalardan gelen talepleri değerlendirdiklerini ve bunları Hükümete ulaştırarak çözüm aradıklarını belirten TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, son dönemde yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, bakanlarla ve birçok kişi ve kurumlarla bir araya geldiklerini söyleyen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Bankalar Birliği ile de istişare toplantıları yaptıklarından söz etti. Reel sektör ve finans sektörü olarak bizzat sahaya indiklerini, sorunları ve talepleri birinci ağızdan dinlediklerini ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Nefes Kredisi'nin işleyişinde karşılaşılan sorunları üyelerle istişare etti. Sekiz aydan bu yana ortaya konan talepler neticesinde hayata geçirilenleri dile getiren TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu; kısa çalışma ödeneği, SGK prim borçları, tasfiye ve devir sözleşmeleri, kredilerin yeniden yapılandırılması, teknik iflas sorunu, lisanslı depoculuktaki destekler, vergi indirimleri, KOBİ kredileri ve Eximbank kredileri gibi alanlarda yapılanları paylaştı.

Programın sonunda TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Meclis üyeleri ile hatıra fotoğrafı çektirdi. TOBB ETÜ, "TOBB Oda/Borsa Meclis Üyeleri Bilgilendirme Seminerleri"nin bir bölümüne, Nisan ayı sonuna kadar ev sahipliği yapmaya devam edecek.

Fotoğraflar: TOBB ETÜ Fotoğraf Servisi

FAZLADAN BİR KALEM DAHA

#OlmasadaOlur

AMA EĞİTİM OLMAZSA OLMAZ.

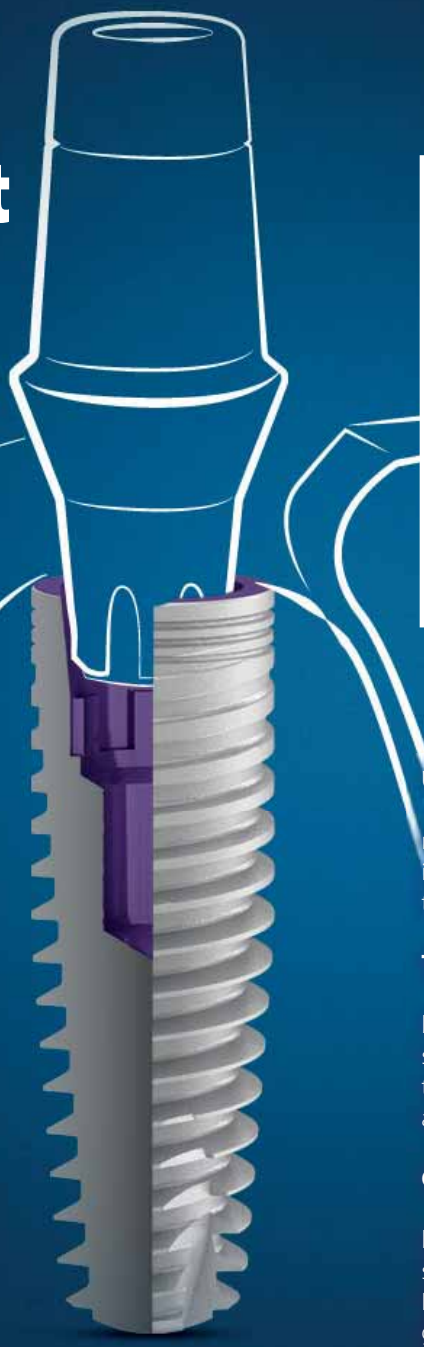
Siz de Darüşşafaka'ya destek olun,
annesi ya da babası hayatta olmayan çocuklarımızın
geleceğini aydınlatın.

www.darussafaka.org

Darüssafaka
1863
CEMİYET

Dental implant uygulamaları

Lokal anestezi ile ağrısız olarak gerçekleştirilen implant uygulamaları, hastanın isteği ve hekiminin onayı ile genel anestezi altında da gerçekleştirilir. Çene kemiğine implant uygulaması ile başlayıp implantüstü protez uygulaması ile sona eren implant tedavisi süreci, tedavi planlamasına göre bir ile üç ay arasında değişir.

Herhangi bir nedenden dolayı kaybedilmiş bir ya da birden fazla diş eksikliğini tedavi etmek, çiğneme fonksiyonlarındaki kaybı gidermek ve estetik görüntüyü yeniden kazandırmak amacıyla çene kemiğine yerleştirilen yapay diş kökü olarak da bilinen seçeneklere dental implant adı verilir. TOBB ETÜ Hastanesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Uzmanı Doç. Dr. Ezher Dayısoylu da "dental implant" ile ilgili deneyimlerini bizimle paylaştı.

Tedavinin avantajları

• Diş eksikliği giderilirken sağlıklı olan komşu dişlerin kesilmemesi,

• Doğal diş gibi görünmesi ve fonksiyon görmesi,

• Takıp çıkarılabilen hareketli protezlerin sabitlenebilmesi,

• Dişsizlik nedeniyle meydana gelebilecek kemik kayıplarının önlenmesinde önemli bir role sahip olması.

Her hastaya uygulanabilir mi?

• Genel sağlık durumu implant tedavisi için uygun olmalıdır.

• Ağız sağlığı implant uygulamasına elverişli hale getirilmelidir.

• İmplant tedavisinde üst yaş sınırı yoktur, ancak alt yaş sınırı vardır.

• İmplant uygulanabilmesi için büyüme ve kemik gelişimi tamamlanmalıdır.

• Çene kemiği implant uygulaması için yeterli hacim ve kalitede olmalıdır.

• Eğer çene kemiği yeterli hacimde değilse, öncelikle çene kemiği hacmi ileri cerrahi yöntemlerle implant uygulamasına elverişli hale getirilmelidir.

Ağrılı bir işlem midir?

Lokal anestezi ile ağrısız olarak gerçekleştirilen implant uygulamaları, hastanın isteği ve hekiminin onayı ile genel anestezi altında da gerçekleştirilebilmektedir.

TOBB ETÜ Hastanesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Uzmanı Doç. Dr. Ezher Dayısoylu

Uygulama ne kadar sürüyor?

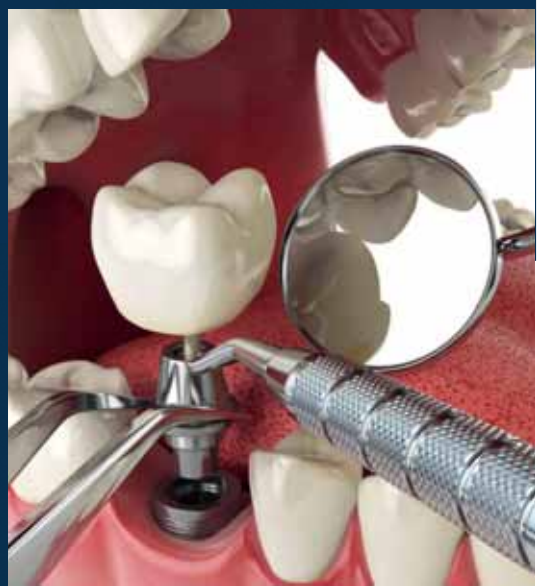
Uygulama süresi çene kemiğinin durumuna, tedavi planlamasına ve uygulanacak implantların sayısına göre değişkenlik gösterebilir. Ortalama süre 10-15 dakikadır.

Tedavi ne zaman sona eriyor?

Çene kemiğine implant uygulaması ile başlayıp implantüstü protez uygulaması ile sona erecek olan implant tedavisi süreci, tedavi planlamasına göre bir ay ile üç ay arasında değişmektedir.

Ömrü ne kadardır?

İmplantların ömrü birçok etkene bağlıdır. İmplantların ağızda 30 yıldan fazla süreyle sağlıklı kaldığı hastalar mevcuttur. Hastanın genel sağlık durumundaki değişiklikler bu süreyi etkilemektedir. Ağız bakımının düzenli yapılması ve hekimin belirlediği periyodik kontrollerin aksatılmaması bu süreyi olumlu etkilemektedir.

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

Teknoloji Destekli Eğitimin TAM YERİ TOBB ETÜ

Öğrenciler yeni teknolojileri kullanarak araştırmaya özendiriliyor, cazip burs imkanları ve deneyimli akademik kadronun desteği ile kaliteli eğitim görüyor.

"DÜZENLİ, DİSİPLİNLİ ÇALIŞTIM HEDEFİMİ GERÇEKLEŞTİRDİM"

TOBB ETÜ'den 2017-2018 eğitim-öğretim yılında okul birincisi olarak mezun olan Simla Burcu Harma, "Düzenli, disiplinli çalıştım ve hedefimi gerçekleştirdim" diye konuştu.

TOBB ETÜ mezunu Simla Burcu Harma, "TOBB ETÜ'deki ortak eğitim modeli zaten üniversiteyi seçmemde etkili olan faktörlerdendi. Mezun olduğumuzda bir yıllık iş tecrübemiz oluyor ve bununla birlikte çoğumuz staj yaptığı şirketlerden daha mezun olmadan iş teklifi alıyor" dedi. 2017-2018 eğitim-öğretim yılında TOBB ETÜ'den birinci olarak mezun olan Simla Burcu Harma sorularımızı yanıtladı.

Bize kendinizden bahseder misiniz?

1995 yılında Mersin'de doğdum ve burada büyüdüm. 2013 yılında Mersin Fen Lisesi'nden mezun oldum ve üniversite sınavında ilk bine girerek TOBB ETÜ Bilgisayar Mühendisliği bölümünü tercih ettim. Bir yıl sonra matematik bölümünden çift anadal yapmaya başladım. Bu sene her iki bölümden de 4.00 ortalama ile üniversite birincisi olarak mezun oldum. Şu anda üniversitemizin bilgisayar bühendisliği bölümünde yüksek lisans yapmaya devam ediyorum.

TOBB ETÜ'yü tercih etmenizin nedenini öğrenebilir miyiz?

Alanlarında başarılı değerli hocaları, bir yıllık iş tecrübesi ile mezun olmamızı sağlayan eşsiz Ortak Eğitim Modeli, yüksek miktardaki başarı bursu TOBB ETÜ'yü tercih etme sebeplerimdi.

TOBB ETÜ'de çift anadal öğrencisi olmanın zorluklarını yaşadınız mı?

Özellikle her iki bölümde de başarılı olmayı hedeflediğiniz zaman, düzenli ve çok çalışmak hayatınızdan fedakarlıklar yapmayı gerektiriyor. Sekiz tane bölüm dersi aldığım dönem oldu, bir tanesinde bile ipin ucunu kaçırırsanız toparlaması çok zor. Bunun bilinci ile derslere düzenli gidip çok çalıştım.

Ortak Eğitim Modeli ile ilgili düşüncelerinizi belirtir misiniz?

TOBB ETÜ'deki ortak eğitim modeli zaten üniversiteyi seçmemde etkili olan faktörlerdendi. Mezun olduğumuzda bir yıllık iş tecrübemiz oluyor ve bununla birlikte çoğumuz staj yaptığı şirketlerden daha mezun olmadan iş teklifi alıyor. Ben üç ortak eğitimimin birini Erasmus'la Berlin Teknik Üniversitesi'nde GT-ARC isimli şirkette yaptım.

Hem yurtdışındaki çalışma disiplinini görmek hem de yeni kültürleri tanımak açısından harika bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Bölümümü bitirdikten sonra yaz döneminde İsviçre'de École Polytechnique Fédérale de Lausanne'de (EPFL) fazladan bir staj daha yaptım. Yurtdışında yaptığım her iki stajım da birbirinden faydalı ve verimliydi, hem teknik hem de sosyal açıdan...

Üniversiteyi birinci olarak bitirmeyi nasıl başardınız? Başarınızın sırrı nedir?

Bölüme başlarken iyi bir ortalama ile mezun olmayı hedefliyordum. Akademisyen olmayı istediğim için yüksek ortalama yapmanın önemini biliyordum. Bu motivasyonla düzenli ve disiplinli çalıştım ve hedefimi gerçekleştirdim.

Mezuniyetinizden sonraki süreçte neler yaptınız?

Bölümümü bitirince üç aylığına EPFL'e staja gittim ve bir laboratuarda araştırmacı olarak çalıştım. Şu anda TOBB ETÜ'de bilgisayar mühendisliği bölümünde yüksek lisans eğitimime devam ediyorum.

Sosyal yaşantınızdan bahsedebilir misiniz?

Uğraştığım herhangi bir spor dalı veya üye olduğum bir kulüp yok, bu konuda inek olduğum söylenebilir. İki bölümden de 4.00 ortalama yapmanın tek kötü tarafı bu sanırım.

Ancak odasına kapanıp sadece ders çalışan biri değilim, arkadaşlarım beni tanıyınca şaşırdıklarını söylüyorlar. Arkadaşlarımla vakit geçirmeyi sohbet etmeyi çok seviyorum. Yurtta kalıyor olmamın en sevdiğim yönü bu.

Gelecekle ilgili planlarınızı öğrenebilir miyiz?

Buradaki yüksek lisansımı bitirince doktora yapıp başarılı bir araştırmacı ve akademisyen olarak kariyer hayatıma devam etmeyi planlıyorum.

TOBB ETÜ MED ile ilgili düşünceleriniz nedir?

Mezunlarımızın üniversitemizle bağının kopmaması adına güzel bir organizasyon olduğunu düşünüyorum. Mezunlar Derneği'nin en yeni üyelerinden biri olarak henüz herhangi bir etkinliğe katılma fırsatım olmadı ancak gelecek etkinlikleri dört gözle bekliyorum.

Fotoğraflar: TOBB ETÜ Fotoğraf Servisi

SEKTÖRLER

- **Kâğıt sektöründe fiyat artışları görüşüldü**
- **Ömrünü tamamlamış araçların bertarafı istişare edildi**
- **"15-20 yıl sonra bugünkü mesleklerin yüzde 70'i olmayacak"**
- **Bilgi kirliliği gıda sanayinde prestij kaybına neden oluyor**

Fotoğraflar: *TOBB Fotoğraf Servisi ve Dünya Gazetesi Arşivi*

Kâğıt sektöründe fiyat artışları görüşüldü

Türkiye Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Sanayi Meclisi'nin toplantısı, Meclis Başkanı Erdal Sükan ve TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Engin Yeşil'in başkanlığında özel sektör temsilcilerinin katılımlarıyla TOBB İstanbul Hizmet Binası'nda yapıldı.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Engin Yeşil, sektör temsilcileriyle bir arada olmaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederek, yeni dönemde sektörün çalışmalarını yakından takip edeceklerini dile getirdi.

Tarife kontenjanı

Toplantının ilk gündem maddesinde Meclis danışmanı Sedef Zaimoğlu, Ticaret Bakanlığı tarafından gönderilen fiyat artışları ile ilgili yapılan çalışma ve hazırladığı rapor hakkında Meclis üyelerine bilgilendirmelerde bulundu. Zaimoğlu, yapılan çalışma için görüş gönderen tüm firmalara konuya göstermiş oldukları hassasiyet dolayısıyla teşekkürlerini iletti.

Toplantının ikinci bölümünde 10 Aralık tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Kanun" ve yakın zamanda yürürlüğe girecek olan "Sıfır Atık Yönetmelik Taslağı" ile alakalı Meclis'in yaptığı çalışmalar paylaşıldı. Meclis Başkanı Erdal Sükan, Sıfır Atık Yönetmeliği'nin toplumun tüm kesimleri tarafından benimsenmesinin mutlu edici olduğunu vurgulayarak, yönetmelikte yapılacak değişikliklerle çok daha iyi bir hal alacağını umduğunu ifade etti. Son gündem maddesinde, 10 Aralık tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İthalat Rejimi Kararına Ek Karar"da yer alan ve tarife kontenjanı getirilen kâğıt ürünleri ile ilgili Ticaret Bakanlığı yetkilisiyle istişarelerde bulunuldu.

Ömrünü tamamlamış araçların bertarafı istişare edildi

Türkiye Otomotiv Ticaret Meclisi'nin toplantısı, Yüksel Mermer başkanlığında, Türkiye Noterler Birliği yetkilileri ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı temsilcisinin katılımı ile gerçekleştirildi.

Toplantıda, sektörün noter işlemleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri görüşüldü. Yetkililer, Meclis tarafından hem yazılı hem de sözlü olarak iletilen görüş ve önerilerin özenle dikkate alındığını, gerçekleştirilebilecek çalışmalar üzerinde görüşmelerin başladığını belirtti.

Özel istihdam teşviki

Toplantının ikinci bölümünde, ömrünü tamamlamış araçların bertarafı konusu Bakanlık temsilcisi ile birlikte istişare edilerek, güncel bilgiler paylaşıldı. Toplantıda ayrıca, hurda matrahlarının düzenlenmesi, 'İkinci El Motorlu Kara Taşıtları Yönetmeliği' kapsamında, sertifikası olmayan kişilerin noterlerde işlem yapamamaları konusunda Bakanlık nezdinde yeniden çalışma yapılması, istihdam kayıplarını engellemek amacıyla otomotiv şirketlerine 2019-2020 yıllarının tamamını kapsayan özel istihdam teşviki oluşturulması önerisi görüşüldü.

"15-20 yıl sonra bugünkü mesleklerin yüzde 70'i olmayacak"

Türkiye Eğitim Meclisi'nin toplantısı, Meclis Başkanı Dr. Yusuf Ekinci'nin başkanlığında, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin yoğun ilgisi ve MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Eğitim Politikaları Daire Başkanı Vedat Kuşgözoğlu'nun katılımıyla, TOBB İkiz Kuleler'de gerçekleştirildi.

Meclis Başkanı Ekinci, ana gündem maddesiyle ilgili olarak İtalya'da yapılan bir araştırmada 15-20 yıl sonra bugünkü mesleklerin yüzde 70'inin olamayacağı bilgisini üyelerle paylaştı.

Toplantıya katılan Türkiye Kreatif Endüstriler Meclis Başkan Yardımcısı Nuray Başar da geleceğin meslekleri konusunda üyeleri bilgilendirdi. Günümüzde donanımın yaygın olmasına karşın yazılımın istenilen düzeyde olmadığını belirten Başar, gençleri yetiştirirken bu ayrıntının dikkate alınmasının önemine dikkat çekti. Son dönemde dijitalleşme, veri işleme, kodlama, açık kaynak kodları gibi hususların önemini belirten Başar, günümüzde robotik teknolojisinin gelişmesiyle tıp alanında bile daha az insan gücüne ihtiyaç duyulduğunu söyledi.

Gençlerin bu alanlarda gelişebilmeleri için öğretmenlerin eğitilmesine de dikkat çeken Başar, meslek liseleri ve üniversite işbirliklerinin önemli olduğunu bir kez daha dile getirdi Nuray Başar, ülkemizde öğrenciler için büyük önem arz eden fiber altyapının yani internet hızının da çok düşük olduğunu belirterek Meclis üyeleriyle fikir alışverişinde bulundu.

2023 Eğitim Vizyonu

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Eğitim Politikaları Daire Başkanı Vedat Kuşgözoğlu ise sektör hakkında genel bir bilgilendirmede bulunarak Meclis üyelerinin sorularına yanıt verdi. Ayrıca son dönemde gündemde olan 2023 Eğitim Vizyonu ile ilgili değerlendirmeler yaptı.

Bilgi kirliliği gıda sanayinde prestij kaybına neden oluyor

Türkiye Gıda Sanayi Meclisi ve Türkiye İçecek Sanayi Meclisi, sektörün sıkça şikayet ettiği bilgi kirliliğini tartışmak ve çözümüne yönelik öneriler geliştirmek üzere Meclis Başkanı Necdet Buzbaş başkanlığında TOBB Yönetim Kurulu üyeleri Özer Matlı ve Cengiz Günay ile Genel Sekreter Yardımcısı Cengiz Delibaş'ın da katılımıyla Birlik Merkezi'nde biraraya geldi.

Meclis Başkanı Necdet Buzbaş bilgi kirliliğinin, gıda sanayindeki prestij kaybının yanında vatandaşın sağlıklı beslenmede kafa karışıklığı yaşaması gibi iki temel sonucu olduğunu hatırlatarak, bu toplantının çıkış sebebine değindi. Buzbaş, yeni Başkanlık Sistemi ile doğrudan Türkiye Cumhuriyeti Başkanı'na bağlı kurullardan biri olan Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu'nun ilk toplantısında, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın vatandaşın aklını karıştıran açıklamalara çözüm getirilmesi ve doğru bilgiye erişimin sağlanması hususunda verdiği talimatın, bilgi kirliliğin Türkiye'nin en üst kademesine kadar bir rahatsızlık konusu olduğunu ortaya koyduğuna dikkat çekti.

Kurumsal yapı önerisi

Buzbaş, TOBB'un gücüyle Türkiye Gıda Sanayi Meclisi ve Türkiye İçecek Sanayi Meclisi olarak bu Kurula destek verilmesi ve doğru bilgiyi kendilerine aktarılması gerektiğini vurguladı. Bu kapsamda sektör temsilcileri kendi alt sektörlerine yönelik bilgi kirliliği ile ilgili sorunlarını çözüm önerisiyle birlikte paylaşmanın yanında, sürdürülebilir olması için kurumsal yapı önerisinde de bulundular. Aynı alt sektördeki üyelerin grup çalışması yaparak bir sonraki Meclis toplantısında müzakere etmek üzere çıktılar sunmasına karar verildi.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Özer Matlı, kendisine alt sektörlerden gelen sorunları sıralayarak, özellikle yumurta konusunun son derece karışık olduğunu, gezen tavuk, organik tavuk ve endüstriyel tavuk kavramlarıyla kafalarda karışıklık oluştuğundan bahsetti.

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

İş deneyimi ile mezun olmanın TAM YERİ TOBB ETÜ

Türkiye'de sadece **TOBB ETÜ'**de uygulanan ortak eğitim sistemi ile öğrenciler 3 farklı iş yerinde toplam 1 yıllık iş deneyimi ile mezun oluyor.

www.etu.edu.tr

Odalar ve Borsalar

- Adıyaman'ın projeleri gündeme taşındı
- Bolu TSO'da mesleki yeterlilik belgesi görüşüldü
- Ezine Gıda OSB, 5 bin kişiye istihdam kapısı yaratacak
- Kayseri TB'de "Besicilik Sektörü İstişare Toplantısı" düzenlendi

Fotoğraflar: *TOBB Fotoğraf Servisi*

Adıyaman'ın projeleri gündeme taşındı

Adıyaman'ın ekonomi meseleleri ile paydaşlar arası iletişim işbirliğini gerçekleştirmek ve yapılan çalışmalar hakkında görüş alışverişinde bulunmak amacıyla düzenlenen Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantısı Vali Aykut Pekmez başkanlığında gerçekleştirildi.

Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Salonu'nda yapılan toplantıya Vali Yardımcısı Adem Kaya, ATSO Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Uslu, ATSO Meclis Başkanı Abdulgani Bereket, Çalışma ve İşkurumu İl Müdürü M. Emin Yücekaya, SGK İl Müdürü Fuat Tekin, İpekyolu Kalkınma Ajansı uzmanları ve ATSO Meclis üyeleri de katıldı.

Sorular cevaplandırıldı

Toplantıda Çalışma ve İşkurumu İl Müdürü Mehmet Emin Yücekaya, İşkurumu'nun açtığı mesleki eğitim kursları ve İşte Anne Projesi ile istihdam ve toplum yararına hayata geçirecekleri projeler hakkında bilgiler verdi. SGK İl Müdürü Fuat Tekin ise sigorta primleri, teşvik ve desteklemeler konusunda çıkan yasalar hakkında bilgiler aktarıp soruları cevaplandırdı.

Toplantı, Vali Aykut Pekmez'in konuşmasının ardından Adıyaman'ın ekonomik durumu ve potansiyeli ile devam eden kamu ve özel sektör yatırımlarının, üretim ve istihdam konularının değerlendirilmesi, Cazibe Merkezleri Programı ve diğer projelerle ile ilgili Adıyamanlı sanayici ve iş adamlarının görüşlerinin alınarak, fikir alışverişinde bulunulması ile sona erdi.

Bolu TSO'da mesleki yeterlilik belgesi görüşüldü

Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında emlak danışmanları için zorunlu tutulan mesleki yeterlilik belgesi ve yetki belgeleri bilgilendirme toplantısı sektör temsilcilerinin katılımıyla Bolu Ticaret ve Sanayi Odası'nda yapıldı.

Toplantının açılışında konuşan Bolu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Türker Ateş, mesleki yeterlilik belgelendirme konusunun iş dünyası açısından önemine değindi. Ateş, mesleki yeterlilik belgelendirme kapsamının da meslekler itibariyle giderek arttığını ve şu anda 117 meslekte bu zorunluluğun bulunduğunu söyleyerek, mesleki yeterlilik belgelendirme faaliyetlerine MEYBEM işbirliğiyle devam ettiklerini belirtti. Genel Sekreter İsmail Gören de emlak danışmanlığı ve sorumlu emlak danışmanlığı meslekleri için MEYBEM tarafından yapılan mesleki yeterlilik belgelendirme süreci ile ilgili bir sunum yaptı. Ticaret İl Müdürü Ersin Terzi de Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik ile getirilen düzenlemeler ve yetki belgeleri hakkında sunum gerçekleştirdi. Toplantı soru cevap oturumu ile sona erdi.

Projeler anlatıldı

Diğer yandan Oda Meclisi'nin yapılan Ocak ayı olağan toplantısına Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Alişarlı, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mustafa Yaman, Genel Sekreter Doç. Dr. Samettin Gündüz, Rektör danışmanı Prof. Dr. Aydın Him ve İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimi Prof. Dr. Muhammet Güzel Kurtoğlu ile birlikte konuk olarak katıldı. Toplantıda Oda Meclisi'nin gündemindeki konular görüşülerek karara bağlandı. Türker Ateş, Yönetim Kurulu'nun gerçekleştirdiği aylık faaliyetler ile ilgili bilgiler verdi. Toplantının devamında BAİBÜ Rektörü Prof. Dr. Mustafa Alişarlı, BAİBÜ ve devam eden çalışmalar ve projeler ile ilgili bir sunum gerçekleştirdi. Ayrıca üniversite-sanayi işbirliğini geliştirme çalışmaları hakkında bilgi ve görüş alışverişinde bulunuldu.

Ezine Gıda OSB 5 bin kişiye istihdam kapısı yaratacak

Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası, 2019 yılının ilk Komite Başkanları toplantısını ÇTSO Kongre Fuar Merkezi'nde gerçekleştirdi. Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Semizoğlu, 2019 yılının ülkemiz ve bölgemiz için daha verimli geçmesini temenni ederek, "Her yıl olduğu gibi bu yıla da yine umutla bakmak istiyoruz. Bizler bu makamlara dert yanmak üzere değil çözüm üretmek için talip olduk. Amacımız her alanda ilimizin rekabet ve üretim gücünü artırmak, yeni istihdam sahaları oluşturmaktır.

Odamız tarafından başlatılan Ezine Gıda İhtisas OSB faaliyeti buna en güzel örnektir. Yaklaşık 100'e yakın firmanın yer alacağı 5 bin kişiye istihdam kapısı yaratması beklenen Ezine Gıda OSB'nin kurulmasına yönelik faaliyetler, Valiliğimiz himayelerinde ve Çanakkale milletvekilimiz Bülent Turan'ın destekleri ile yürütülmekte olup 2019 yılının ilk çeyreğinde altyapı ihalesinin tamamlanacağı müjdesini almış bulunuyoruz. Bölgemizin lojistik anlamda gıda üretim üssü olması, gıda üretiminde ulusal ve uluslararası rekabet gücünü artırarak vizyonunun gelişeceğine inanıyoruz" dedi.

"Talepleri ileteceğiz"

Semizoğlu, meslek komitelerinden 2019 yerel seçimlerinde belediye başkanlarına iletilmek üzere gelen taleplerden duyduğu memnuniyeti dile getirerek; "21 meslek komitemizden gelen talepleri ticaret ve ekonomi, emlak-inşaat, ulaşım, çevre ve altyapı, kültür-sanat ile diğer talepler olarak sınıflandırdık. Üyelerimizden gelen bu talepleri bir deklarasyon olarak tüm belediye başkanı adaylarımıza ileteceğiz" diye konuştu. Toplantıda, sanayi elektrik tarifesinde yaşanan mağduriyetler, sömestr tatilinin uzunluğu, yabancılara konut satışı için lobicilik faaliyetlerine devam edildiği ve kısa çalışma ödeneği konuları gündeme getirildi.

Kayseri TB'de "Besicilik Sektörü İstişare Toplantısı" düzenlendi

Kayseri Ticaret Borsası, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile birlikte Kayseri'de besicilik ve et sektörünün sorunlarıyla ilgili çalıştay düzenledi.

Kayseri Ticaret Borsası'nın ev sahipliğinde düzenlenen çalıştaya Kayseri İl Tarım Orman Müdürü Mustafa Şahin, Kayseri Veteriner Hekimler Odası Başkanı Akgün Ergün, Kayseri Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Günay Çakı, Kayseri Ticaret Borsa Yönetim Kurulu Başkanı Recep Bağlamış ve Yönetim Kurulu üyeleri ve Kayseri'de besicilik sektöründe faaliyet gösteren Borsaya kayıtlı üyeler katıldılar.

Açılış konuşmasını yapan Kayseri Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Recep Bağlamış şöyle konuştu: "Kayseri'de Et ve Süt Kurumu'nun aktif çalışmamasından dolayı besicilerimiz ürettikleri hayvanlarını değerinde satamıyorlar. Özel sektör de değerinde alım yapmıyor. Bu sebeplerden dolayı besicilerimiz oldukça sıkıntı yaşıyorlar."

"Yanlışlık düzeltilmeli"

Bağlamış, "Kayseri tarım arazi büyüklüğü bakımından Türkiye'nin altıncı büyük ili konumundayken, Türkiye tarım sektörünün GSYH içindeki pay ile il sıralamasında 17'nci sırada yer almaktadır. Bu yanlışlığın düzeltilmesini bekliyoruz. Ayrıca Kayseri'nin IPARD kapsamına alınmasına yönelik ortak çalışmalar yapmalıyız" diye konuştu.

Çalıştayda katılımcıları tek tek dinleyen Kayseri İl Tarım ve Orman Müdürü Mustafa Şahin de şunları söyledi: "Biz buraya sizlere cevap vermekten ziyade, dinlemeye geldik. Sizlerin sorunlarını dinleyerek, bu sorunları kendi içimizde değerlendirerek çözüm bulabilmek adına Bakanlığımıza ileteceğiz.

Kayseri'yi doğudan batıya bağlayan güzergah üzerindeki doğuda yetiştirilmiş olan hayvanların burada sanayi ürününe dönüştürüldükten sonra ikinci ve üçüncü ürüne dönüştürülerek piyasaya akacak merkez haline getirmek hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Kayseri'nin başarılı olduğu sektörlerden biri de et ve et ürünlerinin işlenmesidir. Bu sektörle ilgili sıkıntıları sahiplerinden dinlemek bizim için oldukça önem arz etmektedir."

Çalıştayda sektör temsilcileri sıra ile söz alarak yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini dile getirdiler.

PROJEKSİYON

ENFLASYON:

Enflasyonla Topyekün Mücadele Programı 2018'in son dönemlerinde etkisini hissettirdi ve Aralık ayı enflasyonu yüzde 0.4 geriledi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2018 yılı Aralık ayı ve yıllık enflasyon verilerine göre Aralık ayında tüketici fiyatları yüzde 0.4 gerilerken, geçen yıl yüzde 11.92 olan yıllık TÜFE, 2018'i yüzde 20.3 ile kapattı. Enflasyonun en önemli unsurlarından birisi olarak gösterilen ve sepet içindeki ağırlığı yüzde 23.03 ile en yüksek ürün grubu olan gıda ve alkolsüz içeceklerde aylık fiyatın yüzde 1.08 artmasına rağmen, ulaştırma sektöründeki yüzde 2.56'lık gerileme, aylık enflasyonun da düşmesine yol açtı. Aylık TÜFE giyim ve ayakkabıda yüzde 4.08, eğlence ve kültürde yüzde 0.25, haberleşmede yüzde 0.11, konutta yüzde 0.06 geriledi. Buna karşılık fiyatlar; alkollü içecekler ve tütünde yüzde 0.16, ev eşyasında yüzde 0.13, sağlıkta yüzde 0.62, eğitimde yüzde 0.02, lokanta ve otellerde yüzde 0.31, çeşitli mal ve hizmetlerde ise yüzde 0.78 arttı.

Yıllık bazda fiyatı artanlar

Yıllık bazda en yüksek fiyat artışı yüzde 31.36 ile ev eşyasında gözlendi. Bunu yüzde 28.8 ile çeşitli mal ve hizmetler, yüzde 25.11 ile gıda ve alkolsüz içecekler takip etti.

Yıllık en yüksek fiyat artışı yüzde 23.53 ile Ağrı, Kars, Iğdır ve Ardahan'dan oluşan TRA2 bölgesinde, aylık en yüksek fiyat artışı ise yüzde 0.63 ile Şanlıurfa ve Diyarbakır'da gerçekleşti. Enflasyon sepetindeki 407 maddeden, 202 tanesinin ortalama fiyatı düşerken, 161'inin fiyatı arttı, 44 ürünün ise fiyatı değişmedi.

Üretici fiyatları geriledi

2018 yılı Aralık ayında üretici fiyatları yüzde 2.22 geriledi. Yıl içinde yüzde 46'nın üzerini gören yıllık YİÜFE ise 2018'i yüzde 33.64 ile kapattı. Aylık Yİ-ÜFE, madencilikte yüzde 2.46, imalatta yüzde 1.56, elektrik, gaz sektöründe yüzde 8.47 ve su temininde yüzde 0.13 geriledi. Buna karşılık elektrik gazın yıllık fiyat artışı yüzde 75.02 oldu.

Ana sanayi gruplarına göre yıllık bazda enerji fiyatı yüzde 57.1, ara malında yüzde 34.1, sermaye malında yüzde 32.9, dayanıksız tüketimde yüzde 25.49, dayanıklı tüketim malında yüzde 24.9 arttı.

Özel kapsamlı TÜFE göstergeleri başlığı altında, mevsimlik ürünler hariç TÜFE yüzde 0.35 gerilerken, işlenmemiş gıda, enerji, alkollü içkiler, tütün ile altın hariç TÜFE yüzde 0.37, enerji, gıda ve alkolsüz içkiler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE yüzde 0.45, işlenmemiş gıda, alkollü içecekler ve tütün ürünleri hariç TÜFE yüzde 0.79 geriledi.

Zam şampiyonu patlıcan

Aralık ayında fiyatı en çok artan ürün yüzde 36.8 ile patlıcan olurken, bunu yüzde 32.9 ile salatalık, yüzde 29.3 ile kabak, yüzde 26.6 ile sivri biber ve yüzde 20.8 ile yeşil soğan takip etti. Fiyatı en çok azalan ürünlerin başında ise yüzde 17.6 ile portakal geldi. Bunu yüzde 12.8'lik düşüşle domates, yüzde 12.2'lik düşüşle etek, yüzde 10.6 ile kadın kazağı ve yüzde 9.2'lik düşüşle de kadın gömleği takip etti.

Tüketici Fiyat Endeksi (Aralık – 2018) [2003=100]

Yükselişin nedenleri

Diğer yandan TÜİK verilerinden yapılan derlemeye göre son 1 yılda yurtiçi üretici fiyatlarındaki yükselişe etki eden alt gruplar içinde en yüksek etkinin yüzde 5.28 ile gıda ve 5.06 ile enerji grubundan geldiği belirlendi. Bu iki grubu 2.26 ile ana metaller grubu izledi. Mal grupları bakımından yurtiçi üretici fiyatlarında eksi herhangi bir grup bulunmuyor. En düşük etkiyi ise 0.09 ile motorlu kara taşıtları dışındaki taşıtların sınıflandığı "diğer ulaşım araçları" fiyat artışı etkiledi. Yİ-ÜFE 2018'i yüzde 33.64 ile tamamladı. TÜFE ise yüzde 20.30 olarak gerçekleşti.

Üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki geçişkenlik ilişkisine yönelik yapılan araştırmalar çeşitli mal grupları itibariyle yüzde 25 ile yüzde 49 arasında değişiyor. Hizmet grubu fiyatlarını kapsamayan üretici fiyatlarındaki artışların manşet enflasyon olan TÜFE'ye kısa vadede ciddi bir etki etmediği ancak uzun vadede çekirdek enflasyonu yükselttiği bilimsel araştırmalarla belirlenmiş durumda. Bu geçişkenliğin manşet enflasyonda 3 puana kadar çıkabildiği ve orta uzun vadede oluştuğu belirtiliyor.

İŞSİZLİK:

TÜİK'in Ekim 2018 dönemi işgücü istatistiklerine göre bir önceki yılın aynı dönemine göre işsiz sayısı 501 bin kişi artarak 3 milyon 788 bin kişi oldu. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 1.3 puanlık artış ile yüzde 13.6'ya çıktı. Genç nüfusta işsizlik ise 3 puan ile yüksek bir artış gösterdi ve 15-24 yaş grubunda işsizlik oranı yüzde 22.3'e çıktı.

İşgücüne katılım oranı Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 0.6 puan artarak yüzde 53.7 olarak gerçekleşti. Toplam işgücü 32 milyon 658 bin kişi oldu. Ekim döneminde, bir önceki döneme göre işgücüne katılımda 155 bin kişilik bir azalış gerçekleşmesi dikkat çekti. Eylül döneminde işgücüne katılım, Ekim döneminden daha yüksek yüzde 54 seviyesindeydi.

Aylara Göre 15+ Nüfusta Cinsiyete Göre İşsizlik Oranı

	Toplam	Erkek	Kadın
Ocak	10,8	9,6	13,4
Şubat	10,6	9,3	13,4
Mart	10,1	8,8	12,9
Nisan	9,6	8,3	12,3
Mayıs	9,7	8,4	12,4
Haziran	10,2	8,7	13,2
Temmuz	10,8	9,1	14,3
Ağustos	11,1	9,2	15,1
Eylül	11,4	9,7	15
Ekim	11,6	10,1	14,7

Tarım sektöründe durum

Ekim döneminde istihdam edilenler 28 milyon 870 bin kişi oldu. Bir önceki dönemde de istihdam edilenler 29 milyon 63 bin kişiyle yine Ekim döneminin üstündeydi.

2018 Ekim döneminde tarım sektöründe çalışan sayısı 187 bin kişi azalırken, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 414 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin yüzde 18.5'i tarım, yüzde 19.7'si sanayi, yüzde 6.7'si inşaat, yüzde 55'i ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0.8 puan, inşaat sektörünün payı 0.9 puan azalırken, sanayi sektörünün payı 0.6 puan, hizmet sektörünün payı 1 puan arttı. Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre erkeklerde işgücüne katılma oranı 0.6 puanlık artışla yüzde 73, kadınlarda da 0.6 puanlık artışla yüzde 34.8 olarak gerçekleşti.

Ekim 2018 döneminde 15-24 yaş grubu olan genç nüfusta eğitim görmeyen ve çalışmayanların izlendiği ne eğitimde ne de istihdamda olanların oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,6 puan artarak 24,7 düzeyinde gerçekleşti. Bu oran kadınlarda yüzde 33.6, erkeklerde ise yüzde 16 düzeyinde oldu. Ekim döneminde kayıt dışı çalışanların oranı da bir önceki yılın aynı dönemine göre 0.2 puan azalarak yüzde 33.7 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışındaki sektörlerde ise kayıt dışı çalışma bir önceki döneme göre 0.6 puan artarak yüzde 22.4'e yükseldi.

Öte yandan, mevsim etkisinden arındırılmış istihdam oranı da bir önceki döneme göre değişmeyerek yüzde 47.4 düzeyinde gerçekleşti. Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı ise bir önceki döneme göre 0.2 puan artarak yüzde 11.5 oldu.

Sanayi üretimi yüzde 6.5 düştü

Sanayi üretim endeksi, takvim etkisinden arındırılmış endekste Kasım 2018'de bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6.5 oranında geriledi. Sanayi üretimi, takvim etkisinden arındırılmış endekste, bir önceki aya göre de yüzde 2.17 oranında, takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış endekste ise 0.3 oranında geriledi. Arındırılmamış endekste ise bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6.8, bir önceki aya göre yüzde 3.1 düştü. Takvim etkisinden arındırılmış endeks 2017 Aralık ayında son yılların en yüksek seviyelerinden biri olan 130.5 değerine çıkmıştı. Aralık ayında da önceki yıl aynı ayına göre düşüş gerçekleşecek.

Alt sektörlerin tamamında gerileme gözlendi. Takvim etkisinden arındırılmış endekste 2018 yılı Kasım ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 1.1, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 7.1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi yüzde 1.8 azaldı. Takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış endekste, bir önceki aya göre ise yüzde 3.7 ve imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 0.1 azalırken elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi aynı kaldı.

Teknoloji yoğunluğuna göre sanayi üretimine bakıldığında, takvim etkisinden arındırılmış endeks Kasım 2018'de bir önceki yılın aynı ayına göre düşük teknolojili ürünlerde yüzde 3.5, orta düşük teknolojili ürünlerde yüzde 14.2, orta yüksek teknolojili ürünlerde yüzde 7.6 oranında geriledi.

Sanayi Üretim Endeksi Bir önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (Takvim Etkisinden Arındırılmış – 2018)

	Toplam sanayi	Ara malı	Dayanıklı	Dayanıksız	Enerji	Sermaye
Ocak	12,0	16,5	10,9	12,7	4,2	6,0
Şubat	10,2	12,0	-1,7	10,9	2,5	12,6
Mart	7,8	7,4	-2,4	12,0	3,0	7,8
Nisan	6,3	8,1	0,2	11,7	3,3	-0,6
Mayıs	6,4	5,8	6,0	8,5	3,3	6,2
Haziran	2,9	2,8	-2,4	5,6	4,7	-0,3
Temmuz	5,9	5,2	6,8	10,2	4,2	1,4
Ağustos	1,7	-0,7	-7,9	2,6	4,5	6,0
Eylül	-2,5	-4,8	-3,8	1,4	-0,4	-3,8
Ekim	-5,7	-9,4	1,8	-2,9	-0,1	-6,9
Kasım	-6,5	-11,9	10,0	-2,8	0,7	-8,3

İllerde Kişi Başı GSYH (2017)

	TL	USD		TL	USD
Türkiye	38.680	10.602	Zonguldak	27.662	7.582
İstanbul	65.041	17.827	Kırşehir	27.476	7.531
Kocaeli	64.659	17.723	Samsun	27.272	7.475
Ankara	52.000	14.253	Çankırı	27.127	7.435
Tekirdağ	47.479	13.014	Sivas	26.861	7.362
İzmir	45.034	12.344	Aksaray	26.622	7.297
Bursa	43.707	11.980	Nevşehir	25.930	7.107
Bilecik	43.230	11.849	Hatay	25.846	7.084
Yalova	42.117	11.544	Afyonkarahisar	25.725	7.051
Eskişehir	40.639	11.139	Niğde	25.006	6.854
Bolu	40.202	11.019	Çorum	24.897	6.824
Kırklareli	38.619	10.585	Elazığ	24.348	6.674
Antalya	38.408	10.528	Bartın	24.188	6.630
Çanakkale	38.292	10.496	Osmaniye	23.760	6.513
Muğla	37.461	10.268	Sinop	23.629	6.477
Sakarya	36.314	9.954	Ardahan	23.292	6.384
Denizli	35.745	9.797	Erzurum	23.122	6.338
Manisa	35.367	9.694	Kahramanmaraş	22.968	6.295
Karaman	35.344	9.688	Yozgat	22.886	6.273
Düzce	33.857	9.280	Malatya	22.546	6.180
Tunceli	33.846	9.277	Iğdır	22.248	6.098
Kayseri	33.027	9.053	Giresun	22.238	6.095
Artvin	32.486	8.904	Kilis	22.064	6.048
Rize	32.149	8.812	Ordu	21.867	5.994
Balıkesir	32.127	8.806	Bayburt	21.247	5.824
Erzincan	31.990	8.768	Gümüşhane	20.923	5.735
Kırıkkale	31.879	8.738	Kars	20.276	5.558
Burdur	31.694	8.687	Tokat	20.171	5.529
Edirne	31.551	8.648	Mardin	19.758	5.416
Uşak	31.487	8.630	Bingöl	19.205	5.264
İçel	31.151	8.538	Şırnak	18.878	5.174
Trabzon	30.789	8.439	Adıyaman	18.706	5.127
Karabük	30.658	8.403	Diyarbakır	18.251	5.003
Konya	30.461	8.349	Hakkari	17.805	4.880
Isparta	29.797	8.167	Batman	16.943	4.644
Kütahya	28.471	7.804	Siirt	16.607	4.552
Adana	28.221	7.735	Muş	16.131	4.422
Kastamonu	28.188	7.726	Bitlis	15.536	4.258
Aydın	28.072	7.694	Şanlıurfa	14.185	3.888
Gaziantep	27.933	7.656	Van	14.080	3.859
Amasya	27.810	7.623	Ağrı	12.729	3.489

Aylara Göre Dış Ticaret, Ekim 2018 (Milyon $)

		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış Ticaret Dengesi	
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)
Ocak-Ekim	2017	128.958		190.168		-61.2019	
	2018	138.700	7,6	190.327	0,1	-51.627	-15,7
Ekim	2017	13.913		21.217		-7.305	
	2018	15.719	13,0	16.176	-23.8	-456	-93,8

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, İktisadi Faaliyet Kollarına Göre A10 Düzeyinde Zincirlenmiş Hacim, Endeks ve Değişim Oranları III. Çeyrek (Temmuz-Eylül / 2018)

		Yıllık	I	II	III	IV
A- Tarım ormancılık ve balıkçılık	2016	-2,6	-3,4	-3,4	-3,5	0,4
	2017	4,9	5,0	7,0	3,6	6,1
	2018(r)		5,6	-2,8	1,0	
BCDE- Sanayi	2016	4,2	8,1	4,7	-1,8	5,9
	2017	9,1	6,1	5,9	15,4	9,3
	2018(r)		8,1	4,2	0,3	
C- İmalat sanayi	2016	3,8	7,8	4,8	-3,1	5,7
	2017	9,1	5,6	5,9	16,8	8,8
	2018(r)		8,7	4,5	0,6	
F- İnşaat	2016	5,4	2,5	12,8	2,8	3,2
	2017	9,0	5,1	5,1	18,8	6,5
	2018(r)		6,7	1,0	-5,3	
GHI- Hizmetler	2016	0,2	2,6	1,0	-6,3	3,7
	2017	10,9	6,4	6,3	21,8	9,3
	2018(r)		10,5	8,9	4,5	
J- Bilgi ve iletişim	2016	5,9	4,7	7,2	3,0	8,2
	2017	13,1	10,9	11,8	15,2	13,9
	2018(r)		5,8	7,2	3,5	
K- Finans ve sigorta faaliyetleri	2016	8,8	9,4	13,3	0,8	12,2
	2017	3,9	9,8	9,3	-5,8	1,9
	2018(r)		2,3	11,8	7,4	
L- Gayrimenkul faaliyetleri	2016	3,6	4,2	4,6	2,8	2,8
	2017	2,5	2,6	2,1	2,7	2,9
	2018(r)		3,4	0,2	2,3	
MN- Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	2016	5,2	6,8	11,7	1,1	2,3
	2017	10,4	7,1	5,7	16,4	12,2
	2018(r)		12,1	-1,2	-7,8	
OPQ- Kamu yönetimi, eğit.insan sağ sosyal hiz.	2016	5,4	5,9	6,2	5,7	3,9
	2017	3,5	2,5	2,8	3,2	5,3
	2018(r)		4,5	12,4	10,2	
RST- Diğer hizmet faaliyetleri	2016	2,8	2,9	2,6	1,0	4,5
	2017	7,4	2,4	5,8	10,0	11,2
	2018(r)		9,3	4,0	1,8	
Sektörler toplamı	2016	3,1	4,9	5,0	-1,1	4,2
	2017	7,9	5,8	5,5	11,8	8,0
	2018(r)		7,4	5,4	1,8	
Vergi-sübvansiyon	2016	3,8	4,2	4,6	1,5	4,8
	2017	4,2	0,9	3,7	9,2	3,0
	2018(r)		5,9	4,4	-0,3	
Gayrisafi yurt içi hasıla (alıcı fiyatlarıyla)	2016	3,2	4,8	4,9	-0,8	4,2
	2017	7,4	5,3	5,3	11,5	7,3
	2018(r)		7,2	5,3	1,6	

Yabancı Doğrudan Yatırımlar ve Yurtdışına Yapılan Doğrudan Yatırımlar (Milyon Dolar)

	2015	2016	2017	2018 Ocak Kasım
Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırım tutarının net değeri	12.906	10.196	8.221	7.016
Yurtdışına yapılan net yatırım tutarı	5.096	3.147	2.701	3.256
Sermaye	4.927	3.026	2.624	3.190
Yatırım	5.242	3.114	3.177	3.585
Tasfiye	315	88	553	395
Diğer sermaye (Net)	169	121	77	66
Türkiye'ye yapılan net yatırım tutarı	18.002	13.343	10.922	10.272
Sermaye	11.713	6.913	5.532	4.995
Yatırım	12.077	7.534	7.401	5.438
Tasfiye	364	621	1.869	443
Diğer Sermaye (Net)	2.133	2.540	747	841
Gayrimenkul (Net)	4.156	3.890	4.643	4.436
Üretim-iş yapmaya yönelik giden sermaye / gelen sermaye (%)	42,06	43,77	47,43	63,86
Gayrimenkul dahil giden sermaye/gelen sermaye	28,31	23,59	24,73	31,70

Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri (Ekim 2017 - Ekim 2018)

	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
15 ve daha yukarı yaştakiler (Bin)	**BİN**					
Nüfus	60.148	60.841	29.785	30.080	30.364	30.761
İşgücü	31.932	32.658	21.550	21.958	10.381	10.700
İstihdam	28.645	28.870	19.716	19.743	8.928	9.127
Tarım	5.534	5.347	1.981	2.959	2.554	2.387
Tarım dışı	23.110	23.524	16.735	16.784	6.375	6.740
İşsiz	3.287	3.788	1.834	2.215	1.453	1.573
İşgücüne dahil olmayanlar	28.217	28.183	8.234	8.122	19.983	20.061
	%					
İşgücüne katılma oranı	53,1	53,7	72,4	73,0	34,2	34,8
İstihdam oranı	47,6	47,5	66,2	65,6	29,4	29,7
İşsizlik oranı	10,3	11,6	8,5	10,1	14,0	14,7
Tarım dışı işsizlik oranı	12,3	13,6	9,7	11,4	18,4	18,8
15-64 yaş grubu						
İşgücüne katılım oranı	58,3	59,1	78,2	79,0	38,3	39,0
İstihdam oranı	52,2	52,1	71,4	70,9	32,8	33,1
İşsizlik oranı	10,5	11,9	8,7	10,3	14,3	15,0
Tarım dışı işsizlik oranı	12,3	13,7	9,7	11,5	18,5	18,9
Genç nüfus (15-24 yaş)						
İşsizlik oranı	19,3	22,3	15,9	19,2	25,4	27,9
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı [1]	24,1	24,7	14,5	16,0	34,0	33,6

(1) Çalışmayan ve eğitimde (örgün ve yaygın) olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Ana Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları - Aralık 2018 [2003=100]

Ana Harcama Grupları	Harcama Grubu Ağırlıkları	Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	On İki Aylık Ortalamalara Göre Değişim (%)
Türkiye	100,00	-0,40	20,30	20,30	16,33
Gıda ve Alkolsüz içecekler	23,03	1,08	25,11	25,11	17,96
Alkollü içecekler ve tütüt	5,14	0,16	2,39	2,39	1,46
Giyim ve ayakkabı	7,21	-4,08	14,83	14,83	13,64
Konut	14,85	-0,06	23,73	23,73	15,80
Ev eşyası	7,66	0,13	31,36	31,36	23,64
Sağlık	2,64	0,62	16,70	16,70	12,38
ulaştırma	17,47	-2,56	15,97	15,97	21,77
Haberleşme	3,91	-0,11	9,62	9,62	4,57
Eğlence ve Kültür	3,39	-0,25	20,86	20,86	12,94
Eğitim	2,67	0,02	10,19	10,19	10,48
Lokanta ve Oteller	7,27	0,31	19,81	19,81	15,11
Çeşitli mal ve hizmetler	4,76	0,78	28,80	28,80	19,87

Sanayi Üretim Endeksi Bir önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (Takvim Etkisinden Arındırılmış – 2018)

	Toplam Sanayi	Ara Malı	Dayanıklı	Dayanıksız	Enerji	Sermaye
Ocak	12,0	16,5	10,9	12,7	4,2	6,0
Şubat	10,2	12,0	-1,7	10,9	2,5	12,6
Mart	7,8	7,4	-2,4	12,0	3,0	7,8
Nisan	6,3	8,1	0,2	11,7	3,3	-0,6
Mayıs	6,4	5,8	6,0	8,5	3,3	6,2
Haziran	2,9	2,8	-2,4	5,6	4,7	-0,3
Temmuz	5,9	5,2	6,8	10,2	4,2	1,4
Ağustos	1,7	-0,7	-7,9	2,6	4,5	6,0
Eylül	-2,5	-4,8	-3,8	1,4	-0,4	-3,8
Ekim	-5,7	-9,4	1,8	-2,9	-0,1	-6,9
Kasım	-6,5	-11,9	10,0	-2,8	0,7	-8,3

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Değişimine Alt Sektörlerin Katkısı (2018)

Alt sektörler	Endeks İçindeki Ağırlığı	Yıllık Değişim Oranı (%)	Yıllık Değişime Etkisi (%)
Yurt içi ÜFE	100,00	33,64	33,64
Kömür ve linyit	0,68	24,76	0,17
Ham petrol ve doğal gaz	0,22	55,54	0,12
Metal cevherleri	0,55	30,04	0,17
Diğer madencilik ve taşocakçılığı	1,81	18,75	0,34
Gıda ürünleri	20,69	25,52	5,28
İçecekler	0,87	27,24	0,24
Tütün ürünleri	0,56	27,66	0,16
Tekstil ürünleri	9,14	32,30	2,95
Giyim eşyası	2,67	26,07	0,70
Deri ve ilgili ürünler	1,18	20,83	0,25
Ağaç ürünleri (mobilya hariç)	1,54	35,47	0,55
Kağıt ve kağıt ürünleri	2,72	49,32	1,34
Basım ve kayıt hizmetleri	1,24	26,56	0,33
Kok ve rafine petrol ürünleri	2,49	36,56	0,91
Kimyasallar ve kimyasal ürünler	4,47	44,60	1,99
Temel eczacılık ürünl.	0,99	14,18	0,14
Kauçuk ve plastik ürünler	4,81	36,23	1,74
Metalik olmayan diğer mineral	6,73	28,48	1,92
Ana metaller	6,93	32,56	2,26
Fabrikasyon metal ürünler, makine ekipmanl. hariç	5,84	35,50	2,07
Bilgisayarlar ile elektronik ve optik ürünler	1,28	28,47	0,36
Elektrikli teçhizat	3,03	31,26	0,95
Makine ve ekipmanlar (başka yerde sınıflandırılmamış)	3,37	26,22	0,88
Motorlu kara taşıtları, treyler ve yarı treyler	3,94	39,78	1,57
Diğer ulaşım araçları	0,50	17,12	0,09
Mobilya	3,07	24,99	0,77
Diğer mamul eşyalar	0,95	27,77	0,26
Elektrik, gaz üretim ve dağıtımı	6,74	75,02	5,06
Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması	0,98	9,13	0,09

TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu:

We should not look at present day through the glasses of unfounded conspiracy theories

This year is the hundredth anniversary of 1919, which saw one of the biggest catastrophes of human history. On the other hand, hopes would rise again the following year, in 1920. 1919 was when the Ottoman Empire was invaded, having been defeated at the First World War; and negotiations to share the empire's territories were held at Paris Peace Conference the same year. 1920 was when the Grand National Assembly was opened, which was the pillar of both victory, and new state.

As for the causes leading to the outbreak of the First World War; when Emperor Napoleon was marching on Moscow in the beginnings of the 19th century, Germany as a power did not exist yet, so he could easily invade this region on

his way. England and France were the only industrialized states in Europe. They allied with Ottomans against Russia.

National revenues of France, and Germany were respectively grown from 12 to 17 billion dollars; and from 12 billion dollars to 50 billion dollars between 1860 and 1880. Moreover, German troops would enter Paris during the war in 1871.

This picture reveals the significance of economy, industry, and balance of power. Also, it underlines the necessity of seeing present through such a perspective, not through conspiracy theories.

Life line support for employment production and export

From financing support through TL 20 billion loan packages to State Supported Trade Receivables Insurance for SMEs, and from TL 22 billion loans made available to 350 thousand trademen to the extension of VAT and SCT reductions for another 3 months, a series of life line supports were introduced to bring dynamism to the economy. The SME Value Credit will be extended with a 35-month term with a monthly interest of 1.54 and no principal payment for 6 months.

M. Rifat Hisarcıklıoğlu, the President of the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB) stated that they were pleased with the SME Value Loan support package, saying, "SMEs will have greater access to loans, the economic activities will increase, and employment, production and export will be positively affected. " The TOBB president stated, "In a spirit of national solidarity, TOBB and Chambers and Commodity Exchanges will continue to support the Treasury and Finance Ministry's Anti-Inflation Program in 2019."

Eximbank became more dynamic, SMEs' share exceeded 70 percent

The opening ceremony for the Turkish Eximbank Gaziantep branch was held with the participation of the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB) President Rifat Hisarcıklıoğlu, Minister of Trade Ruhsar Pekcan, Gaziantep Governor Davut Gül, Gaziantep Metropolitan Municipality Mayor Fatma Şahin, TESK President Bendevi Palandöken, Eximbank CEO Adnan Yıldırım, Presidents of Chamber and Exchanges and numerous guests.

In his speech, TOBB President Hisarcıklıoğlu said Gaziantep very well deserved this branch, noting, "You have become the sixth greatest exporter city in Turkey. You have access to 179 countries and sell your goods to them."

TOBB President Hisarcıklıoğlu said Eximbank became more dynamic, adding, "The share of SMEs in Eximbank exceeded 70 percent for the first time this year. We hope more SMEs in Antep will be able to access Eximbank with the help of this branch."

"Our reciprocal trade with Pakistan is not beneath the two sisters countries"

The trade and investment relations between Turkey and Pakistan were discussed at the working dinner organized with Embassy of Pakistan in Ankara and hosted by TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu. TOBB President Hisarcıklıoğlu emphasized that, although Turkey and Pakistan enjoyed close relations in all areas, they were not happy with the volume of the trade between these countries. Mr. Hisarcıklıoğlu said: "The counter trade, which is slightly above half a billion dollars, is not becoming of these two sister countries. Our mutual investments are not at a desired level either. Turkey has made USD 1 billion direct investment in Pakistan. Pakistan's direct investments in Turkey, on the other hand, are around USD 600 million. Our construction companies have realized major projects in Pakistan, just as they did around the world. We have successfully completed 59 projects. We also established the Turkey-Pakistan Chamber of Trade Forum within the scope of our cooperation.

Metals caught in the cross-fire in "trade wars"

The industrial metals which saw the lowest levels of the last three years in 2018 as a result of the shock created by the trade wars hope for a diminished US-China tension for a way out this year. It is also expected that the supply-demand balance will support the prices.

The industrial metals had a good start in 2018. Copper and nickel experienced the highest price levels of the last three years, aluminum the last seven years, and zinc of all times. However, the slowing down signals coming from the Chinese economy which is hungry for goods, a strong dollar, and the pressure from the US-China trade war led to the greatest drops in the prices of industrial metals in recent years. The doubt that demand will decrease caused copper, aluminum, zinc, nickel, lead and tin to drop between 16 and 26 percent.

LME metal index decreased by 18 percent, reaching its lowest level since 2015. Analysts believe that the fluctuations in the prices will slow down in 2019.

Employment anticipation in the region and sectors

ManpowerGroup Employment Outlook Survey 2019 was conducted through interviews with one thousand and seven people representing the employees in Turkey.

All participants were asked, "How do you anticipate total employment at your location to change in the three months to the end of March 2019 as compared to the current quarter?"

According to the survey, employers in Turkey have cautious employment anticipations for the first quarter of 2019. 12% of employers expects an increase in employment whereas 16% expects a decrease. 69% does not anticipate any change in the employment level. As a result, the Net Employment Outlook is -4%.

After the data is adjusted seasonally, the outlook is found to be +4%. When compared to the previous quarter and the same period last year, an 8 percent and 10 percent drop is observed respectively.

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

Teknoloji Destekli Eğitimin TAM YERİ TOBB ETÜ

Öğrenciler yeni teknolojileri kullanarak araştırmaya özendiriliyor, cazip burs imkanları ve deneyimli akademik kadronun desteği ile kaliteli eğitim görüyor.

Dünyanın gözü üzerimizde...

SANKO

www.sanko.com.tr